

**ZAHTJEV
ZA ODLUČIVANJE O POTREBI IZRADE ELABORATA ZA PROJEKAT**

**za servisiranje i pranje motornih vozila planiran je na dijelu katastarske parcele
1225 KO Zaton, u Zoni IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje**

Nosilac projekt: Nikola Božović

Naziv Projekta: Servisiranje i pranje motornih vozila

Lokacija: KP 1225 KO Zaton, u Zoni IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje

Podgorica jul 2026. godine

Sadržaj

1. OPŠTE INFORMACIJE	8
2. OPIS LOKACIJE	9
2.1. Postojeće korišćenje zemljišta	10
2.2. Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa.....	13
2.3. Aporpcioni kapacitet prirodne sredine	29
3. OPIS PROJEKTA	36
3.1. Fizičke karakteristike projekta	37
3.2. Opis karakteristika projekta	39
3.2.1. Opis pripremnih radova	40
3.3. Veličina i nacrt cjelokupnog projekta i tehnološki proces.....	41
3.3.1. Tehnološki proces pranja vozila.....	42
3.3.2. Tok tehnoloških otpadnih voda	44
3.3.3. Izlazni tokovi i finalni rezultat procesa.....	46
3.3.4. Prateća infrastruktura	46
3.3.5. Organizacija rada	47
3.3.6. Organizacija transporta.....	48
3.3.7. Broj i struktura zaposlenih	49
3.4. Moguće kumuliranje sa efektima drugih postojećih i/ili odobrenih projekata	49
3.4.1. Kumulativni uticaj na kvalitet vazduha	51
3.4.2. Kumulativni uticaj buke	52

3.4.3. Kumulativni uticaj na površinske i podzemne vode.....	53
3.4.4. Kumulativni uticaj na zemljište	54
3.4.5. Kumulativni uticaj na saobraćaj	55
3.4.6. Kumulativni uticaj na komunalnu infrastrukturu	55
3.4.7. Kumulativni uticaj u pogledu nastanka otpada	56
3.4.8. Kumulativni uticaj na korišćenje prirodnih resursa	57
3.4.9. Kumulativni uticaj na stanovništvo i zdravlje ljudi	58
3.4.10. Kumulativni uticaj na pejzaž i vizuelne karakteristike prostora	58
3.4.11. Odnos prema drugim postojećim i odobrenim projektima	59
3.5. Korišćenje prirodnih resursa i energije	59
3.6. Stvaranje otpada i tehnologija tretiranja otpada	62
3.6.1. Otpad koji nastaje tokom izvođenja radova	62
3.6.2. Otpad koji nastaje tokom redovnog rada objekta.....	64
3.6.3. Otpad iz taložnika i separatora ulja i masti	65
3.6.4. Otpad od osnovnog servisiranja motornih vozila	66
3.6.5. Otpad nastao održavanjem tehnološke opreme.....	67
3.6.6. Okvirna klasifikacija otpada prema Katalogu otpada.....	67
3.6.7. Privremeno skladištenje otpada na lokaciji.....	69
3.6.8. Prerada, reciklaža i konačno zbrinjavanje otpada	69
3.6.9. Evidencija i predaja otpada	70
3.6.10. Postupanje u slučaju akcidentnog nastanka otpada	71
3.6.11. Otpad nakon prestanka rada i uklanjanja objekta	71
3.7. Zagađivanje, štetna djelovanja i neprijatni mirisi.....	72

3.7.1. Emisije u vazduh	72
3.7.2. Ispuštanje u vodotoke i druga prirodna vodna tijela	74
3.7.3. Odlaganje i ispuštanje zagađujućih materija na zemljište	75
3.7.4. Buka	76
3.7.5. Vibracije	77
3.7.6. Toplota	78
3.7.7. Jonizujuća zračenja.....	78
3.7.8. Nejonizujuća zračenja	79
3.7.9. Neprijatni mirisi.....	79
3.7.10. Moguća štetna djelovanja u slučaju akcidenta	80
3.7.11. Ocjena mogućih emisija i štetnih djelovanja.....	81
3.8. Rizik nastanka udesa i velikih katastrofa	82
3.8.1. Izlivanje goriva, ulja i drugih opasnih materija.....	82
3.8.2. Kvar ili prepunjavanje taložnika i separatora ulja i masti.....	84
3.8.3. Oštećenje kanalizacionog sistema i vodonepropusnih površina	84
3.8.4. Rizik od požara	85
3.8.5. Eksplozija i havarija opreme pod pritiskom	86
3.8.6. Električni udar i kvar elektroenergetskih instalacija	87
3.8.7. Saobraćajne nezgode unutar kompleksa	87
3.8.8. Prekid snabdijevanja električnom energijom	88
3.8.9. Prekid vodosnabdijevanja	88
3.8.10. Zemljotres	89
3.8.11. Ekstremne padavine i urbano plavljenje.....	89

3.8.12. Suša i ograničenje raspoloživosti vode	90
3.8.13. Ekstremno visoke temperature i toplotni talasi	91
3.8.14. Niske temperature, mraz i poledica.....	92
3.8.15. Olujni vjetar i ekstremne vremenske nepogode.....	92
3.8.16. Udar groma	93
3.8.17. Požari u okolnom prostoru	93
3.8.18. Klizišta, erozija i slijeganje terena	93
3.8.19. Kombinovani i kaskadni rizici	93
3.8.20. Organizacija postupanja u slučaju udesa.....	94
3.8.21. Procjena značaja rizika	95
3.9. Rizici za ljudsko zdravlje	96
3.9.1. Rizici usljed mogućeg zagađenja vode.....	97
3.9.2. Rizici usljed zagađenja vazduha	98
3.9.3. Rizici usljed kontakta sa hemijskim sredstvima	99
3.9.4. Rizici od buke.....	100
3.9.5. Rizici usljed vibracija	101
3.9.6. Rizik od klizanja, spoticanja i padova.....	101
3.9.7. Rizici od saobraćaja i kretanja vozila	102
3.9.8. Rizici od električne energije	102
3.9.9. Rizici povezani sa opremom pod pritiskom i visokopritisnim mlazom	103
3.9.10. Rizici od požara i produkata sagorijevanja.....	103
3.9.11. Rizici od mikrobiološkog zagađenja i neodržavanja sistema.....	104
3.9.12. Rizici od neprijatnih mirisa	104

3.9.13. Rizici za osjetljive kategorije stanovništva	105
3.9.14. Rizici tokom ekstremnih klimatskih uslova	105
3.9.15. Bezbjednost i zdravlje zaposlenih.....	106
3.9.16. Zaštita korisnika objekta	107
3.9.17. Postupanje u slučaju ugrožavanja zdravlja	107
3.9.18. Procjena rizika za ljudsko zdravlje.....	108
4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆEG UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU	110
4.1. Veličina i prostorni obuhvat uticaja	111
4.2. Priroda uticaja	113
4.2.1. Priroda uticaja na vazduh	114
4.2.2. Priroda uticaja na površinske vode	114
4.2.3. Priroda uticaja na podzemne vode.....	115
4.2.4. Priroda uticaja na zemljište i tlo	115
4.2.5. Gubitak zemljišta	115
4.2.6. Priroda uticaja na biljne vrste i staništa	116
4.2.7. Priroda uticaja na životinjske vrste i njihova staništa	117
4.2.8. Priroda uticaja na biodiverzitet.....	117
4.2.9. Priroda uticaja buke i vibracija.....	117
4.2.10. Priroda uticaja otpada	118
4.3. Prekogranična priroda uticaja	119
4.4. Jačina i složenost uticaja.....	120
4.5. Vjerovatnoća uticaja	122

4.6. Očekivani nastanak, trajanje, učestalost i vjerovatnoća ponavljanja uticaja.....	124
4.7. Kumulativni uticaj sa drugim postojećim i/ili odobrenim projektima	125
4.8. Mogućnost efektivnog smanjivanja uticaja.....	127
5. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU	130
5.1. Mogući značajni uticaji koji su posljedica očekivanih zagađujućih materija, emisija i proizvodnje otpada	130
5.2. Mogući značajni uticaji koji su posljedica korišćenja prirodnih resursa	131
6. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA	134
6.1. Mjere propisane zakonima, drugim propisima, normativima i standardima.....	134
6.2. Mjere u slučaju udesa ili velikih nesreća.....	138
6.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine.....	139
6.4. Druge mjere za sprečavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu	141
7. IZVORI PODATAKA	143
7.1. Zakoni i podzakonski propisi	143
7.2. Planska i projektna dokumentacija	144
7.3. Prostorni i kartografski izvori.....	144
7.4. Zvanične baze podataka i registri	144
7.5. Stručna literatura i tehnička dokumentacija	144
7.6. Standardi.....	144
7.7. Terenski obilazak.....	145
PRILOZI	146

1. OPŠTE INFORMACIJE

Podaci o nosiocu Projekta:

Nosilac projekt: Nikola Božović

Odgovorno lice: Svetlana Ćorović

Kontakt osoba: Svetlana Ćorović

Broj telefona: +382 67 205 788

e-mail: svetlana.corovic@mudp.go.me

Glavni podaci o Projektu

Naziv Projekta: Servisiranje i pranje motornih vozila

Lokacija: KP 1225 KO Zaton, u Zoni IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje

2. OPIS LOKACIJE

Planirani privremeni objekat namijenjen za servisiranje i pranje motornih vozila planiran je na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u Zoni IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje, u skladu sa izdatim urbanističko-tehničkim uslovima i Idejnim rješenjem.

Predmetna lokacija nalazi se u naselju Zaton, uz postojeću saobraćajnicu koja predstavlja lokalni putni pravac i omogućava nesmetan pristup planiranom objektu iz pravca Bijelog Polja i okolnih naselja. Položaj lokacije obezbjeđuje dobru saobraćajnu povezanost sa gradskim područjem, kao i sa magistralnim putnim pravcem koji povezuje Bijelo Polje sa Beranama i drugim opštinama sjevernog regiona Crne Gore. Šire područje karakteriše kombinacija izgrađenih površina, saobraćajne infrastrukture, poljoprivrednog zemljišta i parcela različite namjene, pri čemu predmetna lokacija ne predstavlja područje očuvanih prirodnih staništa niti prostor sa izraženim prirodnim ograničenjima za realizaciju planiranog zahvata. Lokacija raspolaže mogućnošću priključenja na postojeću komunalnu infrastrukturu, uključujući elektroenergetsku mrežu, vodovod i sistem odvodnje otpadnih voda, u skladu sa uslovima nadležnih javnih preduzeća.

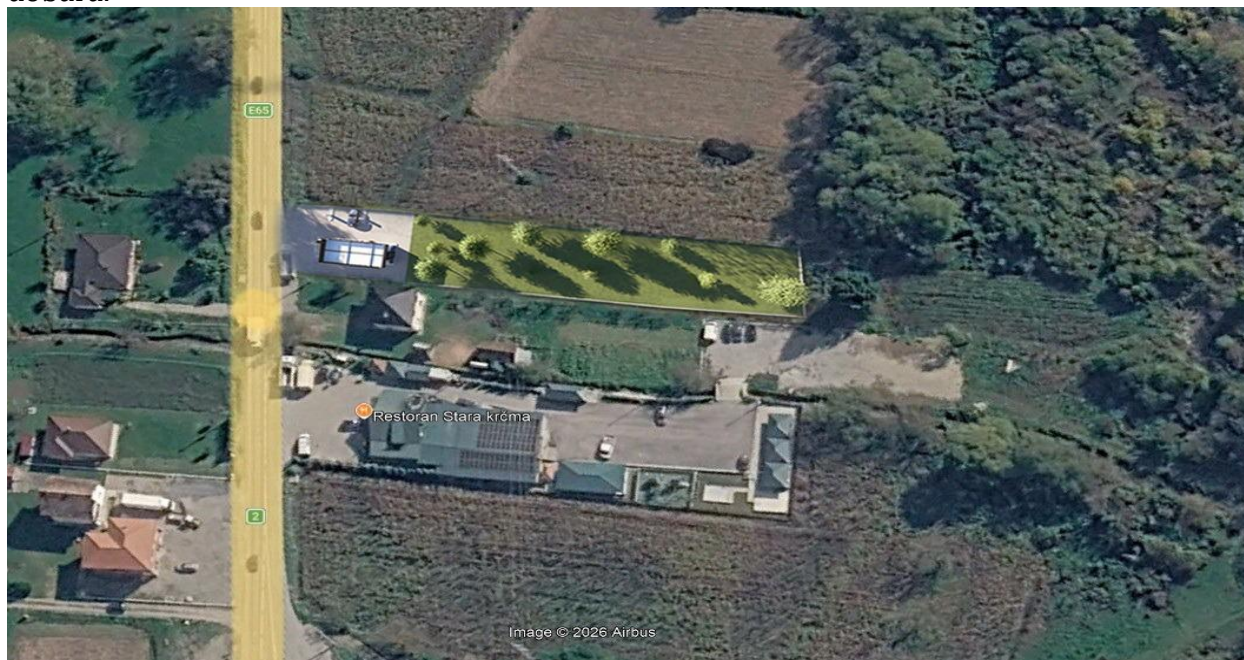
Planirani objekat predstavlja uslužni sadržaj lokalnog karaktera, namijenjen pružanju usluga pranja i osnovnog servisiranja motornih vozila. Njegova funkcija usklađena je sa planiranom namjenom prostora i neće uzrokovati promjenu postojećeg načina korišćenja okolnog zemljišta niti uticati na postojeću organizaciju prostora.

Na osnovu raspoložive planske dokumentacije, podataka nadležnih institucija i uvida u predmetnu lokaciju, može se konstatovati da se lokacija ne nalazi unutar zaštićenih područja prirode niti područja pod posebnim režimima zaštite. Takođe, na predmetnoj lokaciji nijesu evidentirana nepokretna kulturna dobra niti registrovana arheološka nalazišta. Ukoliko bi se tokom izvođenja radova naišlo na arheološke ili druge predmete koji mogu imati svojstvo kulturnog dobra, radovi će biti odmah obustavljeni u zoni pronalaska, a nadležna institucija blagovremeno obaviještena, u skladu sa važećim propisima.

Planirani zahvat ima ograničen prostorni obuhvat i realizovaće se na parceli predviđenoj za predmetnu namjenu, uz primjenu savremenih tehničkih rješenja i mjera zaštite životne sredine. Imajući u vidu karakter planirane djelatnosti, postojeću infrastrukturnu opremljenost prostora i mali obim građevinskih radova, ne očekuje se značajniji uticaj na postojeće prirodne i stvorene vrijednosti prostora.

Objekat auto-perionice predstavlja sadržaj koji je usklađen sa postojećom namjenom prostora, u skladu sa raspoloživom planskom i projektnom dokumentacijom i planskim opredjeljenjima definisanim Programom privremenih objekata Bijelog Polja za period 2025–2030. godine. Njegova funkcija predstavlja dopunu postojećih komunalnih i uslužnih sadržaja, pri čemu realizacija projekta neće uzrokovati promjenu karaktera prostora niti narušiti postojeću urbanističku organizaciju i način korišćenja okolnog zemljišta. Prema raspoloživoj dokumentaciji, podacima nadležnih institucija i izvršenom uvidu u predmetnu lokaciju, na području planiranog zahvata nijesu evidentirana nepokretna kulturna dobra niti lokaliteti sa utvrđenim kulturno-istorijskim vrijednostima. Takođe, nijesu registrovana

arheološka nalazišta niti postoje vidljivi ostaci koji bi ukazivali na prisustvo materijalnih kulturnih dobara. Ukoliko bi se tokom izvođenja radova, uprkos navedenom, naišlo na arheološke ili druge predmete koji mogu imati svojstvo kulturnog dobra, radovi će se odmah obustaviti u zoni pronalaska, a o nalazu će bez odlaganja biti obaviještena nadležna institucija, u skladu sa odredbama važećih propisa kojima je uređena zaštita kulturnih dobara.

Slika 1. Širi prikaz lokacije

2.1. Postojeće korišćenje zemljišta

Planirani zahvat realizuje se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, Lokacija 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje, u skladu sa izdatim urbanističko-tehničkim uslovima i Idejnim rješenjem. Predmetna lokacija Programom privremenih objekata i urbanističko-tehničkim uslovima predviđena je za postavljanje montažno-demontažnog privremenog objekta za servisiranje ili pranje vozila (samouslužna autoperionica). Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina objekta iznosi 150 m², dok je Idejnim rješenjem projektovana bruto površina objekta od 82,56 m².

Predmetna katastarska parcela ima ukupnu površinu od 2.323,17 m². Površina zemljišta potrebna za izvođenje radova ograničena je na prostor predmetne parcele, pri čemu će se građevinski i montažni radovi izvoditi unutar definisanog obuhvata projekta, bez zauzimanja susjednih parcela ili potrebe za formiranjem dodatnih gradilišnih površina.

Nakon stavljanja objekta u funkciju, projekat će trajno zauzimati 82,56 m² površine pod objektom, dok će 639,84 m² biti uređeno kao popločane manipulativne površine i pristupi, a 1.600,77 m² ostaće pod zelenim površinama. Time će zelene površine činiti 68,91% ukupne površine parcele, popločane površine 27,54%, a površina pod objektom svega 3,55% ukupne lokacije.

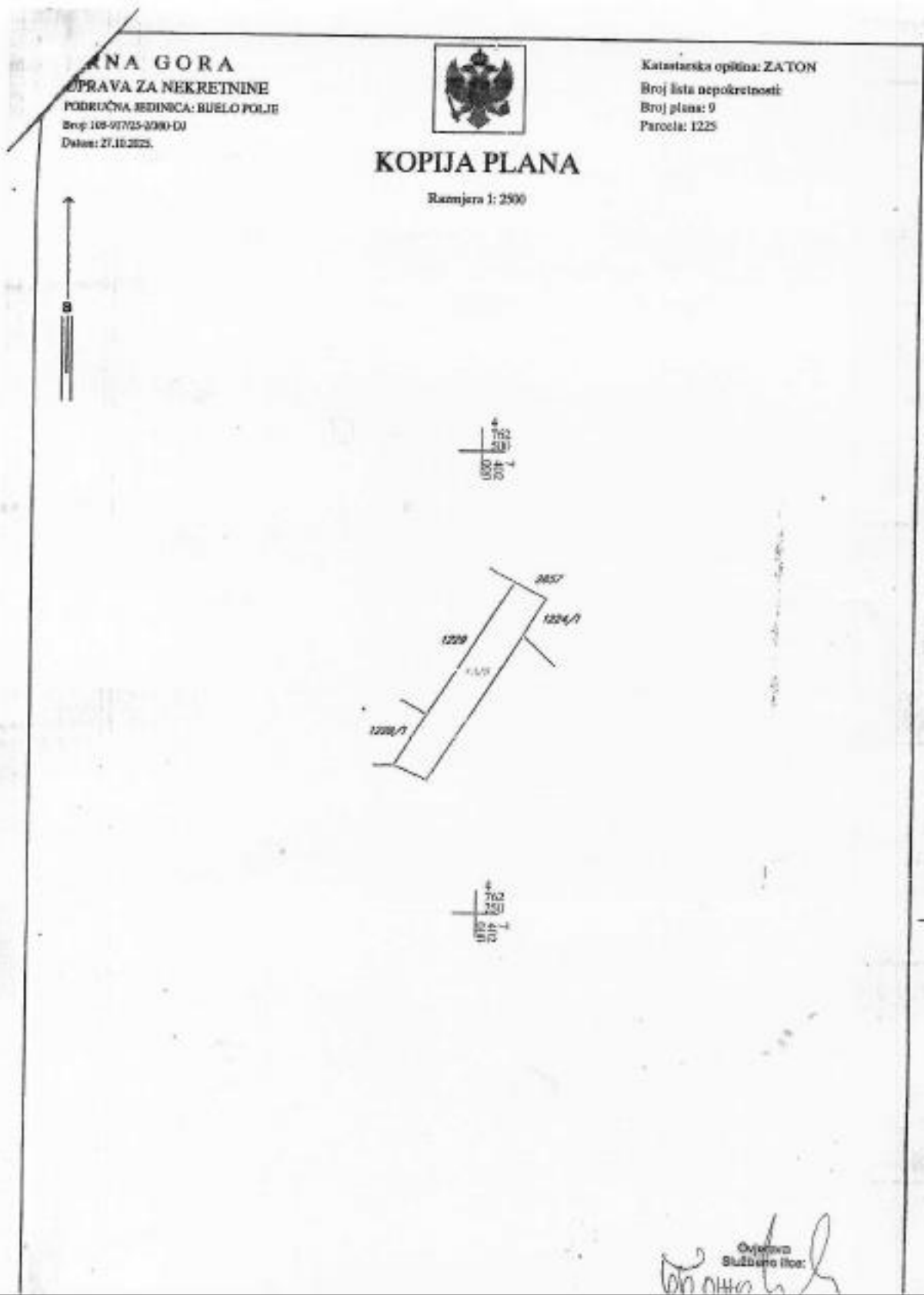
Lokacija se nalazi u prostoru mješovite namjene, sa prisustvom saobraćajne infrastrukture, poslovnih sadržaja, individualnih stambenih objekata i poljoprivrednih površina, što predstavlja uobičajenu strukturu prostora za šire područje naselja Zaton. Konfiguracija terena je povoljna za realizaciju planiranog zahvata, bez evidentiranih klizišta, odrona ili drugih geodinamičkih pojava koje bi mogle uticati na stabilnost objekta ili bezbjedno odvijanje planirane djelatnosti.

Postojeća komunalna infrastruktura omogućava priključenje objekta na vodovodnu i elektroenergetsku mrežu, dok će se tehnološke otpadne vode sa radnih površina prikupljati zatvorenim sistemom odvodnje i prethodno tretirati u taložniku i separatoru ulja i masti, u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima.

Realizacija projekta neće zahtijevati prenamjenu vrijednog poljoprivrednog ili prirodnog zemljišta niti će dovesti do značajnog povećanja zauzetosti prostora. S obzirom na ograničen prostorni obuhvat zahvata i činjenicu da će gotovo dvije trećine parcele ostati pod zelenim površinama, neće doći do fragmentacije prostora niti značajnije izmjene postojećeg načina korišćenja zemljišta.

Kartografski prikaz lokacije dat je u odgovarajućoj razmjeri kroz kopiju plana katastarske parcele sa ucrtanim rasporedom planiranog objekta, kao i grafičke priloge iz Idejnog rješenja, koji čine sastavni dio ove dokumentacije.

Na osnovu izvršene analize može se zaključiti da postojeće i odobreno korišćenje zemljišta omogućavaju realizaciju planiranog projekta bez značajnijih konflikata sa postojećom namjenom prostora i uz primjenu svih propisanih mjera zaštite životne sredine.

Slika 2.1. Kopija plana katastarske parcele

2.2. Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa

Procjena relativnog obima, kvaliteta i regenerativnog kapaciteta prirodnih resursa izvršena je na osnovu karakteristika predmetne lokacije, planirane namjene prostora, prirodnih odlika šireg područja, postojećeg stanja životne sredine i karakteristika planiranog zahvata. Analiza obuhvata tlo, zemljište, vode i biodiverzitet, odnosno prirodne resurse koji mogu biti pod uticajem planirane izgradnje i eksploatacije objekta.

Tlo

Tlo predstavlja jedan od osnovnih prirodnih resursa predmetnog područja i ima značajnu ulogu u očuvanju prirodnih procesa, kruženju materije, infiltraciji padavinskih voda i razvoju biljnog pokrivača. Na predmetnoj lokaciji nijesu evidentirana degradirana niti kontaminirana zemljišta, kao ni područja sa izraženim procesima erozije, klizištima ili drugim geodinamičkim pojavama koje bi ograničavale realizaciju planiranog zahvata.

Tokom izvođenja radova doći će do privremenog narušavanja površinskog sloja tla na dijelu parcele predviđenom za postavljanje objekta i uređenje manipulativnih površina. Ove promjene biće ograničene isključivo na prostor zahvata i neće izazvati značajnije promjene fizičkih, hemijskih ili bioloških osobina tla izvan granica lokacije.

Tokom eksploatacije objekta mogućnost negativnog uticaja na tlo može postojati jedino u slučaju akcidentnog izlivanja ulja, goriva ili drugih hemijskih sredstava. Međutim, izvođenjem vodonepropusnih radnih površina, zatvorenog sistema odvodnje, ugradnjom taložnika i separatora ulja i masti, kao i pravilnim upravljanjem otpadom, mogućnost kontaminacije tla biće svedena na minimum.

Imajući u vidu ograničen prostorni obuhvat projekta, karakter planiranih radova i predviđene mjere zaštite, može se zaključiti da regenerativni kapacitet tla neće biti značajno narušen.

Zemljište

Planirani zahvat realizuje se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton ukupne površine 2.323,17 m², dok bruto površina planiranog objekta iznosi 82,56 m². Popločane manipulativne površine zauzimaće 639,84 m², dok će 1.600,77 m², odnosno 68,91% ukupne površine parcele, ostati uređene zelene površine.

S obzirom na navedeni odnos izgrađenih i zelenih površina, može se zaključiti da će najveći dio parcele zadržati svoju prirodnu funkciju i omogućiti nesmetano odvijanje prirodnih procesa infiltracije padavinskih voda i očuvanje postojećeg pejzažnog karaktera prostora.

Lokacija je planskim dokumentom predviđena za postavljanje privremenog objekta za servisiranje i pranje motornih vozila, pa realizacija projekta neće predstavljati prenamjenu vrijednog prirodnog ili poljoprivrednog zemljišta niti će dovesti do konflikta sa postojećom planskom namjenom prostora.

Zbog malog prostornog obuhvata zahvata i montažno-demontažnog karaktera objekta ne očekuje se trajno narušavanje zemljišnog resursa niti smanjenje njegovog regenerativnog kapaciteta.

Vode

Vodni resursi predmetnog područja predstavljaju prirodni resurs od posebnog značaja, zbog čega je posebna pažnja posvećena zaštiti površinskih i podzemnih voda tokom izvođenja radova i eksploatacije objekta.

Voda za potrebe rada objekta obezbijediće se priključenjem na javni sistem vodosnabdijevanja. Potrošnja vode biće uslovljena procesom pranja vozila i sanitarnim potrebama zaposlenih i korisnika. Imajući u vidu kapacitet objekta, ne očekuje se da će planirana potrošnja predstavljati značajnije opterećenje postojećeg sistema vodosnabdijevanja niti izazvati iscrpljivanje raspoloživih vodnih resursa.

Najznačajniji potencijalni uticaj na vode odnosi se na tehnološke otpadne vode koje nastaju tokom procesa pranja vozila. Ove vode mogu sadržati suspendovane materije, tragove mineralnih ulja, masti, ostatke goriva i deterdženata. Radi sprječavanja njihovog dospijevanja u životnu sredinu projektom je predviđeno prikupljanje svih tehnoloških voda zatvorenim sistemom odvodnje i njihov predtretman putem taložnika i separatora ulja i masti prije ispuštanja u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Primjenom navedenih tehničkih rješenja ne očekuje se negativan uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda niti smanjenje njihovog prirodnog regenerativnog kapaciteta.

Biodiverzitet

Predmetna lokacija nalazi se u prostoru koji je već pod značajnim antropogenim uticajem i koji karakterišu saobraćajnice, poslovni sadržaji, individualni stambeni objekti i uređene zelene površine. Na samoj lokaciji nijesu evidentirana zaštićena prirodna dobra, staništa od međunarodnog ili nacionalnog značaja, niti populacije rijetkih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta.

Realizacijom projekta neće doći do uklanjanja šumskih površina, fragmentacije prirodnih staništa niti prekidanja ekoloških koridora. Tokom izvođenja radova može doći do kratkotrajnog uznemiravanja pojedinih vrsta koje su prilagođene urbanom okruženju, ali će takvi uticaji biti lokalnog karaktera i prestati završetkom radova.

Očuvanje gotovo 70% površine parcele pod zelenim površinama dodatno doprinosi očuvanju postojećeg pejzažnog karaktera prostora i održavanju lokalnih ekoloških funkcija. S obzirom na karakter zahvata i postojeće stanje prostora, ne očekuje se smanjenje biodiverziteta niti narušavanje regenerativnog kapaciteta prirodnih ekosistema.

Može se zaključiti da planirani projekat, zbog ograničenog prostornog obuhvata, karaktera djelatnosti, korišćenja postojeće komunalne infrastrukture i primjene odgovarajućih tehničkih mjera zaštite, neće izazvati značajno korišćenje prirodnih resursa niti pogoršanje njihovog kvaliteta. Korišćenje zemljišta, vode i energije odvijać se u okviru postojećih infrastrukturnih kapaciteta, bez ugrožavanja njihove raspoloživosti ili sposobnosti prirodne

obnove. Takođe, ne očekuje se negativan uticaj na biodiverzitet, kvalitet zemljišta, površinske i podzemne vode niti druge prirodne resurse, zbog čega se može ocijeniti da realizacija planiranog projekta neće narušiti regenerativni kapacitet prirodnih resursa na predmetnom području.

Regenerativni kapacitet prirodnih resursa

Regenerativni kapacitet prirodnih resursa predstavlja sposobnost prirodnih sistema da se, nakon korišćenja ili privremenog opterećenja, prirodnim procesima obnove i zadrže svoje osnovne fizičke, hemijske i biološke karakteristike. Pri procjeni regenerativnog kapaciteta razmatraju se karakteristike tla i zemljišta, raspoloživost i kvalitet vodnih resursa, očuvanost biljnih i životinjskih zajednica, kao i stepen postojećeg antropogenog opterećenja prostora. S obzirom na to da je planirani projekat ograničenog prostornog obuhvata i realizuje se na lokaciji koja je planskim dokumentima predviđena za predmetnu namjenu, ne očekuje se značajnije narušavanje prirodnih procesa niti smanjenje sposobnosti prirodnih resursa da se prirodnim putem obnavljaju. U nastavku je dat pregled pojedinačnih prirodnih resursa i procjena njihovog kvaliteta, relativnog obima i regenerativnog kapaciteta.

Tabela 2.2. Procjena relativnog obima korišćenja, kvaliteta i regenerativnog kapaciteta prirodnih resursa

Prirodni resurs	Relativni obim korišćenja	Postojeći kvalitet	Regenerativni kapacitet	Procjena uticaja projekta
Tlo	Mali	Očuvano, bez evidentirane degradacije i kontaminacije	Visok	Moguć privremeni uticaj tokom izvođenja radova, bez trajnih posljedica uz primjenu mjera zaštite.
Zemljište	Mali	Zemljište planski predviđeno za predmetnu namjenu	Visok	Objekat zauzima 82,56 m ² od ukupno 2.323,17 m ² parcele, bez značajne prenamjene ili gubitka zemljišta.
Vode	Umjeren	Kvalitet vodnih resursa nije ugrožen postojećim stanjem lokacije	Visok	Potrošnja vode ograničena na potrebe objekta. Otpadne vode tretiraju se putem taložnika i separatora ulja i masti prije ispuštanja.
Biodiverzitet	Veoma mali	Urbanizovano područje bez	Visok	Ne očekuje se značajan uticaj na

		zaštićenih staništa i vrsta na lokaciji		biljne i životinjske vrste niti narušavanje ekološke povezanosti prostora.
--	--	---	--	---

Iz podataka prikazanih u Tabeli 2.2 može se zaključiti da planirani projekat koristi prirodne resurse u ograničenom obimu, pri čemu se njihov kvalitet i regenerativni kapacitet neće značajnije narušiti. Zahvat je malog prostornog obuhvata, realizuje se na lokaciji planski predviđenoj za predmetnu namjenu, a primjenom projektovanih tehničkih rješenja i mjera zaštite obezbijediće se očuvanje prirodnih resursa i njihovih funkcija.

Geomorfološke i geološke karakteristike terena

Tektonski, fluvijalni i glacijalni procesi na Bjelasici imali su odlučujuću ulogu na formiranje reljefa. Reljefnu cjelinu Bjelasice čine planinski vijenci uokvireni i ispresijecani brojnim rječnim dolinama, često usječenim u ledničkim valovima. Ovdje je izražena vertikalna disekcija reljefa koja se kreće od 575 mnm (Ribarevine) do 2.139 mnm (Crna Glava). Na reljef najviših djelova ove planine, sem fluvijalne, imala je veliki uticaj i glacijalna erozija. Sva visoka planinska masa Bjelasice bila je zagleččerenjena, tako da su iz glečerskih snježnika jedino štrčali vrhovi i grebeni između cirkova. Posledice te glacijacije su polukružni kotlasti cirkovi, jezera u njima i morenski bedemi ispod njih.

Najprostraniji glečerski cirkovi su u izvorištu Biogradske rijeke, čije dno karakterišu mnogobrojni morenski bedemi, ulegnuća i 2–3 jezera u njima. Najmnogobrojnija i najizrazitija grupa cirkova poređana je ispod vrhova Reljine, Crne, Zekove i Ogorele glave. Prostrani cirkovi su Krivog smeta i Malog jezera. Njihovi su se lednici spajali i padajući preko odsjeka izdubili basen Šiškog jezera. Ovdje su priticali i lednici iz Reljine i ispod Crne Glave i združeni se kretali niz Suvodo, u čijem gornjem dijelu su izdubili prostranu dolinu. Sem ovih cirkova i valova, postoje još dva izrazita cirka na sjevernoj strani Bjelasice: jedan je u Bujanjskoj rupi, a drugi u Bardovom dolu. Oba su vrlo izrazita. Iz njih se led kretao niz Novakov potok u pravcu Lima. Bjelasica je u višim djelovima nagrižena glečerima i cirkovima, a ispod ovih raščlanjena gustom mrežom rijeka i potoka. I pored ovakve razuđenosti, ona je naša najprohodnija planina. Uz njene doline i sa njenih prostranih bila, koja su lančano povezana lako se penje na najviše vrhove. Lednici na planini su se formirali u izvorišnim djelovima dolina i strmo se spuštali prema dolini Tare i Lima.

Visoka čeona morena najvećeg lednika na Bjelasici zatvorila je terminalni basen iza koga se formiralo Biogradsko jezero. Isto tako na ušću Pešića rijeke u Jelovcu formirala se čeona morena na 1.300 mnm. Posebnu reljefnu crtu čine planinski vrhovi, često alpskog tipa, kao i brojni cirkovi i lednički valovi. u nekim od njih formirala su se manja i veća lednička jezera. Planinske padine oblikovane su na visinama između 1.000 i 2.100 mnm tako da se mogu izdvojiti tri morfološka nivoa: od 1.000 do 1.500 mnm – obodni dio i površi od 1.500 do 2.000 mnm – srednjeplaninski vrhovi i preko 2.000 mnm – strme padine visoko planinskih vrhova. Nasuprot velikim vrhovima (iznad 2.000 mnm), koji Bjelasicu svrstavaju u red visokih

planina, nalaze se brojne riječne i valovske doline koje su disecirale reljef, učinile ga raznolikim i u pejzažno-estetskom pogledu veoma interesantnim. Raznolikost morfoloških obilježja uslovljava su izdvajanje više tipova predjela i to: visokoplaninski-glacijalno-alpski tip (strme stjenovite strane, oštri vrhovi, cirkovi, valovi, visinske morene i sipari); planinsko-visoravnsko-alpski tip (visoravni sa glacijalnim oblicima i planinskim uzvišenjima); planinski tip (karakterističan reljef sa manje i više strmim padinama, zaravnima i riječnim dolinama); planinsko-brdski tip (najniži pojas planina); riječnokompozitni tip (zastupljen u dolinama Tare i Lima, sa ravničarskim proširenjima, klisurama i riječnim terasama).

Na ovom području razvila se vrlo različita geološka građa u prvoj grupi stijene, sa izrazito dominantnim učešćem karbonatnih stijena, među kojima preovlađuju mezozojski krečnjaci i dolomiti. Drugu grupu, po značaju učešća, čine vododržive stijene predstavljene paleozojskim škriljcima, pješćarima i drugim klastičnim sedimentima u kojima su utisnute magmatske stijene sa rudonosnim slojevima. Treću grupu čine tercijarni sedimenti fliša i drugih klasita, a javljaju se u vidu uske trake duž Albanske granice i Komova. Tercijarnih sedimenata ima i u geološkoj strukturi svih kotlina Gornjeg Polimlja. Četvrtu grupu čine eruptivne stijene sa rasprostranjenjem u manjim zonama za koje se vezuju nalazišta i pojave olovo-cinkanih ruda u okolini Mojkovca i na Bjelasici. Dominantni predstavnici ove grupe su porfiriti, latiti. Petu grupu stijena čine kvartarne naslage u vidu, uglavnom, nevezanih klastita. Njima pripadaju koluvijalni, eluvijalni, aluvijalni, fluvijalni, glacijalni i fluvio-glacijalni nanosi, a sreću se u kotlinama i dolinama Lima i u dolinama njegovih pritoka. Glacijalno morenski materijali i nanosi često se sreću i u zonama visokih planina koje su bile zahvaćene glacijacijom. Šestu grupu čine jezerski sedimenti oligomiocenske starosti sa različitom debljinom ugljenih slojeva sa geografskim rasprostranjenjem po dnu kotlina posebno Beranske i njihovom bližem obodu, kao i na području Police (M.Gomilanović i dr, 2000.). Pojave olovno cinkanih rudišta, bakra i gvožđa su samo indikacije koje bi mogle predstavljati putokaz za dalja rudarsko-minerološka istraživanja u uslovima novih tehničko-tehnoloških mogućnosti za ekonomičnu i produktivnu eksploataciju.

Međutim, geološka struktura područja, i prema dosadašnjem stepenu istraženosti i ispitivosti, ukazuje na velike mogućnosti eksploatacije mermera posebno sitnozrnih i njegove prerade, kao i razvoja daljeg iskorišćavanja mrkog uglja i industrijskih grana na njegovoj osnovi, izgradnje brana i formiranja akumulacija za proizvodnju električne energije u hidroelektranama veće i manje proizvodne snage. Najstariji slojevi koji pripadaju mlađem paleozoiku (karbonu i permu) otkriveni su oko Andrijevice i Berana. Ipak, najveći dio njegovog prostora izgrađen je od mezozojskih naslaga (trijasa, jure i krede). Donji trijas razvijen je u klastičnoj faciji verfenskih slojeva, a čine ih liskonoviti škriljci i pješćari, pjeskoviti škriljci, rjeđe sivi, pločasti krečnjaci i dolomiti. Ovi sedimenti najčešće su erozijom otkriveni po dnu dubokih dolina, ali ih ima i na većim visinama, tektonskim putem izdignutim. Kao klastična masa verfen ima veliki hidrološki značaj, jer zadržava podzemne vode i omogućava pojavu brojnih vrela na njegovom kontaktu sa krečnjakom koji ga prekriva. Verfen se najčešće nastavlja preko paleozojskih sedimenata i sreće se kroz njegov centralni dio od Berana preko Andrijevice i uz doline pritoka Lima. Verfen je utvrđen i na Bjelasici, i u terenima koji se pružaju između Lima i Ibra (M.Gomilanović i dr. 2000.). Sedimenti srednjeg trijasa pružaju se oko Berana, planinama istočnije od doline Lima, kao i u geološkim strukturama Komova i Bjelasice. Na Komovima i u Gornjem Polimlju često se

javljaju sivi grudvasti krečnjaci sprudnog karaktera, slojeviti i masivni. Krečnjaci gornjeg trijasa prisutni su na Komovima, a najčešće boje su bjeličaste, svijetlo sive, pepeljaste ili žućkaste. Jurski sedimenti javljaju se najčešće u obliku sivih krečnjaka i crvenih škriljastih krečnjaka. Sreću se u dubljim i masivnijim strukturama Bjelasice. Slojevi krede zastupljeni su u krečnjacima, dolomitima i flišnim naslagama (glincima, laporcima i pješčarima) i imaju široko rasprostranjenje u planinama ovog područja. Kenozoik je najviše zastupljen neogenim sedimentima miocene starosti. Njihovo tipično rasprostranjenje je u Beranskoj kotlini gdje se sreću moćni jezerski sedimenti bogati mKvartarne tvorevine predstavljene su glinama, pijeskom, fluvioglacialnim nanosima, morenama, limnoglacialnim sedimentima, jezerskim sedimentima, aluvijalnim i deluvijalnim naslagama, čije je rasprostranjenje vezano za dolinu Lima i visoke planine istočno i zapadno od njega. Geološki sastav Bjelasice dosta je složen. To je oblast matičnih eruptiva i njihovih tufova, zatim petrografski slične grupe trijaskih slojeva, koji se dobro približavaju dijabazročnjačkoj seriji, u njenom prostoru konstatovani su verfenski slojevi, samo na nekoliko mjesta i to u južnom dijelu, odnosno u prevoju Trešnjevika, koji morfološki vezuju Bjelasicu sa Komovima. Srednji trijas na planini Bjelasici zastupljen je dijabaz serijom, koja se razlikuje od serije klasičnog alpskog - trijaskog razvoja. Bjelasička trijaska facija je u osnovi glinovita i laporovita, sa velikim primjesama rožnaca i tufova. Pješčari su slabije razvijeni, a krečnjaci stratifikovani i gusti, obično dosta laporoviti i jako razvijeni. U području eruptiva, naročito u kontaktu sa njima ispaljeni su crveni trijaski krečnjaci sa ostacima hanubnločkih cefalopoda i krečnjaci miruju na tim eruptivima. U gornjim slojevima serije javljaju se slojevi dobro povezani i izrazito krupnih breča, neobično šarolikog sastava i one rijetko prelaze u konglomerate. Breče su dosta stalne petrografske komponente, bjelasičke serije i imaju veliko prostranstvo, naročito na južnoj i jugozapadnoj strani Bjelasice, (u području Troglave, Zekove Glave, Kardelja i Dogorele Glave), južnije u Krivom Dolu i Ključu i najzad se spuštaju u dolinu Tare. Cijela Bjelasička sedimentna masa, leži na moćnim eruptivima, koji su otkriveni u dolini Jezeršnice basenu Biogradskog jezera, dolini Biogradske rijeke, basenu Pešića jezera.

Sedimenti Bjelasice imaju u cjelini položaj jednog zasvođenja, unutar jako ubranog koji počiva na tom moćnom eruptivu kao na nekom jezgru. Na njoj ima dva morfološki različita dijela: ravna i skoro horizontalna površ Vranjaka, vijugav planinski vijenac, koji se sa ove horizontalne površi uzdiže, srednje visine oko 2444 mnm. U vijencima ima cirkova, iz kojih je polazilo više lednika glacijalne prirode. Za razliku od drugih dinarskih planina koje su pretežno krečnjačkog sastava, veliki dio planine Bjelasice izgrađen je od klastičnih stijena. Znatno prisustvo vododrživih stijena uslovalo je da je Bjelasica vrlo bogata površinskim vodotocima koji se ulivaju u Lim i Taru. Komovi u užem smislu, su interesantan planinski prostor, jedna moćna masa sprudnih krečnjaka, visokih i strmih strana, leži na škriljasto-pjeskovitim slojevima, koji sa svih strana opasuju krečnjake. Mekani slojevi su pokriveni veoma gustom šumom. Na njima se nalazi više planinskih katuna, Surdup i Mojanska rijeka (Konjušani), Štavna (Božiće). Zapadni i jugozapadni prostor Komova sastavljen je od Durmitorskog fliša. Komovi su bili zahvaćeni pleistocenom glacijacijom, ali zbog toga što se viši krečnjački masivi dosta strmo uzdižu iznad škriljasto-pjeskovite podloge i ovdje se nisu razvili veći lednici. rkim ugljem. i andeziti.

Geomorfološke karakteristike predmetne lokacije određene su njenim položajem u okviru područja Zatona, na teritoriji opštine Bijelo Polje. Šire područje pripada sjevernom dijelu

Crne Gore i karakteriše ga reljef formiran djelovanjem fluvijalnih i denudacionih procesa u slivu rijeke Lim. U neposrednom okruženju zastupljeni su blago zatalasani tereni i riječne terase koje predstavljaju povoljne prirodne uslove za izgradnju objekata i razvoj saobraćajne i komunalne infrastrukture. Predmetna lokacija nalazi se na stabilnom terenu bez evidentiranih klizišta, odrona, aktivnih erozionih procesa ili drugih geodinamičkih pojava koje bi mogle predstavljati ograničenje za realizaciju planiranog zahvata. Nagibi terena omogućavaju nesmetano izvođenje građevinskih radova i organizaciju funkcionalnog sistema odvodnje atmosferskih i tehnoloških voda. Geološku građu šireg područja karakterišu sedimentne stijene različite starosti, uz lokalno prisustvo karbonatnih formacija i kvartarnih sedimenata karakterističnih za dolinu rijeke Lim.

U površinskom dijelu terena zastupljeni su rastresiti sedimenti i zemljišni pokrivač pogodni za izvođenje građevinskih radova ograničenog obima, dok dublje slojeve izgrađuju kompaktne stijenske mase karakteristične za geološku građu sjeverne Crne Gore. Planirani objekat je prizemne spratnosti i izvodi se uz minimalne zemljane radove, bez dubokih iskopa ili zahvata koji bi mogli izmijeniti postojeće geomorfološke karakteristike prostora.

Realizacijom projekta neće doći do promjene prirodne konfiguracije terena niti do destabilizacije geološke podloge. S obzirom na mali prostorni obuhvat zahvata, karakter planirane djelatnosti i predviđena tehnička rješenja, ne očekuju se značajniji negativni uticaji na geomorfološke i geološke karakteristike predmetnog područja.

Hidrogeološke karakteristike

Na predmetnoj lokaciji nema vodnih tijela. Za razliku od drugih crnogorskih planina Bjelasica je, zbog sastava tla, vulkansko-silikatnog uočljivo specifičnih reljefnih formi. Inače Bjelasica se odlikuje velikom diseciranošću terena, tako da je to skup mnogih planinskih grebena, zatim dugačkih planinskih vijenaca i povijaraca, između ovih su rijeke usjekle duboko svoje doline, kao što su Tarine pritoke: Mušovića Rijeka, Biogradska rijeka, Bjelojevićka rijeka, pritoka Lima, Trebačka rijeka, Vinicka rijeka, Bistrica i druge. Na osnovu hidrogeoloških svojstava i funkcija stijenskih masa, strukturnog tipa poroznosti i prostornog položaja hidrogeoloških pojava, na posmatranom području mogu se izdvojiti:

- ❖ Dobro vodopropusne stijene pukotinske i rjeđe kavernozne poroznosti, predstavljene slojevitim krečnjacima srednjotrijaske starosti (T22), kao i dolomitičnim krečnjacima i dolomitima permske starosti (P1,2);
- ❖ Slabopropusne do nepropusne stijene predstavljene keratofirima kvarckeratofirima srednjotrijaske starosti;
- ❖ Kompleks slabovodopropusnih do dobrovodopropusnih stijena intergranularne poroznosti, predstavljen terasnim glaciofluvijalnim deluvijalnim i aluvijalnim sedimentima;
- ❖ Pretežno vodonepropusne stijene i kompleksi stijena, predstavljeni vulkanogenosedimentnom formacijom srednjotrijase starosti, škriljcima i pješčarima paleozojske starosti. U okviru karbonatnih stijenskih masa krečnjaka dolomitičnih krečnjaka i dolomita paleozojske i trijske starosti zastupljen je pukotinski i rjeđe karstno-pukotinski tip izdani koji se prazni preko brojnih izvora pretežno male

izdašnosti. Izvori se najčešće pojavljuju na višim kotama u terenu na kontaktu propusnih i nepropusnih stijena odnosno:

- ❖ na kontaktu krečnjaka u vulkanogeno-sedimentne formacije,
- ❖ na kontaktu vulkanskih stijena i vulkanogeno-sedimente formacije i
- ❖ na kontaktu krečnjaka i škriljaca paleozojske starosti. U okviru aluvijalnih i terasnih sedimenata intergranularne poroznosti zastupljen je zbijeni tip izdani.

Rijeke

Od 289 manjih i većih vodotoka, koliko ih ima na teritoriji Crne Gore najznačajniji u zahvatu Plana su: Tara i Lim, koje pripadaju slivu Crnog mora. Sliv rijeke Tare zauzima prostor između planina Komova, Bjelasice i Ljubišnje sa desne i Durmitora i Sinjajevine sa lijeve strane njenog toka. Izvorišni krakovi rijeke Tare su rijeke Veruša i Opasanica. Najviša vrela Veruše, istovremeno i Tare su na katunu Maglić (1.860 mnm), a nizvodno u predjelu Mokrog, ispod Širokara su jača stalna vrela koja mještani smatraju izvorištem Veruše odnosno Tare. Dužina toka Veruše je oko 15 km, a Opasanice koja nastaje od više rečica (Lučka, Kozelska rijeka, Kurlaj, Turjačka rijeka i Margarita) oko 12 km.

Do polovine toka Tara ima kompozitnu dolinu sa kotlinastim proširenjima, a od ušća Poljske Bistrice u Taru, oko 18 km nizvodno od Mojkovca, Tara je usjekla veličanstven kanjon dužine 78 km. Gornji sliv Tare razvijen je u klastičnim stijenama i bogat je površinskim vodenim tokovima. U ovom proširenom gornjem dijelu toka važnije pritoke Tare su: Drcka (15 km), Skrbuša (7 km), Svinjača (13 km), Jezerštica sa Biogradskom rijekom (11,5 km) i Bjelojevička rijeka (9 km), a lijeve Pješčanica (5,5 km), Pčinja (9,5 km), Plašnica (14 km), Štitarička rijeka (13,5 km) i Bistrica (6,5 km). Tara je u čitavom svom toku čista i brza rijeka čije vode po kvalitetu pripadaju I-oj kategoriji. Slivno područje rijeke Tare zaštićeno je kao Rezervat Biosfere, a središnji dio Bjelasice, tj. slivno područje Bjelasičke rijeke, kao Nacionalni park. Lim je najveća pritoka Drine. Ističe iz Plavskog jezera na 907 mnm i posle toka od 219 km uliva se u Drinu, 11 km uzvodnije od Višegrada. Na teritoriji Crne Gore dužina toka Lima je oko 100 km. Slivno područje Lima u izvorišnom dijelu čine visoke planine: Komovi, Prokletije, Visitor, Zeletin i Starac.

Nizvodno su nešto niže planine: Bjelasica na razvođu Tare i Lima, Mokra planina između Lima i Pečke Bistrice i Turjak vododjelnica između Ibra i Lima. Geološku građu sliva Lima u Crnoj Gori pretežno čine klastične stijene: pješčari, škriljci, rožnaci i eruptivi a samo u manjoj mjeri trijaski krečnjaci. Zahvaljujući ovakvom geološkom sastavu terena sliv Lima na prostoru Crne Gore ima veoma razvijenu hidrografsku mrežu koju čini obilje izvora, potoka, rječica i rijeka koje se ulivaju u Plavsko jezero i Lim. Lim je brza i vodom bogata rijeka koja već na izlazu iz Plavskog jezera ima prosječni proticaj 21 m³ /s vode. Ovako visok proticaj Lima već na izlazu iz Plavskog jezera omogućila je najvažnija pritoka Plavskog jezera koju kod Gusinja grade Grnčar i Vruja, a koja u jezero donosi velike količine vode.

Na svom početku Lim je mirna 25 m široka i 3–4 m duboka rijeka. Nizvodno se proticaj Lima dosta pravilno povećava i kod Andrijevice iznosi 31,6 m³ /s, Bioča 41 m³ /s, Bijelog Polja 67,8 m³ /s. Neposredno ispod Plava u Lim se ulivaju Đurička rijeka i Komarača (17,5 km) koje odvođe vode sa padina Prokletija. Prije ulaska u Sućesku klisuru Lim prima sa desne strane Velicku rijeku (7 km), a zatim Rženičku, Zoričku i Piševsku rijeku koje odvođe vode

Sjekirice, a sa lijeve Bijeli potok, Murinsku i Pepićku rijeku. Kod Andrijevice u Lim se sa lijeve strane uliva Zlorečica koja sakuplja vode sa padina Zeletina, Lipovice, Vujeve planine i Komova. Između Andrijevice i Berana ka Limu sa desne strane teku: Šekularska (5,5 km), Kaludarska (20 km) i Dapsićka rijeka (14,5 km) koje dreniraju vode Mokre planine i Smiljevice, a sa lijeve Trepčanska rijeka (12 km), Vinicka (7 km), Bistrica i Sušica koje teku iz pravca Ključa i Bjelasice. Nizvodno od Tifranske klisure desne pritoke Lima su: Lješnica (23 km) i Crnča (10 km), a lijeve Brzava (10 km), Ljuboviđa (36 km), Lepešnica (12,5 km) i Lješnica (8 km) koje skupljaju vode sa sjevernih padina Bjelasice i dalje do razvođa Tare i Čehotine. Vode rijeke Lima i nekih njegovih pritoka dijelom se koriste i za navodnjavanje Slivu Lima pripada rijeka Lepešnica koja izvire ispod Prošćenskih planina na nadmorskoj visini 1.500 mnm. Dužina toka je 6 km. U izvorišnom dijelu nalazi se prevoj između slivova Tare i Lima. Uliva se u Ljuboviđu, lijevu pritoku Lima.

Jezera

Sva planinska jezera formirana su na planinama i površima gdje je glacijacija bila najizrazitija i gdje je teren izgrađen od vodonepropusnih stijena: naslaga durmitskog fliša, škrljaca, eruptiva, dolomitičnih stijena i morena sa znatnim prisustvom glina. Na planini Bjelasici koja je velikim dijelom izgrađena od vododrživih stijena, nalazi se sedam planinskih jezera. Biogradsko jezero je najveće i najpoznatije jezero Bjelasice koje je zajedno sa prašumom Biogradskom gorom koja ga okružuje proglašeno za Nacionalni park. Nalazi se u jugozapadnom dijelu Bjelasice na 1.094 mnm, sa desne strane puta Kolašin–Mojkovac sa kojim je povezano asfaltnim putem dugim 4 km. Biogradsko jezero glečerskog je porijekla. Pri visokom vodostaju površina jezera iznosi 228.500 m², a najveća dubina 12,1 m.

Biogradsko jezero je protočno jezero gdje Biogradska rijeka i potok Bendovac hrane jezero vodom, a iz jezera otiče rijeka Jezerštica koja se uliva u Taru. Temperatura vode tokom ljeta prelazi preko 18°C, te postoje uslovi za kupanje na ovom jezeru. Pešića jezero je drugo po veličini jezero na Bjelasici. Nalazi se u prostranom cirku između najviših vrhova Bjelasice–Zekove Glave (2.116 mnm) i Crne Glave (2.137 mnm) na 1.820 mnm. Formirano je u izvorišnoj oblasti Pešića potoka jedne od sastavnica Bistrice, lijeve pritoke Lima. Površina jezera pri niskim ljetnjim vodostajima je 37.400 m², a najveća dubina 8,4m. Služi kao pojilo za stoku. Šiška jezera (Veliko i Malo) nalaze se u centralnom dijelu Bjelasice u kraju poznatom pod imenom Šiška planina. Do Šiškog jezera se dolazi asfaltnim putem od Berana do Lubnica, dionicom budućeg regionalnog puta Berane-Kolašin, potom asfaltnim lokalnim putem Lubnice-Kurikuće i dalje makadamskim putem preko Suvodola do Šiškog jezera.

Ursulovačka jezera (Veliko i Malo) nalaze se u centralnom dijelu Bjelasice, ispod grebena Velike Ostrovice. Ursulovačko jezero se nalazi na najvećoj nadmorskoj visini od svih bjelasičkih jezera. Leži na 1.895 mnm. Površina jezera tokom ljeta je oko 12.200 m², a najveća dubina 8,1 m. Malo Ursulovačko jezero, koje je zbog male površine i dubine nazvano i Blatina, leži na 1760 mnm, oko 1 km sjeverozapadno od Velikog Ursulovačkog jezera. Površina jezera u toku godine varira od 5.000 do 10.000 m², a maksimalna dubina u toku ljeta je 2,2 m. Jezero sve više zarasta vegetacijom. Ova jezera dostupna su samo pješačkim stazama.

Hidrogeološke karakteristike predmetne lokacije uslovljene su njenim položajem u dolini rijeke Lim, na području opštine Bijelo Polje. Geološku podlogu šireg područja čine karbonatne stijene i kvartarni sedimenti različite granulacije, koji lokalno uslovljavaju formiranje podzemnih vodonosnih slojeva i određuju režim infiltracije i oticanja podzemnih voda.

Predmetna lokacija nalazi se izvan zona sanitarne zaštite izvorišta za javno vodosnabdijevanje, a prema raspoloživoj dokumentaciji i karakteru planiranog zahvata ne očekuje se negativan uticaj na podzemne ili površinske vode. Planirani objekat neće koristiti tehnološke procese koji podrazumijevaju eksploataciju podzemnih voda niti izvođenje dubokih iskopa koji bi mogli uticati na postojeći hidrogeološki režim. Snabdijevanje vodom biće obezbijeđeno priključenjem na javni sistem vodosnabdijevanja, u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća. Posebna pažnja posvećena je zaštiti voda tokom eksploatacije objekta. Sve manipulativne i radne površine na kojima postoji mogućnost kontakta vozila sa vodom ili deterdžentima biće izvedene kao vodonepropusne površine odgovarajuće nosivosti. Tehnološke otpadne vode iz procesa pranja vozila prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja biće podvrgnute predtretmanu putem taložnika i separatora ulja i masti, čime će se obezbijediti izdvajanje suspendovanih materija, ulja i drugih potencijalno zagađujućih supstanci.

Atmosferske vode sa krovnih površina odvođiće se odvojeno od tehnoloških otpadnih voda, čime se dodatno smanjuje opterećenje sistema odvodnje i obezbjeđuje efikasnije funkcionisanje sistema zaštite voda. Tokom rada objekta neće biti direktnog ispuštanja otpadnih voda u zemljište, vodotoke ili druge prirodne recipijente. Sve aktivnosti odvijaće se u kontrolisanim uslovima, uz redovno održavanje sistema za tretman otpadnih voda i poštovanje uslova nadležnih organa i važećih propisa. Na osnovu karakteristika lokacije, planirane tehnologije rada i predviđenih mjera zaštite može se zaključiti da realizacija i korišćenje planiranog objekta neće imati značajan negativan uticaj na hidrogeološke karakteristike prostora niti na kvalitet podzemnih i površinskih voda.

Seizmološke karakteristike područja

Predmetna lokacija nalazi se na teritoriji opštine Bijelo Polje, u seizmički aktivnom području Crne Gore. Prema raspoloživim podacima o seizmičkoj regionalizaciji, lokacija pripada zoni očekivanog seizmičkog intenziteta do VIII° MCS skale. Zbog toga je prilikom projektovanja i izvođenja objekta neophodno primijeniti važeće propise, tehničke normative i standarde koji se odnose na seizmički otporno projektovanje i građenje.

Planirani objekat je prizemni, montažno-demontažnog karaktera i izvodi se uz ograničene građevinske radove, bez značajnijih iskopa ili zahvata koji bi mogli uticati na stabilnost terena. Projektovana konstrukcija biće dimenzionisana u skladu sa važećim tehničkim propisima za seizmički aktivna područja, čime će se obezbijediti odgovarajući nivo sigurnosti, stabilnosti i funkcionalnosti objekta tokom njegovog vijeka trajanja.

S obzirom na karakter planiranog zahvata i primjenu odgovarajućih tehničkih rješenja, seizmičke karakteristike područja ne predstavljaju ograničenje za realizaciju projekta.

Klimatske karakteristike sa odgovarajućim meteorološkim pokazateljima

Područje planiranog zahvata nalazi se u sjevernom dijelu Crne Gore, na teritoriji opštine Bijelo Polje, gdje preovladava umjereno-kontinentalna klima sa izraženim planinskim uticajem. Klimatske karakteristike određene su geografskim položajem, nadmorskom visinom, reljefom i dolinom rijeke Lim, zbog čega su izražene sezonske razlike u temperaturi vazduha, količini padavina, vlažnosti vazduha i režimu vjetrova.

Prema raspoloživim meteorološkim podacima, srednja godišnja temperatura vazduha iznosi oko 10 °C. Prosječna temperatura u proljećnom periodu iznosi oko 8,7 °C, tokom ljeta oko 16,9 °C, u jesen oko 9,4 °C, dok je prosječna temperatura tokom zimskog perioda oko 0,1 °C. U zimskim mjesecima u Bjelopoljskoj kotlini često se javljaju temperaturne inverzije, pri čemu su temperature vazduha u dolini Lima niže nego na okolnim uzvišenjima.

Prosječna godišnja količina padavina na području opštine Bijelo Polje iznosi oko 940 mm, pri čemu se najveće količine padavina registruju tokom jeseni, naročito u novembru, dok su najmanje količine padavina karakteristične za kasno proljeće i ljetni period. Tokom godine prosječno se registruje oko 109 kišnih dana i 21 dan sa sniježnim padavinama, dok se snježni pokrivač, u zavisnosti od meteoroloških prilika, može zadržati više mjeseci. Sa porastom nadmorske visine povećava se i količina padavina, pa na planinskim obroncima šireg područja može dostići i 1.500 mm godišnje.

Srednja godišnja relativna vlažnost vazduha iznosi približno 77,3%, pri čemu su najveće vrijednosti zabilježene tokom zimskih mjeseci, a najmanje u ljetnjem periodu. Zbog kotlinskog položaja Bijelog Polja česta je pojava jutarnjih magli, naročito tokom jeseni i zime, ali i u pojedinim ljetnjim mjesecima.

Prosječno godišnje trajanje sunčevog sijanja iznosi oko 1.635 časova, sa najvećim brojem sunčanih časova u julu, kada insolacija dostiže oko 228 časova, dok je najmanja u decembru, sa približno 39 časova sunčevog sijanja.

Režim vjetrova u velikoj mjeri uslovljen je konfiguracijom terena i dolinom rijeke Lim. Najčešće duvaju vjetrovi zapadnog, sjevernog, sjeveroistočnog i istočnog pravca, dok je zbog kotlinskog položaja područja učestala pojava tišine. Brzine vjetra uglavnom su umjerene i ne predstavljaju ograničavajući faktor za realizaciju niti funkcionisanje planiranog objekta. Planinski masivi koji okružuju Bjelopoljsku kotlinu predstavljaju prirodnu zaštitu od jačih i hladnih vazdušnih strujanja.

Klimatski uslovi područja omogućavaju nesmetanu izgradnju i redovno funkcionisanje planiranog objekta tokom cijele godine. Tokom zimskog perioda potrebno je obezbijediti redovno uklanjanje snijega i leda sa manipulativnih površina, kao i zaštitu vodovodnih i odvodnih instalacija od smrzavanja, kako bi se omogućilo bezbjedno korišćenje objekta.

Planirani objekat neće predstavljati značajan izvor emisija koje bi mogle uticati na lokalne klimatske ili mikroklimatske uslove. Emisije će biti ograničene na povremeni saobraćaj motornih vozila korisnika i rad tehnološke opreme, pri čemu njihov intenzitet neće biti takav da izazove promjene postojećih klimatskih karakteristika prostora. Takođe, realizacijom

projekta neće doći do značajnog povećanja emisija gasova sa efektom staklene bašte niti do promjene mikroklimatskih uslova na predmetnoj lokaciji.

S obzirom na karakter planiranog zahvata, njegov ograničen prostorni obuhvat i predviđene mjere zaštite životne sredine, klimatske karakteristike područja ne predstavljaju ograničenje za realizaciju projekta, niti se očekuje da će izgradnja i eksploatacija objekta imati značajan uticaj na postojeće klimatske i mikroklimatske uslove.

Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa

Predmetna lokacija nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u okviru Lokacije 58 – Zona IV, na teritoriji opštine Bijelo Polje. Šire područje pripada dolini rijeke Lim, u kojoj su prirodni ekosistemi tokom dugog vremenskog perioda bili pod uticajem urbanizacije, razvoja saobraćajne infrastrukture, poljoprivredne proizvodnje i drugih antropogenih aktivnosti. Zbog toga na samoj lokaciji dominiraju antropogeno izmijenjena staništa, koja karakteriše prisustvo poslovnih i stambenih objekata, saobraćajnica, uređenih zelenih površina i poljoprivrednog zemljišta.

Biljni pokrivač predmetnog područja čine travne zajednice, ruderalna vegetacija karakteristična za naseljena područja, pojedinačna stabla listopadnih vrsta i ukrasno zelenilo, dok su na okolnim parcelama zastupljene livade, voćnjaci i manje poljoprivredne površine. Ruderalnu vegetaciju najčešće čine široko rasprostranjene vrste kao što su bokvica (*Plantago* spp.), maslačak (*Taraxacum officinale*), kopriva (*Urtica dioica*), hajdučka trava (*Achillea millefolium*), divlja mrkva (*Daucus carota*) i druge zeljaste vrste karakteristične za antropogeno izmijenjena staništa. Na uređenim zelenim površinama prisutne su pojedinačne vrste ukrasnog drveća i žbunja koje nemaju karakter prirodnih biljnih zajednica.

Šire područje Bijelog Polja karakterišu listopadne šume hrasta, graba, bukve i drugih autohtonih vrsta, dok se uz vodotoke razvijaju zajednice vrba (*Salix* spp.), topola (*Populus* spp.) i johe (*Alnus glutinosa*). Međutim, ovakve prirodne biljne zajednice nijesu zastupljene na predmetnoj lokaciji niti će biti obuhvaćene planiranim zahvatom.

Životinjski svijet predmetnog područja karakterističan je za prigradska i poljoprivredna staništa. Od sisara najčešće su zastupljene vrste kao što su jež (*Erinaceus roumanicus*), krtica (*Talpa europaea*), poljski miš (*Apodemus sylvaticus*), šumski miš (*Apodemus flavicollis*), roščice (*Sorex* spp.) i druge sitne vrste koje su prilagođene životu u antropogeno izmijenjenim staništima.

Ornitofaunu čine uglavnom široko rasprostranjene vrste ptica karakteristične za urbana i prigradska područja, među kojima su domaći vrabac (*Passer domesticus*), poljski vrabac (*Passer montanus*), svraka (*Pica pica*), siva vrana (*Corvus cornix*), čavka (*Corvus monedula*), gradski golub (*Columba livia domestica*), grlica (*Streptopelia decaocto*), lasta (*Hirundo rustica*) i druge vrste koje su uobičajene za ovakav tip staništa.

Od gmizavaca i vodozemaca mogu se povremeno javiti zidni gušter (*Podarcis muralis*), barska žaba (*Pelophylax ridibundus*) i druge vrste koje su široko rasprostranjene u dolini Lima, dok su od beskičmenjaka prisutne brojne vrste insekata karakteristične za travnjake, voćnjake i uređene zelene površine.

Na predmetnoj lokaciji nijesu evidentirana prirodna staništa od posebnog značaja za očuvanje biodiverziteta, niti područja pogodna za razmnožavanje ili dugotrajan boravak rijetkih i ugroženih vrsta. Takođe, prema raspoloživim podacima, na lokaciji nijesu registrovane endemične biljne vrste niti populacije rijetkih ili ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta čije bi očuvanje moglo biti ugroženo realizacijom planiranog projekta.

Predmetna lokacija ne nalazi se u granicama zaštićenih područja prirode proglašених u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, niti u neposrednoj blizini nacionalnih parkova, parkova prirode, spomenika prirode ili drugih zaštićenih prirodnih dobara. Takođe, lokacija nije obuhvaćena područjima identifikovanim za uspostavljanje ekološke mreže Natura 2000 niti međunarodno značajnim područjima za zaštitu biodiverziteta, zbog čega se ne očekuje uticaj na ciljeve očuvanja zaštićenih staništa i vrsta.

Planirani zahvat zauzima ograničenu površinu od 82,56 m², dok će najveći dio parcele, odnosno 1.600,77 m², ostati pod zelenim površinama. Građevinski radovi izvodit će se isključivo unutar granica predmetne parcele, bez uklanjanja vrijednih prirodnih staništa ili šumske vegetacije. Tokom izvođenja radova može doći do privremenog uznemiravanja pojedinih životinjskih vrsta usljed prisustva ljudi, rada građevinske mehanizacije i povećanog nivoa buke, ali će takvi uticaji biti lokalnog karaktera, kratkotrajni i potpuno reverzibilni.

Tokom eksploatacije objekta ne očekuju se značajni negativni uticaji na floru i faunu. Tehnološke otpadne vode biće prikupljane zatvorenim sistemom odvodnje i prethodno tretirane u taložniku i separatoru ulja i masti prije ispuštanja, čime će se spriječiti zagađenje zemljišta i voda koje bi moglo posredno uticati na biljni i životinjski svijet. Upravljanje otpadom vršiće se u skladu sa važećim propisima, čime će biti spriječeno narušavanje kvaliteta staništa i pojava sekundarnih izvora zagađenja.

S obzirom na postojeći karakter prostora, mali prostorni obuhvat planiranog zahvata, plansku namjenu lokacije i primjenu svih predviđenih tehničkih i organizacionih mjera zaštite životne sredine, ne očekuje se da će realizacija i eksploatacija projekta izazvati značajne negativne uticaje na floru, faunu, zaštićena prirodna dobra, rijetke i ugrožene divlje biljne i životinjske vrste niti na njihova staništa.

Pregled osnovnih karakteristika pejzaža

Predmetna lokacija nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, na teritoriji opštine Bijelo Polje, u okviru pejzažne jedinice Polimlje, koja obuhvata dolinu rijeke Lim sa nizom kotlinskih proširenja, riječnih terasa i okolnih brdskih padina. Pejzaž ovog područja oblikovan je prirodnim geomorfološkim procesima, prvenstveno fluvijalnom erozijom rijeke Lim i njenih pritoka, kao i dugotrajnim antropogenim uticajem kroz razvoj naselja, saobraćajne infrastrukture i poljoprivrednih površina.

Šire područje karakteriše kombinacija prirodnih i antropogenih elemenata pejzaža. Prirodnu osnovu čine dolina rijeke Lim, riječne terase, poljoprivredne površine, livade, voćnjaci, pojedinačne grupe drveća i vegetacija uz vodotoke, dok antropogene elemente predstavljaju stambeni i poslovni objekti, saobraćajnice, komunalna infrastruktura i uređene zelene površine. Kao rezultat dugotrajnog korišćenja prostora, pejzaž ima karakter izgrađenog ruralno-urbanog pejzaža, u kojem prirodni elementi i dalje imaju značajno učešće, ali ne dominiraju prostorom.

Neposredno okruženje predmetne lokacije čine postojeći poslovni i stambeni objekti, saobraćajne površine i uređene zelene površine, zbog čega planirani zahvat predstavlja nastavak postojećeg načina korišćenja prostora. Lokacija ne posjeduje izražene pejzažne vrijednosti, vizure od posebnog značaja niti elemente kulturnog pejzaža koji bi mogli biti narušeni realizacijom planiranog projekta.

Planirani objekat predstavlja prizemni montažno-demontažni objekat bruto površine 82,56 m², koji će biti postavljen na parceli ukupne površine 2.323,17 m². Više od dvije trećine parcele, odnosno 1.600,77 m², biće uređeno kao zelena površina, dok će izgrađene i popločane površine zauzimati manji dio lokacije. Takav odnos izgrađenih i zelenih površina doprinosi očuvanju vizuelnog identiteta prostora i ublažava uticaj objekta na okolni pejzaž.

S obzirom na malu spratnost objekta, njegov montažno-demontažni karakter, ograničen prostorni obuhvat i postojeću namjenu prostora, realizacijom projekta neće doći do značajne promjene pejzažnih karakteristika područja. Objekat neće zaklanjati karakteristične vizure, narušavati postojeće prostorne odnose niti uticati na prepoznatljiv identitet šireg područja Zatona i Bijelog Polja.

Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremene vizuelne promjene usljed prisustva građevinske mehanizacije, materijala i opreme, ali će one biti lokalnog karaktera i prestaće završetkom radova. Tokom eksploatacije objekta ne očekuju se značajni negativni uticaji na pejzaž, budući da je planirani sadržaj usklađen sa postojećom namjenom prostora i karakterom neposrednog okruženja.

Imajući u vidu postojeće stanje prostora, karakter planiranog zahvata, njegov ograničen prostorni obuhvat i očuvanje značajnog dijela zelenih površina, ne očekuje se da će realizacija projekta izazvati značajne promjene pejzažnih vrijednosti niti narušiti vizuelni identitet predmetnog područja.

Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture

Predmetna lokacija nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u okviru Lokacije 58 – Zona IV, na teritoriji opštine Bijelo Polje. Šire područje karakteriše mješovita namjena prostora, sa zastupljenim stambenim, poslovnim, uslužnim i poljoprivrednim sadržajima, što je karakteristično za naselje Zaton i njegovu neposrednu okolinu.

U neposrednom okruženju predmetne lokacije nalaze se individualni stambeni objekti, pomoćni objekti u funkciji stanovanja, poslovni i uslužni sadržaji, kao i poljoprivredne površine koje se koriste za ratarsku i voćarsku proizvodnju. Postojeći način korišćenja prostora ukazuje da planirani objekat predstavlja sadržaj koji je kompatibilan sa postojećom namjenom prostora i neće izazvati konflikte sa okolnim funkcijama.

Saobraćajna povezanost lokacije je povoljna. Pristup predmetnoj parceli obezbijeđen je sa postojeće putne mreže, koja omogućava nesmetan prilaz putničkim i lakim teretnim vozilima korisnika objekta. Postojeća saobraćajna infrastruktura raspolaže dovoljnim kapacitetom za prihvatanje očekivanog intenziteta saobraćaja koji će nastati tokom rada objekta, pa se ne očekuje značajnije povećanje saobraćajnog opterećenja u odnosu na postojeće stanje.

Predmetna lokacija raspolaže potrebnom komunalnom infrastrukturom za funkcionisanje planiranog objekta. U skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima, objekat će biti priključen na elektroenergetsku mrežu i sistem vodosnabdijevanja, dok će odvođenje tehnoloških otpadnih voda biti riješeno putem zatvorenog sistema odvodnje sa predtretmanom u taložniku i separatoru ulja i masti, prije njihovog daljeg odvođenja u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća. Takođe, na lokaciji postoji mogućnost priključenja na telekomunikacionu infrastrukturu i druge komunalne sisteme neophodne za redovno funkcionisanje objekta.

U neposrednom okruženju nijesu evidentirani objekti posebne osjetljivosti, poput zdravstvenih ustanova, škola, predškolskih ustanova ili drugih sadržaja kod kojih bi realizacija planiranog projekta mogla izazvati značajnije negativne uticaje. Karakter planirane djelatnosti, ograničen kapacitet objekta i mali intenzitet saobraćaja ukazuju da neće doći do narušavanja uslova korišćenja okolnih stambenih i poslovnih objekata.

Imajući u vidu postojeći način korišćenja prostora, razvijenost infrastrukturne mreže i karakter planiranog zahvata, može se ocijeniti da lokacija raspolaže odgovarajućim prostornim i infrastrukturnim uslovima za realizaciju projekta, bez potrebe za izgradnjom novih infrastrukturnih sistema većeg kapaciteta i bez značajnijeg uticaja na postojeće privredne, stambene i infrastrukturne sadržaje u okruženju.

Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine

Na predmetnoj lokaciji, katastarska parcela broj 1225 KO Zaton, prema raspoloživoj dokumentaciji i dostupnim podacima nadležnih institucija, nijesu evidentirana nepokretna kulturna dobra, arheološki lokaliteti niti druga dobra kulturno-istorijske baštine koja uživaju zaštitu u skladu sa važećim propisima.

Neposredno okruženje lokacije već duži niz godina koristi se za stambene, poslovne i saobraćajne sadržaje, zbog čega prostor ima izražen antropogeni karakter. Uvidom u plansku i projektnu dokumentaciju, kao i obilaskom terena, nijesu uočeni ostaci građevinskih struktura, arheološki tragovi niti drugi elementi koji bi ukazivali na postojanje kulturnih dobara ili potencijalnih arheoloških nalazišta.

Planirani zahvat podrazumijeva izgradnju prizemnog montažno-demontažnog objekta uz ograničene zemljane radove, koji će se izvoditi isključivo u okviru definisanog obuhvata projekta. Takav način izvođenja radova ne predstavlja rizik za očuvanje kulturno-istorijske baštine niti za objekte koji imaju status kulturnog dobra.

Ukoliko se tokom izvođenja radova nađe na arheološke ostatke, fosile, građevinske strukture ili druge predmete za koje se može pretpostaviti da imaju kulturnu, istorijsku ili arheološku vrijednost, radovi će biti odmah obustavljeni u dijelu lokaliteta na kojem je nalaz evidentiran, a o pronalasku će bez odlaganja biti obaviješten organ nadležan za zaštitu kulturnih dobara. Dalje aktivnosti sprovodiće se u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara i uputstvima nadležne institucije.

Realizacijom i korišćenjem planiranog objekta ne očekuje se negativan uticaj na kulturno-istorijsku baštinu, niti na očuvanje kulturnih dobara i njihovih vrijednosti.

Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat

Opština Bijelo Polje predstavlja administrativni, privredni i društveni centar sjevernog dijela Crne Gore. Prema rezultatima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova iz 2023. godine, na području opštine živi 38.662 stanovnika, dok je prema popisu iz 2011. godine evidentiran 46.051 stanovnik, što ukazuje na nastavak negativnih demografskih trendova karakterističnih za sjeverni region Crne Gore. Ovi trendovi prvenstveno su posljedica migracija stanovništva prema centralnom i južnom dijelu države, kao i odlaska u inostranstvo.

Predmetna lokacija nalazi se u naselju Zaton, u prostoru koji karakteriše mješovita namjena, sa zastupljenim individualnim stambenim objektima, poslovnim i uslužnim sadržajima, saobraćajnom infrastrukturom i poljoprivrednim površinama. Naseljenost neposrednog okruženja je umjerena, pri čemu nema izražene koncentracije stanovništva niti velikih stambenih kompleksa koji bi mogli biti posebno osjetljivi na planirani zahvat.

Planirani projekat obuhvata izgradnju objekta za servisiranje i pranje motornih vozila ograničenog kapaciteta, koji će pružati usluge prvenstveno stanovništvu Zatona, Bijelog Polja i okolnih naselja. Karakter djelatnosti, mali prostorni obuhvat projekta i ograničen broj korisnika ukazuju da neće doći do značajnijeg povećanja broja stanovnika na predmetnom području niti do promjene postojećih demografskih obilježja.

Tokom izvođenja radova može se očekivati privremeno prisustvo manjeg broja angažovanih radnika, dok će u fazi eksploatacije objekta biti angažovan ograničen broj zaposlenih, u skladu sa organizacijom rada investitora. Projekat neće predstavljati izvor značajnijih migracionih kretanja stanovništva niti će uticati na promjenu gustine naseljenosti ili funkcionalne organizacije prostora.

Rad objekta dopriniće unapređenju lokalne uslužne infrastrukture i kvalitetu usluga dostupnih stanovništvu, bez stvaranja značajnijih opterećenja za postojeće stambene i poslovne sadržaje u okruženju. Karakter planirane djelatnosti, njena usklađenost sa

planskom namjenom prostora i ograničen intenzitet rada ukazuju da projekat neće imati značajan negativan uticaj na stanovništvo niti na demografske karakteristike predmetnog područja.

2.3. Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine

Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine predstavlja sposobnost prostora da prihvati dodatna opterećenja nastala izgradnjom i korišćenjem planiranog objekta, a da pri tome ne dođe do značajnog pogoršanja kvaliteta vode, zemljišta, vazduha, biodiverziteta, pejzaža i uslova života stanovništva. Pri ocjeni apsorpcionog kapaciteta razmatrani su postojeća namjena prostora, stepen njegove izgrađenosti, prirodne i pejzažne vrijednosti, osjetljivost pojedinih receptora, postojeći antropogeni pritisci i mogućnost da se uticaji planiranog projekta zadrže u granicama lokacije.

Predmetni projekat planiran je na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u okviru Lokacije 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Planiran je prizemni montažno-demontažni objekat samouslužne autoperionice bruto površine 82,56 m², na parceli ukupne površine 2.323,17 m². Popločane i manipulativne površine zauzimaće 639,84 m², dok će 1.600,77 m², odnosno 68,91% ukupne površine parcele, ostati pod zelenim površinama. Ovakav odnos izgrađenih, popločanih i zelenih površina pokazuje da je prostorni obuhvat projekta ograničen i da najveći dio parcele neće biti trajno izgrađen.

Močvarna i obalna područja i ušća rijeka

Predmetna lokacija ne pripada močvarnom području, ušću rijeke, plavnom močvarnom staništu niti drugom prostoru koji se odlikuje stalnim ili sezonskim zadržavanjem vode i razvijenom hidrofilnom vegetacijom. Na lokaciji nijesu prisutne bare, tršćaci, močvarne livade, rukavci, mrtvaje niti druga osjetljiva vlažna staništa.

Šire područje Zatona pripada dolini rijeke Lim, ali se sam zahvat ne realizuje u riječnom koritu, na obali, u zoni ušća niti na površini koja ima funkciju prirodnog retenzionog prostora. Planirani radovi neće zahtijevati regulaciju vodotoka, pregrađivanje korita, uklanjanje obalne vegetacije niti promjenu prirodnog pravca oticanja površinskih voda.

Mogući uticaj na vlažna i obalna staništa mogao bi nastati samo posredno, u slučaju nekontrolisanog ispuštanja tehnoloških otpadnih voda ili akcidentnog izlivanja zagađujućih materija. Takav scenario sprječava se izvođenjem vodonepropusnih radnih površina, kontrolisanim prikupljanjem tehnoloških voda, njihovim predtretmanom u taložniku i separatoru ulja i masti i pravilnim upravljanjem otpadom.

Planirani projekat zbog toga neće umanjiti apsorpcioni kapacitet močvarnih, obalnih ili estuarijskih ekosistema, jer takvi receptori nijesu neposredno zastupljeni na lokaciji zahvata.

Površinske vode

Šire područje pripada slivu rijeke Lim, koji predstavlja najznačajniji površinski vodni sistem sjevernog dijela Crne Gore. Rijeka Lim i njene pritoke imaju značajnu hidrološku, ekološku i pejzažnu funkciju, zbog čega je zaštita površinskih voda posebno važna pri realizaciji projekta čiji tehnološki proces uključuje korišćenje vode i nastanak otpadnih voda.

Na predmetnoj parceli nema stalnog površinskog vodotoka, izvora, otvorenog kanala niti drugog prirodnog recipijenta u koji bi se ispuštale tehnološke vode. Projektom nije predviđeno direktno ispuštanje otpadnih voda u rijeku Lim, njegove pritoke, zemljište ili otvorene odvodne kanale.

Tokom rada autoparionice nastajće tehnološke otpadne vode koje mogu sadržati pijesak, zemlju, suspendovane materije, tragove ulja i masti, ostatke goriva, deterdžente i druge nečistoće uklonjene sa vozila. Njihovo nekontrolisano ispuštanje moglo bi smanjiti sposobnost prirodnog recipijenta da prihvati dodatno opterećenje i izazvati lokalno pogoršanje kvaliteta vode.

Radi zaštite površinskih voda predviđen je zatvoren sistem prikupljanja otpadnih voda, taložnik za izdvajanje pijeska, mulja i suspendovanih materija i separator ulja i masti. Kvalitet vode nakon predtretmana mora odgovarati uslovima za dalje odvođenje koje propiše nadležno komunalno preduzeće.

Čiste atmosferske vode sa krovnih površina potrebno je odvojiti od tehnoloških otpadnih voda. Manipulativne površine moraju imati odgovarajuće padove i kontrolisanu odvodnju kako bi se spriječilo nekontrolisano spiranje zagađujućih materija prema okolnom prostoru.

Uz pravilno izvođenje i održavanje sistema odvodnje i predtretmana, ne očekuje se mjerljivo pogoršanje kvaliteta površinskih voda niti smanjenje njihovog apsorpcionog kapaciteta.

Podzemne vode i podzemni dio prostora

Pri ocjeni apsorpcionog kapaciteta posebno je razmotren podzemni dio prostora, jer eventualno prodiranje ulja, goriva, deterdženata i zagađenih tehnoloških voda može imati dugotrajnije posljedice od kratkotrajnog površinskog zagađenja.

Podzemne vode u širem području vezane su za geološki sastav doline Lima i prisustvo kvartarnih, aluvijalnih i drugih propusnih sedimenata. Propusnost pojedinih slojeva povećava osjetljivost podzemnih voda na nekontrolisanu infiltraciju zagađujućih materija, zbog čega se prirodna sposobnost tla da zadrži ili razgradi zagađenje ne smije smatrati dovoljnom mjerom zaštite.

Planirani projekat neće zahvatati podzemne vode niti koristiti bunare ili druga lokalna izvorišta. Vodosnabdijevanje će se obezbijediti iz odgovarajućeg sistema u skladu sa uslovima nadležnog subjekta.

Radne površine na kojima se odvija pranje vozila moraju biti vodonepropusne i otporne na djelovanje vode, ulja i sredstava za pranje. Slivnici, kanali, spojevi, cjevovodi, taložnik i separator moraju biti izvedeni kao zatvoren i vodonepropustan sistem. Redovno treba pregledati stanje podloge i instalacija, jer bi pukotine, loši spojevi ili dugotrajno neprimijećeno curenje mogli ugroziti podzemne vode.

Primjenom navedenih tehničkih rješenja uticaj na podzemne vode svodi se na nizak nivo, a apsorpcioni kapacitet podzemnog dijela prostora neće biti korišćen kao zamjena za tehnički tretman otpadnih voda.

Poljoprivredno zemljište

U širem području Zatona prisutne su poljoprivredne površine, livade, voćnjaci i zemljište koje se povremeno ili trajno koristi za različite oblike poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivredno zemljište predstavlja ograničen i vrijedan prirodni resurs, pa je važno spriječiti njegovo nepotrebno zauzimanje, fragmentaciju i zagađenje.

Predmetna lokacija je planskim i urbanističko-tehničkim uslovima određena za postavljanje privremenog objekta predmetne namjene. Površina neposredno pod objektom iznosi 82,56 m², odnosno 3,55% ukupne površine parcele, dok najveći dio lokacije ostaje pod zelenim površinama.

Realizacija projekta neće zahtijevati zauzimanje susjednih parcela, formiranje pristupnih puteva preko obradivih površina niti širenje gradilišta na okolno poljoprivredno zemljište. Ne očekuje se presijecanje većih proizvodnih cjelina niti otežavanje pristupa okolnim parcelama.

Najznačajniji potencijalni rizik za poljoprivredno zemljište predstavlja akcidentno izlivanje ulja, goriva ili hemijskih sredstava, kao i nekontrolisano oticanje tehnoloških voda. Takve pojave mogu se spriječiti vodonepropusnom podlogom, zatvorenim sistemom odvodnje, odgovarajućim skladištenjem hemikalija i otpada i brзом sanacijom eventualnog izlivanja.

Projekat neće dovesti do značajnog smanjenja raspoloživih poljoprivrednih površina niti do narušavanja proizvodnog potencijala zemljišta u širem području.

Priobalne zone i morska sredina

Predmetna lokacija nalazi se u kontinentalnom dijelu Crne Gore i nije prostorno niti funkcionalno povezana sa morskom sredinom. Projekat neće imati direktan ili indirektan uticaj na morsku obalu, morska staništa, kvalitet morske vode niti priobalne ekosisteme.

Ovaj kriterijum nije neposredno primjenljiv na predmetni zahvat. Eventualni uticaji projekta na vode ostaju u okviru lokalnog sliva i sistema odvođenja otpadnih voda i nemaju karakter uticaja na morsku sredinu.

Planinske i šumske oblasti

Opština Bijelo Polje pripada području izraženih planinskih i šumskih vrijednosti, ali je predmetna lokacija smještena u naseljenom i infrastruktorno dostupnom dijelu Zatona. Na samoj parceli nijesu zastupljene kompaktne šumske sastojine, visokoplaninska staništa, strme planinske padine niti prirodne cjeline koje bi se mogle svrstati u osjetljiva planinska ili šumska područja.

Realizacija projekta neće zahtijevati sječu šume, krčenje šumskog zemljišta, izgradnju šumskih puteva niti zahvate koji bi mogli izazvati eroziju, destabilizaciju padina ili fragmentaciju šumskih staništa.

Eventualna pojedinačna vegetacija na lokaciji treba da se očuva u najvećoj mogućoj mjeri, dok se slobodne površine mogu urediti travnjacima i autohtonim ili odomaćenim biljnim vrstama prilagođenim lokalnim klimatskim uslovima.

Planirani zahvat zbog toga neće umanjiti apsorpcioni kapacitet planinskih i šumskih ekosistema šireg područja.

Zaštićena i klasifikovana područja prirode

Pri ocjeni osjetljivosti prostora razmatrana je mogućnost uticaja na stroge rezervate prirode, nacionalne parkove, posebne rezervate prirode, parkove prirode, spomenike prirode, predjele izuzetnih odlika i druga područja koja uživaju nacionalnu ili međunarodnu zaštitu.

Prema raspoloživoj planskoj i projektnoj dokumentaciji, predmetna lokacija se ne nalazi u granicama zaštićenog područja prirode niti u zoni sa posebnim režimom korišćenja prostora koji bi bio nespojiv sa planiranom namjenom. Sam projekat je planski dozvoljen na predmetnoj lokaciji, što potvrđuje da prostor nije izuzet iz korišćenja zbog režima zaštite prirode.

Na parceli nijesu evidentirani geomorfološki, hidrološki, botanički, zoološki ili pejzažni fenomeni koji bi imali obilježja pojedinačnog zaštićenog prirodnog dobra. Lokacija nema karakter prirodno očuvanog prostora visoke osjetljivosti, već prostora mješovite namjene pod postojećim antropogenim uticajem.

Mogući uticaji projekta ograničeni su na malu površinu i ne uključuju emisije ili fizičke promjene sa dometom koji bi mogao ugroziti udaljena zaštićena područja. Ne očekuje se promjena hidrološkog režima, kvaliteta vazduha, migracionih puteva niti pejzažnih vrijednosti zaštićenih prirodnih cjelina.

U konačnoj dokumentaciji tvrdnju o položaju u odnosu na zaštićena područja treba uskladiti sa zvaničnim kartografskim podacima i važećim registrom zaštićenih područja prirode.

Područja obuhvaćena mrežom Natura 2000

Ekološka mreža Natura 2000 obuhvata područja važna za očuvanje određenih stanišnih tipova i vrsta od evropskog značaja. Pri razmatranju mogućeg uticaja projekta potrebno je sagledati da li se lokacija nalazi unutar ili u blizini područja koja su identifikovana ili predložena za uključivanje u ovu mrežu.

Prema raspoloživim podacima korišćenim za izradu dokumentacije, na samoj lokaciji nijesu evidentirana prioritetna staništa niti populacije vrsta koje bi mogle predstavljati ciljeve očuvanja Natura 2000 područja. Lokacija je antropogeno izmijenjena i koristi se u okviru naseljenog i saobraćajno dostupnog prostora.

Planirani objekat ne dovodi do uklanjanja prirodnih šumskih, riječnih, livadskih ili močvarnih staništa od evropskog značaja. Ne očekuje se fragmentacija ekoloških koridora, promjena vodnog režima, značajno povećanje buke na velikoj udaljenosti niti unošenje zagađenja u prirodna staništa.

Tehnološke vode neće se ispuštati u prirodni recipijent, što je posebno važno zbog zaštite riječnih i priobalnih staništa u slivu Lima.

Ukoliko se zvaničnim kartografskim uvidom utvrdi da se u širem području nalazi identifikovano ili predloženo Natura 2000 područje, u dokumentaciju treba unijeti njegov naziv, udaljenost od lokacije i ciljeve očuvanja. Na osnovu karaktera i ograničenog dometa projekta ipak se ne očekuje značajan uticaj na takva područja, pod uslovom potpune kontrole otpadnih voda i otpada.

Područja na kojima ranije nijesu bili zadovoljeni standardi kvaliteta životne sredine

Apsorpcioni kapacitet prostora zavisi i od postojećeg nivoa opterećenja. Ukoliko su na određenom području već prekoračeni standardi kvaliteta vazduha, voda, zemljišta ili buke, i mali dodatni pritisak može imati veći značaj nego u neopterećenom prostoru.

Predmetna lokacija nalazi se uz postojeću saobraćajnu infrastrukturu i u području mješovite namjene, pa su prisutni uobičajeni uticaji saobraćaja, individualnog stanovanja, poljoprivrede i lokalnih poslovnih aktivnosti. Oni se prvenstveno odnose na buku, izduvne gasove, prašinu, komunalne otpadne vode i stvaranje otpada.

U raspoloživoj dokumentaciji nijesu navedeni podaci koji bi pokazali da su na samoj lokaciji evidentirana trajna prekoračenja standarda kvaliteta životne sredine relevantna za predmetni projekat. Ipak, odsustvo podataka o prekoračenju ne treba poistovjetiti sa dokazom da opterećenja nema.

Planirana autoperionica neće imati stacionarne izvore sagorijevanja niti kontinuirane emisije u vazduh. Dodatne emisije biće vezane za kratkotrajno kretanje vozila. Najvažnije potencijalno opterećenje predstavljaju tehnološke otpadne vode, zbog čega je njihov predtretman obavezna mjera.

U slučaju pojave pritužbi, neuobičajenih mirisa, povećane buke ili sumnje u kvalitet ispuštenih voda, nosilac projekta treba da sprovede odgovarajuću kontrolu i, prema potrebi, uvede dodatne mjere zaštite.

Gusto naseljene oblasti

Predmetna lokacija nalazi se u naselju Zaton, u prostoru sa individualnim stambenim objektima, poslovnim i uslužnim sadržajima, saobraćajnicama i poljoprivrednim površinama. Neposredno okruženje nema karakter gusto izgrađenog gradskog jezgra niti područja sa višespratnim stambenim blokovima i velikom koncentracijom stanovništva.

Najizloženije grupe biće zaposleni u objektu, korisnici autoperionice, stanovnici najbližih kuća, zaposleni u okolnim poslovnim objektima i učesnici u saobraćaju. Mogući uticaji na ove receptore odnose se prvenstveno na buku opreme, kretanje vozila, povremene emisije izduvnih gasova, raspršivanje sitnih kapljica tokom pranja i eventualnu pojavu neprijatnih mirisa u slučaju lošeg održavanja separatora i sistema odvodnje.

Objekat je malog kapaciteta i neće privlačiti broj korisnika koji bi mogao značajno promijeniti postojeću gustinu saobraćaja ili nivo urbanog opterećenja. Uticaj buke može se ograničiti izborom tiše opreme, pravilnim položajem uređaja, održavanjem kompresora i pumpi i organizacijom radnog vremena.

U konačnoj verziji dokumentacije poželjno je navesti izmjerenu ili kartografski utvrđenu udaljenost najbližeg stambenog objekta, kao i položaj eventualnih osjetljivih sadržaja, jer se na taj način preciznije ocjenjuje izloženost stanovništva.

Postojeća gustina naseljenosti ne predstavlja ograničenje za realizaciju projekta, ali zahtijeva uredno održavanje objekta, kontrolu buke i sprečavanje zadržavanja vozila na javnoj saobraćajnici.

Predjeli i područja od istorijske, kulturne ili arheološke važnosti

Na predmetnoj parceli, prema raspoloživoj dokumentaciji, nijesu evidentirana nepokretna kulturna dobra, arheološki lokaliteti niti područja sa utvrđenim istorijskim ili kulturnim vrijednostima.

Prostor je već pod antropogenim uticajem i u njegovom neposrednom okruženju zastupljeni su stambeni, poslovni, poljoprivredni i saobraćajni sadržaji. Planirani zahvat je prizeman, male površine i montažno-demontažnog karaktera, pa neće predstavljati vizuelnu dominantu niti narušiti prepoznatljive kulturne ili istorijske vizure šireg područja.

Zemljani radovi biće ograničenog obima. Ipak, mogućnost slučajnog arheološkog nalaza ne može se unaprijed potpuno isključiti. Ukoliko se tokom izvođenja radova pronađu ostaci građevina, grobovi, predmeti, novac, keramika ili drugi materijal za koji se može pretpostaviti da ima arheološku ili kulturno-istorijsku vrijednost, radovi se moraju odmah obustaviti na mjestu nalaza. Pronađeni materijal mora se sačuvati u stanju u kojem je zatečen, a nadležni organ za zaštitu kulturnih dobara bez odlaganja obavijestiti.

Planirani projekat neće umanjiti apsorpcioni kapacitet kulturnog pejzaža niti ugroziti istorijske, kulturne ili arheološke vrijednosti prostora.

Predmetna lokacija ne pripada močvarnom, obalnom, morskom, visokoplaninskom ili šumskom području, niti se prema raspoloživoj dokumentaciji nalazi unutar zaštićenog prirodnog ili kulturnog dobra. Prostor ima mješovitu namjenu i već je izložen uticajima saobraćaja, stanovanja, poljoprivrede i lokalnih poslovnih aktivnosti.

Najosjetljiviji receptori za predmetni projekat jesu površinske i podzemne vode, zemljište i stanovništvo u najbližem okruženju. Njihova zaštita zavisi prvenstveno od vodonepropusnosti radnih površina, funkcionalnosti taložnika i separatora, kontrolisanog odvođenja otpadnih voda, pravilnog upravljanja otpadom, kontrole buke i uredne organizacije saobraćaja.

Projekat zauzima mali dio parcele, dok gotovo 69% ukupne površine ostaje pod zelenim površinama. Ne dolazi do uklanjanja šume, zauzimanja močvarnih ili riječnih staništa, promjene riječnog korita niti značajne prenamjene poljoprivrednog zemljišta.

Prirodna sredina predmetne lokacije može prihvatiti opterećenje planiranog projekta bez značajnog narušavanja kvaliteta životne sredine, pod uslovom da se objekat izvede prema tehničkoj dokumentaciji, da se tehnološke vode ne ispuštaju bez predtretmana i da se svi sistemi zaštite redovno kontrolišu i održavaju. Uticaji će biti pretežno lokalni, ograničenog intenziteta i podložni kontroli tehničkim i organizacionim mjerama.

3. OPIS PROJEKTA

Planirani projekat obuhvata izgradnju privremenog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoperionice, na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, Lokacija 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Projekat se realizuje u skladu sa izdatim urbanističko-tehničkim uslovima i Idejnim rješenjem, kojim su definisane osnovne prostorne, tehničke i funkcionalne karakteristike planiranog objekta. Idejnim rješenjem predviđena je izgradnja prizemnog objekta bruto površine 82,56 m², na parceli ukupne površine 2.323,17 m², uz formiranje pripadajućih manipulativnih, pristupnih i zelenih površina.

Svrha realizacije projekta jeste uspostavljanje savremeno opremljenog samouslužnog objekta za pranje motornih vozila, kojim će se unaprijediti dostupnost ove vrste usluge stanovništvu Zatona, Bijelog Polja i okolnih naselja. Organizacija rada zasnivaće se na korišćenju samouslužnih boksova i odgovarajuće tehnološke opreme, čime će korisnicima biti omogućeno pranje vozila u kontrolisanim uslovima, uz primjenu tehničkih i organizacionih mjera zaštite životne sredine.

Projektom je predviđeno funkcionalno uređenje objekta i pripadajuće lokacije, sa jasno organizovanim prostorom za pristup, zadržavanje, manevrisanje i izlazak vozila. Planirani sadržaji obuhvataju samouslužne boksove za pranje vozila, prostor za smještaj tehnološke opreme, prateće instalacije, sistem za snabdijevanje vodom i električnom energijom, kao i sistem za prikupljanje, predtretman i kontrolisano odvođenje tehnoloških otpadnih voda.

Proces rada zasnivaće se na upotrebi vode, sredstava za pranje i visokopritisne opreme. Tehnološke otpadne vode koje nastaju pranjem vozila mogu sadržati pijesak, zemlju, suspendovane materije, tragove ulja, masti, ostatke goriva i deterdženata. Radi sprečavanja njihovog nekontrolisanog dospijevanja u zemljište i vode, sve radne površine biće izvedene kao vodonepropusne, sa odgovarajućim padovima prema sistemu odvodnje. Otpadne vode biće prikupljene zatvorenim sistemom, podvrgnute predtretmanu u taložniku i separatoru ulja i masti, a zatim odvedene na način utvrđen uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Planirani objekat koristiće vodu iz odgovarajućeg sistema vodosnabdijevanja i električnu energiju iz postojeće distributivne mreže, u skladu sa tehničkim uslovima nadležnih subjekata. Potrošnja vode i električne energije zavisice od broja korisnika i intenziteta rada, ali zbog ograničenog kapaciteta objekta neće predstavljati značajno opterećenje postojećih infrastrukturnih sistema. Racionalna potrošnja resursa obezbijediće se tehnički ispravnom opremom, pravilnim doziranjem sredstava za pranje, redovnim održavanjem instalacija i blagovremenim otklanjanjem eventualnih kvarova.

Tokom rada objekta nastajace komunalni i ambalažni otpad, otpad od korišćenih sredstava za pranje, sadržaj taložnika i separatora, zauljeni apsorbenti i druge vrste otpada povezane sa održavanjem objekta i tehnološke opreme. Otpad će se odvojeno sakupljati, privremeno skladištiti u odgovarajućim i označenim posudama i predavati nadležnom komunalnom preduzeću ili ovlašćenim operaterima, u zavisnosti od vrste i svojstava otpada.

Planirani projekat ne podrazumijeva obavljanje klasičnih servisnih zahvata na motornim vozilima, poput zamjene motornih ulja, filtera, akumulatora, guma, kočionih tečnosti ili drugih djelova vozila, osim ako takve aktivnosti nijesu izričito predviđene projektnom dokumentacijom i odobrenom namjenom objekta. Imajući u vidu da je u Idejnom rješenju objekat označen kao samouslužna autoperionica, opis tehnološkog procesa i vrsta otpada treba prvenstveno vezati za pranje vozila i održavanje opreme autoperionice.

Građevinski radovi biće ograničenog obima i odnosiće se na pripremu terena, izvođenje temelja i vodonepropusnih površina, montažu konstrukcije, postavljanje opreme i instalacija, uređenje pristupnih i manipulativnih površina i priključenje na raspoloživu infrastrukturu. Planirani zahvat neće zahtijevati duboke iskope, značajno mijenjanje konfiguracije terena niti izvođenje radova izvan granica predmetne parcele.

Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremeni uticaji u vidu buke, prašine, izduvnih gasova građevinske mehanizacije, nastanka građevinskog otpada i povećanog prisustva transportnih vozila. Ovi uticaji biće lokalni, vremenski ograničeni i prestaće završetkom radova.

Tokom redovnog rada mogući uticaji prvenstveno su povezani sa nastankom tehnoloških otpadnih voda, potrošnjom vode i električne energije, radom visokopritisne opreme, emisijom buke, kretanjem vozila i stvaranjem otpada. Predviđena tehnička rješenja, pravilna organizacija rada, redovno održavanje opreme i dosljedna primjena mjera zaštite omogućavaju da se navedeni uticaji zadrže u granicama lokacije i svedu na prihvatljiv nivo.

Planirani objekat zauzima mali dio ukupne površine parcele, dok će najveći dio lokacije ostati pod zelenim površinama. Njegova prizemna spratnost, montažno-demontažni karakter i ograničen kapacitet omogućavaju uklapanje u postojeću prostornu strukturu Zatona bez značajnijeg narušavanja pejzažnih, ekoloških i funkcionalnih karakteristika područja.

3.1. Fizičke karakteristike projekta

Planirani projekat odnosi se na izgradnju i korišćenje privremenog objekta – samouslužne autoperionice, namijenjene pranju i osnovnom održavanju putničkih i lakih teretnih motornih vozila. Objekat će biti izgrađen na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u Zoni IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje, u skladu sa izdatim urbanističko-tehničkim uslovima i Idejnim rješenjem. Projektom je predviđena izgradnja prizemnog objekta savremene arhitektonske i funkcionalne organizacije, koji će korisnicima omogućiti bezbjedno, efikasno i ekološki prihvatljivo pranje motornih vozila. Funkcionalni koncept objekta zasniva se na principu samouslužnog korišćenja, pri čemu korisnici samostalno koriste opremu za pranje vozila. Objekat je projektovan tako da sve funkcionalne cjeline omogućavaju nesmetano odvijanje tehnološkog procesa, racionalno korišćenje prostora i visok nivo zaštite životne sredine. U okviru planiranog objekta predviđene su sve funkcionalne cjeline neophodne za nesmetano odvijanje procesa samouslužnog pranja motornih vozila, kao i prateći tehnički i infrastrukturni sadržaji koji obezbjeđuju efikasan, bezbjedan i ekološki prihvatljiv rad objekta. Projektom je predviđena izgradnja boksova za samouslužno pranje motornih vozila, opremljenih savremenom visokopritisnom opremom i sistemima za automatsko doziranje

sredstava za pranje, čime se korisnicima omogućava izbor odgovarajućih programa pranja u skladu sa njihovim potrebama. U sklopu objekta planirana je tehnička prostorija, namijenjena smještaju tehnološke opreme, elektroinstalacija, sistema za upravljanje radom autoperionice, pumpnih agregata, uređaja za doziranje deterdženata i druge opreme neophodne za pouzdano funkcionisanje tehnološkog procesa. Radi unapređenja kvaliteta usluge, predviđen je i prostor za usisivače i prateću opremu, koji korisnicima omogućava čišćenje unutrašnjosti vozila i obavljanje drugih pomoćnih aktivnosti nakon završetka procesa pranja. Saobraćajno rješenje obuhvata manipulativne i saobraćajne površine za nesmetan ulazak, kretanje, pozicioniranje i izlazak vozila iz kompleksa autoperionice. Organizacija saobraćaja projektovana je tako da omogući jednostavno i bezbjedno korišćenje objekta, bez ukrštanja tokova vozila i nepotrebnog zadržavanja korisnika.

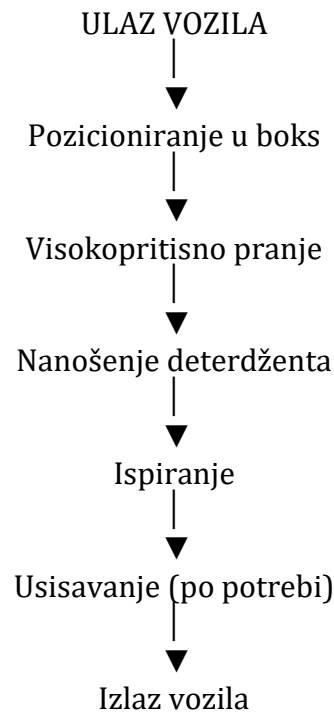
Posebna pažnja posvećena je zaštiti životne sredine kroz projektovanje zatvorenog sistema za prikupljanje, predtretman i kontrolisano odvođenje tehnoloških otpadnih voda. Sistem obuhvata vodonepropusne manipulativne površine, taložnik i separator ulja i masti, čime se obezbjeđuje efikasno izdvajanje suspendovanih materija, ulja i drugih potencijalno zagađujućih supstanci prije njihovog daljeg odvođenja, u skladu sa uslovima nadležnih institucija. Pored navedenih sadržaja, projektom su predviđene i prateće instalacije i infrastrukturni sistemi, uključujući elektroenergetske instalacije, vodovodnu i kanizacionu mrežu, instalacije spoljne rasvjete, sistem odvodnje atmosferskih voda, kao i drugu opremu neophodnu za bezbjedno, pouzdano i funkcionalno korišćenje objekta. Na ovaj način projektovana je funkcionalna i tehnološki zaokružena cjelina koja omogućava kvalitetno pružanje usluga korisnicima, racionalno korišćenje prirodnih resursa i visok nivo zaštite životne sredine, uz primjenu savremenih tehničkih rješenja i važećih standarda iz oblasti projektovanja i zaštite životne sredine.

Projektovano saobraćajno rješenje omogućava jednosmjerno i pregledno kretanje vozila kroz kompleks, čime se smanjuje mogućnost zadržavanja vozila, povećava bezbjednost korisnika i obezbjeđuje efikasno funkcionisanje objekta. Tehnološki proces zasniva se na korišćenju visokopritisne opreme za pranje vozila, sistema za doziranje sredstava za pranje i prateće opreme koja koristi električnu energiju. Oprema će biti savremene konstrukcije, visokog stepena energetske efikasnosti i projektovana za racionalnu potrošnju vode.

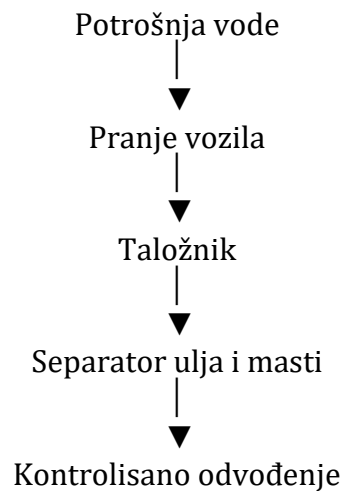
Posebna pažnja posvećena je zaštiti životne sredine. Sve tehnološke otpadne vode nastale tokom procesa pranja vozila prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja biće tretirane putem taložnika i separatora ulja i masti. Manipulativne površine izvodice se kao vodonepropusne, čime se sprečava mogućnost zagađenja zemljišta i podzemnih voda. Projektom nijesu predviđeni tehnološki procesi koji uključuju sagorijevanje goriva, proizvodnju industrijskih emisija, skladištenje većih količina opasnih materija niti aktivnosti koje bi mogle izazvati značajne negativne uticaje na životnu sredinu.

Realizacija projekta podrazumijeva izvođenje građevinskih radova ograničenog obima, nakon čega slijedi opremanje objekta tehnološkom opremom i njegovo puštanje u rad. Tokom eksploatacije objekta primjenjivaće se sve propisane tehničke, organizacione i mjere zaštite životne sredine, čime će se obezbijediti sigurno i održivo funkcionisanje planiranog sadržaja. Na osnovu karaktera projekta, planirane tehnologije rada i predviđenih mjera

zaštite može se zaključiti da je riječ o uslužnom objektu lokalnog značaja, čiji će uticaji biti prostorno ograničeni, kontrolisani i bez značajnog negativnog uticaja na životnu sredinu.

A odmah ispod još jednu:

3.2. Opis karakteristika projekta

Planirani projekat obuhvata izgradnju privremenog objekta – samouslužne autoperionice, namijenjene pružanju usluga pranja i osnovnog održavanja putničkih i lakih teretnih motornih vozila. Objekat je projektovan kao funkcionalna cjelina koja objedinjuje prostor za pranje vozila, tehničke sadržaje, manipulativne površine i prateću infrastrukturu, uz primjenu savremenih tehničko-tehnoloških rješenja i mjera zaštite životne sredine. Lokacija

objekta nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, Opština Bijelo Polje, u skladu sa Idejnim rješenjem i izdatim urbanističko-tehničkim uslovima.

Arhitektonsko rješenje zasnovano je na jednostavnoj funkcionalnoj organizaciji prostora koja omogućava bezbjedno kretanje korisnika i nesmetano odvijanje tehnološkog procesa. Projektovana dispozicija obezbjeđuje odvojene zone za ulazak, pranje i izlazak vozila, čime se izbjegava ukrštanje saobraćajnih tokova i povećava efikasnost korišćenja objekta. Objekat je projektovan kao prizemna konstrukcija, sa odgovarajućim brojem boksova za samouslužno pranje vozila, tehničkom prostorijom za smještaj opreme, prostorom za usisivače i pratećim manipulativnim površinama. Svi elementi objekta projektovani su u skladu sa važećim tehničkim propisima, standardima bezbjednosti i zahtjevima zaštite životne sredine. Konstruktivni sistem objekta omogućava jednostavnu montažu, održavanje i eventualno uklanjanje po isteku perioda korišćenja, bez trajnih posljedica po prostor.

Materijali koji će se koristiti odlikuju se dugotrajnošću, otpornošću na atmosferske uticaje i jednostavnim održavanjem. Manipulativne površine biće izvedene od vodonepropusnih materijala odgovarajuće nosivosti i otpornosti na habanje, sa projektovanim padovima koji omogućavaju kontrolisano prikupljanje tehnoloških i atmosferskih voda. Poseban dio objekta čini tehnički sistem za zaštitu životne sredine koji obuhvata zatvoreni sistem odvodnje, taložnik, separator ulja i masti, kao i prateće instalacije za kontrolisano prikupljanje i odvođenje otpadnih voda. Projektovana fizička organizacija objekta omogućava racionalno korišćenje prostora, bez potrebe za izvođenjem obimnih građevinskih zahvata ili trajnom izmjenom prirodnih karakteristika lokacije.

3.2.1. Opis pripremnih radova

Prije početka izvođenja građevinskih radova izvršiće se priprema lokacije, koja obuhvata sve aktivnosti neophodne za bezbjednu, funkcionalnu i tehnički pravilnu realizaciju planiranog zahvata. Pripremni radovi izvediće se u skladu sa Idejnim rješenjem, urbanističko-tehničkim uslovima, važećim tehničkim propisima i pravilima građevinske struke, uz primjenu mjera zaštite životne sredine i bezbjednosti na radu. Pripremna faza obuhvatiće geodetsko obilježavanje objekta i svih planiranih infrastrukturnih instalacija, organizaciju gradilišta, obezbjeđenje prostora za privremeno odlaganje građevinskog materijala, definisanje internih komunikacija za kretanje građevinske mehanizacije i vozila, kao i uspostavljanje svih uslova neophodnih za nesmetano izvođenje građevinskih radova.

U okviru pripremnih radova izvršiće se uklanjanje površinskog sloja zemljišta na dijelu predviđenom za izgradnju objekta i manipulativnih površina, nivelacija i uređenje terena, kao i formiranje odgovarajuće podloge za izvođenje građevinskih radova. Zemljani radovi biće ograničeni isključivo na prostor obuhvaćen projektom, bez potrebe za zauzimanjem okolnih parcela ili izvođenjem većih iskopa koji bi mogli uticati na stabilnost terena ili prirodne karakteristike prostora. Nakon završetka pripremnih aktivnosti pristupiće se izvođenju građevinskih, montažnih i instalaterskih radova, uključujući izgradnju objekta, manipulativnih površina, sistema odvodnje, vodovodnih i elektroinstalacija, kao i ugradnju tehnološke opreme neophodne za funkcionisanje samouslužne autoparionice.

Tokom izvođenja svih radova posebna pažnja posvetiće se zaštiti životne sredine i sprovođenju mjera kojima će se spriječiti ili svesti na najmanju moguću mjeru potencijalni negativni uticaji na okolinu. To podrazumijeva racionalnu organizaciju gradilišta, korišćenje tehnički ispravne građevinske mehanizacije, kontrolu emisije prašine i buke, pravilno upravljanje građevinskim i komunalnim otpadom, zaštitu zemljišta i voda od mogućeg akcidentnog zagađenja, kao i redovno održavanje urednosti gradilišta.

Po završetku građevinskih radova izvršiće se uklanjanje privremenih objekata i opreme sa gradilišta, uređenje svih radnih i manipulativnih površina, odvoz preostalog građevinskog materijala i otpada, kao i dovođenje lokacije u uredno i funkcionalno stanje, čime će se stvoriti uslovi za puštanje objekta u rad.

Imajući u vidu karakter planiranog zahvata, ograničen obim građevinskih radova i predviđene mjere zaštite životne sredine, procjenjuje se da će uticaji tokom pripreme faze i izgradnje biti lokalnog karaktera, privremeni, reverzibilni i ograničeni isključivo na period izvođenja radova, bez značajnijih posljedica po životnu sredinu i okolno stanovništvo.

3.3. Veličina i nacrt cjelokupnog projekta i tehnološki proces

Planirani projekat obuhvata izgradnju prizemnog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoperionice, na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, Lokacija 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Ukupna površina parcele iznosi 2.323,17 m², dok bruto površina planiranog objekta iznosi 82,56 m². Projektom je predviđeno uređenje manipulativnih i saobraćajnih površina ukupne površine 639,84 m², dok će 1.600,77 m², odnosno 68,91% ukupne površine parcele, ostati uređeno kao zelena površina. Objekat je projektovan kao prizemna montažno-demontažna građevina koja se svojim dimenzijama i izgledom uklapa u postojeću prostornu organizaciju predmetne lokacije.

Nacrt cjelokupnog projekta obuhvata objekat samouslužne autoperionice sa pratećim tehnološkim prostorom, pristupnim i manipulativnim površinama za kretanje vozila, internim sistemom odvodnje, sistemom za predtretman tehnoloških otpadnih voda, elektroenergetskim i vodovodnim instalacijama, kao i uređenim zelenim površinama. Grafički prikazi situacije, dispozicije objekta i rasporeda sadržaja dati su u prilogima koji čine sastavni dio ove dokumentacije.

Osnovna djelatnost objekta jeste pružanje usluge samouslužnog pranja motornih vozila. Tehnološki proces zasniva se na korišćenju visokopritisne opreme za pranje, vode i odgovarajućih sredstava za pranje vozila. Korisnik samostalno upravlja procesom pranja, izborom odgovarajućeg programa rada uređaja. Tokom procesa pranja uklanjaju se prašina, blato, ostaci soli, ulja i druge nečistoće sa spoljašnjih površina vozila.

Tehnološki proces odvija se kroz nekoliko uzastopnih faza. Nakon ulaska vozila u boks za pranje, korisnik bira odgovarajući program rada uređaja. Voda i sredstva za pranje pod pritiskom nanose se na vozilo radi uklanjanja nečistoća, nakon čega slijedi ispiranje i završno pranje. Otpadna voda nastala tokom procesa pranja prikuplja se putem slivnika i zatvorenog sistema odvodnje, odvodi do taložnika i separatora ulja i masti, gdje se vrši izdvajanje

pijeska, mulja, suspendovanih materija i ugljovodonika. Nakon predtretmana voda se odvodi u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Ulazne materijale u tehnološkom procesu čine voda iz sistema javnog vodosnabdijevanja, električna energija, sredstva za pranje vozila i sredstva za održavanje opreme. Kao rezultat pružene usluge dobija se oprano vozilo, dok u procesu nastaju tehnološke otpadne vode, komunalni otpad, ambalažni otpad, mulj iz taložnika i sadržaj separatora ulja i masti, kojima će se upravljati u skladu sa važećim propisima.

Za nesmetano funkcionisanje objekta projektovana je prateća infrastruktura koja obuhvata priključak na elektroenergetsku mrežu, priključak na vodovodnu mrežu, sistem unutrašnje i spoljne odvodnje, taložnik, separator ulja i masti, elektroinstalacije, rasvjetu, kao i uređene pristupne i manipulativne površine za bezbjedno kretanje vozila.

Organizacija rada prilagođena je karakteru samouslužne djelatnosti. Korisnici samostalno koriste opremu za pranje vozila, dok zaposleni obavljaju poslove nadzora rada objekta, kontrole ispravnosti opreme, održavanja higijene, redovnog održavanja sistema za odvodnju i predtretman otpadnih voda, kao i upravljanja otpadom nastalim tokom rada objekta.

Saobraćaj na lokaciji organizovan je tako da omogućava nesmetan ulazak, zadržavanje i izlazak vozila bez ukrštanja tokova kretanja. Pristup objektu ostvaren je preko postojeće saobraćajne mreže, a unutrašnje manipulativne površine omogućavaju bezbjedno manevrisanje korisnika. Očekuje se da intenzitet saobraćaja bude umjeren i prilagođen kapacitetu objekta, bez značajnijeg opterećenja postojeće putne infrastrukture.

Za redovno funkcionisanje objekta planirano je angažovanje 2 zaposlena, organizovana u jednoj radnoj smjeni, uz mogućnost prilagođavanja organizacije rada potrebama poslovanja i intenzitetu korišćenja objekta.

3.3.1. Tehnološki proces pranja vozila

Planirana djelatnost obuhvata pružanje usluge samouslužnog pranja motornih vozila primjenom visokopritisne opreme i odgovarajućih sredstava za pranje. Tehnološki proces organizovan je tako da obezbijedi efikasno uklanjanje nečistoća sa vozila, racionalno korišćenje vode i električne energije, kao i potpuno kontrolisano prikupljanje i tretman tehnoloških otpadnih voda.

Proces započinje ulaskom vozila na uređenu manipulativnu površinu i njegovim pozicioniranjem u boks za pranje. Nakon aktiviranja sistema, korisnik bira željeni program pranja u skladu sa stepenom zaprljanosti vozila. U zavisnosti od odabranog programa koriste se voda pod visokim pritiskom i odgovarajuća sredstva za pranje koja omogućavaju uklanjanje prašine, blata, soli, ulja i drugih nečistoća sa spoljašnjih površina vozila.

Otpadna voda nastala tokom procesa pranja prikuplja se preko podnih slivnika i zatvorenog sistema kanalice, nakon čega se odvodi u taložnik radi izdvajanja pijeska, mulja i suspendovanih materija. Nakon taloženja, voda prolazi kroz separator ulja i masti u kojem

se izdvajaju ugljovodonici i druge lakše zagađujuće materije. Tako prethodno prečišćena voda odvodi se u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Tokom rada objekta koriste se voda iz javnog sistema vodosnabdijevanja, električna energija za napajanje tehnološke opreme i odgovarajuća sredstva za pranje vozila. Kao rezultat tehnološkog procesa pruža se usluga pranja motornih vozila, dok nastaju tehnološke otpadne vode, komunalni otpad, ambalažni otpad od sredstava za pranje, kao i mulj iz taložnika i sadržaj separatora ulja i masti. Sa svim vrstama otpada postupaće se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i drugim važećim propisima.

Tehnološki proces odvija se u zatvorenom i kontrolisanom sistemu, bez ispuštanja tehnoloških otpadnih voda u zemljište ili prirodne recipijente. Sve radne površine izvide se kao vodonepropusne, sa odgovarajućim padovima prema sistemu odvodnje, čime se sprječava mogućnost zagađenja zemljišta i podzemnih voda.

Planirani tehnološki proces predstavlja standardnu tehnologiju samouslužnog pranja motornih vozila koja se primjenjuje u savremenim autoperionicama. Primjenom odgovarajuće tehnološke opreme, zatvorenog sistema odvodnje, taložnika i separatora ulja i masti obezbjeđuje se visok nivo zaštite životne sredine, racionalno korišćenje prirodnih resursa i usklađenost rada objekta sa važećim propisima.

Slika 3.3.1. Tehnološki proces rada samouslužne autoperionice

Na slici je prikazan pojednostavljeni tok nastanka i tretmana tehnoloških otpadnih voda tokom rada auto-perionice.

3.3.2. Tok tehnoloških otpadnih voda

Tok tehnoloških otpadnih voda organizovan je kao zatvoren sistem kojim se obezbjeđuje potpuno kontrolisano prikupljanje, predtretman i odvođenje voda nastalih tokom procesa pranja motornih vozila. Takvim načinom organizacije sprječava se nekontrolisano dospijevanje zagađujućih materija u zemljište, podzemne i površinske vode, čime se obezbjeđuje visok nivo zaštite životne sredine.

Tehnološke otpadne vode nastaju ispiranjem vozila i sadrže suspendovane materije, pijesak, čestice zemlje, tragove ulja i masti, ostatke goriva, deterdženata i drugih nečistoća koje se uklanjaju sa spoljašnjih površina vozila. Sve otpadne vode prikupljaju se putem podnih slivnika i zatvorenog sistema odvodnje, nakon čega se odvođe u taložnik, gdje se izdvajaju pijesak, mulj i druge teže suspendovane materije.

Nakon taloženja, voda se usmjerava u separator ulja i masti, u kojem se izdvajaju mineralna ulja, masti i druge plutajuće materije koje bi mogle predstavljati opasnost za kanalizacioni sistem ili životnu sredinu. Na ovaj način obezbjeđuje se odgovarajući stepen predtretmana tehnoloških otpadnih voda prije njihovog daljeg odvođenja.

Voda koja je prošla postupak predtretmana odvodi se u javni kanalizacioni sistem u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća i važećim propisima iz oblasti upravljanja otpadnim vodama. Mulj izdvojen u taložniku, kao i sadržaj separatora ulja i masti, redovno će se uklanjati i predavati ovlašćenom operateru radi daljeg tretmana ili zbrinjavanja, u skladu sa propisima kojima je uređeno upravljanje otpadom.

Šematski prikaz toka tehnoloških otpadnih voda prikazan je na Slici 3.3.2, na kojoj je dat pregled svih faza procesa, od nastanka otpadnih voda tokom pranja vozila, preko njihovog predtretmana u taložniku i separatoru ulja i masti, do kontrolisanog odvođenja u javni kanalizacioni sistem.

Slika 3.3.2. Šematski prikaz toka tehnoloških otpadnih voda (pranje → taložnik → separator ulja i masti → javna kanalizaciona mreža).

3.3.3. Izlazni tokovi i finalni rezultat procesa

Finalni rezultat tehnološkog procesa predstavlja pružanje usluge samouslužnog pranja motornih vozila, pri čemu se sa spoljašnjih površina vozila uklanjaju prašina, blato, ostaci soli, ulja, masti i druge nečistoće. Proces omogućava korisnicima efikasno održavanje higijene vozila uz primjenu savremene visokopritisne opreme i kontrolisano korišćenje vode i sredstava za pranje.

Tokom procesa rada nastaju tehnološke otpadne vode koje sadrže suspendovane materije, pijesak, tragove ulja i masti, ostatke goriva i deterdženata. Ove vode se prikupljaju zatvorenim sistemom odvodnje, podvrgavaju predtretmanu u taložniku i separatoru ulja i masti, a zatim se odvođe u javni kanalizacioni sistem u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Pored tehnoloških otpadnih voda, tokom rada objekta nastajace manje količine komunalnog otpada, ambalažnog otpada od sredstava za pranje, kao i mulj iz taložnika i sadržaj separatora ulja i masti. Komunalni i ambalažni otpad sakupljaće se odvojeno u odgovarajuće posude i predavati nadležnom komunalnom preduzeću, dok će mulj i sadržaj separatora biti uklanjani periodično i predavani ovlašćenom operateru na dalji tretman, u skladu sa važećim propisima.

Rad objekta pratiće i ograničene emisije buke nastale radom visokopritisne opreme i kretanjem vozila, kao i manje emisije izduvnih gasova koje potiču od vozila korisnika. Ove emisije biće lokalnog karaktera i ograničene na prostor lokacije, bez očekivanog značajnog uticaja na kvalitet životne sredine.

Primjenom projektovanih tehničkih rješenja, zatvorenog sistema prikupljanja i predtretmana otpadnih voda, pravilnim upravljanjem otpadom i redovnim održavanjem opreme, svi izlazni tokovi biće pod kontrolom i usklađeni sa zahtjevima važećih propisa iz oblasti zaštite životne sredine.

3.3.4. Prateća infrastruktura

Za nesmetano funkcionisanje planirane samouslužne autoperionice predviđena je izgradnja i korišćenje odgovarajuće prateće infrastrukture koja obezbjeđuje pouzdan i bezbjedan rad objekta, efikasno odvijanje tehnološkog procesa i zaštitu životne sredine.

Objekat će biti priključen na postojeći sistem javnog vodosnabdijevanja, iz kojeg će se obezbjeđivati voda neophodna za proces pranja vozila i održavanje objekta. Potrošnja vode zavisiće od broja korisnika i intenziteta rada autoperionice, pri čemu će se primjenjivati oprema koja omogućava racionalno korišćenje vodnih resursa.

Napajanje električnom energijom biće obezbijeđeno priključenjem na postojeću elektrodistributivnu mrežu, u skladu sa uslovima nadležnog operatora distributivnog

sistema. Električna energija koristiće se za rad visokopritisnih uređaja, pumpi, rasvjete i ostale tehnološke opreme.

Posebno važan segment prateće infrastrukture predstavlja sistem odvodnje tehnoloških otpadnih voda. Sve vode nastale tokom procesa pranja vozila prikupljaće se zatvorenim sistemom slivnika i kanalice, nakon čega će se usmjeravati u taložnik radi izdvajanja pijeska i suspendovanih materija, a zatim u separator ulja i masti, gdje će se izdvajati mineralna ulja i druge plutajuće materije. Nakon izvršenog predtretmana, otpadne vode odvođiće se u javni kanalizacioni sistem u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Atmosferske vode sa krovnih i drugih nezagađenih površina odvođiće se odvojeno od tehnoloških otpadnih voda, čime se sprječava nepotrebno opterećenje sistema za predtretman i obezbjeđuje njegovo efikasnije funkcionisanje.

Projektom su predviđene uređene pristupne i manipulativne površine koje omogućavaju bezbjedan ulazak, zadržavanje i izlazak vozila. Sve površine na kojima se odvija pranje vozila biće izvedene od vodonepropusnih materijala, sa odgovarajućim uzdužnim i poprečnim padovima prema sistemu odvodnje, čime se sprječava nekontrolisano oticanje tehnoloških voda i mogućnost zagađenja zemljišta i podzemnih voda.

U okviru lokacije biće obezbijeden prostor za privremeno odlaganje otpada nastalog tokom rada objekta. Komunalni i ambalažni otpad sakupljaće se u odgovarajućim posudama, dok će sadržaj taložnika i separatora ulja i masti biti periodično uklanjan i predavan ovlašćenom operateru, u skladu sa propisima kojima je uređeno upravljanje otpadom.

Radi bezbjednog korišćenja objekta predviđena je spoljašnja rasvjeta, odgovarajuća saobraćajna signalizacija i obilježavanje funkcionalnih cjelina, kao i redovno održavanje svih instalacija i tehnološke opreme. Održavanje sistema vodosnabdijevanja, odvodnje, elektroinstalacija, taložnika i separatora ulja i masti vršiće se u skladu sa uputstvima proizvođača i planom održavanja investitora, čime će se obezbijediti dugotrajan i pouzdan rad objekta.

Planirana prateća infrastruktura projektovana je tako da obezbijedi funkcionalan rad autoperionice, racionalno korišćenje prirodnih resursa, kontrolisano upravljanje otpadnim vodama i otpadom, kao i visok nivo zaštite životne sredine tokom cijelog perioda eksploatacije objekta.

3.3.5. Organizacija rada

Organizacija rada planiranog objekta zasniva se na principu samouslužnog korišćenja opreme za pranje motornih vozila. Korisnici samostalno obavljaju proces pranja odabirom odgovarajućeg programa rada, dok je uloga zaposlenih usmjerena na nadzor rada objekta, održavanje tehničke ispravnosti opreme, održavanje higijene i sprovođenje mjera zaštite životne sredine.

Rad objekta organizovaće se u skladu sa potrebama korisnika i poslovnom politikom investitora. Organizacija rada prilagođavaće se intenzitetu korišćenja objekta, pri čemu će se voditi računa o nesmetanom odvijanju saobraćaja unutar lokacije, bezbjednosti korisnika i redovnom održavanju svih funkcionalnih cjelina.

Za redovno funkcionisanje objekta planirano je angažovanje dva zaposlena, organizovana u jednoj radnoj smjeni. U zavisnosti od obima poslovanja i potreba investitora, organizacija rada može se prilagoditi uvođenjem dodatne smjene ili preraspodjelom radnih zadataka.

Poslovi zaposlenih obuhvataju svakodnevnu kontrolu rada tehnološke opreme, održavanje higijene objekta i manipulativnih površina, pregled ispravnosti sistema za prikupljanje i predtretman tehnoloških otpadnih voda, praćenje rada taložnika i separatora ulja i masti, dopunu sredstava za pranje, vođenje osnovne evidencije o održavanju opreme, kao i privremeno skladištenje i organizovanje predaje otpada ovlašćenim operaterima.

Posebna pažnja biće posvećena redovnom održavanju visokopritisnih uređaja, pumpi, elektroinstalacija i sistema odvodnje, kako bi se obezbijedio kontinuiran i bezbjedan rad objekta. Taložnik i separator ulja i masti čistiće se u skladu sa planom održavanja i uputstvima proizvođača, čime će se obezbijediti njihova puna funkcionalnost i spriječiti mogućnost zagađenja životne sredine.

Organizacija rada predviđena je tako da omogući efikasno pružanje usluga, racionalno korišćenje vode i električne energije, uredno upravljanje otpadom i otpadnim vodama, kao i primjenu svih propisanih mjera zaštite životne sredine i zaštite na radu.

3.3.6. Organizacija transporta

Organizacija transporta planirana je tako da omogući nesmetan i bezbjedan pristup korisnika objektu, kao i redovno snabdijevanje sredstvima neophodnim za rad autoperionice, bez značajnijeg opterećenja postojeće saobraćajne infrastrukture.

Pristup predmetnoj lokaciji obezbijeđen je preko postojeće putne mreže, koja omogućava siguran ulazak i izlazak putničkih i lakih dostavnih vozila. Unutar parcele projektovane su manipulativne površine koje omogućavaju nesmetano kretanje vozila, ulazak u boks za pranje, zadržavanje tokom procesa pranja i bezbjedan izlazak sa lokacije, bez ukrštanja tokova saobraćaja.

Transport u fazi eksploatacije odnosiće se prvenstveno na dolazak korisnika autoperionice, povremenu dopremu sredstava za pranje i održavanje opreme, kao i odvoz otpada i sadržaja taložnika i separatora ulja i masti od strane ovlašćenih operatera. Intenzitet ovih aktivnosti biće nizak i neće izazvati značajnije povećanje saobraćajnog opterećenja u odnosu na postojeće stanje.

Tokom izvođenja radova transport će obuhvatati dopremu građevinskog materijala, montažnih elemenata, tehnološke opreme i građevinske mehanizacije, kao i odvoz viška materijala i građevinskog otpada. Sve transportne aktivnosti organizovaće se tako da se ne

ugrozi bezbjednost učesnika u saobraćaju i da se negativni uticaji u vidu buke, prašine i emisije izduvnih gasova svedu na najmanju moguću mjeru.

Transport opasnog otpada, uključujući sadržaj separatora ulja i masti i mulj iz taložnika, vršiće isključivo pravna lica koja posjeduju odgovarajuće dozvole za upravljanje tom vrstom otpada, u skladu sa važećim propisima.

Planirana organizacija transporta omogućava nesmetano funkcionisanje objekta, uz efikasno korišćenje postojeće saobraćajne infrastrukture i bez značajnog uticaja na kvalitet životne sredine i uslove života stanovništva u neposrednom okruženju.

3.3.7. Broj i struktura zaposlenih

Za redovno funkcionisanje planirane samouslužne autoperionice planirano je angažovanje dva zaposlena, organizovana u jednoj radnoj smjeni, uz mogućnost prilagođavanja organizacije rada u zavisnosti od intenziteta korišćenja objekta i potreba poslovanja.

Organizaciona struktura zaposlenih prilagođena je karakteru djelatnosti i stepenu automatizacije procesa rada, pri čemu obuhvata:

- odgovorno lice ili rukovodioca objekta, zaduženog za organizaciju rada, nadzor nad funkcionisanjem objekta, vođenje potrebne evidencije, sprovođenje mjera zaštite životne sredine i zaštite na radu, kao i komunikaciju sa nadležnim institucijama i ovlašćenim operaterima za upravljanje otpadom;
- radnika za održavanje i nadzor rada autoperionice, koji obavlja poslove kontrole ispravnosti tehnološke opreme, održavanja higijene objekta i manipulativnih površina, dopune sredstava za pranje, kontrole rada sistema za odvodnju i predtretman tehnoloških otpadnih voda, održavanja taložnika i separatora ulja i masti, kao i privremenog skladištenja otpada do njegove predaje ovlašćenim operaterima.

Imajući u vidu da se radi o samouslužnoj autoperionici sa visokim stepenom automatizacije, pojedine radne zadatke može obavljati isto lice, u skladu sa organizacijom rada investitora i obimom poslovanja.

Planirani broj zaposlenih dovoljan je za obezbjeđivanje nesmetanog rada objekta, redovno održavanje tehnološke opreme, sprovođenje mjera zaštite životne sredine i ispunjavanje svih zakonskih obaveza tokom eksploatacije objekta.

3.4. Moguće kumuliranje sa efektima drugih postojećih i/ili odobrenih projekata

Kumulativni uticaji predstavljaju promjene u životnoj sredini koje mogu nastati zajedničkim djelovanjem planiranog projekta i drugih postojećih ili odobrenih projekata, objekata i aktivnosti na istom prostoru. Iako pojedinačni uticaji planiranog projekta nijesu značajnog

intenziteta, potrebno je procijeniti da li njihovo zajedničko djelovanje sa postojećim opterećenjima može dovesti do pogoršanja kvaliteta životne sredine.

Procjena mogućeg kumuliranja izvršena je u odnosu na karakter planirane samouslužne autoperionice, njen kapacitet, tehnološki proces, planirane mjere zaštite životne sredine, kao i postojeće stanje i namjenu prostora u neposrednom i širem okruženju predmetne lokacije. Posebno su razmotreni mogući zajednički uticaji na kvalitet vazduha, površinskih i podzemnih voda, zemljišta, nivo buke, intenzitet saobraćaja, upravljanje otpadom, korišćenje prirodnih resursa, komunalnu infrastrukturu, stanovništvo i pejzažne karakteristike prostora.

Predmetna lokacija nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u okviru Lokacije 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Prostor karakteriše mješovita namjena, sa prisustvom individualnih stambenih objekata, poslovnih i uslužnih sadržaja, lokalne putne infrastrukture i poljoprivrednih površina. Lokacija raspolaže postojećom komunalnom infrastrukturom, uključujući vodovodnu, kanalizacionu, elektroenergetsku i telekomunikacionu mrežu, na koju je planirano priključenje objekta.

Postojeće opterećenje životne sredine prvenstveno je posljedica drumskog saobraćaja, rada postojećih poslovnih objekata, aktivnosti stanovništva i korišćenja komunalne infrastrukture. Planirana samouslužna autoperionica predstavlja uslužni objekat ograničenog kapaciteta koji se funkcionalno uklapa u postojeću namjenu prostora i neće predstavljati novi značajan izvor opterećenja životne sredine.

U okviru planiranog objekta neće se obavljati servisiranje vozila koje podrazumijeva zamjenu motornih ulja, filtera, akumulatora, guma ili drugih dijelova vozila, niti limarsko-farbarski radovi, skladištenje goriva ili druge aktivnosti koje bi mogle predstavljati značajan izvor emisija ili povećan rizik od zagađenja životne sredine. Djelatnost objekta ograničena je na samouslužno pranje motornih vozila, zbog čega se procjena kumulativnih uticaja prvenstveno odnosi na povremeno povećanje saobraćaja, rad visokopritisne opreme, potrošnju vode i električne energije, nastanak tehnoloških otpadnih voda i stvaranje manjih količina komunalnog i tehnološkog otpada.

Najznačajniji potencijalni kumulativni uticaj odnosi se na korišćenje kanalizacione infrastrukture i odvođenje tehnoloških otpadnih voda. Međutim, projektom je predviđeno njihovo prikupljanje zatvorenim sistemom odvodnje i predtretman u taložniku i separatoru ulja i masti prije ispuštanja u javni kanalizacioni sistem, čime će se spriječiti dodatno opterećenje životne sredine i obezbijediti usklađenost sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Dodatni saobraćaj koji će nastati dolaskom korisnika autoperionice biće malog intenziteta i neće značajno uticati na postojeću saobraćajnu mrežu niti na nivo buke u okruženju. Emisije u vazduh ograničene su na kratkotrajne emisije izduvnih gasova motornih vozila korisnika, dok se buka uglavnom vezuje za rad visokopritisnih uređaja i usisivača. Intenzitet ovih uticaja neće biti takav da, zajedno sa postojećim opterećenjima, dovede do prekoračenja propisanih standarda kvaliteta životne sredine.

Na osnovu karakteristika planiranog projekta, njegovog ograničenog prostornog obuhvata, malog kapaciteta, postojećeg stanja prostora i predviđenih mjera zaštite životne sredine, ne očekuje se nastanak značajnih kumulativnih uticaja sa drugim postojećim ili odobrenim projektima u neposrednom i širem okruženju predmetne lokacije. Realizacijom projekta neće doći do značajnog povećanja postojećih opterećenja životne sredine niti do narušavanja kvaliteta života stanovništva ili funkcionalnosti prostora.

3.4.1. Kumulativni uticaj na kvalitet vazduha

Postojeći kvalitet vazduha na predmetnom području prvenstveno je uslovljen drumskim saobraćajem, radom postojećih poslovnih i uslužnih objekata, individualnim ložištima tokom grijne sezone i drugim aktivnostima karakterističnim za naseljeno područje Zatona. U neposrednom okruženju lokacije nijesu evidentirani veliki industrijski izvori emisija koji bi predstavljali dominantan izvor zagađenja vazduha.

Planirana samouslužna autoperionica neće imati stacionarne izvore emisija u vazduh. Projektom nijesu predviđeni dimnjaci, kotlovi, postrojenja za sagorijevanje goriva, tehnološke peći, industrijski agregati niti tehnološki procesi u kojima nastaju značajne emisije gasova, prašine ili isparljivih organskih jedinjenja.

Tokom eksploatacije objekta emisije u vazduh poticaće prvenstveno od motornih vozila korisnika prilikom ulaska na lokaciju, manevrisanja, pozicioniranja u bokovima za pranje i izlaska iz kompleksa. Vrijeme zadržavanja vozila sa uključenim motorom biće kratkotrajno, dok će se proces pranja odvijati sa ugašenim motorom. Dodatno saobraćajno opterećenje biće ograničeno kapacitetom objekta i očekivanim brojem korisnika, zbog čega se ne očekuje značajnije povećanje emisija izduvnih gasova u odnosu na postojeće stanje.

Proces pranja vozila ne predstavlja izvor značajnih emisija u vazduh. Korišćenjem vode tokom pranja sprječava se podizanje sekundarne prašine, dok sredstva za pranje koja će se koristiti u tehnološkom procesu neće izazivati značajne emisije isparljivih materija pri uobičajenim uslovima rada. Redovno održavanje manipulativnih površina dodatno će doprinosti očuvanju kvaliteta vazduha na lokaciji.

Tokom izvođenja radova može doći do privremenog povećanja koncentracije prašine i emisije izduvnih gasova usljed rada građevinske mehanizacije i transportnih vozila. Ovi uticaji biće lokalnog karaktera, ograničeni na period izvođenja radova i prestaće njihovim završetkom. Zbog malog obima građevinskih radova ne očekuje se njihovo značajnije kumuliranje sa postojećim izvorima emisija u okruženju.

Planirani objekat neće predstavljati značajan izvor gasova sa efektom staklene bašte niti će svojim radom uticati na promjenu lokalnih klimatskih ili mikroklimatskih uslova.

Karakter planirane djelatnosti, ograničen kapacitet objekta, odsustvo stacionarnih izvora emisija i primjena odgovarajućih mjera zaštite ukazuju da će doprinos planirane samouslužne autoperionice ukupnom opterećenju vazduha biti zanemarljiv. Ne očekuje se da će zajedničko djelovanje planiranog projekta i postojećih aktivnosti u okruženju dovesti

do kumulativnog uticaja koji bi mogao izazvati prekoračenje propisanih graničnih vrijednosti kvaliteta vazduha ili njegovo značajnije pogoršanje.

3.4.2. Kumulativni uticaj buke

Postojeće akustičko opterećenje predmetnog područja prvenstveno je uslovljeno drumskim saobraćajem na lokalnim saobraćajnicama, radom postojećih poslovnih i uslužnih objekata, aktivnostima stanovništva, kao i drugim uobičajenim izvorima buke karakterističnim za područje mješovite namjene. U neposrednom okruženju lokacije nijesu evidentirani značajniji industrijski izvori buke koji bi dominantno uticali na akustičke karakteristike prostora.

Tokom izvođenja radova privremeni izvori buke biće građevinska mehanizacija, ručni alati i transportna vozila za dopremu građevinskog materijala i opreme. Ovi uticaji biće ograničeni na period izvođenja radova, lokalnog karaktera i privremenog trajanja. Radovi će se izvoditi tokom dnevnih časova, uz primjenu tehnički ispravne mehanizacije i organizaciju rada kojom će se buka svesti na najmanju moguću mjeru.

Tokom eksploatacije objekta buka će nastajati prvenstveno radom visokopritisnih pumpi, usisivača i druge tehnološke opreme, kao i dolaskom, zadržavanjem i odlaskom motornih vozila korisnika. Intenzitet buke zavisiće od broja istovremeno prisutnih vozila i učestalosti korišćenja opreme, ali će biti ograničen kapacitetom objekta i načinom organizacije rada.

Tehnološka oprema biće tehnički ispravna i redovno održavana, a uređaji koji predstavljaju dominantne izvore buke biće smješteni u tehničkom prostoru ili zaštićeni odgovarajućim konstruktivnim elementima, čime će se smanjiti širenje zvuka prema okolnim parcelama. Redovno servisiranje opreme i blagovremena zamjena dotrajalih dijelova dodatno će doprinijeti smanjenju nivoa buke tokom rada objekta.

Saobraćaj koji će generisati planirana samouslužna autoperionica biće ograničenog intenziteta i neće značajno povećati postojeće akustičko opterećenje u odnosu na sadašnje stanje. Kretanje vozila odvijaće se organizovano, unutar uređenih manipulativnih površina, bez dužeg zadržavanja vozila sa uključenim motorom.

Posebna pažnja biće posvećena organizaciji radnog vremena, pravilnom korišćenju tehnološke opreme i održavanju sistema za pranje i usisavanje vozila, kako bi se izbjeglo stvaranje nepotrebne buke i obezbijedili uslovi za nesmetano korišćenje okolnog prostora.

Analizom postojećih izvora buke i karakteristika planiranog projekta procijenjeno je da dodatna buka nastala radom samouslužne autoperionice neće, zajedno sa postojećim akustičkim opterećenjem prostora, izazvati prekoračenje propisanih graničnih vrijednosti buke niti značajnije promijeniti postojeće akustičke karakteristike predmetnog područja. Uticaji će biti lokalnog karaktera, ograničeni na neposredno okruženje objekta i kontrolisani primjenom odgovarajućih tehničkih i organizacionih mjera zaštite.

3.4.3. Kumulativni uticaj na površinske i podzemne vode

Postojeće opterećenje površinskih i podzemnih voda na širem području predmetne lokacije prvenstveno je posljedica korišćenja saobraćajne infrastrukture, rada postojećih poslovnih i uslužnih objekata, aktivnosti stanovništva, atmosferskog spiranja sa saobraćajnih i manipulativnih površina, kao i korišćenja sistema javne kanalizacije. Potencijalni izvori zagađenja odnose se na suspendovane materije, mineralna ulja, masti, ostatke goriva i druge zagađujuće materije koje se mogu spirati sa saobraćajnih površina.

Tokom rada planirane samouslužne autoperionice nastajace tehnološke otpadne vode koje će sadržati suspendovane materije, pijesak, čestice zemlje, tragove mineralnih ulja i masti, ostatke goriva, deterdženata i drugih nečistoća uklonjenih sa spoljašnjih površina vozila. Upravljanje ovim vodama predstavlja jedan od najvažnijih elemenata zaštite životne sredine tokom eksploatacije objekta.

Sve površine na kojima se obavlja pranje vozila biće izvedene kao vodonepropusne, sa odgovarajućim uzdužnim i poprečnim padovima prema sistemu slivnika i kanalisa. Tehnološke otpadne vode prikupljace se zatvorenim sistemom odvodnje i usmjeravati u taložnik, gdje će se izdvajati pijesak, mulj i druge taložive materije. Nakon toga vode će prolaziti kroz separator ulja i masti, u kojem će se izdvajati mineralna ulja i druge plutajuće zagađujuće materije. Tek nakon izvršenog predtretmana otpadne vode odvodice se u javni kanizacioni sistem, u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Na lokaciji nije predviđeno direktno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u zemljište, podzemne vode, površinske vodotoke niti druge prirodne recipijente. Redovno održavanje, kontrola i periodično pražnjenje taložnika i separatora ulja i masti obezbijedice njihov nesmetan rad i spriječiti mogućnost smanjenja efikasnosti predtretmana.

Atmosferske vode sa krovnih i drugih nezagađenih površina odvodice se odvojeno od tehnoloških otpadnih voda, dok će vode sa manipulativnih površina na kojima postoji mogućnost zagađenja biti obuhvaćene sistemom prikupljanja i predtretmana. Na ovaj način sprječava se nepotrebno hidrauličko opterećenje sistema za prečišćavanje i obezbjeđuje njegovo efikasno funkcionisanje.

Dodatno opterećenje javnog kanizacionog sistema zavisiće od broja korisnika, intenziteta rada autoperionice i potrošnje vode. Imajući u vidu ograničen kapacitet planiranog objekta, ne očekuje se značajno povećanje opterećenja postojeće kanizacione infrastrukture. Priklučenje objekta i ispuštanje prethodno tretiranih otpadnih voda biće realizovano u skladu sa uslovima nadležnog upravljača sistema, čime će se obezbijediti zaštita javne infrastrukture i očuvanje kvaliteta voda.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti redovnom održavanju vodonepropusnih površina, sistema odvodnje, taložnika i separatora ulja i masti, kao i blagovremenom uklanjanju mulja i izdvojenih ulja preko ovlašćenih operatera. Primjenom ovih mjera spriječice se mogućnost akcidentnog zagađenja zemljišta, podzemnih i površinskih voda.

Planirani projekat neće predstavljati značajan izvor opterećenja površinskih i podzemnih voda. Zatvoren sistem prikupljanja tehnoloških otpadnih voda, njihov predtretman u taložniku i separatoru ulja i masti, vodonepropusne radne površine i kontrolisano ispuštanje u javni kanalizacioni sistem obezbjeđuju visok nivo zaštite voda. Zbog ograničenog kapaciteta objekta, malih količina nastalih otpadnih voda i primjene projektovanih tehničkih rješenja, ne očekuje se da će zajedničko djelovanje planiranog projekta i postojećih aktivnosti u okruženju izazvati značajan kumulativni uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda niti promjenu njihovog prirodnog režima.

3.4.4. Kumulativni uticaj na zemljište

Predmetna lokacija nalazi se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, u prostoru koji je planskom dokumentacijom predviđen za postavljanje privremenog objekta uslužne djelatnosti. Prirodne karakteristike zemljišta na lokaciji već su djelimično izmijenjene postojećom infrastrukturom, saobraćajnim površinama i drugim antropogenim aktivnostima, zbog čega planirani zahvat neće predstavljati značajnu promjenu postojećeg načina korišćenja prostora.

Izgradnja samouslužne autoperionice obuhvata ograničenu površinu parcele i neće zahtijevati zauzimanje novih poljoprivrednih ili šumskih površina niti promjenu namjene okolnog zemljišta. Tokom izvođenja radova moguća su privremena mehanička opterećenja zemljišta usljed rada građevinske mehanizacije i skladištenja građevinskog materijala, ali će svi radovi biti ograničeni na prostor definisan projektom.

Tokom eksploatacije objekta potencijalni uticaji na zemljište mogu nastati isključivo u slučaju akcidentnog prosipanja sredstava za pranje, curenja iz sistema odvodnje ili nepravilnog upravljanja sadržajem taložnika i separatora ulja i masti. Radi sprječavanja takvih pojava projektom su predviđene vodonepropusne radne i manipulativne površine, zatvoren sistem prikupljanja i odvodnje tehnoloških otpadnih voda, kao i odgovarajući sistem njihovog predtretmana prije ispuštanja u javni kanalizacioni sistem.

Sredstva za pranje i održavanje opreme skladištiće se u originalnoj, propisno označenoj ambalaži, u prostoru zaštićenom od atmosferskih uticaja, na vodonepropusnoj podlozi koja omogućava zadržavanje eventualno prosutih tečnosti. Mulj iz taložnika i sadržaj separatora ulja i masti neće se odlagati na zemljištu, već će ih periodično preuzimati ovlašćeni operater u skladu sa propisima o upravljanju otpadom.

Planirani projekat neće dovesti do značajnog povećanja stepena zauzetosti, degradacije niti zagađenja zemljišta. Primjenom predviđenih tehničkih rješenja i organizacionih mjera zaštite ne očekuje se da će zajedničko djelovanje planirane samouslužne autoperionice i postojećih aktivnosti u okruženju izazvati značajan kumulativni uticaj na kvalitet zemljišta.

3.4.5. Kumulativni uticaj na saobraćaj

Predmetna lokacija ostvaruje saobraćajni pristup preko postojeće lokalne putne mreže, koja omogućava bezbjedan prilaz korisnika i nesmetano odvijanje saobraćaja u zoni planiranog objekta. Postojeće saobraćajno opterećenje područja uglavnom je uslovljeno lokalnim i tranzitnim drumskim saobraćajem, kretanjem stanovništva i funkcionisanjem postojećih poslovnih i uslužnih sadržaja.

Rad planirane samouslužne autoperionice podrazumijeva dolazak i odlazak korisnika motornim vozilima, povremenu dopremu sredstava za pranje i drugog potrošnog materijala, kao i periodični dolazak vozila ovlašćenih operatera radi pražnjenja taložnika, separatora ulja i masti i preuzimanja otpada.

Broj vozila koja će koristiti autoperionicu ograničen je kapacitetom objekta, brojem boksova za pranje i trajanjem pojedinačnog ciklusa pranja. Većina korisnika predstavlja postojeće učesnike u saobraćaju koji će privremeno koristiti predmetnu lokaciju, pa se ne očekuje formiranje novih saobraćajnih tokova, već kratkotrajno preusmjerenje postojećih kretanja.

Unutrašnja organizacija saobraćaja projektovana je tako da omogući bezbjedan ulazak, manevrisanje, korišćenje boksa za pranje i izlazak vozila bez zadržavanja na javnoj saobraćajnici. Manipulativne površine obezbjeđuju dovoljan prostor za nesmetano kretanje korisnika, dok će dostava potrošnog materijala i odvoz otpada biti organizovani tako da ne ometaju redovno funkcionisanje objekta niti odvijanje lokalnog saobraćaja.

Tokom izvođenja radova može doći do privremenog povećanja intenziteta saobraćaja usljed dopreme građevinskog materijala, montažnih elemenata i tehnološke opreme. Ovi uticaji biće kratkotrajnog karaktera i prestaće završetkom izgradnje.

Karakter planirane djelatnosti, ograničen kapacitet objekta i postojeća saobraćajna infrastruktura ukazuju da neće doći do značajnog povećanja ukupnog intenziteta drumskog saobraćaja niti do narušavanja funkcionalnosti postojeće putne mreže. Kumulativni uticaj planiranog projekta na saobraćaj ocjenjuje se kao lokalni, ograničenog intenziteta i prihvatljiv, uz primjenu projektovanog saobraćajnog rješenja i odgovarajuću organizaciju rada objekta.

3.4.6. Kumulativni uticaj na komunalnu infrastrukturu

Planirana samouslužna autoperionica koristiće postojeću komunalnu infrastrukturu, odnosno javni sistem vodosnabdijevanja, kanalizacionu mrežu i elektroenergetsku distributivnu mrežu. Kumulativni uticaj na ove sisteme procijenjen je u odnosu na planirani kapacitet objekta, očekivanu potrošnju vode i električne energije, količinu tehnoloških otpadnih voda i način njihovog odvođenja.

Potrošnja vode biće uslovljena brojem korisnika i intenzitetom korišćenja autoperionice. Primjenom savremene visokopritisne opreme, kontrolisanog doziranja sredstava za pranje i redovnim održavanjem instalacija obezbijediće se racionalno korišćenje vode i smanjenje nepotrebnih gubitaka.

Tehnološke otpadne vode prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu prolaziće kroz taložnik i separator ulja i masti. Na taj način smanjuje se opterećenje kanalizacionog sistema suspendovanim materijama, mineralnim uljima i mastima, a kvalitet ispuštenih voda biće usklađen sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća. Ograničen kapacitet objekta ukazuje da neće doći do značajnijeg hidrauličkog opterećenja postojeće kanalizacione mreže.

Električna energija koristiće se za napajanje visokopritisnih pumpi, usisivača, rasvjete i druge tehnološke opreme. Priklučenje objekta na elektroenergetsku mrežu biće izvedeno u skladu sa uslovima nadležnog operatora distributivnog sistema, zbog čega se ne očekuje negativan uticaj na stabilnost i pouzdanost elektroenergetske mreže.

Komunalna infrastruktura na predmetnom području projektovana je za potrebe postojećih i planiranih sadržaja, pa korišćenje ovih sistema od strane planirane samslužne autoperionice neće predstavljati opterećenje koje bi moglo ugroziti njihovu funkcionalnost ili kapacitet.

Na osnovu karakteristika projekta, planiranog obima korišćenja komunalnih sistema i predviđenih tehničkih rješenja, ne očekuje se značajan kumulativni uticaj na postojeću komunalnu infrastrukturu niti smanjenje kvaliteta usluga koje ona pruža drugim korisnicima.

3.4.7. Kumulativni uticaj u pogledu nastanka otpada

Na području predmetne lokacije već nastaju različite vrste komunalnog i ambalažnog otpada kao rezultat funkcionisanja postojećih stambenih, poslovnih i uslužnih sadržaja. Rad planirane samslužne autoperionice predstavljaće dodatni, ali količinski ograničen izvor otpada koji neće značajno promijeniti postojeće opterećenje sistema upravljanja otpadom.

Tokom redovnog rada objekta nastajće miješani komunalni otpad, ambalažni otpad od sredstava za pranje i održavanje opreme, mulj iz taložnika, sadržaj separatora ulja i masti, kao i manje količine zauljenih apsorbentata, krpa ili drugih materijala nastalih prilikom održavanja tehnološke opreme. Komunalni i ambalažni otpad odvojeno će se sakupljati u odgovarajućim posudama, dok će otpad za koji je propisan poseban način postupanja biti privremeno skladišten na za to predviđenom mjestu i predavan ovlašćenim operaterima.

Mulj iz taložnika i sadržaj separatora ulja i masti uklanjaće se periodično, u skladu sa dinamikom njihovog punjenja i planom održavanja objekta. Ove vrste otpada neće se obrađivati niti trajno skladištiti na lokaciji, čime se sprječava mogućnost sekundarnog zagađenja zemljišta, voda ili stvaranja neprijatnih mirisa.

Tokom izvođenja radova nastajće manje količine građevinskog otpada i ambalaže od građevinskog materijala, koji će se odvojeno sakupljati i predavati pravnim licima ovlaštenim za upravljanje tom vrstom otpada.

Planirane količine otpada nijesu takvog obima da bi predstavljale značajno dodatno opterećenje postojećeg sistema upravljanja otpadom na području Opštine Bijelo Polje. Primjenom odvojenog sakupljanja otpada, njegovim bezbjednim privremenim skladištenjem i redovnom predajom ovlaštenim operaterima, ne očekuje se nastanak značajnih kumulativnih uticaja na životnu sredinu niti na funkcionisanje postojećeg sistema upravljanja otpadom.

3.4.8. Kumulativni uticaj na korišćenje prirodnih resursa

Planirana samouslužna autoperionica za svoj rad koristiće vodu iz javnog sistema vodosnabdijevanja i električnu energiju iz postojeće distributivne mreže. Projektom nije predviđeno zahvatanje površinskih ili podzemnih voda iz prirodnih izvora, eksploatacija mineralnih sirovina, korišćenje šumskih resursa niti zauzimanje prirodnih staništa ili drugih prirodnih dobara.

Najznačajnije korišćenje prirodnih resursa odnosi se na vodu koja se koristi u procesu pranja motornih vozila. Potrošnja vode zavisiće od broja korisnika, učestalosti korišćenja autoperionice i odabranih programa pranja. Radi racionalnog korišćenja ovog resursa, projektom je predviđena primjena visokopritisne opreme koja omogućava efikasno pranje uz manju potrošnju vode, kao i redovno održavanje vodovodnih instalacija radi sprječavanja gubitaka usljed curenja ili neispravnosti sistema.

Električna energija koristiće se za rad visokopritisnih pumpi, usisivača, rasvjete i druge tehnološke opreme. Instalirana snaga objekta i očekivana potrošnja električne energije neće predstavljati značajnije dodatno opterećenje postojećeg elektroenergetskog sistema, niti će uticati na pouzdanost njegovog funkcionisanja.

Realizacijom projekta neće doći do trajnog zauzimanja novih prirodnih površina izvan obuhvata planirane lokacije, niti do korišćenja prirodnih resursa koji bi mogli uticati na njihov regenerativni kapacitet. Projekat neće uticati na biodiverzitet, šumske resurse, geološke vrijednosti niti na raspoloživost površinskih i podzemnih voda u širem području.

Imajući u vidu ograničen kapacitet planiranog objekta, način njegovog funkcionisanja i korišćenje isključivo postojeće komunalne infrastrukture, ne očekuje se da će zajedničko djelovanje planirane samouslužne autoperionice i postojećih korisnika prirodnih resursa dovesti do značajnijeg povećanja njihove eksploatacije ili ugroziti njihovu raspoloživost i održivo korišćenje. Potrošnja vode i električne energije predstavljće mali dio ukupne potrošnje na području naselja Zaton i neće imati mjerljiv uticaj na kapacitete postojećih sistema vodosnabdijevanja i elektroenergetske mreže.

Primjenom savremene tehnološke opreme, racionalnim korišćenjem vode i energije, redovnim održavanjem instalacija i sprovođenjem mjera zaštite životne sredine

obezbijediće se efikasno korišćenje prirodnih resursa, bez nastanka značajnih kumulativnih uticaja na njihovu raspoloživost ili kvalitet.

3.4.9. Kumulativni uticaj na stanovništvo i zdravlje ljudi

Predmetna lokacija nalazi se u području mješovite namjene koje karakterišu individualni stambeni objekti, poslovni i uslužni sadržaji, lokalna putna infrastruktura i poljoprivredne površine. Mogući kumulativni uticaji na stanovništvo i zdravlje ljudi razmatrani su u odnosu na postojeće izvore opterećenja životne sredine, prije svega drumski saobraćaj, rad okolnih poslovnih objekata i svakodnevne aktivnosti stanovništva.

Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremeni uticaji u vidu povećanog nivoa buke, emisije prašine i izduvnih gasova građevinske mehanizacije, kao i privremenog povećanja intenziteta saobraćaja. Ovi uticaji biće lokalnog karaktera, ograničeni na period izvođenja radova i prestaće njihovim završetkom.

Tokom eksploatacije samouslužne autoparionice ne očekuju se značajne emisije zagađujućih materija u vazduh, niti ispuštanje netretiranih tehnoloških otpadnih voda u životnu sredinu. Potencijalni uticaji odnose se prvenstveno na rad visokopritisne opreme, povremenu buku usljed dolaska i odlaska vozila, kao i mogućnost akcidentnog prosipanja sredstava za pranje ili curenja iz sistema odvodnje. Predviđenim tehničkim rješenjima, uključujući vodonepropusne radne površine, zatvoren sistem odvodnje, taložnik i separator ulja i masti, rizik od nastanka ovakvih događaja sveden je na najmanju moguću mjeru.

Bezbednost korisnika i zaposlenih obezbijediće se odgovarajućom organizacijom saobraćaja unutar kompleksa, jasno označenim pravcima kretanja, redovnim održavanjem radnih i manipulativnih površina, tehnički ispravnom opremom, pravilnim skladištenjem sredstava za pranje i sprovođenjem mjera zaštite od požara i akcidentnih situacija.

Karakter planiranog projekta, njegov ograničen kapacitet i primjena svih predviđenih mjera zaštite ukazuju da neće doći do značajnog kumulativnog uticaja na stanovništvo i zdravlje ljudi, niti do trajnog pogoršanja uslova života u neposrednom i širem okruženju predmetne lokacije.

3.4.10. Kumulativni uticaj na pejzaž i vizuelne karakteristike prostora

Predmetna lokacija nalazi se u prostoru mješovite namjene koji karakterišu stambeni i poslovni objekti, saobraćajnice, uređene manipulativne površine i druge infrastrukturne cjeline. Pejzaž područja već je u značajnoj mjeri oblikovan ljudskim aktivnostima i postojećom izgradnjom, zbog čega nema obilježja prirodno očuvanog prostora.

Planirana samouslužna autoparionica projektovana je kao prizemni montažno-demontažni objekat male površine, koji se svojim dimenzijama, funkcijom i arhitektonskim oblikovanjem uklapa u postojeću prostornu strukturu. Izgradnjom objekta neće doći do narušavanja karakterističnih pejzažnih vrijednosti niti do zaklanjanja značajnih vizura u širem prostoru.

Poseban doprinos očuvanju vizuelnog identiteta lokacije predstavlja zadržavanje značajnog dijela parcele pod zelenim površinama, koje će doprinosti boljem uklapanju objekta u postojeće okruženje i ublažavanju vizuelnog efekta izgrađenih sadržaja.

Imajući u vidu karakter postojećeg prostora, ograničene dimenzije planiranog objekta i njegovu usklađenost sa planskom namjenom, ne očekuje se nastanak značajnog kumulativnog uticaja na pejzaž niti na vizuelne karakteristike predmetnog područja.

3.4.11. Odnos prema drugim postojećim i odobrenim projektima

Procjena kumulativnih uticaja izvršena je u odnosu na postojeće stanje prostora, karakter okolnih sadržaja i raspoloživu plansku i projektnu dokumentaciju. Pri tome su razmatrani postojeći stambeni, poslovni i uslužni objekti, saobraćajna infrastruktura, komunalni sistemi i druge aktivnosti koje mogu imati uticaj na pojedine segmente životne sredine.

Planirana samouslužna autoperionica predstavlja objekat ograničenog kapaciteta i malog prostornog obuhvata, koji se funkcionalno uklapa u postojeću namjenu prostora i ne predstavlja djelatnost visokog rizika po životnu sredinu.

U dostupnoj planskoj i projektnoj dokumentaciji nijesu identifikovani konkretni odobreni projekti u neposrednom okruženju koji bi, zajedno sa planiranim projektom, mogli izazvati značajne kumulativne uticaje na životnu sredinu. Ukoliko prije realizacije projekta budu odobreni novi zahvati u neposrednoj blizini predmetne lokacije, njihovi mogući zajednički uticaji biće predmet posebne procjene u okviru odgovarajućih upravnih postupaka, u skladu sa važećim propisima.

Na osnovu karakteristika planiranog projekta, postojećeg stanja prostora i predviđenih mjera zaštite životne sredine, može se zaključiti da realizacija samouslužne autoperionice neće, zajedno sa postojećim ili budućim projektima u okruženju, izazvati značajne kumulativne uticaje na kvalitet životne sredine, prirodne resurse, stanovništvo ili infrastrukturu.

3.5. Korišćenje prirodnih resursa i energije

Planirani projekat podrazumijeva korišćenje ograničenih količina prirodnih resursa i energije neophodnih za izgradnju i eksploataciju samouslužne autoperionice na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Korišćenje prirodnih resursa prilagođeno je karakteru planirane djelatnosti i ograničenom kapacitetu objekta, pri čemu su projektom predviđena tehnička rješenja koja omogućavaju racionalnu potrošnju vode i električne energije, zaštitu zemljišta i očuvanje prirodnih vrijednosti prostora.

Tlo

Tokom realizacije projekta neće doći do značajnijeg korišćenja niti trajnog narušavanja fizičkih, hemijskih ili bioloških osobina tla. Građevinski radovi ograničeni su na prostor

predviđen za izgradnju montažno-demontažnog objekta i uređenje manipulativnih površina, pri čemu će obim zemljanih radova biti minimalan i svesti se na izvođenje temelja i prateće infrastrukture.

Tokom eksploatacije objekta neće se obavljati aktivnosti koje bi predstavljale značajan izvor zagađenja tla. Površine na kojima postoji mogućnost kontakta sa tehnološkim otpadnim vodama, uljima, mastima ili sredstvima za pranje biće izvedene kao vodonepropusne, sa odgovarajućim padovima prema zatvorenom sistemu odvodnje. Na taj način sprječava se infiltracija zagađujućih materija u tlo i očuvaju njegove prirodne funkcije.

Planirani zahvat neće izazvati trajnu degradaciju tla niti umanjiti njegovu ekološku ili proizvodnu vrijednost.

Zemljište

Planirani objekat zauzima 82,56 m² bruto građevinske površine na parceli ukupne površine 2.323,17 m². Najveći dio parcele, odnosno oko 68,91 %, ostaje pod zelenim površinama, čime se zadržava visok stepen prirodne propusnosti prostora i smanjuje ukupna izgrađenost lokacije.

Lokacija je planskim dokumentima predviđena za postavljanje privremenog objekta uslužne djelatnosti, zbog čega realizacija projekta ne zahtijeva prenamjenu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta niti zauzimanje novih prirodnih površina. Objekat je montažno-demontažnog karaktera, pa je po isteku perioda korišćenja moguće njegovo uklanjanje i uređenje lokacije u skladu sa uslovima nadležnih organa.

Realizacijom projekta neće doći do trajnog gubitka zemljišta niti do značajnog smanjenja njegove buduće upotrebne vrijednosti.

Voda

Najznačajniji prirodni resurs koji će se koristiti tokom eksploatacije objekta jeste voda. Potrebne količine obezbijediće se priključenjem na postojeći sistem javnog vodosnabdijevanja, bez zahvatanja površinskih ili podzemnih voda iz prirodnih izvorišta.

Projektom je predviđena primjena visokopritisne opreme koja omogućava efikasno pranje vozila uz racionalnu potrošnju vode. Potrošnja će zavisi od broja korisnika i intenziteta rada autoperionice, ali neće predstavljati značajno opterećenje postojećeg sistema vodosnabdijevanja.

Sve tehnološke otpadne vode prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja prolaziće kroz taložnik i separator ulja i masti. Time će se spriječiti dospijevanje suspendovanih materija, ulja, masti i drugih zagađujućih materija u zemljište, podzemne i površinske vode.

Predviđena tehnička rješenja omogućavaju racionalno korišćenje vodnih resursa i visok nivo njihove zaštite tokom cijelog perioda eksploatacije objekta.

Biodiverzitet

Predmetna lokacija nalazi se u području koje je već duži niz godina pod uticajem ljudskih aktivnosti i u kojem dominiraju stambeni, poslovni, saobraćajni i poljoprivredni sadržaji. Na lokaciji nijesu evidentirana prirodna staništa od posebnog značaja, zaštićene ili ugrožene biljne i životinjske vrste, niti područja koja uživaju nacionalni ili međunarodni režim zaštite prirode.

Izgradnja i rad samouslužne autoprevoznice neće zahtijevati uklanjanje šumskih sastojina, značajnije uklanjanje vegetacije niti zahvate koji bi mogli izazvati fragmentaciju staništa ili prekid migracionih pravaca divljih vrsta. Potencijalni uticaji ograničeni su na prostor same lokacije i privremenog su karaktera tokom izvođenja radova.

Očuvanjem najvećeg dijela parcele pod zelenim površinama dodatno će se doprinijeti očuvanju postojećeg ambijenta i smanjenju vizuelnog uticaja objekta.

Karakter planiranog zahvata i postojeće stanje prostora ukazuju da realizacija projekta neće imati značajan negativan uticaj na biodiverzitet niti će umanjiti prirodne vrijednosti šireg područja.

Energija

Za funkcionisanje objekta koristiće se električna energija iz postojeće distributivne mreže. Električna energija biće potrebna za rad visokopritisnih pumpi, usisivača, rasvjete i ostale tehnološke opreme.

Projektom je predviđena ugradnja savremene opreme visoke energetske efikasnosti, LED rasvjete i uređaja sa optimizovanom potrošnjom električne energije. Redovno održavanje opreme doprinijeće njenom pouzdanom radu i racionalnoj potrošnji energije.

U tehnološkom procesu nije predviđeno korišćenje fosilnih goriva niti eksploatacija drugih neobnovljivih prirodnih resursa. Potrošnja električne energije odgovara planiranom kapacitetu objekta i neće predstavljati značajno opterećenje postojećeg elektroenergetskog sistema.

Planirani projekat karakteriše ograničeno korišćenje prirodnih resursa i energije, u skladu sa kapacitetom objekta i planiranom djelatnošću. Racionalna potrošnja vode i električne energije, izvođenje vodonepropusnih radnih površina, zatvoren sistem prikupljanja i predtretmana tehnoloških otpadnih voda, kao i očuvanje najvećeg dijela parcele pod zelenim površinama, obezbjeđuju visok nivo zaštite prirodnih resursa.

Realizacija i eksploatacija samouslužne autopionice neće dovesti do značajnog iscrpljivanja tla, zemljišta, vode, biodiverziteta niti energetske resursa, niti će ugroziti njihovu dugoročnu raspoloživost ili mogućnost održivog korišćenja.

3.6. Stvaranje otpada i tehnologija tretiranja otpada

Tokom izvođenja radova, redovnog rada, održavanja i eventualnog uklanjanja planiranog privremenog objekta za servisiranje i pranje motornih vozila nastaju određene vrste neopasnog i opasnog otpada. Vrsta i količina otpada zavisiće od obima izvođenja radova, intenziteta korišćenja auto-pionice, broja opranih vozila, vrste usluga osnovnog servisiranja, načina održavanja tehnološke opreme i učestalosti praznjenja taložnika i separatora.

Osnovni izlazni tokovi planiranog procesa, osim predtretiranih tehnoloških otpadnih voda, biće mulj i taložive materije iz taložnika, sadržaj separatora ulja i masti, komunalni i ambalažni otpad, sadržaj usisivača, dotrajali filteri, krpe, apsorbenti i manje količine otpada nastale tokom održavanja opreme. Dokumentacijom je već utvrđeno da se na lokaciji neće vršiti prerada, spaljivanje, zakopavanje niti konačno odlaganje otpada.

Upravljanje otpadom zasnivaće se na hijerarhiji upravljanja otpadom, odnosno prvenstveno na sprečavanju i smanjenju nastanka otpada, zatim ponovnoj upotrebi, pripremi za ponovnu upotrebu, reciklaži i drugim postupcima prerade, dok će odlaganje biti primijenjeno samo za ostatak otpada koji nije moguće iskoristiti ili preraditi na tehnički i ekonomski opravdan način.

Sve vrste otpada razvrstavaće se na mjestu nastanka i neće se međusobno miješati, naročito neopasni i opasni otpad. Otpad će se privremeno čuvati u odgovarajućim, zatvorenim i označenim posudama, na posebno određenom prostoru unutar lokacije, do predaje pravnom licu ili preduzetniku koji posjeduje odgovarajuću dozvolu za sakupljanje, transport i obradu konkretne vrste otpada.

3.6.1. Otpad koji nastaje tokom izvođenja radova

Tokom pripreme terena, montaže objekta, izvođenja temelja, postavljanja instalacija, uređenja radnih i manipulativnih površina i priključenja na komunalnu infrastrukturu mogu nastati manje količine građevinskog i ambalažnog otpada.

Imajući u vidu da je objekat privremenog, montažno-demontažnog karaktera, ne očekuje se izvođenje obimnih građevinskih radova niti nastanak velikih količina viška iskopa i građevinskog otpada. Ipak, tokom izvođenja radova mogu nastati:

Vrsta otpada	Moguće porijeklo
Zemlja i kamenje	Manji iskopi za temeljenje i infrastrukturne priključke

Beton i ostaci cementnih materijala	Izvođenje temelja, podnih i manipulativnih površina
Otpadno drvo	Oplata, palete i transportna ambalaža
Otpadni metal	Ostaci armature, metalnih profila, cijevi i instalacija
Plastika	Ostaci cijevi, folija i ambalaže
Papir i karton	Ambalaža opreme i građevinskih proizvoda
Kablovi i ostaci elektroinstalacija	Postavljanje elektroenergetskih instalacija
Miješani građevinski otpad	Otpad koji nije moguće razdvojiti na mjestu nastanka
Komunalni otpad	Boravak zaposlenih i izvođača na gradilištu
Apsorbenti i krpe kontaminirani uljem	Eventualno manje curenje iz građevinske mehanizacije

Izvođač radova dužan je da organizuje razdvajanje građevinskog otpada prema vrsti materijala. Upotrebljivi ostaci metala, drveta, plastike, papira i kartona predavaće se operaterima radi ponovne upotrebe ili reciklaže. Mineralne frakcije građevinskog otpada mogu se, nakon odgovarajuće provjere i obrade, uputiti na reciklažu ili drugi dozvoljeni postupak prerade.

Višak iskopa ne smije se nekontrolisano odlagati na lokaciji, uz saobraćajnice, vodotoke, zelene površine ili druga neuređena mjesta. Ukoliko materijal svojim svojstvima odgovara i nije zagađen, može se iskoristiti za nivelaciju i uređenje terena u okviru lokacije, pod uslovom da je takva upotreba predviđena tehničkom dokumentacijom. Preostali materijal mora se predati ovlaštenom sakupljaču ili transportovati na lokaciju određenu za prihvrat te vrste materijala.

Ukoliko bi proračunata zapremina građevinskog otpada bila veća od zakonom utvrđenog praga za obaveznu izradu plana upravljanja građevinskim otpadom, investitor je dužan da prije početka radova izradi odgovarajući plan i pribavi saglasnost nadležnog organa. S obzirom na veličinu i montažno-demontažni karakter objekta, očekuje se da količina otpada bude znatno manja, ali konačna procjena mora biti izvršena na osnovu predmjera i predračuna radova.

Građevinska mehanizacija mora biti tehnički ispravna. Servisiranje, zamjena ulja i sipanje goriva u mehanizaciju neće se obavljati na lokaciji, osim u slučaju kada je to neophodno zbog kvara i kada su obezbijeđene odgovarajuće mjere zaštite. U slučaju akcidentnog izlivanja, zagađena površina mora se odmah posuti odgovarajućim apsorbentom, a nastala kontaminirana smješa sakupiti i tretirati kao opasni otpad.

3.6.2. Otpad koji nastaje tokom redovnog rada objekta

Tokom redovnog rada objekta nastaje otpad iz procesa pranja vozila, korišćenja usisivača, održavanja taložnika i separatora, skladištenja i korišćenja deterdženata, boravka zaposlenih i korisnika, kao i obavljanja usluga osnovnog servisiranja vozila.

Količine otpada u ovoj fazi nije moguće precizno utvrditi prije početka rada jer će zavisiti od stvarnog broja korisnika, vrste vozila, stepena zaprljanosti vozila, vrste servisnih intervencija, potrošnje sredstava za pranje i učestalosti održavanja opreme. Nakon početka rada, stvarne količine utvrđivaće se vaganjem, podacima iz dokumenata o kretanju otpada i evidencijama ovlašćenih operatera.

Komunalni otpad

Miješani komunalni otpad nastaje boravkom zaposlenih i korisnika objekta. Sakupljaće se u odgovarajućim posudama sa poklopcem i redovno predavati nadležnom komunalnom preduzeću.

Na lokaciji treba obezbijediti uslove za odvojeno sakupljanje najmanje papira i kartona, plastike, metala i drugih reciklabilnih frakcija, kada se one mogu izdvojiti u čistom stanju. Time će se smanjiti količina miješanog komunalnog otpada koji se upućuje na odlaganje.

U komunalne posude ne smiju se odlagati otpadna ulja, filteri, akumulatori, kontaminirana ambalaža, sadržaj separatora, zauljene krpe, apsorbenti niti druge vrste opasnog ili posebnog otpada.

Ambalažni otpad

Tokom dopremanja i korišćenja deterdženata, sredstava za pranje, voskova, sredstava za održavanje opreme, rezervnih djelova i potrošnog materijala nastaje papirna, kartonska, plastična i metalna ambalaža.

Ambalaža koja nije kontaminirana opasnim materijama sakupljaće se odvojeno prema vrsti materijala i predavati operateru radi reciklaže ili drugog postupka prerade.

Ambalaža koja sadrži ostatke supstanci sa opasnim svojstvima ili je njima kontaminirana ne smije se ispirati na lokaciji radi uklanjanja ostataka sadržaja, osim ukoliko je takav postupak izričito predviđen uputstvom proizvođača i tehnološkim rješenjem. Takva ambalaža čuvaće se zatvorena i odvojena od ostalog otpada i predavati operateru ovlašćenom za upravljanje opasnim otpadom.

Kada dobavljač sredstava za pranje organizuje povrat prazne ambalaže, prednost treba dati povratnoj ambalaži i ponovnoj upotrebi, uz odgovarajuću potvrdu o preuzimanju.

Sadržaj usisivača

Radom samouslužnih usisivača nastaje smješa prašine, pijeska, zemlje, vlakana, papira, plastike, lišća i drugih sitnih nečistoća uklonjenih iz unutrašnjosti vozila.

Sadržaj usisivača mora se prazniti kontrolisano, bez rasipanja i stvaranja prašine. Prije konačne klasifikacije potrebno je procijeniti njegov sastav. Ukoliko ne sadrži opasne materije, može se tretirati kao odgovarajuća neopasna frakcija otpada. Ukoliko se utvrdi prisustvo ulja, hemikalija ili drugih opasnih materija, mora se izdvojiti i predati kao opasni otpad.

U posude usisivača ne smiju se namjerno usisavati prosute tečnosti, ulja, gorivo, rastvarači, akumulatorska kiselina niti druge opasne materije.

3.6.3. Otpad iz taložnika i separatora ulja i masti

Tehnološke otpadne vode iz procesa pranja vozila mogu sadržati pijesak, zemlju, prašinu, suspendovane materije, tragove mineralnih ulja i masti, deterdžente i druge nečistoće uklonjene sa vozila. Prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu ove vode prolaziće kroz sistem predtretmana koji obuhvata taložnik i separator ulja i masti.

U taložniku će se izdvajati pijesak, zemlja, mulj i druge taložive čestice, dok će se u separatoru izdvajati mineralna ulja, masti i druge lake tečnosti. Akumulirani sadržaj predstavlja otpad i ne smije se ispuštati u kanalizaciju, vraćati u proces bez odgovarajućeg tretmana, razlivati po zemljištu niti odlagati u posude za komunalni otpad.

Taložnik i separator moraju se redovno kontrolisati i prazniti prije nego što količina izdvojenog sadržaja umanjuje njihov kapacitet i efikasnost. U dokumentaciji je već predviđeno da sadržaj tih uređaja preuzima ovlašćeni operater, a da se ne ispušta u kanalizaciju niti odlaže na lokaciji.

Učestalost pražnjenja odrediće se na osnovu:

- ❖ stvarnog opterećenja sistema;
- ❖ broja opranih vozila;
- ❖ količine taloga i izdvojenog ulja;
- ❖ uputstva proizvođača separatora;
- ❖ rezultata redovnih vizuelnih i tehničkih kontrola;
- ❖ rezultata ispitivanja kvaliteta otpadne vode.

Pražnjenje i čišćenje separatora treba da vrši ovlašćeno i stručno osposobljeno lice, korišćenjem specijalizovanog vozila i opreme koja sprječava izlivanje sadržaja. Nakon pražnjenja potrebno je provjeriti funkcionalnost uređaja i, ukoliko je tehničkim rješenjem predviđeno, dopuniti separator čistom vodom do radnog nivoa.

O svakom pražnjenju treba čuvati podatke o datumu, količini i vrsti preuzetog otpada, operateru koji je izvršio preuzimanje i daljem postupku obrade.

Sadržaj separatora i taložnika, zbog mogućeg prisustva mineralnih ulja i drugih opasnih materija, po pravilu se razmatra kao opasni otpad, osim ako se odgovarajućom karakterizacijom ne utvrdi drugačije. Konačan kataloški broj određuje se na osnovu porijekla, sastava i opasnih svojstava konkretnog otpada.

3.6.4. Otpad od osnovnog servisiranja motornih vozila

U dokumentaciji je navedeno da će se, osim pranja, pružati i usluge osnovnog servisiranja motornih vozila. Zbog toga je potrebno precizno definisati koje će se servisne intervencije obavljati.

Ukoliko osnovno servisiranje obuhvata zamjenu motornog ulja, filtera, akumulatora, pneumatika, sijalica, metlica brisača ili drugih potrošnih djelova, mogu nastajati sljedeće vrste otpada:

Vrsta otpada	Način nastanka	Osnovni način postupanja
Otpadna motorna, transmisijska i maziva ulja	Zamjena ulja i održavanje opreme	Odvojeno sakupljanje u zatvorenim rezervoarima ili posudama i predaja ovlašćenom operateru
Zauljeni filteri	Zamjena filtera ulja ili goriva	Čuvanje u zatvorenoj, nepropusnoj i označenoj posudi
Otpadne baterije i akumulatori	Zamjena akumulatora	Čuvanje uspravno, na nepropusnoj podlozi, uz zaštitu od oštećenja i kratkog spoja
Otpadni pneumatici	Zamjena guma	Odvojeno slaganje i predaja ovlašćenom sakupljaču
Metalni djelovi	Zamjena dotrajalih djelova	Odvojeno sakupljanje i upućivanje na reciklažu
Plastični djelovi	Zamjena kućišta, obloga i drugih djelova	Odvojeno sakupljanje, kada nijesu kontaminirani
Zauljene krpe i apsorbenti	Čišćenje alata, opreme i akcidentna izlivanja	Čuvanje u zatvorenim posudama kao opasni otpad
Kontaminirana zaštitna oprema	Održavanje i sanacija manjih izlivanja	Odvojeno sakupljanje i predaja ovlašćenom operateru
Ambalaža sa ostacima ulja ili hemikalija	Korišćenje servisnih tečnosti	Čuvanje kao kontaminirana ambalaža

Otpadna ulja moraju se sakupljati odvojeno prema vrsti i ne smiju se miješati sa vodom, gorivom, rashladnim tečnostima, rastvaračima, kočionim tečnostima ili drugim otpadom. Posude za otpadna ulja moraju biti zatvorene, stabilne, nepropusne i otporne na sadržaj koji se u njima nalazi. Moraju biti postavljene na vodonepropusnoj podlozi, po mogućnosti unutar zaštitne posude koja može prihvatiti sadržaj u slučaju curenja.

Otpadno ulje ne smije se ispuštati u kanalizaciju, separator, zemljište ili atmosfersku odvodnju, koristiti za suzbijanje prašine, spaljivati u neodgovarajućim uređajima niti davati neovlašćenim licima.

Otpadni filteri prije smještanja u posudu treba da budu ocijeđeni na kontrolisan način, kada je to tehnički dozvoljeno, pri čemu se izdvojeno ulje sakuplja zajedno sa odgovarajućom vrstom otpadnog ulja. Filteri se ne smiju odlagati sa miješanim komunalnim otpadom.

Otpadne baterije i akumulatori čuvaće se na način kojim se sprječava lomljenje kućišta, curenje elektrolita i kontakt polova. Ne smiju se rastavljati, prazniti niti obrađivati na lokaciji. Predavaće se ovlašćenom operateru ili kroz organizovani sistem preuzimanja.

Otpadni pneumatici čuvaće se odvojeno, bez miješanja sa drugim otpadom, na način kojim se sprječava zadržavanje vode, nastanak požara i nekontrolisano gomilanje. Na lokaciji se neće spaljivati, sjeći niti zakopavati.

Ukoliko servisiranje vozila neće obuhvatati zamjenu ulja, filtera, akumulatora ili pneumatika, te tokove ne treba predstavljati kao otpad koji će redovno nastajati, već kao vrste otpada koje mogu nastati samo tokom održavanja opreme ili u vanrednim okolnostima. U konačnoj dokumentaciji potrebno je zato jasno navesti tačan obim „osnovnog servisiranja“.

3.6.5. Otpad nastao održavanjem tehnološke opreme

Periodičnim održavanjem visokopritisnih pumpi, kompresora, usisivača, sistema za doziranje, slivnika, cjevovoda i elektroopreme mogu nastati dotrajali filteri, zaptivke, crijeva, metalni i plastični djelovi, kablovi, električna i elektronska oprema, krpe i apsorbenti.

Djelovi koji nijesu kontaminirani opasnim materijama razvrstavaće se prema materijalu i, kada je moguće, upućivati na reciklažu. Kontaminirani djelovi, apsorbenti i ambalaža sakupljaće se kao opasni otpad.

Dotrajala električna i elektronska oprema neće se rastavljati na lokaciji, već će se predavati ovlašćenom operateru ili dobavljaču kroz uspostavljeni sistem preuzimanja.

Zamjenu i servisiranje složenije tehnološke opreme treba da vrše stručna lica, pri čemu je izvođač servisa dužan da preuzme otpad koji nastane njegovim radom, ukoliko je to uređeno ugovorom.

3.6.6. Okvirna klasifikacija otpada prema Katalogu otpada

U nastavku je data okvirna lista vrsta otpada koje mogu nastati tokom izvođenja i eksploatacije projekta. Konačna klasifikacija mora se izvršiti na mjestu nastanka, u zavisnosti od stvarnog sastava, porijekla i opasnih svojstava otpada.

Kataloški broj	Naziv otpada	Karakter
15 01 01	Papirna i kartonska ambalaža	Neopasan
15 01 02	Plastična ambalaža	Neopasan
15 01 04	Metalna ambalaža	Neopasan

15 01 10*	Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih supstanci ili je njima kontaminirana	Opasan
15 02 02*	Apsorbenti, filterski materijali, krpe i zaštitna odjeća kontaminirani opasnim supstancama	Opasan
15 02 03	Apsorbenti, filterski materijali, krpe i zaštitna odjeća koji nijesu obuhvaćeni pod 15 02 02*	Neopasan
13 02 05*	Mineralna nehlorovana motorna, transmisiona i maziva ulja	Opasan
13 02 06*	Sintetička motorna, transmisiona i maziva ulja	Opasan
13 02 08*	Ostala motorna, transmisiona i maziva ulja	Opasan
13 05 01*	Čvrste materije iz komora za odvajanje pijeska i separatora ulje–voda	Opasan
13 05 02*	Muljevi iz separatora ulje–voda	Opasan
13 05 06*	Ulje iz separatora ulje–voda	Opasan
13 05 07*	Zauljena voda iz separatora ulje–voda	Opasan
13 05 08*	Mješavine otpada iz komora za odvajanje pijeska i separatora ulje–voda	Opasan
16 01 03	Otpadni pneumatici	Neopasan, poseban tok
16 01 07*	Filteri za ulje	Opasan
16 06 01*	Olovne baterije	Opasan, poseban tok
17 01 01	Beton	Neopasan
17 02 01	Drvo	Neopasan
17 02 03	Plastika	Neopasan
17 04 05	Gvožđe i čelik	Neopasan
17 04 11	Kablovi koji nijesu obuhvaćeni pod 17 04 10*	Neopasan
17 09 04	Miješani otpad od građenja i rušenja koji nije obuhvaćen opasnim kategorijama	Neopasan
20 01 21*	Fluorescentne cijevi i drugi otpad koji sadrži živu	Opasan
20 01 35*	Odbačena električna i elektronska oprema koja sadrži opasne komponente	Opasan
20 01 36	Odbačena električna i elektronska oprema koja nije obuhvaćena opasnim kategorijama	Neopasan
20 03 01	Miješani komunalni otpad	Neopasan

Zvjezdica uz kataloški broj označava opasni otpad.

Tabela ima okvirni karakter. U nju ne treba uključivati vrste otpada koje prema konačnom tehnološkom opisu neće nastajati. Takođe, za sadržaj usisivača, taložnika i separatora konačan kataloški broj mora se odrediti prema stvarnom porijeklu i sastavu otpada.

3.6.7. Privremeno skladištenje otpada na lokaciji

Na lokaciji će se obezbijediti posebno određeno mjesto za privremeno skladištenje otpada. Dokumentacijom je već predviđeno da taj prostor ne smije ometati kretanje vozila, da mora biti dostupan vozilima za preuzimanje otpada i da posude moraju biti zaštićene od prevrtanja, curenja, atmosferskih uticaja i neovlašćenog pristupa.

Prostor za privremeno skladištenje treba da bude:

- ❖ jasno označen;
- ❖ na vodonepropusnoj i lako perivoj podlozi;
- ❖ zaštićen od padavina, kada se skladišti otpad osjetljiv na kontakt sa vodom;
- ❖ opremljen posudama koje odgovaraju fizičkim i hemijskim svojstvima otpada;
- ❖ organizovan tako da su različite vrste otpada međusobno odvojene;
- ❖ zaštićen od pristupa neovlašćenih lica;
- ❖ dostupan za bezbjedno preuzimanje otpada;
- ❖ udaljen od slivnika i mjesta na kojima bi eventualno curenje moglo dospjeti u kanalizaciju ili zemljište;
- ❖ opremljen sredstvima za sanaciju eventualnog izlivanja.

Svaka posuda za opasni otpad mora imati oznaku koja sadrži najmanje naziv otpada, odgovarajući kataloški broj, oznaku da je riječ o opasnom otpadu i upozorenje na relevantna opasna svojstva.

Tečni opasni otpad čuvaće se u zatvorenim i nepropusnim posudama smještenim unutar odgovarajuće sekundarne zaštite. Posude se ne smiju puniti do vrha, kako bi se ostavio prostor za termičko širenje sadržaja i bezbjedno rukovanje.

Privremeno skladištenje ne predstavlja konačno zbrinjavanje otpada. Otpad se na lokaciji može čuvati samo do njegove predaje ovlašćenom operateru i u rokovima utvrđenim propisima.

3.6.8. Prerada, reciklaža i konačno zbrinjavanje otpada

Na predmetnoj lokaciji neće se obavljati prerada otpada u smislu fizičke, hemijske ili biološke obrade, osim osnovnog odvajanja otpada prema vrsti i eventualnog bezbjednog ocjeđivanja pojedinih djelova kada je to sastavni dio pravilnog postupanja.

Papirna, kartonska, plastična i metalna ambalaža, otpadni metal i druge čiste reciklabilne frakcije predavaće se operaterima radi reciklaže.

Otpadna ulja predavaće se ovlašćenom operateru radi regeneracije ili drugog dozvoljenog postupka prerade, kada su ispunjeni potrebni tehnički uslovi.

Otpadni akumulatori, električna i elektronska oprema i pneumatici predavaće se kroz odgovarajuće sisteme sakupljanja posebnih vrsta otpada.

Sadržaj separatora, mulj, zauljena voda, kontaminirani apsorbenti, filteri i ambalaža predavaće se operateru koji posjeduje dozvolu za obradu konkretne vrste opasnog otpada.

Miješani komunalni otpad predavaće se nadležnom komunalnom preduzeću i dalje tretirati u okviru sistema upravljanja komunalnim otpadom Glavnog grada.

Odlaganje će se primjenjivati samo na onaj dio otpada koji se ne može pripremiti za ponovnu upotrebu, reciklirati ili obraditi drugim postupkom prerade.

3.6.9. Evidencija i predaja otpada

Nosilac projekta dužan je da vodi evidenciju o vrstama i količinama otpada koje nastaju tokom rada objekta. Evidencija treba da obuhvati:

- ❖ datum nastanka ili preuzimanja otpada;
- ❖ naziv i kataloški broj otpada;
- ❖ količinu otpada;
- ❖ mjesto i način privremenog skladištenja;
- ❖ datum predaje;
- ❖ podatke o ovlašćenom sakupljaču ili operateru;
- ❖ postupak obrade kojem je otpad upućen;
- ❖ broj pratećeg dokumenta o kretanju otpada.

Za predaju opasnog i drugog otpada za koji je to propisano mora se popuniti odgovarajući dokument o kretanju otpada. Dokumentacija o predaji, ugovori sa operaterima, računi, potvrde i drugi dokazi moraju se čuvati i staviti na uvid nadležnom organu i inspekciji.

Nosilac projekta dužan je da dostavlja godišnje izvještaje o otpadu u skladu sa rokovima i sadržajem propisanim zakonom.

Prije početka rada treba zaključiti ugovore sa ovlašćenim operaterima za najmanje:

- ❖ preuzimanje sadržaja taložnika i separatora;
- ❖ preuzimanje otpadnih ulja i filtera, ukoliko nastaju;
- ❖ preuzimanje kontaminirane ambalaže, apsorbenata i krpa;
- ❖ preuzimanje akumulatora i pneumatika, ukoliko se vrši njihova zamjena;
- ❖ preuzimanje reciklabilnog ambalažnog otpada;
- ❖ preuzimanje komunalnog otpada.

3.6.10. Postupanje u slučaju akcidentnog nastanka otpada

Na lokaciji mora biti obezbijeđena odgovarajuća količina apsorpcionog materijala, posude za privremeno smještanje kontaminiranog materijala, zaštitne rukavice i druga potrebna oprema.

U slučaju izlivanja ulja, goriva, deterdženta ili druge hemijske materije potrebno je odmah:

- ❖ zaustaviti izvor curenja, ukoliko se to može učiniti bez rizika;
- ❖ spriječiti dospijevanje materije u slivnike, kanalizaciju i zemljište;
- ❖ ograditi i obilježiti kontaminirano područje;
- ❖ nanijeti odgovarajući apsorbent;
- ❖ sakupiti kontaminirani apsorbent, zemlju, krpe i zaštitnu opremu;
- ❖ smjestiti nastali otpad u zatvorenu i označenu posudu;
- ❖ predati ga ovlašćenom operateru;
- ❖ evidentirati događaj i preduzete mjere.

Voda korišćena za spiranje akcidentno kontaminirane površine ne smije se nekontrolisano ispustiti u kanalizaciju ili okolni prostor.

U slučaju kvara sistema za prikupljanje ili predtretman tehnoloških otpadnih voda, rad povezanih boksova mora se odmah obustaviti do otklanjanja kvara. Takva obaveza već je utvrđena opisom organizacije rada u predmetnoj dokumentaciji.

3.6.11. Otpad nakon prestanka rada i uklanjanja objekta

S obzirom na to da je planirani objekat privremenog i montažno-demontažnog karaktera, nakon prestanka njegovog korišćenja može nastati otpad od demontaže konstrukcije, instalacija, opreme, vodonepropusnih površina i infrastrukturnih priključaka.

Prije demontaže potrebno je:

- ❖ obustaviti prijem vozila i tehnološki proces;
- ❖ isprazniti zalihe hemijskih sredstava;
- ❖ očistiti i isprazniti taložnik i separator;
- ❖ predati sav zaostali otpad ovlašćenim operaterima;
- ❖ isprazniti i očistiti cjevovode i posude;
- ❖ demontirati opremu koja se može ponovo koristiti;
- ❖ odvojiti metal, plastiku, kablove, elektronsku opremu i druge reciklabilne djelove;
- ❖ ukloniti eventualno kontaminirani materijal;
- ❖ urediti lokaciju i, prema potrebi, izvršiti ispitivanje zemljišta.

Upotrebljiva oprema i konstrukcioni elementi prvenstveno će se ponovo koristiti. Materijali koji se ne mogu ponovo koristiti razvrstaće se i predati na reciklažu ili drugu dozvoljenu obradu. Odlaganje će se primijeniti samo za neupotrebljivi ostatak.

Tokom izvođenja i eksploatacije planiranog objekta nastajace ograničene količine građevinskog, komunalnog, ambalažnog i posebnih vrsta otpada, kao i manje količine

opasnog otpada iz separatora, održavanja opreme i eventualnog osnovnog servisiranja vozila.

Najznačajniji tok otpada predstavljaće mulj i sadržaj sistema za predtretman tehnoloških otpadnih voda, zbog čega je potrebno obezbijediti redovnu kontrolu i pražnjenje taložnika i separatora, bezbjedno preuzimanje sadržaja i njegovu predaju ovlašćenom operateru.

Primjenom odvojenog sakupljanja, odgovarajućeg privremenog skladištenja, vođenjem evidencije, davanjem prioriteta ponovnoj upotrebi i reciklaži i redovnom predajom otpada ovlašćenim operaterima spriječiće se nekontrolisano odlaganje, miješanje nespojivih vrsta otpada i dospijevanje opasnih materija u zemljište, površinske i podzemne vode.

Na lokaciji se neće obavljati spaljivanje, zakopavanje, nekontrolisano odlaganje niti obrada otpada za koju je potrebna posebna dozvola. Pod uslovom dosljedne primjene navedenih mjera, stvaranje otpada neće predstavljati izvor značajnog negativnog uticaja na životnu sredinu.

3.7. Zagađivanje, štetna djelovanja i neprijatni mirisi

Tokom izvođenja radova i redovnog rada planiranog privremenog objekta za servisiranje i pranje motornih vozila mogu se javiti određeni uticaji na životnu sredinu, prvenstveno u vidu emisija izduvnih gasova, nastanka tehnoloških otpadnih voda, mogućeg akcidentnog zagađenja zemljišta, buke usljed rada opreme i kretanja vozila, kao i povremene pojave neprijatnih mirisa ukoliko se otpad, taložnik ili separator ne održavaju na odgovarajući način.

Pri procjeni mogućih uticaja posebno su razmotrene emisije u vazduh, ispuštanje u vodotoke, odlaganje na zemljište, buka, vibracije, toplota, jonizujuća i nejonizujuća zračenja i mogućnost nastanka neprijatnih mirisa.

S obzirom na vrstu, veličinu i način funkcionisanja planiranog objekta, ne očekuju se kontinuirane niti značajne emisije u životnu sredinu. Potencijalni uticaji biće lokalnog karaktera i uglavnom vezani za neposredno područje lokacije, dok će se njihov intenzitet ograničiti primjenom odgovarajućih tehničkih, organizacionih i operativnih mjera.

Dokumentacijom je već utvrđeno da su najznačajniji mogući uticaji povezani sa tehnološkim otpadnim vodama, manjim količinama otpada, bukom opreme i kretanjem vozila, pri čemu su predviđena rješenja za njihovo kontrolisanje.

3.7.1. Emisije u vazduh

Tokom izvođenja radova mogu nastati privremene i lokalno ograničene emisije prašine i izduvnih gasova usljed rada građevinske mehanizacije, transporta građevinskog materijala, pripreme podloge, manjih iskopa i uređenja manipulativnih površina.

Emisije prašine mogu se javiti naročito tokom suvog i vjetrovitog vremena, prilikom kretanja vozila po neuređenim površinama, istovara rasutog materijala i uklanjanja viška zemlje i građevinskog otpada. Imajući u vidu ograničen obim radova, privremeni i montažno-

demontažni karakter objekta i malu površinu zahvata, ove emisije biće kratkotrajne i neće predstavljati značajan izvor zagađenja vazduha.

Radi smanjenja emisija tokom izvođenja radova potrebno je:

- ❖ koristiti tehnički ispravnu građevinsku mehanizaciju i vozila;
- ❖ ograničiti nepotreban rad motora u praznom hodu;
- ❖ prilagoditi brzinu kretanja vozila uslovima na gradilištu;
- ❖ po potrebi vlažiti prašnjave površine tokom suvog vremena;
- ❖ pokrivati vozila kojima se transportuje rastresiti materijal;
- ❖ materijal skladištiti na način kojim se sprječava njegovo raznošenje vjetrom;
- ❖ redovno uklanjati ostatke zemlje i blata sa prilaznih saobraćajnih površina.

Tokom redovnog rada auto-perionice neće postojati tehnološki procesi koji uključuju sagorijevanje goriva, proizvodnju dima, korišćenje peći, kotlova ili drugih stacionarnih izvora emisija u vazduh. Neće biti dimnjaka niti organizovanih ispusta gasova u atmosferu.

Osnovni izvor emisija u fazi eksploatacije predstavljaju motorna vozila koja dolaze na pranje i servisiranje. Emisije će obuhvatati uobičajene produkte sagorijevanja goriva, kao što su ugljen-monoksid, oksidi azota, ugljovodonici i suspendovane čestice. Međutim, vozila će se na lokaciji zadržavati relativno kratko, a motori će tokom pranja biti isključeni, osim kada je kratkotrajno pokretanje neophodno radi ulaska, premještanja ili izlaska vozila.

Lokacija je otvorenog tipa i omogućava prirodno provjetravanje, zbog čega se ne očekuje zadržavanje ili akumulacija izduvnih gasova u koncentracijama koje bi mogle ugroziti kvalitet vazduha ili zdravlje ljudi.

Manje emisije u vazduh mogu nastati i pri nanošenju aktivne pjene, voska i drugih sredstava za pranje, naročito u obliku sitnih kapljica ili aerosola. Upotrebom fabrički pripremljenih sredstava, pravilnim doziranjem, odgovarajućim mlaznicama i radom opreme pod projektovanim pritiskom mogućnost nekontrolisanog raspršivanja biće svedena na minimum.

Sredstva koja se koriste za pranje moraju se čuvati u originalnoj ili drugoj odgovarajuće označenoj ambalaži, a njihova primjena mora biti u skladu sa uputstvima proizvođača i bezbjednosnim listovima. Ne treba koristiti sredstva koja stvaraju prekomjerne količine isparljivih organskih jedinjenja ili aerosola kada postoje manje štetne alternative.

Tokom rada usisivača može doći do emisije manjih količina prašine ukoliko filterski sistem nije ispravan ili se posude ne prazne pravilno. Zbog toga je potrebno redovno kontrolisati, čistiti i mijenjati filtere, a sadržaj usisivača prazniti kontrolisano u zatvorene posude, bez rasipanja i stvaranja sekundarne prašine.

Pod uslovom pravilnog rada opreme, redovnog održavanja i ograničavanja rada motora vozila u praznom hodu, ne očekuje se značajno pogoršanje kvaliteta ambijentalnog vazduha.

3.7.2. Ispuštanje u vodotoke i druga prirodna vodna tijela

Planiranim projektom nije predviđeno direktno niti indirektno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u rijeke, potoke, kanale, podzemne vode ili druga prirodna vodna tijela.

Na samoj lokaciji nijesu prisutni stalni površinski vodotoci niti prirodni recipijenti. Sve tehnološke otpadne vode nastale pranjem vozila sakupljaće se putem vodonepropusnih podnih površina, slivnika i zatvorenih kanalizacionih cjevovoda.

Tehnološke otpadne vode mogu sadržati:

- ❖ pijesak, zemlju i prašinu;
- ❖ suspendovane materije;
- ❖ tragove mineralnih ulja i masti;
- ❖ ostatke deterdženata i aktivne pjene;
- ❖ voskove i sredstva za završnu obradu;
- ❖ sitne metalne i druge čestice uklonjene sa vozila.

Prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu ove vode prolaziće kroz taložnik, u kojem se izdvajaju pijesak i druge teže čestice, a zatim kroz separator ulja i masti, u kojem se izdvajaju mineralna ulja, lake tečnosti i plutajuće materije. Dokumentacijom je predviđeno da se predtretirana voda ispušta u javnu kanalizaciju samo pod uslovima nadležnog komunalnog preduzeća, dok se mulj i sadržaj separatora predaju ovlašćenom operateru.

Predviđeni tok tehnološke vode obuhvata: vodu iz javnog vodovoda, proces pranja, vodonepropusnu podnu površinu, podne slivnike, zatvorene cjevovode, taložnik, separator ulja i masti i kontrolisano ispuštanje u javnu kanalizaciju.

Sanitarne otpadne vode iz pomoćnog objekta, ukoliko budu nastajale, odvođiće se odvojeno u javnu fekalnu kanalizaciju.

Čiste atmosferske vode sa krovnih površina treba odvojiti od tehnoloških otpadnih voda. Vode sa radnih i manipulativnih površina koje mogu doći u kontakt sa uljem, gorivom, prljavštinom sa vozila ili drugim zagađujućim materijama ne smiju se tretirati kao čiste atmosferske vode.

Prije početka rada potrebno je pribaviti uslove nadležnog upravljača kanalizacionog sistema i uskladiti kvalitet ispuštenih voda sa propisanim graničnim vrijednostima. Kontrola kvaliteta treba da obuhvati parametre relevantne za auto-perionicu, u skladu sa uslovima nadležnog organa i komunalnog preduzeća.

Taložnik i separator moraju se redovno pregledati, prazniti i servisirati. Njihova efikasnost ne smije se zasnivati samo na unaprijed utvrđenom vremenskom intervalu, već i na stvarnom broju opranih vozila, količini taloga, količini izdvojenog ulja i rezultatima kontrole otpadnih voda.

U slučaju kvara separatora, začepljenja odvodnih kanala, oštećenja slivnika ili nemogućnosti kontrolisanog odvođenja otpadnih voda, rad boksova za pranje mora se odmah obustaviti do otklanjanja nepravilnosti.

Primjenom zatvorenog sistema prikupljanja, predtretmana i kontrolisanog ispuštanja isključuje se redovno ispuštanje neprečišćenih tehnoloških voda u vodotoke, zemljište i podzemne vode.

3.7.3. Odlaganje i ispuštanje zagađujućih materija na zemljište

Tokom redovnog rada objekta nije predviđeno odlaganje otpada, otpadnih voda, ulja, masti, deterdženata ili drugih materija na zemljište.

Sve površine na kojima se obavlja pranje vozila i na kojima postoji mogućnost pojave tehnoloških otpadnih voda biće izvedene kao vodonepropusne površine sa kontrolisanim padovima prema slivnicima. Na taj način se sprječava neposredna infiltracija zagađenih voda u zemljište.

Potencijalno zagađenje zemljišta može nastati u slučaju:

- ❖ akcidentnog izlivanja ulja, goriva ili servisnih tečnosti;
- ❖ prosipanja koncentrisanih sredstava za pranje;
- ❖ oštećenja vodonepropusne podloge;
- ❖ curenja iz posuda za otpadna ulja ili hemikalije;
- ❖ nepravilnog pražnjenja taložnika i separatora;
- ❖ odlaganja kontaminiranih krpa, filtera ili apsorbentata van odgovarajućih posuda;
- ❖ kvara sistema za prikupljanje tehnoloških otpadnih voda.

Radi sprječavanja takvih događaja, sredstva za pranje, otpadna ulja i drugi tečni materijali moraju se držati u zatvorenim, stabilnim i odgovarajuće označenim posudama. Tečni opasni otpad treba smjestiti unutar sekundarne zaštite koja može prihvatiti sadržaj u slučaju curenja.

Mjesto za skladištenje hemijskih sredstava i otpada mora biti natkriveno ili na drugi način zaštićeno od padavina, imati vodonepropusnu podlogu i biti udaljeno od nezaštićenih slivnika i zelenih površina.

Vodonepropusne radne površine, spojevi, slivnici i kanalizacioni vodovi moraju se redovno pregledati. Dokumentacijom je već utvrđena obaveza kontrole pukotina i oštećenja i njihova sanacija bez odlaganja.

U slučaju izlivanja potrebno je odmah zaustaviti izvor curenja, spriječiti širenje materije, zaštititi slivnike, upotrijebiti odgovarajući apsorvent i sav kontaminirani materijal sakupiti u označenu posudu. Kontaminirani apsorvent, krpe, zemlja i zaštitna oprema tretiraće se kao odgovarajuća vrsta otpada i predati ovlaštenom operateru.

Nije dozvoljeno ispiranje izlivena materije vodom ukoliko bi se time omogućilo njeno dospijevanje u zemljište, atmosfersku kanalizaciju ili javni kanalizacioni sistem bez odgovarajućeg tretmana.

Pod uslovom održavanja vodonepropusnosti površina, pravilnog skladištenja i hitnog postupanja u slučaju akcidenta, ne očekuje se značajno zagađenje zemljišta.

3.7.4. Buka

Tokom izvođenja radova buka će nastajati usljed rada građevinske mehanizacije, ručnih i električnih alata, dopreme materijala i kretanja teretnih vozila.

Ovaj uticaj biće privremen, ograničen na period izvođenja radova i neposredno područje gradilišta. Intenzitet buke zavisice od vrste opreme, njenog tehničkog stanja, istovremenog rada više uređaja, udaljenosti od receptora i trajanja pojedinačnih aktivnosti.

Radi smanjenja buke tokom izgradnje potrebno je:

- ❖ radove izvoditi u dozvoljenom dnevnom periodu;
- ❖ koristiti tehnički ispravnu i redovno održavanu mehanizaciju;
- ❖ izbjegavati istovremeni rad većeg broja bučnih uređaja kada to nije neophodno;
- ❖ gasiti opremu i vozila kada nijesu u upotrebi;
- ❖ organizovati dopremu materijala tako da se izbjegava nepotrebno zadržavanje vozila;
- ❖ postaviti bučnu opremu što dalje od najbližih osjetljivih receptora, kada prostorni uslovi to omogućavaju.

Tokom redovnog rada glavni izvori buke biće:

- ❖ visokopritisne pumpe i uređaji za pranje;
- ❖ kompresori;
- ❖ samouslužni usisivači;
- ❖ rad sistema za doziranje i druge pomoćne opreme;
- ❖ mlaz vode koji udara u površinu vozila i pod boksova;
- ❖ otvaranje i zatvaranje vrata vozila;
- ❖ ulazak, manevrisanje i izlazak motornih vozila;
- ❖ eventualni rad servisnog alata.

Buka usisivača i kompresora može biti izraženija od ostalih izvora, naročito ukoliko se oprema nalazi na otvorenom prostoru, radi istovremeno ili nije odgovarajuće održavana.

Tehničku prostoriju treba organizovati tako da pumpe, kompresori i druga stacionarna oprema budu smješteni u zatvorenom prostoru ili odgovarajućim kućištima. Oprema treba da bude postavljena na antivibracione podloge, a prema potrebi treba primijeniti zvučnu izolaciju zidova, vrata, ventilacionih otvora ili kućišta.

Usisivače treba birati sa što nižim deklarisanim nivoom zvučne snage i postaviti tako da su njihovi najbučniji djelovi usmjereni od najbližih stambenih i drugih osjetljivih objekata.

Potrebno je redovno održavati motore, ležajeve, filtere i kućišta kako habanje ne bi dovelo do povećanja buke.

Kretanje vozila unutar kompleksa treba organizovati bez nepotrebnog zadržavanja, naglog ubrzavanja, dužeg rada motora i upotrebe zvučnih signala, osim kada je to neophodno radi bezbjednosti.

Posebno je važno precizno definisati radno vrijeme objekta. Ukoliko je planiran rad u večernjem ili noćnom periodu, potrebno je detaljnije ocijeniti nivo buke na najbližim osjetljivim receptorima i po potrebi izvršiti proračun ili mjerenje.

Po puštanju objekta u rad, u slučaju pritužbi građana ili zahtjeva nadležnog organa, potrebno je izvršiti mjerenje nivoa buke na granici parcele i kod najbližih osjetljivih objekata. Ukoliko rezultati pokažu prekoračenje dozvoljenih vrijednosti, potrebno je primijeniti dodatne mjere, kao što su:

- ❖ postavljanje akustičnih barijera;
- ❖ dodatno zatvaranje ili izolovanje opreme;
- ❖ premještanje usisivača ili kompresora;
- ❖ ograničavanje istovremenog rada uređaja;
- ❖ skraćivanje radnog vremena;
- ❖ zabrana rada najbučnije opreme u večernjem i noćnom periodu.

Bez tehničkih podataka proizvođača opreme, podatka o radnom vremenu i udaljenosti najbližih stambenih objekata nije moguće unaprijed pouzdano tvrditi da će nivo buke sigurno biti ispod svih propisanih granica. Zato u konačnoj verziji treba unijeti deklarirani nivo zvučne snage ili zvučnog pritiska za usisivače, kompresore, pumpe i drugu dominantnu opremu.

3.7.5. Vibracije

Tokom izvođenja radova mogu nastati manje vibracije usljed rada građevinske mehanizacije, zbijanja podloge, bušenja i kretanja teretnih vozila. Imajući u vidu ograničen obim radova, pretežno ravan teren i karakter planiranog objekta, ne očekuju se vibracije koje bi mogle izazvati oštećenja okolnih objekata ili značajno uznemiravanje stanovništva.

Tokom redovnog rada vibracije mogu nastajati radom:

- ❖ visokopritisnih pumpi;
- ❖ kompresora;
- ❖ motora usisivača;
- ❖ drugih rotacionih i mehaničkih djelova opreme.

Ove vibracije biće lokalizovane u neposrednoj blizini uređaja i neće predstavljati značajan uticaj izvan lokacije ukoliko je oprema pravilno montirana.

Pumpe, kompresori i druga rotaciona oprema moraju se postaviti na stabilne temelje ili nosače sa odgovarajućim antivibracionim elementima. Cjevovode treba povezati tako da se

vibracije ne prenose neposredno na konstrukciju objekta, dok se pričvršćivanje i zaptivanje opreme mora redovno kontrolisati.

Pojava neuobičajenih vibracija može ukazivati na kvar, necentriranost, oštećenje ležajeva ili labavljenje pričvrstnih elemenata. U takvom slučaju uređaj treba isključiti i servisirati prije nastavka rada.

Ne očekuje se prenos vibracija na okolne objekte u intenzitetu koji bi mogao imati značajan negativan uticaj na ljude, građevinske konstrukcije ili životnu sredinu.

3.7.6. Toplota

Planirani tehnološki proces ne uključuje proizvodnju, obradu ili korišćenje velikih količina toplote. Na lokaciji neće biti industrijskih peći, kotlova, sušara, postrojenja za sagorijevanje niti drugih značajnih izvora toplotnog zračenja.

Manje količine toplote mogu nastajati radom elektromotora pumpi, kompresora, usisivača, elektroormara, rasvjete i druge električne opreme. Ova toplota biće malog intenziteta i rasipaće se prirodnim ili tehničkim provjetravanjem prostora.

Ukoliko se u tehničkoj prostoriji nalazi veći broj uređaja, potrebno je obezbijediti odgovarajuću ventilaciju kako bi se spriječilo pregrijavanje opreme i povećanje rizika od kvara ili požara.

U ljetnjem periodu može doći do zagrijavanja krovnih i asfaltiranih ili betonskih površina, što je uobičajeno za urbanizovane lokacije u Podgorici. Imajući u vidu mali prostorni obuhvat projekta, ne očekuje se mjerljiv uticaj na mikroklimu niti značajan doprinos efektu urbanog toplotnog ostrva.

Ne očekuje se ispuštanje zagrijane vode niti drugih termički opterećenih fluida u kanalizaciju ili životnu sredinu.

3.7.7. Jonizujuća zračenja

Tokom izvođenja i redovnog rada projekta neće se koristiti radioaktivni materijali, rendgenski uređaji, industrijski izvori zračenja niti druga oprema koja proizvodi jonizujuće zračenje.

U tehnološkom procesu pranja i osnovnog servisiranja vozila ne nastaju emisije alfa, beta, gama ili rendgenskog zračenja.

Zbog toga ovaj vid uticaja nije karakterističan za planirani projekat i ne očekuje se izlaganje zaposlenih, korisnika ili stanovništva jonizujućem zračenju koje potiče od objekta.

Ukoliko bi se u budućnosti planirala ugradnja posebne dijagnostičke ili druge opreme koja sadrži izvor jonizujućeg zračenja, takva izmjena zahtijevala bi posebnu procjenu i postupanje u skladu sa propisima iz oblasti zaštite od zračenja. Prema sadašnjem opisu projekta, takva oprema nije predviđena.

3.7.8. Nejonizujuća zračenja

Izvori nejonizujućih elektromagnetnih polja biće uobičajene elektroinstalacije, elektroormari, elektromotori, pumpe, kompresori, rasvjeta, telekomunikaciona oprema i drugi standardni električni uređaji.

Planirani objekat neće sadržati trafostanicu velikog kapaciteta, radio-predajnik, baznu stanicu, radar, industrijski visokofrekventni uređaj niti drugi značajan izvor nejonizujućeg zračenja.

Električna oprema radiće na standardnim naponima i frekvencijama, u skladu sa tehničkim uslovima priključenja i propisima o bezbjednosti električnih instalacija. Intenzitet elektromagnetnih polja opada sa udaljenošću od uređaja, zbog čega se van neposredne blizine opreme ne očekuju nivoi koji bi mogli imati značajan uticaj na zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

Elektroormari i instalacije moraju biti propisno uzemljeni, zaštićeni od dodira i dostupni samo ovlašćenim licima. Redovno održavanje električne opreme dodatno smanjuje rizik od neispravnosti, pregrijavanja i neželjenih elektromagnetnih smetnji.

Ne očekuju se značajni uticaji nejonizujućih zračenja.

3.7.9. Neprijatni mirisi

Redovan proces pranja vozila ne predstavlja značajan izvor neprijatnih mirisa. Sredstva za pranje i voskovi mogu imati karakterističan miris, ali će se koristiti u kontrolisanim količinama, u skladu sa uputstvima proizvođača, na otvorenom ili prirodno provjetrenom prostoru.

Pojava neprijatnih mirisa moguća je prvenstveno usljed:

- ❖ dužeg zadržavanja mulja u taložniku;
- ❖ akumulacije ulja i masti u separatoru;
- ❖ anaerobnog razlaganja organske materije u odvodnim kanalima;
- ❖ začepjenja slivnika i cjevovoda;
- ❖ neredovnog pražnjenja posuda za komunalni otpad;
- ❖ zadržavanja vlažnog sadržaja usisivača;
- ❖ otvorene ili oštećene ambalaže sa hemijskim sredstvima;
- ❖ nepravilnog skladištenja zauljenih krpa i apsorbenata;
- ❖ prosipanja servisnih tečnosti ili deterdženata.

Taložnik, separator, slivnici i kanalizacioni vodovi moraju se redovno kontrolisati, čistiti i prazniti prije nego što akumulirani sadržaj izazove smanjenje efikasnosti ili nastanak neprijatnih mirisa.

Komunalni otpad mora se držati u posudama sa poklopcem i redovno odvoziti. Učestalost preuzimanja treba prilagoditi stvarnim količinama kako ne bi došlo do prepunjavanja, rasipanja ili razvoja neprijatnih mirisa, što je već prepoznato i u analizi kumulativnih uticaja.

Zauljene krpe, apsorbenti, filterski materijali i kontaminirana ambalaža moraju se čuvati u zatvorenim posudama. Hemijska sredstva treba čuvati u dobro zatvorenoj ambalaži, na provjetrenom i zaštićenom mjestu.

Sadržaj usisivača treba redovno prazniti, naročito ukoliko sadrži vlažan materijal. Posude i filtere treba održavati čistim, bez upotrebe postupaka kojima bi se zagađujuće materije ispirale u okolni prostor.

U slučaju pojave intenzivnog ili dugotrajnog neprijatnog mirisa potrebno je utvrditi izvor, provjeriti stanje separatora, taložnika, odvoda i posuda za otpad, privremeno obustaviti dio procesa iz kojeg miris potiče i odmah izvršiti čišćenje ili servisiranje.

Uz redovno održavanje sistema, pravovremeno pražnjenje separatora i posuda za otpad i pravilno skladištenje hemijskih sredstava, ne očekuje se širenje neprijatnih mirisa izvan neposrednog prostora objekta.

3.7.10. Moguća štetna djelovanja u slučaju akcidenta

Pored uticaja koji nastaju tokom redovnog rada, potrebno je razmotriti i moguće akcidentne situacije, kao što su:

- ❖ izlivanje goriva, ulja ili servisnih tečnosti iz vozila;
- ❖ prosipanje deterdženta ili drugog hemijskog sredstva;
- ❖ oštećenje vodonepropusne podloge;
- ❖ začepljenje ili oštećenje sistema odvodnje;
- ❖ kvar ili prepunjavanje separatora;
- ❖ požar na vozilu, opremi ili električnim instalacijama;
- ❖ kvar kompresora, pumpe ili usisivača;
- ❖ nekontrolisano ispuštanje tehnološke vode;
- ❖ prepunjavanje ili oštećenje posude za otpad.

U slučaju izlivanja potrebno je odmah obustaviti aktivnost, zaustaviti izvor curenja, zaštititi slivnike i spriječiti širenje zagađujuće materije. Za sanaciju treba koristiti odgovarajući apsorbent, a nastali kontaminirani materijal sakupiti kao otpad i predati ovlašćenom operateru.

U slučaju kvara separatora ili sistema odvodnje nije dozvoljeno nastaviti pranje vozila dok se ne obezbijedi potpuno kontrolisano prikupljanje i predtretman otpadnih voda.

U slučaju požara mogu nastati dim, gasoviti produkti sagorijevanja, toplota i kontaminirana voda od gašenja. Zbog toga objekat mora biti opremljen odgovarajućim sredstvima za početno gašenje požara, a zaposleni upoznati sa načinom postupanja i pozivanja nadležnih službi.

Hemijska sredstva i zapaljivi materijali, ukoliko su prisutni, moraju se držati u minimalnim potrebnim količinama i u skladu sa bezbjednosnim listovima proizvođača.

3.7.11. Ocjena mogućih emisija i štetnih djelovanja

Vrsta uticaja	Izvor	Očekivani značaj	Osnovne mjere
Emisije u vazduh	Vozila, radovi, aerosoli sredstava za pranje	Mali i lokalni	Isključivanje motora, održavanje opreme, kontrola prašine i doziranja
Ispuštanje u vodotoke	Nije predviđeno	Nema redovnog uticaja	Zatvoren sistem odvodnje, taložnik, separator i javna kanalizacija
Zagađenje zemljišta	Akcidentna izlivanja i oštećenje podloge	Malo uz primjenu mjera	Vodonepropusne površine, sekundarna zaštita i apsorbenti
Buka	Pumpe, kompresori, usisivači i vozila	Lokalna, moguća potreba provjere	Tiša oprema, izolacija, održavanje i ograničeno radno vrijeme
Vibracije	Rotaciona oprema i vozila	Zanemarljive do male	Antivibracioni nosači i redovan servis
Toplota	Elektromotori i oprema	Zanemarljiva	Ventilacija i zaštita od pregrijavanja
Jonizujuće zračenje	Nema izvora	Nema uticaja	Nije potrebna posebna mjera
Nejonizujuće zračenje	Standardne elektroinstalacije	Zanemarljivo	Uzemljenje, zaštita i održavanje
Neprijatni mirisi	Separator, taložnik i otpad	Povremeni ako nema održavanja	Redovno čišćenje, pražnjenje i zatvorene posude

Najznačajniji potencijalni uticaji planiranog projekta odnose se na nastanak tehnoloških otpadnih voda, buku rada visokopritisnih pumpi, kompresora i usisivača, kao i mogućnost akcidentnog izlivanja ulja, deterdženata ili drugih zagađujućih materija.

Direktno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u vodotoke, zemljište ili podzemne vode nije predviđeno. Vode će se prikupljati zatvorenim sistemom, obrađivati u taložniku i separatoru ulja i masti i potom kontrolisano ispuštati u javnu kanalizacionu mrežu.

Projekat neće predstavljati izvor jonizujućeg zračenja, značajnog nejonizujućeg zračenja, toplote ili vibracija. Emisije u vazduh biće uglavnom vezane za kratkotrajno kretanje vozila, dok se neprijatni mirisi mogu javiti samo u slučaju neadekvatnog održavanja sistema i zadržavanja otpada.

Uz pravilno projektovanje, ugradnju tehnički odgovarajuće opreme, redovno održavanje, kontrolu otpadnih voda, ograničavanje buke i pravovremeno pražnjenje taložnika, separatora i posuda za otpad, ne očekuje se da će realizacija i redovan rad projekta izazvati značajno zagađivanje, štetna djelovanja ili neprijatne mirise u neposrednom i širem području.

3.8. Rizik nastanka udesa i velikih katastrofa

Procjena rizika nastanka udesa i velikih katastrofa izvršena je imajući u vidu vrstu i kapacitet planiranog projekta, tehnološki proces, vrste i količine materija koje će se koristiti, karakteristike lokacije, moguće kvarove opreme i infrastrukturnih sistema, kao i izloženost objekta prirodnim opasnostima i posljedicama klimatskih promjena.

Planirani projekat obuhvata izgradnju i rad privremenog objekta za servisiranje i pranje motornih vozila, bruto površine 299,04 m², sa zatvorenim i otvorenim boksovima za pranje, samouslužnim usisivačima, tehničkom prostorijom, pomoćnim sadržajima, sistemom za prikupljanje tehnoloških otpadnih voda, taložnikom i separatorom ulja i masti. Objekat će biti priključen na postojeću vodovodnu, kanalizacionu i elektroenergetsku infrastrukturu.

S obzirom na ograničen prostorni obuhvat, relativno jednostavan tehnološki proces i činjenicu da se na lokaciji neće nalaziti velike količine opasnih materija, projekat ne spada u postrojenja kod kojih bi se u redovnim uslovima rada mogao očekivati udes sa posljedicama velikih razmjera. Ipak, mogući su lokalni akcidentni događaji koji, ukoliko se ne prepoznaju i ne kontrolišu, mogu ugroziti zaposlene, korisnike, opremu, zemljište, kanalizacioni sistem i podzemne vode.

Najznačajniji mogući akcidentni događaji povezani su sa:

- ❖ izlivanjem goriva, ulja, servisnih tečnosti ili hemijskih sredstava;
- ❖ kvarom ili prepunjavanjem taložnika i separatora ulja i masti;
- ❖ oštećenjem sistema za prikupljanje i odvođenje otpadnih voda;
- ❖ požarom na vozilu, elektroinstalacijama ili tehnološkoj opremi;
- ❖ električnim udarom i kratkim spojem;
- ❖ eksplozijom ili havarijom opreme pod pritiskom;
- ❖ saobraćajnim nezgodama unutar lokacije;
- ❖ prekidom snabdijevanja električnom energijom ili vodom;
- ❖ ekstremnim padavinama i urbanim plavljenjem;
- ❖ zemljotresom, olujnim vjetrom, udarom groma i ekstremnim temperaturama;
- ❖ kumulativnim djelovanjem klimatskih promjena na infrastrukturu i bezbjednost rada.

3.8.1. Izlivanje goriva, ulja i drugih opasnih materija

Na lokaciji se mogu pojaviti manje količine mineralnih ulja, goriva, maziva, tečnosti iz vozila, deterdženata, voskova i drugih hemijskih sredstava koja se koriste u procesu pranja i osnovnog servisiranja vozila.

Do akcidentnog izlivanja može doći usljed:

- ❖ curenja goriva ili ulja iz vozila;
- ❖ oštećenja motora, rezervoara, cjevovoda ili drugih djelova vozila;
- ❖ nepravilnog pretakanja ili rukovanja servisnim tečnostima;
- ❖ prevrtanja ili oštećenja ambalaže sa sredstvima za pranje;
- ❖ curenja iz posuda za privremeno skladištenje otpadnog ulja;
- ❖ oštećenja crijeva, pumpi, ventila ili sistema za doziranje;
- ❖ nepravilnog rukovanja tokom održavanja tehnološke opreme.

Posljedice takvog događaja zavise od vrste i količine izlivena materije, mjesta izlivanja, brzine reagovanja i mogućnosti da materija dospije u slivnik, kanalizacioni sistem, zemljište ili podzemne vode.

Rizik je posebno značajan zbog činjenice da geološku podlogu šireg područja čine relativno propusni aluvijalni sedimenti, u okviru kojih su razvijene podzemne vode. Zbog toga je dokumentacijom predviđeno izvođenje vodonepropusnih radnih i manipulativnih površina i zatvorenog sistema prikupljanja tehnoloških otpadnih voda.

Sredstva za pranje i druge hemijske materije moraju se čuvati u originalnoj ili odgovarajućoj zamjenskoj ambalaži, sa čitljivom oznakom sadržaja. Posude moraju biti zatvorene, stabilne i zaštićene od prevrtanja, mehaničkog oštećenja, direktnog sunčevog zračenja i atmosferskih uticaja.

Tečna sredstva i tečni opasni otpad treba smjestiti na vodonepropusnoj podlozi, unutar sekundarne zaštitne posude ili tankvane dovoljnog kapaciteta za prihvatanje eventualno iscuralog sadržaja.

Na lokaciji mora biti obezbijeđen komplet za intervenciju u slučaju izlivanja, koji treba da sadrži odgovarajući apsorpcioni materijal, zaštitne rukavice, nepropusne vreće ili posude, lopatu, zaštitne čepove ili prekrivače za slivnike i sredstva za obilježavanje ugroženog prostora.

U slučaju izlivanja potrebno je odmah:

- ❖ obustaviti rad i ukloniti vozila i lica iz neposredno ugroženog prostora;
- ❖ zaustaviti izvor curenja, ukoliko se to može učiniti bez opasnosti;
- ❖ zaštititi slivnike i spriječiti dospijevanje materije u kanalizaciju;
- ❖ ograničiti širenje izlivena materije;
- ❖ nanijeti odgovarajući apsorber;
- ❖ sakupiti kontaminirani materijal u zatvorenu i označenu posudu;
- ❖ očistiti površinu bez nekontrolisanog ispiranja vodom;
- ❖ evidentirati događaj i nastali otpad predati ovlaštenom operateru.

Ukoliko izlivena materiju nije moguće zadržati u okviru lokacije ili je dospjela u kanalizacioni sistem, zemljište ili drugi receptor, potrebno je bez odlaganja obavijestiti nadležne službe i postupiti prema njihovim uputstvima.

3.8.2. Kvar ili prepunjavanje taložnika i separatora ulja i masti

Taložnik i separator ulja i masti predstavljaju ključne elemente zaštite voda i zemljišta. Njihov kvar, prepunjavanje ili smanjena efikasnost može dovesti do ispuštanja otpadne vode sa povećanim sadržajem suspendovanih materija, mineralnih ulja, masti i drugih zagađujućih materija u javni kanalizacioni sistem.

Do nepravilnog rada može doći usljed:

- ❖ neredovnog pražnjenja taložnika i separatora;
- ❖ prevelikog hidrauličkog opterećenja;
- ❖ ulaska velike količine atmosferske vode u tehnološki sistem;
- ❖ začepljenja cjevovoda ili slivnika;
- ❖ oštećenja plovka, koalescentnog uložka ili drugog elementa separatora;
- ❖ prodora mulja iz taložnika u separator;
- ❖ mehaničkog oštećenja uređaja;
- ❖ nepravilnog održavanja ili nestručne intervencije;
- ❖ iznenadnog unosa veće količine ulja ili goriva.

Separator mora biti dimenzionisan u skladu sa projektovanim protokom, brojem boksova i karakteristikama otpadne vode. Čiste atmosferske vode sa krovnih površina ne treba usmjeravati u sistem tehnoloških otpadnih voda jer bi veliki dotok tokom intenzivnih padavina mogao izazvati hidrauličko preopterećenje uređaja.

Taložnik i separator moraju biti dostupni za pregled, uzorkovanje, pražnjenje i servisiranje. Potrebno je uspostaviti plan kontrole koji obuhvata pregled nivoa mulja, količine izdvojenog ulja, stanja plovka, zaptivki, cjevovoda i drugih funkcionalnih dijelova.

Pražnjenje ne treba određivati samo prema fiksnom vremenskom intervalu, već prema stvarnom opterećenju uređaja, broju opranih vozila, količini izdvojenog sadržaja i preporukama proizvođača.

U slučaju kvara, prepunjavanja ili sumnje u ispravnost separatora, pranje vozila mora se odmah obustaviti. Rad se može nastaviti tek nakon pražnjenja, čišćenja, popravke i potvrde da sistem ponovo može bezbjedno prihvatiti i obraditi tehnološke otpadne vode.

Sadržaj separatora i taložnika ne smije se ispumpavati na zemljište, u atmosfersku kanalizaciju ili fekalni kanal bez kontrole. Preuzimanje mora vršiti ovlašćeni operater odgovarajućom opremom.

3.8.3. Oštećenje kanalizacionog sistema i vodonepropusnih površina

Pukotine na radnim površinama, oštećenja slivnika, spojeva ili zatvorenih cjevovoda mogu omogućiti infiltraciju tehnoloških otpadnih voda u zemljište.

Oštećenja mogu nastati zbog:

- ❖ slijeganja ili pomjeranja podloge;
- ❖ neodgovarajuće izvedenih spojeva;

- ❖ mehaničkog opterećenja vozilima;
- ❖ zamrzavanja vode u instalacijama;
- ❖ zemljotresa;
- ❖ dotrajalosti materijala;
- ❖ udara vozila ili opreme;
- ❖ nepravilnog održavanja.

Prije puštanja objekta u rad potrebno je izvršiti pregled i ispitivanje sistema odvodnje i provjeriti njegovu vodonepropusnost. Tokom eksploatacije moraju se redovno pregledati podovi, kanali, slivnici, šahtovi i dostupni dijelovi cjevovoda.

Svako uočeno oštećenje mora se sanirati bez odlaganja. Dio objekta sa oštećenom podlogom ili sistemom odvodnje ne smije se koristiti za pranje ili servisiranje vozila dok se ne uspostavi puna vodonepropusnost.

Dokumentacijom je predviđeno kontrolisano prikupljanje tehnoloških voda preko vodonepropusnih površina i njihovo odvođenje kroz taložnik i separator, što predstavlja osnovnu preventivnu mjeru za zaštitu zemljišta i podzemnih voda.

3.8.4. Rizik od požara

Požar može nastati na motornom vozilu, električnoj instalaciji, elektroormaru, pumpi, kompresoru, usisivaču, punjaču, produžnom kablju ili drugoj tehnološkoj opremi.

Potencijalni uzroci požara su:

- ❖ kratak spoj i preopterećenje elektroinstalacija;
- ❖ neispravni ili pregrijani elektromotori;
- ❖ oštećenje kablova i električnih priključaka;
- ❖ nepravilno uzemljenje;
- ❖ varničenje u blizini zapaljivih materija;
- ❖ curenje goriva iz vozila;
- ❖ nepropisno skladištenje ulja i drugih zapaljivih materija;
- ❖ pušenje ili upotreba otvorenog plamena;
- ❖ nepravilno izvođenje radova sa povećanim požarnim rizikom;
- ❖ udar groma;
- ❖ namjerno izazivanje požara.

Iako količine zapaljivih materija na lokaciji nijesu velike, požar bi mogao ugroziti zaposlene i korisnike, oštetiti objekat i opremu i proizvesti dim, gasove sagorijevanja i kontaminiranu vodu od gašenja.

Objekat mora biti projektovan i opremljen u skladu sa zahtjevima zaštite od požara. Potrebno je obezbijediti odgovarajući broj i vrstu prenosnih aparata za početno gašenje požara, u skladu sa namjenom prostora i vrstom mogućeg požara.

Aparati za gašenje moraju biti jasno označeni, lako dostupni, zaštićeni od oštećenja i redovno kontrolisani. Pristup vatrogasnim vozilima ne smije biti blokiran parkiranim vozilima, otpadom ili opremom.

Elektroinstalacije moraju imati odgovarajuću zaštitu od preopterećenja, kratkog spoja, strujnog udara i prenapona. U vlažnim zonama potrebno je koristiti opremu odgovarajućeg stepena zaštite od prodora vode.

U tehničkoj prostoriji mora biti obezbijedena ventilacija radi sprječavanja pregrijavanja opreme. Oprema se mora redovno čistiti i održavati, jer nakupljena prašina i dotrajali električni spojevi povećavaju rizik od požara.

Skladištenje većih količina zapaljivih tečnosti nije predviđeno. Materije koje imaju zapaljiva svojstva moraju se držati u najmanjim količinama potrebnim za rad, u originalnoj ambalaži i odvojeno od izvora toplote i paljenja.

Pušenje i upotreba otvorenog plamena treba da budu zabranjeni u tehničkoj prostoriji, prostoru za skladištenje hemikalija i otpada i u svim zonama sa povećanim rizikom od požara.

Zaposleni moraju biti upoznati sa položajem aparata za gašenje, glavnog prekidača električne energije, izlaza i mjesta okupljanja, kao i sa načinom obavješćavanja službe zaštite i spašavanja.

3.8.5. Eksplozija i havarija opreme pod pritiskom

Redovan tehnološki proces auto-perionice ne podrazumijeva korišćenje eksplozivnih materija niti značajnih količina zapaljivih gasova. Zbog toga se rizik od velike eksplozije smatra veoma malim.

Manji lokalni rizik može biti povezan sa kompresorom i rezervoarom komprimovanog vazduha, ukoliko su takvi uređaji sastavni dio opreme.

Havarija opreme pod pritiskom može nastati zbog:

- ❖ prekoračenja dozvoljenog pritiska;
- ❖ neispravnog sigurnosnog ventila;
- ❖ korozije ili mehaničkog oštećenja rezervoara;
- ❖ nepravilne montaže;
- ❖ dotrajalosti crijeva i spojeva;
- ❖ nedovoljnog održavanja;
- ❖ nestručne intervencije.

Kompresor i druga oprema pod pritiskom moraju imati tehničku dokumentaciju, odgovarajuće sigurnosne elemente i jasno označene radne parametre. Moraju se koristiti u skladu sa uputstvima proizvođača i podvrgavati redovnim pregledima i servisiranju.

Sigurnosni ventili ne smiju se blokirati niti podešavati od strane neovlašćenih lica. U slučaju neuobičajene buke, vibracija, pregrijavanja, curenja ili rasta pritiska iznad dozvoljene vrijednosti, oprema se mora odmah isključiti i pregledati.

U prostoru sa kompresorom ne treba skladištiti zapaljive materije, otpad ili predmete koji mogu ometati ventilaciju i pristup opremi.

3.8.6. Električni udar i kvar elektroenergetskih instalacija

Zbog istovremenog prisustva vode i električne opreme, zaštita od električnog udara predstavlja posebno važan aspekt bezbjednosti.

Rizik može nastati usljed:

- ❖ oštećenja izolacije kablova;
- ❖ prodora vode u električnu opremu;
- ❖ neispravnog uzemljenja;
- ❖ korišćenja neodgovarajućih produžnih kablova;
- ❖ neispravnih priključnica i prekidača;
- ❖ rada na instalacijama bez prethodnog isključenja;
- ❖ neovlašćenih intervencija;
- ❖ udara groma ili prenapona u mreži.

Električne instalacije u zonama pranja moraju biti prilagođene vlažnim uslovima i imati odgovarajući stepen zaštite od vode. Potrebno je ugraditi uređaje diferencijalne zaštite, zaštitu od kratkog spoja i preopterećenja, odgovarajuće uzemljenje i izjednačenje potencijala.

Elektroormari moraju biti zatvoreni i dostupni samo ovlašćenim licima. Ne smiju se postavljati na mjestima izloženim direktnom mlazu vode ili nekontrolisanom plavljenju.

Održavanje električnih instalacija mogu obavljati samo stručno osposobljena lica. Prije svake intervencije oprema se mora isključiti iz napajanja i obezbijediti od slučajnog ponovnog uključivanja.

3.8.7. Saobraćajne nezgode unutar kompleksa

Zbog ulaska, čekanja, manevrisanja i izlaska vozila postoji mogućnost sudara vozila, udara u konstrukciju ili opremu i povređivanja korisnika ili zaposlenih.

Rizik se povećava u slučaju:

- ❖ nejasno organizovanih pravaca kretanja;
- ❖ prevelike brzine;
- ❖ nedovoljne preglednosti;
- ❖ istovremenog kretanja vozila i pješaka;
- ❖ klizavih površina;
- ❖ lošeg osvjetljenja;

- ❖ stvaranja reda vozila izvan lokacije;
- ❖ nepravilnog parkiranja;
- ❖ kvara na vozilu.

Interni saobraćaj mora biti organizovan tako da su pravci ulaska, kretanja i izlaska jasni i, kada je moguće, jednosmjerni. Projektovana organizacija već treba da omogući nesmetan ulaz, manipulaciju i izlaz vozila bez promjene postojećeg režima odvijanja saobraćaja.

Na lokaciji treba postaviti odgovarajuću horizontalnu i vertikalnu signalizaciju, ograničenje brzine, oznake pravca kretanja i upozorenja za pješake.

Površine moraju biti redovno održavane, a voda, led, mulj i druga sredstva koja mogu izazvati klizanje moraju se uklanjati. U noćnim i uslovima smanjene vidljivosti potrebno je obezbijediti dovoljno osvjjetljenje bez zaslijepljivanja učesnika u saobraćaju.

Vozilo sa vidljivim curenjem goriva, ulja ili druge tečnosti ne treba uvoditi u redovan proces pranja dok se ne preduzmu mjere za sprječavanje izlivanja.

3.8.8. Prekid snabdijevanja električnom energijom

Prekid napajanja može dovesti do zaustavljanja pumpi, sistema za doziranje, usisivača, rasvjete i druge opreme.

Poseban rizik postoji ukoliko prekid napajanja nastane tokom pranja vozila ili rada sistema za prikupljanje otpadnih voda. Međutim, otpadne vode moraju biti zadržane unutar vodonepropusnog i gravitacionog sistema do ponovnog uspostavljanja uslova za rad.

U slučaju nestanka električne energije potrebno je:

- ❖ obustaviti prijem novih vozila;
- ❖ isključiti aktivnu opremu;
- ❖ bezbjedno završiti ili prekinuti započeti postupak;
- ❖ provjeriti da ne postoji nekontrolisano ispuštanje vode;
- ❖ omogućiti bezbjedan izlazak vozila i korisnika;
- ❖ nastaviti rad tek nakon stabilizacije napajanja i provjere opreme.

Električna oprema treba da bude zaštićena od nekontrolisanog automatskog pokretanja nakon povratka napajanja.

3.8.9. Prekid vodosnabdijevanja

Prekid snabdijevanja vodom može nastati zbog kvara na javnoj mreži, planiranih radova, sušnog perioda ili ograničenja potrošnje.

U slučaju prekida ili nedovoljnog pritiska vode, proces pranja mora se obustaviti jer rad pri neodgovarajućim uslovima može izazvati kvar pumpi, nepravilno doziranje sredstava i nezadovoljavajuće ispiranje vozila.

Ne treba obezbjeđivati alternativno snabdijevanje vodom iz neprovjerenih površinskih ili podzemnih izvora. Eventualni rezervoar za tehničku vodu mora biti sastavni dio odobrenog tehničkog rješenja, pravilno dimenzionisan i održavan.

Klimatske promjene mogu povećati učestalost i trajanje sušnih perioda i pritisak na sisteme javnog vodosnabdijevanja. Zbog toga je racionalna potrošnja vode istovremeno mjera zaštite resursa i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama.

3.8.10. Zemljotres

Zemljotres može izazvati oštećenje konstrukcije, cjevovoda, elektroinstalacija, separatora, skladišnih posuda i tehnološke opreme, kao i prevrtanje posuda sa hemijskim sredstvima i otpadom.

Iako se radi o prizemnom i relativno malom objektu, konstrukcija, temelji, spojevi i instalacije moraju biti projektovani i izvedeni u skladu sa važećim zahtjevima za seizmičku otpornost.

Posebnu pažnju treba posvetiti:

- ❖ sidrenju opreme i rezervoara;
- ❖ stabilnosti polica i posuda;
- ❖ fleksibilnim spojevima na instalacijama gdje je to potrebno;
- ❖ zaštiti cjevovoda od pucanja;
- ❖ mogućnosti brzog isključenja električne energije;
- ❖ slobodnim pravcima evakuacije;
- ❖ sprječavanju prevrtanja kompresora i druge teške opreme.

Nakon jačeg zemljotresa rad objekta ne smije se automatski nastaviti. Potrebno je pregledati konstrukciju, podne površine, cjevovode, električne instalacije, separator i opremu i potvrditi da nema curenja, pukotina, deformacija ili drugih oštećenja.

Ukoliko se utvrdi oštećenje sistema za odvođenje otpadnih voda ili vodonepropusnih površina, rad boksova mora ostati obustavljen do sanacije.

3.8.11. Ekstremne padavine i urbano plavljenje

Klimatske promjene mogu uticati na učestalost i intenzitet kratkotrajnih jakih padavina. U urbanim područjima takvi događaji mogu preopteretiti atmosfersku kanalizaciju i izazvati zadržavanje vode, povrat vode iz sistema, plavljenje saobraćajnih i manipulativnih površina i prodor atmosferske vode u tehničke prostorije.

Predmetna lokacija je pretežno ravna, sa blagim nagibom koji omogućava kontrolisano odvođenje atmosferskih voda, a u neposrednom okruženju postoji razvijena atmosferska kanalizaciona infrastruktura. Ipak, postojanje kanalizacije samo po sebi ne isključuje mogućnost lokalnog plavljenja tokom izuzetno intenzivnih padavina.

Moguće posljedice uključuju:

- ❖ preopterećenje slivnika i odvoda;
- ❖ unošenje velike količine atmosferske vode u separator;
- ❖ izlivanje sadržaja taložnika ili separatora;
- ❖ plavljenje elektroopreme;
- ❖ raznošenje otpada i hemijskih sredstava;
- ❖ prodor zagađene vode na okolno zemljište;
- ❖ otežano kretanje vozila i ljudi.

Čiste atmosferske vode sa krovova treba odvojiti od tehnoloških otpadnih voda. Ulazi u tehničke prostorije i prostori za skladištenje hemikalija i otpada treba da budu visinski i konstruktivno zaštićeni od prodora površinske vode.

Slivnike, oluke i kanale treba redovno čistiti, naročito prije perioda obilnih padavina. Nije dozvoljeno skladištenje otpada i materijala na mjestima na kojima bi ih voda mogla odnijeti.

U slučaju najave izuzetno jakih padavina potrebno je:

- ❖ provjeriti prohodnost atmosferske i tehnološke odvodnje;
- ❖ provjeriti nivo sadržaja u separatoru i taložniku;
- ❖ obezbijediti posude sa hemikalijama i otpadom;
- ❖ ukloniti materijal koji bi mogao začepiti slivnike;
- ❖ po potrebi privremeno obustaviti rad;
- ❖ spriječiti ulazak vozila ukoliko površine nijesu bezbjedne.

Nakon plavljenja objekat se ne smije koristiti dok se ne izvrši pregled elektroinstalacija, sistema odvodnje, separatora, vodonepropusnih površina i kvaliteta eventualno zadržane vode.

3.8.12. Suša i ograničenje raspoloživosti vode

Porast temperature i duži periodi bez padavina mogu povećati potražnju za vodom i smanjiti raspoloživost vodnih resursa. Za auto-perionicu, čija djelatnost neposredno zavisi od potrošnje vode, ovo predstavlja relevantan klimatski rizik.

Moguće posljedice su:

- ❖ ograničenje ili prekid vodosnabdijevanja;
- ❖ smanjenje pritiska u mreži;
- ❖ povećanje operativnih troškova;
- ❖ potreba za privremenim smanjenjem kapaciteta rada;
- ❖ veća koncentracija zagađujućih materija u manjoj količini otpadne vode.

Mjere prilagođavanja obuhvataju:

- ❖ upotrebu visokopritisne opreme sa smanjenom potrošnjom vode;
- ❖ automatsko doziranje i prekid protoka kada se uređaj ne koristi;
- ❖ redovnu kontrolu curenja;
- ❖ održavanje crijeva, ventila i spojeva;

- ❖ praćenje potrošnje vode;
- ❖ obustavljanje rada neispravne opreme;
- ❖ postupanje u skladu sa eventualnim mjerama ograničenja potrošnje koje propišu nadležni organi.

Ukoliko se projektom predviđa sistem povrata i ponovne upotrebe dijela vode, potrebno je detaljno opisati njegov kapacitet, stepen obrade i namjenu recirkulisane vode. Takva voda ne smije se koristiti za svrhe za koje ne ispunjava odgovarajuće uslove kvaliteta.

3.8.13. Ekstremno visoke temperature i toplotni talasi

Podgoricu karakterišu veoma topla ljeta, a klimatske promjene mogu povećati učestalost, trajanje i intenzitet toplotnih talasa.

Visoke temperature mogu izazvati:

- ❖ pregrijavanje elektromotora, kompresora i elektroormara;
- ❖ smanjenje vijeka trajanja električne i plastične opreme;
- ❖ povećanje rizika od požara;
- ❖ povećano isparavanje hemijskih sredstava;
- ❖ porast pritiska u zatvorenim posudama;
- ❖ deformaciju crijeva i zaptivki;
- ❖ pogoršanje uslova rada zaposlenih;
- ❖ ubrzano stvaranje neprijatnih mirisa iz otpada i taložnika.

Tehnička prostorija mora imati odgovarajuće provjetravanje. Oprema ne smije biti izložena temperaturama višim od vrijednosti koje je odredio proizvođač.

Hemijska sredstva i otpad moraju biti zaštićeni od direktnog sunčevog zračenja i izvora toplote. Posude se ne smiju prepunjavati i moraju imati zatvarače prilagođene materiji koja se u njima nalazi.

Tokom toplotnih talasa potrebno je pojačati kontrolu:

- ❖ temperature uređaja;
- ❖ stanja ventilacije;
- ❖ električnih spojeva;
- ❖ posuda sa hemikalijama;
- ❖ učestalosti odvoza otpada;
- ❖ pojave neuobičajenih mirisa;
- ❖ uslova rada zaposlenih.

Radnici treba da imaju pristup vodi za piće, odgovarajuće pauze i zaštitu od direktnog sunčevog zračenja u skladu sa pravilima bezbjednosti i zdravlja na radu.

3.8.14. Niske temperature, mraz i poledica

Iako su ekstremno niske temperature u Podgorici rjeđe od visokih, periodi mraza mogu izazvati zamrzavanje vode u cjevovodima, oštećenje ventila, pumpi, slivnika i separatora, kao i stvaranje poledice na manipulativnim površinama.

Posljedice mogu biti:

- ❖ pucanje cjevovoda;
- ❖ nekontrolisano curenje nakon otapanja;
- ❖ kvar pumpi;
- ❖ začepljenje odvoda;
- ❖ povećan rizik od pada ljudi i proklizavanja vozila.

Cjevovodi i oprema izloženi spoljašnjim uslovima moraju biti odgovarajuće zaštićeni od smrzavanja. Nakon perioda mraza potrebno je pregledati sistem prije puštanja u rad.

Voda sa površina ne smije se ostavljati da nekontrolisano otiče i zamrzava na pravcima kretanja. Poledicu treba uklanjati odgovarajućim metodama, vodeći računa da primijenjena sredstva ne ugroze kvalitet tehnoloških otpadnih voda ili funkcionisanje separatora.

3.8.15. Olujni vjetar i ekstremne vremenske nepogode

Olujni vjetar može oštetiti lagane konstrukcione elemente privremenog objekta, nadstrešnice, reklamne oznake, rasvjetu, vrata, spoljašnje instalacije i nezaštićenu opremu.

Poseban značaj ima činjenica da se radi o privremenom montažno-demontažnom objektu, zbog čega svi konstrukcioni elementi moraju biti odgovarajuće dimenzionisani, povezani i usidreni.

Moguće posljedice uključuju:

- ❖ odvajanje i pad dijelova konstrukcije;
- ❖ oštećenje krovnog pokrivača;
- ❖ obaranje signalizacije i rasvjetnih tijela;
- ❖ prevrtanje praznih posuda za otpad;
- ❖ raznošenje lakog otpada i ambalaže;
- ❖ oštećenje električnih i drugih instalacija.

Spoljašnja oprema, posude, znakovi i reklamni elementi moraju biti stabilno pričvršćeni. Tokom upozorenja na olujni vjetar potrebno je zatvoriti i obezbijediti vrata, ukloniti ili pričvrstiti lake predmete i, ukoliko bezbjednost nije moguće obezbijediti, privremeno obustaviti rad.

Nakon oluje potrebno je pregledati konstrukciju, krov, pričvršćenja, instalacije i sistem odvodnje prije nastavka rada.

3.8.16. Udar groma

Udar groma može izazvati požar, oštećenje elektroinstalacija, prenapon, prestanak rada opreme i opasnost po zaposlene i korisnike.

Objekat mora imati odgovarajuću zaštitu od atmosferskog pražnjenja kada je ona potrebna prema tehničkim propisima i proračunu rizika. Elektroinstalacije treba zaštititi od prenapona, a metalni dijelovi moraju biti pravilno uzemljeni i povezani u sistem izjednačenja potencijala.

Tokom grmljavinske nepogode treba izbjegavati radove na otvorenim električnim instalacijama, krovovima i drugim izloženim dijelovima objekta.

Nakon neposrednog ili bliskog udara groma potrebno je provjeriti elektroinstalacije, zaštitne uređaje, pumpe, kompresore i upravljačku opremu.

3.8.17. Požari u okolnom prostoru

Lokacija se nalazi u urbanizovanom području sa poslovnim, komercijalnim, infrastrukturnim i saobraćajnim sadržajima. Ne nalazi se u šumskoj ili planinskoj oblasti, zbog čega rizik od velikog šumskog požara nije dominantan.

Ipak, tokom dugotrajnih sušnih i toplih perioda može doći do paljenja suve vegetacije na neuređenim površinama u okruženju.

Zelene i neuređene površine u okviru lokacije treba održavati, uklanjati suhu vegetaciju i spriječiti gomilanje zapaljivog otpada. Pristup vatrogasnim vozilima mora ostati slobodan.

3.8.18. Klizišta, erozija i slijeganje terena

Prema postojećoj dokumentaciji, teren je pretežno ravan i na predmetnoj lokaciji nijesu evidentirana klizišta, erozivni procesi, geološki nestabilni tereni niti druge karakteristike koje bi predstavljale posebno ograničenje za realizaciju projekta.

Zbog toga se rizik od velikog klizišta ili odrona ocjenjuje kao nizak.

Lokalno slijeganje ili oštećenje podloge ipak može nastati zbog neodgovarajućeg temeljenja, loše zbijenog nasipa, curenja vode ili oštećenja podzemnih instalacija. Takva pojava može prouzrokovati pukotine na vodonepropusnim površinama i kanalima.

Potrebno je pravilno pripremiti podlogu, kontrolisati izvođenje temelja i redovno pregledati površine tokom rada. Svaka nova pukotina, ulegnuće ili deformacija mora se evidentirati i sanirati.

3.8.19. Kombinovani i kaskadni rizici

Pojedini događaji mogu međusobno djelovati i izazvati složenije posljedice nego kada nastupaju pojedinačno.

Primjeri kombinovanih događaja su:

- ❖ jaka padavina i istovremeni nestanak električne energije;

- ❖ zemljotres praćen pucanjem cjevovoda i izlivanjem hemikalija;
- ❖ toplotni talas praćen pregrijavanjem opreme i požarom;
- ❖ olujni vjetar praćen oštećenjem električnih instalacija;
- ❖ plavljenje praćeno prodorom vode u elektroormar;
- ❖ požar praćen nastankom kontaminirane vode od gašenja;
- ❖ oštećenje separatora u vrijeme intenzivnih padavina.

Mjere zaštite zato ne treba posmatrati izolovano. Sistem za reagovanje mora obuhvatiti mogućnost istovremenog prekida napajanja, oštećenja odvodnje, izlivanja materija i potrebe za evakuacijom ljudi.

3.8.20. Organizacija postupanja u slučaju udesa

Prije početka rada nosilac projekta treba da pripremi interno uputstvo za postupanje u vanrednim situacijama, prilagođeno stvarnoj opremi i organizaciji objekta.

Uputstvo treba da sadrži:

- ❖ vrste mogućih akcidentnih događaja;
- ❖ imena i odgovornosti zaposlenih;
- ❖ način zaustavljanja tehnološkog procesa;
- ❖ položaj glavnog elektroprekidača;
- ❖ položaj ventila i mjesta za prekid dovoda vode;
- ❖ položaj protivpožarnih aparata;
- ❖ položaj kompleta za sanaciju izlivanja;
- ❖ način zaštite slivnika;
- ❖ pravce evakuacije;
- ❖ mjesto okupljanja;
- ❖ brojeve hitnih službi;
- ❖ način internog i eksternog obavješćavanja;
- ❖ postupak evidentiranja i analize događaja;
- ❖ uslove za ponovno puštanje objekta u rad.

Svi zaposleni moraju biti upoznati sa procedurama i osposobljeni za bezbjedno zaustavljanje opreme, upotrebu aparata za početno gašenje požara i primjenu sredstava za sanaciju manjih izlivanja.

Na vidljivom mjestu treba postaviti brojeve nadležnih hitnih službi i osnovna uputstva za reagovanje.

Svaki udes ili incident treba evidentirati, bez obzira na to da li je izazvao vidljive posljedice. Evidencija treba da sadrži vrijeme i mjesto događaja, uzrok, vrstu i količinu izlivena materije, ugroženi prostor, preduzete mjere, količinu nastalog otpada i preporuke za sprečavanje ponavljanja događaja.

3.8.21. Procjena značaja rizika

Rizik	Vjerovatnoća	Moguće posljedice bez mjera	Ocjena uz primjenu mjera
Manje izlivanje ulja ili hemijskog sredstva	Moguće	Lokalno zagađenje površine i kanalizacije	Mali rizik
Veće curenje iz vozila ili posude	Malo vjerovatno	Zagađenje zemljišta i voda	Mali do umjeren rizik
Kvar ili prepunjavanje separatora	Moguće bez održavanja	Ispuštanje neadekvatno tretirane vode	Mali rizik uz redovnu kontrolu
Požar na vozilu ili elektroopremi	Malo vjerovatno	Povrede, dim, materijalna šteta	Mali do umjeren rizik
Havarija kompresora	Malo vjerovatno	Lokalna povreda i oštećenje opreme	Mali rizik
Električni udar	Malo vjerovatno	Teške posljedice po zaposlenog ili korisnika	Mali rizik uz tehničku zaštitu
Saobraćajna nezgoda	Moguća	Povrede i materijalna šteta	Mali rizik uz organizaciju saobraćaja
Zemljotres	Povremeno moguć	Oštećenje konstrukcije i instalacija	Prihvatljiv uz seizmičko projektovanje
Ekstremne padavine i plavljenje	Moguće	Preopterećenje odvodnje i oštećenje opreme	Mali do umjeren rizik
Toplotni talas	Vjerovatan sezonski događaj	Pregrijavanje opreme i otežani uslovi rada	Mali rizik uz ventilaciju i održavanje
Suša i ograničenje vode	Moguće	Prekid ili smanjenje rada	Mali operativni rizik
Olujni vjetar	Povremeno moguć	Oštećenje lakih dijelova objekta	Mali rizik uz pravilno sidrenje

Udar groma	Malo vjerovatno	Požar i kvar elektroopreme	Mali rizik uz zaštitu od prenapona
Klizište ili odron	Veoma malo vjerovatno	Lokalna oštećenja	Zanemarljiv rizik

Planirani projekat ne uključuje tehnologije, količine opasnih materija niti industrijske procese koji bi mogli predstavljati značajan izvor rizika od velikog hemijskog ili industrijskog udesa. Najrealniji akcidentni događaji imaju lokalni karakter i odnose se na izlivanje ulja, goriva, deterdženata ili drugih tečnosti, kvar sistema za prikupljanje i predtretman otpadnih voda, požar na vozilu ili električnoj opremi, saobraćajnu nezgodu i električni udar.

Od prirodnih opasnosti i klimatskih rizika za projekat su najrelevantniji zemljotres, intenzivne padavine i lokalno urbano plavljenje, olujni vjetar, udar groma, ekstremno visoke temperature, sušni periodi i eventualna ograničenja vodosnabdijevanja. Klimatske promjene mogu povećati učestalost i intenzitet toplotnih talasa, suša i kratkotrajnih jakih padavina, zbog čega projektovanje i organizacija rada ne treba da se zasnivaju isključivo na prosječnim klimatskim uslovima.

Primjenom vodonepropusnih površina, zatvorenog sistema odvodnje, pravilno dimenzionisanog i redovno održavanog separatora, bezbjednog skladištenja hemijskih sredstava i otpada, protivpožarne i električne zaštite, seizmički odgovarajućeg projektovanja, pravilnog sidrenja montažnih elemenata i uspostavljanja procedura za reagovanje u vanrednim situacijama, vjerovatnoća nastanka udesa i obim njegovih posljedica mogu se svesti na prihvatljiv nivo.

Na osnovu karaktera projekta, lokacije i predviđenih mjera može se zaključiti da se ne očekuje nastanak udesa ili velike katastrofe sa značajnim posljedicama po stanovništvo i životnu sredinu, pod uslovom da se objekat izvede, koristi i održava u skladu sa tehničkom dokumentacijom, uslovima nadležnih organa i propisanim mjerama zaštite.

3.9. Rizici za ljudsko zdravlje

Procjena rizika za ljudsko zdravlje izvršena je u odnosu na moguće uticaje projekta tokom izvođenja radova, redovnog rada, održavanja objekta i u slučaju akcidentnih situacija. Posebno su razmotreni mogući uticaji zagađenja vode, vazduha i zemljišta, izloženost buci, vibracijama, hemijskim sredstvima, biološkim rizicima, električnoj energiji, klizavim površinama, saobraćaju unutar lokacije i drugim faktorima koji mogu uticati na zaposlene, korisnike objekta i stanovništvo u okruženju.

Planirani projekat odnosi se na servisiranje i pranje motornih vozila na dijelu katastarske parcele broj 5469/44 KO Podgorica III, u okviru već urbanizovanog i infrastrukturno opremljenog prostora. Objekat će biti priključen na javni vodovod, kanalizacionu i elektroenergetsku mrežu, dok će tehnološke otpadne vode biti prikupljane zatvorenim sistemom i prije ispuštanja u javnu kanalizaciju prolaziti kroz taložnik i separator ulja i masti.

S obzirom na karakter i kapacitet projekta, ne očekuju se značajni rizici za zdravlje stanovništva u okruženju, pod uslovom pravilnog izvođenja radova, redovnog održavanja opreme, pravilnog upravljanja otpadnim vodama i otpadom i dosljedne primjene mjera bezbjednosti i zdravlja na radu. Najveći neposredni rizici odnose se na zaposlene i korisnike objekta koji se nalaze u neposrednoj blizini tehnološke opreme, vozila, hemijskih sredstava i mokrih radnih površina.

3.9.1. Rizici usljed mogućeg zagađenja vode

Voda koja se koristi za pranje motornih vozila može, nakon kontakta sa površinama vozila, sadržati suspendovane materije, pijesak, zemlju, tragove mineralnih ulja, masti, ostatke goriva, deterdžente, voskove i druge nečistoće.

Nekontrolisano ispuštanje takvih voda u zemljište, podzemne vode, atmosfersku kanalizaciju ili prirodni recipijent moglo bi posredno ugroziti zdravlje ljudi kroz pogoršanje kvaliteta vodnih resursa i kontakt sa zagađenom vodom.

Planiranim projektom nije predviđeno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u vodotoke ili druge prirodne recipijente. Sve vode iz procesa pranja prikupljaće se preko vodonepropusnih površina i podnih slivnika i odvoditi zatvorenim cjevovodima do sistema za predtretman.

Predtretman će obuhvatiti taložnik za izdvajanje pijeska, zemlje i drugih suspendovanih materija i separator ulja i masti za izdvajanje mineralnih ulja i lakih tečnosti. Tek nakon predtretmana vode će se ispuštati u javnu kanalizacionu mrežu, u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Mogući rizik po zdravlje ljudi može nastati u slučaju:

- ❖ kvara ili prepunjavanja separatora;
- ❖ začepjenja odvodnih kanala;
- ❖ oštećenja cjevovoda;
- ❖ pucanja vodonepropusne podloge;
- ❖ nekontrolisanog izlivanja ulja ili hemijskih sredstava;
- ❖ nepravilnog pražnjenja taložnika;
- ❖ neovlašćenog ispuštanja sadržaja separatora;
- ❖ miješanja tehnoloških i čistih atmosferskih voda.

U takvim okolnostima može doći do kontakta zaposlenih ili korisnika sa zagađenom vodom, pojave klizavih površina, nadražaja kože i očiju, kao i posrednog ugrožavanja kanalizacionog sistema.

Radi zaštite zdravlja ljudi potrebno je redovno kontrolisati ispravnost slivnika, cjevovoda, taložnika i separatora, pratiti vodonepropusnost radnih površina i organizovati pravovremeno pražnjenje i servisiranje sistema.

U slučaju kvara sistema za odvodnju ili predtretman, rad boksova za pranje mora se odmah obustaviti. Zaposlenima ne smije biti dozvoljen neposredan kontakt sa sadržajem separatora bez odgovarajuće zaštitne opreme.

Pražnjenje taložnika i separatora treba da obavlja ovlašćeni operater odgovarajućom opremom. Tokom pražnjenja potrebno je ograničiti pristup korisnika zoni intervencije i spriječiti rasipanje ili prskanje sadržaja.

Sanitarna voda za zaposlene mora biti obezbijeđena iz javnog vodovoda. Tehnološka, recirkulisana ili otpadna voda ne smije se koristiti za piće, pripremu hrane, održavanje lične higijene ili druge sanitarne potrebe.

Uz primjenu zatvorenog sistema prikupljanja, predtretmana i kontrolisanog ispuštanja ne očekuje se značajan rizik po zdravlje ljudi usljed zagađenja voda.

3.9.2. Rizici usljed zagađenja vazduha

Tokom izvođenja radova može doći do kratkotrajnog povećanja koncentracije prašine i izduvnih gasova građevinske mehanizacije i transportnih vozila. Ovi uticaji mogu izazvati privremenu iritaciju očiju i disajnih puteva, naročito kod radnika koji se nalaze neposredno uz izvor emisije.

Zbog malog obima i ograničenog trajanja radova ne očekuje se dugotrajna ili značajna izloženost stanovništva u okruženju.

Tokom redovnog rada objekta neće postojati stacionarni izvori sagorijevanja, dimnjaci niti procesi sa značajnim emisijama gasova ili prašine. Osnovni izvor emisija u vazduh predstavljaju izduvni gasovi motornih vozila prilikom ulaska, manevrisanja i izlaska sa lokacije.

Rizik za zdravlje može se povećati ukoliko vozila duže vrijeme rade u praznom hodu, naročito u zatvorenim ili slabije provjetrenim djelovima objekta. Izduvni gasovi mogu sadržati ugljen-monoksid, okside azota, ugljovodonike i sitne čestice.

Zbog toga motori vozila tokom pranja treba da budu isključeni, osim kada je njihovo kratkotrajno pokretanje neophodno radi pomjeranja vozila. Nije dozvoljeno nepotrebno zadržavanje vozila sa uključenim motorom.

Boksovi i tehničke prostorije moraju imati odgovarajuće prirodno ili mehaničko provjetravanje. Posebno je važno obezbijediti ventilaciju tehničke prostorije u kojoj se nalaze pumpe, kompresori, sredstva za pranje ili druga oprema koja može emitovati toplotu ili manje količine isparenja.

U procesu pranja mogu se stvarati sitne kapljice i aerosoli deterdženata, aktivne pjene, voska i drugih sredstava. Neposredna izloženost aerosolu može izazvati nadražaj disajnih puteva, kože ili očiju, posebno kod osjetljivih osoba.

Radi smanjenja rizika potrebno je koristiti sredstva u preporučenim koncentracijama, primjenjivati odgovarajuće mlaznice, održavati opremu u ispravnom stanju i spriječiti nekontrolisano raspršivanje izvan radnog boksa.

Prilikom rada samouslužnih usisivača može doći do emisije prašine ukoliko su filteri oštećeni ili se posude prazne nepravilno. Filtere treba redovno čistiti i mijenjati, a sadržaj usisivača prazniti kontrolisano u zatvorenu posudu.

Tokom izvođenja radova i održavanja prašnijavih površina radnicima treba obezbijediti odgovarajuću zaštitu disajnih organa kada procjena rizika pokaže da je to potrebno.

Pod uslovom pravilnog provjetravanja, ograničenog rada motora i pravilne upotrebe hemijskih sredstava, ne očekuje se značajan rizik za zdravlje ljudi usljed zagađenja vazduha.

3.9.3. Rizici usljed kontakta sa hemijskim sredstvima

Za pranje i njegu vozila koristiće se deterdženti, aktivne pjene, voskovi, sredstva za čišćenje i druga hemijska sredstva. U dijelu objekta namijenjenom osnovnom servisiranju mogu biti prisutna motorna ulja, maziva, rashladne ili druge servisne tečnosti, u zavisnosti od tačnog obima usluga.

Rizik po zdravlje može nastati usljed:

- ❖ kontakta hemikalije sa kožom ili očima;
- ❖ udisanja aerosola ili isparenja;
- ❖ slučajnog gutanja;
- ❖ miješanja međusobno nespojivih proizvoda;
- ❖ prosipanja ili curenja iz ambalaže;
- ❖ upotrebe sredstva u koncentraciji većoj od propisane;
- ❖ presipanja u neoznačenu ambalažu;
- ❖ nepravilnog skladištenja;
- ❖ upotrebe bez lične zaštitne opreme.

Posljedice mogu obuhvatiti iritaciju kože, očiju i disajnih puteva, hemijske opekotine, alergijske reakcije, glavobolju, mučninu i druga akutna zdravstvena dejstva, u zavisnosti od svojstava konkretne materije.

Na lokaciji treba koristiti samo proizvode koji su propisno označeni i za koje su dostupni bezbjednosni listovi. Bezbjednosni listovi moraju biti dostupni zaposlenima i sadržati podatke o opasnim svojstvima, zaštitnoj opremi, prvoj pomoći, skladištenju, postupku u slučaju izlivanja i načinu zbrinjavanja ambalaže i ostataka sredstva.

Hemijska sredstva treba čuvati u originalnoj ambalaži. Presipanje u boce za piće, posude za hranu ili neoznačene posude nije dozvoljeno.

Sredstva koja mogu međusobno reagovati moraju se čuvati odvojeno. Posebnu pažnju treba obratiti na sredstva koja sadrže kiseline, baze, oksidanse ili rastvarače.

Automatski sistemi za doziranje imaju prednost u odnosu na ručno doziranje jer smanjuju mogućnost kontakta zaposlenih sa koncentrisanim proizvodom i rizik od upotrebe prevelike količine hemikalije.

Zaposlenima treba obezbijediti odgovarajuće zaštitne rukavice, radnu odjeću, obuću otpornu na klizanje, zaštitu očiju i, kada je potrebno, zaštitu disajnih organa.

Na lokaciji mora biti obezbijedena mogućnost brzog ispiranja očiju i kože čistom vodom. U slučaju kontakta potrebno je postupiti prema uputstvu iz bezbjednosnog lista i zatražiti medicinsku pomoć kada je to potrebno.

Hemijska sredstva i kontaminirani otpad moraju biti nedostupni korisnicima, djeci i drugim neovlašćenim licima.

3.9.4. Rizici od buke

Buka može uticati na zdravlje zaposlenih, korisnika i stanovništva u okruženju kroz uznemiravanje, stres, ometanje komunikacije i koncentracije i, pri dugotrajnom izlaganju visokim nivoima, oštećenje sluha.

Glavni izvori buke tokom rada biće visokopritisne pumpe, kompresori, samouslužni usisivači, mlaz vode, servisni alati i kretanje vozila.

Najveći nivo izloženosti očekuje se kod zaposlenih koji neposredno rade u blizini usisivača, kompresora i pumpi. Zbog toga je potrebno nabaviti opremu sa nižim deklarisanim nivoom zvučne snage, smjestiti stacionarne uređaje u zatvorene ili akustički izolovane prostore i redovno ih servisirati.

Kvarovi ležajeva, labavi djelovi, oštećena kućišta i neredovno održavanje mogu značajno povećati nivo buke.

Ukoliko procjena rizika na radnom mjestu ili mjerenje pokažu povećanu izloženost, zaposlenima se mora obezbijediti odgovarajuća zaštita sluha i ograničiti trajanje izloženosti.

Za stanovništvo u okruženju rizik zavisi od udaljenosti najbližih stambenih objekata, radnog vremena, istovremenog rada više uređaja i postojanja prepreka za širenje zvuka.

Posebnu pažnju treba posvetiti radu u večernjem i noćnom periodu. Ukoliko je planirano produženo ili neprekidno radno vrijeme, potrebno je izvršiti detaljniju procjenu i po potrebi mjerenje buke na granici parcele i kod najbližih osjetljivih objekata.

U slučaju pritužbi ili utvrđenih prekoračenja moraju se primijeniti dodatne mjere, kao što su akustične barijere, premještanje opreme, dodatna izolacija i ograničavanje radnog vremena najbučnijih uređaja.

3.9.5. Rizici usljed vibracija

Vibracije mogu nastajati radom pumpi, kompresora, usisivača i druge rotacione opreme. Tokom izgradnje moguće su i privremene vibracije od građevinske mehanizacije i zbijanja podloge.

U redovnim uslovima očekuje se da vibracije budu malog intenziteta i ograničene na neposrednu blizinu opreme.

Dugotrajno izlaganje izraženim vibracijama može izazvati nelagodnost, umor i tegobe mišićno-koštanog sistema, naročito ako zaposleni koriste ručne vibracione alate.

Stacionarna oprema mora biti montirana na stabilne nosače sa antivibracionim elementima. Neispravan uređaj koji proizvodi neuobičajene vibracije mora se odmah isključiti i servisirati.

Ukoliko se u okviru osnovnog servisiranja koriste ručni pneumatski ili električni alati, njihov izbor, vrijeme korišćenja i mjere zaštite moraju se utvrditi procjenom rizika na radnom mjestu.

Ne očekuje se da će vibracije predstavljati značajan zdravstveni rizik za stanovništvo u okruženju.

3.9.6. Rizik od klizanja, spoticanja i padova

Radne površine auto-perionice često su mokre, zbog čega klizanje i padovi predstavljaju jedan od najrealnijih rizika za zaposlene i korisnike.

Rizik se povećava usljed:

- ❖ prisustva vode i pjene;
- ❖ prosutog ulja ili deterdženta;
- ❖ nakupljanja mulja i pijeska;
- ❖ neodgovarajućeg nagiba površine;
- ❖ začepljenih slivnika;
- ❖ oštećenja poda;
- ❖ neadekvatne obuće;
- ❖ nedovoljnog osvjetljenja;
- ❖ pojave leda u zimskom periodu.

Radne površine moraju biti izvedene od materijala odgovarajuće protivkliznosti i sa kontrolisanim padovima prema slivnicima.

Slivnici i kanali moraju se redovno čistiti kako se voda ne bi zadržavala na površini. Prosuta ulja, sredstva za pranje i drugi klizavi materijali moraju se odmah ukloniti.

Oštećenja, pukotine, neravnine i ulegnuća treba sanirati bez odlaganja. Zone čišćenja ili akcidentnog izlivanja moraju se privremeno obilježiti i zaštititi od pristupa.

Zaposleni treba da koriste obuću sa protivkliznim đonom. Korisnicima treba obezbijediti jasne i bezbjedne pravce kretanja odvojene od radnih zona, kada je to moguće.

U zimskom periodu potrebno je spriječiti nastanak poledice i pravovremeno ukloniti led sa prilaznih i manipulativnih površina.

3.9.7. Rizici od saobraćaja i kretanja vozila

Na lokaciji će se odvijati ulazak, čekanje, manevrisanje, pranje i izlazak motornih vozila, zbog čega postoji rizik od sudara, udara vozila u zaposlenog ili korisnika, priklještenja i drugih povreda.

Rizik je naročito prisutan:

- ❖ pri vožnji unazad;
- ❖ u uskim manipulativnim zonama;
- ❖ pri smanjenoj vidljivosti;
- ❖ na mokrim ili zaleđenim površinama;
- ❖ pri istovremenom kretanju pješaka i vozila;
- ❖ u slučaju stvaranja reda vozila;
- ❖ kada korisnik ne prati uputstva zaposlenih;
- ❖ ako vozilo ima tehnički kvar.

Interni saobraćaj mora biti jasno organizovan. Pravci ulaska, kretanja, čekanja i izlaska treba da budu označeni horizontalnom i vertikalnom signalizacijom.

Na lokaciji treba uvesti nisko ograničenje brzine i obezbijediti dovoljno osvetljenje.

Kada zaposleni usmjerava vozilo, mora stajati na vidljivom i bezbjednom mjestu, van putanje kretanja. Ne smije se zadržavati između vozila i fiksne prepreke.

Korisnici ne treba da se kreću unutar aktivnog prostora za pranje ili servisiranje bez odobrenja zaposlenog.

Vozilo sa curenjem goriva, neispravnim kočnicama ili drugim vidljivim kvarom koji ugrožava bezbjednost ne treba uvoditi u redovan proces rada.

3.9.8. Rizici od električne energije

Prisustvo vode, vlage i električne opreme povećava rizik od električnog udara, kratkog spoja i požara.

Rizik može nastati usljed:

- ❖ oštećenih kablova;
- ❖ prodora vode u uređaj;
- ❖ neispravnog uzemljenja;
- ❖ upotrebe neodgovarajućih priključnica;
- ❖ rada na instalaciji pod naponom;

- ❖ neovlašćenih popravki;
- ❖ oštećenja izolacije visokopritisnim mlazom;
- ❖ nedostatka diferencijalne zaštite.

Električna oprema u zonama izloženim vodi mora imati odgovarajući stepen zaštite. Elektroarmari, priključci i prekidači ne smiju biti postavljeni na mjestima na kojima su izloženi direktnom mlazu ili plavljenju.

Instalacije moraju imati zaštitu od preopterećenja, kratkog spoja i strujnog udara, odgovarajuće uzemljenje i uređaje diferencijalne zaštite.

Oštećena oprema mora se odmah isključiti iz upotrebe. Električne popravke mogu obavljati samo stručno osposobljena lica.

Zaposleni ne smiju rukovati električnom opremom mokrim rukama niti koristiti improvizovane kablove i priključke.

Glavni prekidač za isključenje električne energije mora biti jasno označen i dostupan u slučaju opasnosti.

3.9.9. Rizici povezani sa opremom pod pritiskom i visokopritisnim mlazom

Visokopritisni uređaji za pranje predstavljaju značajan neposredni rizik jer mlaz vode pod visokim pritiskom može izazvati povredu kože, očiju i drugih dijelova tijela.

Mlaz se nikada ne smije usmjeravati prema ljudima ili životinjama. Korisnicima moraju biti dostupna jasna uputstva za bezbjednu upotrebu samouslužne opreme.

Crijeva, spojevi, pištolji i mlaznice moraju se redovno pregledati. Oštećeno crijevo pod pritiskom ne smije se popravljati improvizovano, već se mora zamijeniti odgovarajućim dijelom.

Prije servisiranja opreme potrebno je ispustiti pritisak i isključiti napajanje.

Kompresor i eventualni rezervoar komprimovanog vazduha moraju imati ispravne sigurnosne ventile i biti redovno pregledani.

Neovlašćenim licima ne smije biti dozvoljen pristup tehničkoj prostoriji i opremi pod pritiskom.

3.9.10. Rizici od požara i produkata sagorijevanja

Požar može nastati na vozilu, elektroopremi, instalacijama, kompresoru ili usljed nepravilnog skladištenja zapaljivih materija.

Pored neposrednog rizika od opekotina i povreda, najveći rizik za zdravlje ljudi u slučaju požara predstavlja udisanje dima i toksičnih produkata sagorijevanja.

U objektu se mogu sagorijevati plastika, guma, kablovi, ulja i hemijska sredstva, pri čemu nastaju štetni gasovi i čestice.

Objekat mora imati odgovarajuće aparate za početno gašenje požara, jasno označene izlaze i slobodne evakuacione pravce.

Zaposleni moraju biti osposobljeni za početno reagovanje, ali ne smiju pokušavati gašenje razvijenog požara kada to ugrožava njihovu bezbjednost. Prioritet imaju evakuacija i pozivanje nadležne službe zaštite i spašavanja.

U slučaju pojave dima objekat treba odmah napustiti, a pristup omogućiti samo obučanim službama sa odgovarajućom zaštitnom opremom.

Nakon požara rad se ne smije nastaviti prije pregleda konstrukcije, instalacija, odvodnje i sanacije kontaminiranih površina i otpada.

3.9.11. Rizici od mikrobiološkog zagađenja i neodržavanja sistema

Iako auto-perionica nije objekat sa izraženim biološkim rizikom, u stajaćoj vodi, nečistim slivnicima, mulju, taložniku i nedovoljno održavanim sistemima mogu se razvijati mikroorganizmi.

Rizik se povećava usljed:

- ❖ dužeg zadržavanja vode;
- ❖ začepljenih odvoda;
- ❖ neredovnog čišćenja opreme;
- ❖ raspršivanja kontaminirane vode;
- ❖ kontakta zaposlenih sa muljem;
- ❖ nedovoljne lične higijene.

Radne površine, slivnici i oprema moraju se redovno čistiti. Ne smije se dozvoliti dugotrajno zadržavanje vode i mulja.

Zaposleni koji rade na održavanju separatora, taložnika ili kanalizacionih elemenata moraju koristiti zaštitne rukavice, obuću i odjeću, a nakon rada obaviti higijenu ruku.

Hrana i piće ne smiju se držati ili konzumirati u prostorima za skladištenje hemikalija, otpada i tehnološke opreme.

Ukoliko se koristi recirkulisana voda, sistem mora biti projektovan i održavan tako da se spriječi nekontrolisano stvaranje aerosola i izlaganje ljudi vodi neodgovarajućeg mikrobiološkog kvaliteta.

3.9.12. Rizici od neprijatnih mirisa

Neprijatni mirisi mogu uticati na osjećaj ugodnosti, izazvati glavobolju, mučninu i iritaciju kod osjetljivih osoba, iako sami po sebi ne moraju uvijek značiti prisustvo koncentracija opasnih po zdravlje.

Mogući izvori mirisa su:

- ❖ taložnik i separator;

- ❖ začepljeni slivnici;
- ❖ duže zadržavanje mulja;
- ❖ komunalni otpad;
- ❖ vlažan sadržaj usisivača;
- ❖ zauljene krpe i apsorbenti;
- ❖ otvorena ambalaža hemijskih sredstava;
- ❖ prosute servisne tečnosti.

Redovno pražnjenje i čišćenje separatora, održavanje odvodnje, zatvorene posude za otpad i pravilno skladištenje hemikalija spriječiće pojavu intenzivnih mirisa.

Ukoliko se pojavi neuobičajen ili dugotrajan miris, potrebno je utvrditi izvor i privremeno obustaviti dio procesa dok se kvar ili uzrok ne otkloni.

3.9.13. Rizici za osjetljive kategorije stanovništva

Osjetljive kategorije obuhvataju djecu, starije osobe, trudnice, osobe sa respiratornim i kardiovaskularnim oboljenjima, osobe sa alergijama i lica sa smanjenom pokretljivošću.

Prema postojećem opisu lokacije, u neposrednom okruženju ne nalaze se gusto izgrađene stambene zone niti osjetljivi objekti kao što su škole i zdravstvene ustanove.

Ipak, projekat se nalazi u urbanom području, pa je potrebno spriječiti širenje buke, aerosola i neprijatnih mirisa izvan lokacije.

Hemijska sredstva i radna oprema moraju biti nedostupni djeci i drugim neovlašćenim licima. Samouslužna oprema treba da ima jasno istaknuta upozorenja i ograničenja upotrebe.

Pješačke površine treba urediti tako da budu bezbjedne i pristupačne, bez kablova, crijeva, otvorenih kanala i drugih prepreka koje povećavaju rizik od pada.

U slučaju povećanih emisija, kvara ili akcidenta treba ograničiti pristup javnosti dok se ne uspostave bezbjedni uslovi.

3.9.14. Rizici tokom ekstremnih klimatskih uslova

Klimatske promjene mogu posredno uticati na zdravlje zaposlenih i korisnika kroz češće i intenzivnije toplotne talase, ekstremne padavine, urbano plavljenje, olujne vjetrove i periode suše.

Tokom visokih temperatura povećava se rizik od toplotnog stresa, dehidracije, iscrpljenosti i pogoršanja postojećih zdravstvenih tegoba.

Zaposlenima treba obezbijediti vodu za piće, mogućnost odmora u zasjenjenom ili rashlađenom prostoru i prilagođavanje organizacije rada tokom najtoplijeg dijela dana.

Tehničke prostorije moraju imati ventilaciju, a hemijska sredstva i otpad moraju biti zaštićeni od direktnog sunčevog zračenja.

Intenzivne padavine mogu izazvati plavljenje i kontakt sa zagađenom vodom, klizanje, električni udar i otežanu evakuaciju. Tokom plavljenja objekat treba zatvoriti za korisnike, isključiti električnu energiju kada se to može bezbjedno učiniti i izvršiti pregled prije ponovnog rada.

Olujni vjetar može izazvati pad dijelova konstrukcije, reklamnih elemenata i opreme. Spoljašnji elementi moraju biti pravilno usidreni, a rad obustavljen kada vremenski uslovi ugrožavaju bezbjednost.

U uslovima mraza povećava se rizik od poledice i pucanja cjevovoda. Površine treba održavati prohodnim, a sistem pregledati nakon perioda niskih temperatura.

3.9.15. Bezbjednost i zdravlje zaposlenih

Nosilac projekta dužan je da prije početka rada izvrši procjenu rizika za sva radna mjesta i utvrdi konkretne mjere zaštite.

Procjena treba da obuhvati najmanje:

- ❖ rad sa hemijskim sredstvima;
- ❖ rad sa visokopritisnim uređajima;
- ❖ rad u vlažnom prostoru;
- ❖ električne rizike;
- ❖ buku i vibracije;
- ❖ ručno prenošenje tereta;
- ❖ klizanje i padove;
- ❖ saobraćaj i manevrisanje vozila;
- ❖ požar i vanredne situacije;
- ❖ održavanje separatora i odvodnje;
- ❖ rad tokom visokih i niskih temperatura.

Zaposleni moraju biti obučeni za bezbjedno korišćenje opreme, pravilno doziranje sredstava, čitanje oznaka i bezbjednosnih listova, upotrebu lične zaštitne opreme i reagovanje u slučaju izlivanja, požara, povrede ili kvara.

Lična zaštitna oprema, u zavisnosti od posla, može obuhvatati:

- ❖ radnu odjeću;
- ❖ vodootpornu i protivkliznu obuću;
- ❖ zaštitne rukavice;
- ❖ zaštitne naočare ili vizir;
- ❖ zaštitu sluha;
- ❖ zaštitu disajnih organa;
- ❖ reflektujući prsluk pri usmjeravanju vozila.

Zaštitna oprema mora biti odgovarajuće veličine, ispravna, čista i dostupna svakom zaposlenom.

Na lokaciji treba obezbijediti komplet prve pomoći, jasna uputstva za pozivanje hitne službe i najmanje jedno lice osposobljeno za pružanje prve pomoći u skladu sa organizacijom rada.

Svaka povreda, incident, izlivanje ili skoro nastali udes treba evidentirati i analizirati radi sprečavanja ponavljanja.

3.9.16. Zaštita korisnika objekta

Korisnicima moraju biti dostupna jasna uputstva o načinu korišćenja samouslužne opreme i upozorenja o mogućim opasnostima.

Posebno treba upozoriti da se visokopritisni mlaz ne usmjerava prema ljudima, životinjama, električnoj opremi i oštećenim djelovima vozila.

Crijeva i druga oprema ne smiju stvarati prepreke na pješačkim pravcima. Nakon upotrebe moraju se vratiti u predviđeni položaj.

Radna zona treba da bude dovoljno osvijetljena, a klizave ili privremeno nebezbedne površine jasno označene.

Korisnicima ne smije biti dozvoljen ulazak u tehničku prostoriju, skladište hemikalija, prostor za otpad i druge zone namijenjene isključivo zaposlenima.

Ukoliko oprema nije ispravna, mora biti isključena, fizički obezbijeđena od upotrebe i označena jasnim obavještenjem.

3.9.17. Postupanje u slučaju ugrožavanja zdravlja

U slučaju povrede ili izlaganja hemijskoj materiji potrebno je odmah prekinuti aktivnost i ukloniti ugroženo lice iz izvora opasnosti, bez ugrožavanja osobe koja pruža pomoć.

Kod kontakta sa očima ili kožom potrebno je izvršiti ispiranje čistom vodom u skladu sa bezbjednosnim listom proizvoda.

Kod udisanja aerosola, dima ili isparenja ugroženo lice treba izvesti na svjež vazduh.

Kod povrede visokopritisnim mlazom, električnog udara, ozbiljne hemijske povrede, otežanog disanja, gubitka svijesti ili sumnje na trovanje potrebno je odmah pozvati hitnu medicinsku pomoć.

Ambalažu ili naziv hemijskog sredstva treba sačuvati kako bi zdravstvenim radnicima bili dostupni podaci o materiji kojoj je osoba bila izložena.

Mjesto događaja treba obezbijediti i, kada je potrebno, privremeno obustaviti rad objekta do utvrđivanja i uklanjanja uzroka.

3.9.18. Procjena rizika za ljudsko zdravlje

Izvor rizika	Moguća posljedica	Najizloženija grupa	Ocjena rizika uz primjenu mjera
Tehnološke otpadne vode	Kontakt sa zagađenom vodom, iritacija i klizanje	Zaposleni	Mali
Izduvni gasovi vozila	Iritacija disajnih puteva, glavobolja	Zaposleni i korisnici	Mali
Aerosoli sredstava za pranje	Nadražaj očiju, kože i disajnih puteva	Zaposleni i korisnici	Mali
Koncentrisana hemijska sredstva	Hemijske povrede i alergijske reakcije	Zaposleni	Mali do umjeren
Buka opreme	Uznemiravanje i mogući uticaj na sluh	Zaposleni	Mali uz zaštitu
Vibracije	Nelagodnost i mišićno-koštane tegobe	Zaposleni	Zanemarljiv do mali
Mokre i zauljene površine	Klizanje, pad i povrede	Zaposleni i korisnici	Moguć, ali kontrolisan
Kretanje vozila	Udar, priklještenje i povrede	Zaposleni i korisnici	Mali uz organizaciju saobraćaja
Električna oprema u vlažnoj sredini	Električni udar	Zaposleni i korisnici	Mali uz tehničku zaštitu
Visokopritisni mlaz	Povrede kože i očiju	Zaposleni i korisnici	Mali uz pravilnu upotrebu
Požar i dim	Opekotine, udisanje dima i trovanje	Sva prisutna lica	Mali do umjeren
Neprijatni mirisi	Nelagodnost, glavobolja i mučnina	Zaposleni i okruženje	Zanemarljiv uz održavanje
Toplotni talasi	Dehidracija i toplotni stres	Zaposleni	Mali uz organizacione mjere
Plavljenje	Kontakt sa zagađenom vodom, pad i električni udar	Zaposleni i korisnici	Mali do umjeren

Najznačajniji potencijalni rizici za ljudsko zdravlje povezani su sa neposrednim kontaktom zaposlenih i korisnika sa hemijskim sredstvima, aerosolima, mokrim i klizavim površinama, visokopritisnom opremom, električnim instalacijama i vozilima koja se kreću unutar lokacije.

Rizici za stanovništvo u okruženju prvenstveno se mogu povezati sa bukom, izduvnim gasovima, neprijatnim mirisima i mogućim akcidentnim zagađenjem voda i zemljišta. Međutim, zbog ograničenog kapaciteta objekta, kratkog zadržavanja vozila, odsustva značajnih stacionarnih izvora emisija i planiranog zatvorenog sistema prikupljanja i

predtretmana otpadnih voda, ne očekuje se značajno ugrožavanje zdravlja okolnog stanovništva.

Tehnološke otpadne vode neće se ispuštati u vodotoke niti na zemljište, već će se nakon predtretmana odvoditi u javnu kanalizacionu mrežu. Pravilnim održavanjem taložnika, separatora, slivnika i vodonepropusnih površina spriječiće se izlaganje ljudi zagađenim vodama i drugim štetnim materijama.

Rizici za zaposlene i korisnike mogu se svesti na prihvatljiv nivo primjenom tehnički ispravne opreme, odgovarajuće ventilacije, pravilnog skladištenja i doziranja hemijskih sredstava, obezbjeđivanjem lične zaštitne opreme, organizacijom internog saobraćaja, protivkliznim površinama, električnom i protivpožarnom zaštitom i redovnom obukom zaposlenih.

Na osnovu karakteristika projekta i planiranih mjera može se zaključiti da realizacija i redovan rad objekta neće predstavljati značajan rizik za zdravlje ljudi, pod uslovom dosljednog sprovođenja mjera zaštite životne sredine, bezbjednosti i zdravlja na radu i pravovremenog reagovanja u slučaju kvara, izlivanja ili druge vanredne situacije.

4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆEG UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Mogući direktni i indirektni uticaji planiranog projekta razmatrani su u odnosu na karakteristike predmetne lokacije, vrstu i kapacitet planirane djelatnosti, tehnološki proces, korišćenje prirodnih resursa, nastanak otpadnih voda i otpada, emisije buke, potrošnju energije, kao i osjetljivost prirodnih i društvenih receptora u neposrednom i širem okruženju.

Planirani projekat odnosi se na izgradnju privremenog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoparionice, na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, Lokacija 58 – Zona IV, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Bruto građevinska površina objekta iznosi 82,56 m², dok ukupna površina parcele iznosi 2.323,17 m². Manipulativne i saobraćajne površine zauzimaju 639,84 m², dok će 1.600,77 m², odnosno 68,91 % ukupne površine parcele, ostati uređeno kao zelena površina. Ograničen prostorni obuhvat zahvata i mali kapacitet objekta predstavljaju važan faktor pri procjeni mogućih uticaja na životnu sredinu.

Analiza mogućih uticaja obuhvata period izvođenja građevinskih radova, fazu redovne eksploatacije objekta, aktivnosti održavanja tehnološke opreme, kao i moguće akcidentne situacije koje mogu nastati usljed nepredviđenih događaja ili tehničkih kvarova. Posebno su razmatrani direktni uticaji koji nastaju na samoj lokaciji projekta, kao i indirektni uticaji koji mogu biti povezani sa korišćenjem komunalne infrastrukture, javnog sistema vodosnabdijevanja i kanalizacije, elektroenergetske mreže, upravljanjem otpadom, saobraćajem i korišćenjem prirodnih resursa.

Tokom izvođenja radova mogu se očekivati privremeni uticaji u vidu emisije prašine, izduvnih gasova građevinske mehanizacije, povećanog nivoa buke, nastanka građevinskog otpada i privremenog povećanja intenziteta saobraćaja. Ovi uticaji biće lokalnog karaktera, vremenski ograničeni i prestaće završetkom građevinskih radova.

Tokom eksploatacije objekta potencijalni uticaji odnose se prvenstveno na korišćenje vode i električne energije, nastanak tehnoloških otpadnih voda, komunalnog i tehnološkog otpada, rad visokopritisne opreme, povremenu emisiju buke, kao i saobraćaj vozila korisnika. Projektom su predviđena odgovarajuća tehnička i organizaciona rješenja kojima se ovi uticaji svode na najmanju moguću mjeru, uključujući izvođenje vodonepropusnih radnih površina, zatvoren sistem prikupljanja i predtretmana tehnoloških otpadnih voda, racionalno korišćenje prirodnih resursa i organizovano upravljanje svim vrstama otpada.

Karakter planirane djelatnosti, ograničen kapacitet objekta, mali prostorni obuhvat zahvata i primjena predviđenih mjera zaštite ukazuju da će svi uticaji biti pretežno lokalnog karaktera, ograničenog intenziteta i podložni efikasnoj kontroli tokom cijelog perioda izgradnje i eksploatacije objekta.

4.1. Veličina i prostorni obuhvat uticaja

Veličina i prostorni obuhvat mogućeg uticaja određeni su na osnovu površine zahvata, vrste planirane djelatnosti, kapaciteta objekta, intenziteta i trajanja mogućih emisija, položaja objekta u odnosu na okolne sadržaje, broja potencijalno izloženih ljudi, kao i prisustva prirodnih i društvenih receptora u neposrednom i širem okruženju. Procjena je izvršena za fazu izvođenja radova, redovnog rada objekta i moguće akcidentne situacije.

Planirani projekat realizuje se na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Predmet zahvata je izgradnja privremenog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoperionice bruto građevinske površine 82,56 m². Ukupna površina katastarske parcele iznosi 2.323,17 m², od čega manipulativne i saobraćajne površine zauzimaju 639,84 m², dok će 1.600,77 m², odnosno 68,91 % ukupne površine parcele, ostati uređeno kao zelena površina. Prostorni obuhvat zahvata je ograničen i predstavlja mali dio ukupne površine parcele, što značajno utiče na intenzitet mogućih uticaja na životnu sredinu.

Neposredni prostorni obuhvat uticaja vezan je za prostor na kojem će biti postavljen objekat samouslužne autoperionice, boksovi za pranje vozila, tehnički dio objekta, prostor sa samouslužnim usisivačima, manipulativne i saobraćajne površine, interni pravci kretanja vozila, sistem za prikupljanje i predtretman tehnoloških otpadnih voda, kao i prostor za privremeno skladištenje otpada.

Neposredna zona uticaja obuhvata samu lokaciju projekta i njeno najbliže okruženje. Uža zona mogućeg uticaja odnosi se na okolne parcele i lokalnu saobraćajnicu preko koje se ostvaruje pristup objektu, dok šira zona obuhvata javni sistem vodosnabdijevanja, kanalizacionu i elektroenergetsku mrežu, kao i saobraćajne pravce kojima će se vršiti doprema sredstava za pranje, odvoz otpada i održavanje tehnološke opreme. Karakter planirane djelatnosti i ograničen kapacitet objekta ukazuju da se ne očekuje širenje uticaja na šire područje Opštine Bijelo Polje niti nastanak regionalnih ili prekograničnih uticaja.

Direktni uticaji nastajće prvenstveno na samoj lokaciji projekta. Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremena buka, manje količine prašine, emisije izduvnih gasova građevinske mehanizacije i transportnih vozila, lokalne vibracije, nastanak građevinskog otpada i privremeno povećanje intenziteta saobraćaja. Ovi uticaji biće kratkotrajnog karaktera, ograničeni na prostor gradilišta i njegovo neposredno okruženje, a prestaće završetkom građevinskih radova.

Tokom redovnog rada objekta direktni uticaji odnosiće se na nastanak tehnoloških otpadnih voda, komunalnog i ambalažnog otpada, rad visokopritisnih pumpi, usisivača i druge tehnološke opreme, kratkotrajne emisije izduvnih gasova vozila korisnika, kao i mogućnost akcidentnog prosipanja sredstava za pranje ili tragova ulja i masti sa vozila. Najveći dio ovih uticaja biće ograničen na prostor objekta i njegovu neposrednu okolinu, dok se njihovo širenje izvan lokacije može očekivati jedino u slučaju neodgovarajućeg održavanja sistema ili nastanka akcidentnih situacija.

Indirektni uticaji mogu se javiti izvan granica lokacije kroz korišćenje postojeće komunalne infrastrukture i aktivnosti koje prate funkcionisanje objekta. Oni se odnose na dodatnu potrošnju vode iz javnog vodovodnog sistema, potrošnju električne energije iz distributivne mreže, ispuštanje prethodno tretiranih tehnoloških otpadnih voda u javnu kanalizacionu mrežu, transport otpada do ovlašćenih operatera i povremeno povećanje intenziteta saobraćaja na pristupnoj saobraćajnici. Planirani kapacitet objekta ukazuje da navedeni uticaji neće predstavljati značajno opterećenje postojećih infrastrukturnih sistema.

Uticaj na zemljište biće ograničen na prostor na kojem će biti izvedene građevinske i manipulativne površine. Realizacijom projekta neće doći do zauzimanja velikih površina, prenamjene šumskog ili poljoprivrednog zemljišta niti narušavanja prirodnih cjelina. Potencijalno zagađenje zemljišta moguće je jedino u slučaju akcidentnog prosipanja sredstava za pranje ili curenja iz sistema odvodnje, pri čemu će takav uticaj biti lokalnog karaktera i ograničen na mjesto nastanka događaja.

Na lokaciji nijesu prisutni površinski vodotoci niti je predviđeno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u prirodne recipijente. Sve vode nastale tokom procesa pranja vozila prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i nakon prolaska kroz taložnik i separator ulja i masti ispuštaće se u javnu kanalizacionu mrežu. Prostorni obuhvat redovnog uticaja na vode ograničen je na interni sistem odvodnje i priključak na javnu kanalizaciju. Uticaj na podzemne vode mogao bi nastati samo u slučaju oštećenja vodonepropusnih površina ili sistema odvodnje i izostanka blagovremene sanacije.

Uticaj na kvalitet vazduha biće ograničen na samu lokaciju i njenu neposrednu okolinu. Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremene emisije prašine i izduvnih gasova građevinske mehanizacije, dok će tokom eksploatacije emisije biti vezane za dolazak i odlazak vozila korisnika. Vozila će se zadržavati kratko, a proces pranja odvijaće se sa ugašenim motorom. Moguće je lokalno stvaranje aerosola sredstava za pranje, ali se njihovim pravilnim doziranjem i korišćenjem tehnički ispravne opreme ne očekuje značajno širenje izvan prostora boksova.

Buka predstavlja uticaj koji se može prostirati nešto dalje od neposredne radne površine. Glavni izvori buke biće visokopritisne pumpe, usisivači, pomoćna oprema i kretanje vozila korisnika. Najviši nivoi buke očekuju se u neposrednoj blizini uređaja, dok će njihov intenzitet opadati sa povećanjem udaljenosti. Uzimajući u obzir ograničen kapacitet objekta, tehničke karakteristike opreme i organizaciju rada, buka će biti lokalnog karaktera.

Redovan rad samouslužne autoperionice neće predstavljati značajan izvor neprijatnih mirisa. Mirisi se mogu javiti jedino u slučaju neredovnog održavanja taložnika i separatora ulja i masti, dužeg zadržavanja mulja ili nepravilnog skladištenja otpada. Redovnim održavanjem sistema njihov nastanak biće sveden na najmanju moguću mjeru.

Uticaj na biodiverzitet biće veoma ograničen. Lokacija se nalazi u prostoru koji je već pod dugotrajnim antropogenim uticajem i u kojem dominiraju stambeni, poslovni i poljoprivredni sadržaji. Na lokaciji nijesu evidentirana zaštićena staništa, rijetke ili ugrožene biljne i životinjske vrste niti područja od posebnog značaja za očuvanje prirode. Realizacijom

projekta neće doći do fragmentacije staništa, prekidanja migracionih koridora niti uklanjanja vegetacije većeg obima.

Neposredno okruženje lokacije karakterišu individualni stambeni objekti, poslovni i uslužni sadržaji, lokalna putna infrastruktura i poljoprivredne površine. Najizloženiji mogućim uticajima biće korisnici autoperionice, zaposleni, vlasnici i korisnici okolnih objekata, učesnici u saobraćaju i stanovnici najbližih stambenih objekata. Njihova izloženost biće ograničena prvenstveno na period rada objekta i neće imati karakter dugotrajnog ili intenzivnog opterećenja.

Tokom izvođenja radova veličina uticaja zavisice od trajanja radova, broja angažovanih mašina, količine građevinskog materijala i organizacije gradilišta. Tokom eksploatacije intenzitet uticaja zavisice od broja korisnika, radnog vremena, učestalosti korišćenja opreme, potrošnje vode, količine nastalog otpada i redovnosti održavanja sistema za odvodnju i predtretman otpadnih voda.

U slučaju akcidentnih situacija, kao što su manja izlivanja sredstava za pranje ili kvar sistema odvodnje, posljedice će biti ograničene na prostor lokacije i mogu se brzo sanirati primjenom odgovarajućih mjera zaštite. Količine hemijskih sredstava koje će se koristiti tokom rada objekta nijesu takve da bi mogle izazvati akcidente širih razmjera ili ugroziti veće geografsko područje.

Karakter planirane djelatnosti, ograničen prostorni obuhvat zahvata, mali kapacitet objekta i primjena projektovanih mjera zaštite ukazuju da će mogući uticaji biti pretežno lokalnog karaktera i ograničeni na lokaciju projekta i njeno neposredno okruženje. Ne očekuje se uticaj na veliko geografsko područje niti na veći broj stanovnika, dok će svi uticaji koji se mogu javiti tokom izvođenja radova ili eksploatacije objekta biti podložni efikasnoj kontroli primjenom propisanih tehničkih i organizacionih mjera zaštite životne sredine

4.2. Priroda uticaja

Priroda mogućih uticaja planiranog projekta procijenjena je u odnosu na karakter planirane djelatnosti, kapacitet objekta, tehnološki proces, način korišćenja prirodnih resursa, nastanak otpadnih voda i otpada, emisije buke, potrošnju energije, kao i karakteristike predmetne lokacije i osjetljivost prirodnih i društvenih receptora u neposrednom i širem okruženju.

Planirani projekat odnosi se na izgradnju privremenog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoperionice na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Tokom redovnog rada objekta neće se obavljati industrijska proizvodnja niti procesi koji podrazumijevaju sagorijevanje goriva, korišćenje velikih količina opasnih materija ili ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u prirodne recipijente. Mogući uticaji prvenstveno su povezani sa korišćenjem vode i električne energije, nastankom tehnoloških otpadnih voda, radom visokopritisne opreme i usisivača, stvaranjem komunalnog i tehnološkog otpada, kratkotrajnim emisijama iz motornih vozila korisnika, kao i mogućnošću akcidentnog izlivanja sredstava za pranje ili tragova ulja i masti sa vozila.

Priroda mogućih uticaja analizirana je za period izvođenja građevinskih radova, redovnog rada objekta, održavanja tehnološke opreme i eventualnih akcidentnih situacija. Pri tome su razmatrani direktni uticaji koji nastaju na samoj lokaciji projekta i indirektni uticaji koji mogu nastati korišćenjem javne komunalne infrastrukture, transportom otpada, potrošnjom vode i električne energije, kao i drugim aktivnostima povezanim sa funkcionisanjem objekta.

4.2.1. Priroda uticaja na vazduh

Tokom izvođenja radova mogu se očekivati privremene emisije prašine nastale izvođenjem zemljanih i građevinskih radova, kao i emisije izduvnih gasova građevinske mehanizacije i transportnih vozila. Ovi uticaji biće kratkotrajnog karaktera, ograničeni na period izvođenja radova i prostor gradilišta, nakon čega u potpunosti prestaju.

Tokom redovnog rada samouslužne autoperionice neće postojati stacionarni izvori emisija u vazduh, kao što su kotlarnice, dimnjaci ili tehnološka postrojenja sa procesima sagorijevanja. Emisije će biti ograničene na kratkotrajan rad motora vozila prilikom ulaska i izlaska iz kompleksa, kao i na minimalne količine aerosola nastalih korišćenjem sredstava za pranje pod visokim pritiskom.

Primjenom savremene visokopritisne opreme, pravilnim doziranjem sredstava za pranje i redovnim održavanjem manipulativnih površina spriječiće se nastanak sekundarne prašine i nepotrebnih emisija u vazduh.

Priroda mogućih uticaja na kvalitet vazduha ocjenjuje se kao lokalna, privremena i ograničena na neposredno okruženje objekta.

4.2.2. Priroda uticaja na površinske vode

Tokom izvođenja radova ne očekuju se značajni uticaji na površinske vode, jer na lokaciji nijesu prisutni površinski vodotoci niti je planirano ispuštanje otpadnih voda u prirodne recipijente.

Tokom rada objekta nastajace tehnološke otpadne vode koje će sadržati suspendovane materije, pijesak, tragove ulja i masti, ostatke deterdženata i druge nečistoće uklonjene sa vozila. Sve otpadne vode biće prikupljene zatvorenim sistemom odvodnje i nakon prolaska kroz taložnik i separator ulja i masti ispuštane u javnu kanalizacionu mrežu, u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Na lokaciji nije predviđeno direktno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u zemljište, površinske vodotoke ili druge prirodne recipijente.

Primjenom projektovanih tehničkih rješenja mogućnost negativnog uticaja na površinske vode svodi se na najmanju moguću mjeru.

4.2.3. Priroda uticaja na podzemne vode

Podzemne vode predstavljaju jedan od najosjetljivijih segmenata životne sredine, zbog čega njihova zaštita predstavlja jedan od osnovnih zahtjeva pri projektovanju i eksploataciji planirane samouslužne autoparionice.

Tokom redovnog rada ne očekuje se kontakt tehnoloških otpadnih voda sa zemljištem i podzemnim vodama, jer će sve radne i manipulativne površine biti izvedene kao vodonepropusne, sa odgovarajućim padovima prema sistemu odvodnje. Tehnološke otpadne vode prikupljaće se zatvorenim sistemom i prije ispuštanja prolaziti kroz taložnik i separator ulja i masti.

Mogućnost negativnog uticaja na podzemne vode može nastati jedino u slučaju oštećenja vodonepropusnih površina, kvara sistema odvodnje ili akcidentnog izlivanja hemijskih sredstava. Redovnim održavanjem opreme, kontrolom sistema odvodnje i blagovremenom sanacijom eventualnih kvarova ovakvi rizici biće svedeni na najmanju moguću mjeru.

Priroda mogućeg uticaja na podzemne vode ocjenjuje se kao potencijalna, lokalna i u potpunosti kontrolisana primjenom predviđenih tehničkih mjera zaštite.

4.2.4. Priroda uticaja na zemljište i tlo

Planirani objekat zauzima bruto građevinsku površinu od 82,56 m², što predstavlja približno 3,6 % ukupne površine katastarske parcele broj 1225 KO Zaton, površine 2.323,17 m². Manipulativne površine zauzimaju 639,84 m², dok će najveći dio parcele, odnosno 1.600,77 m² (68,91 %), ostati pod zelenim površinama.

Lokacija je planskim dokumentima predviđena za postavljanje privremenog objekta uslužne djelatnosti, zbog čega realizacija projekta ne zahtijeva prenamjenu poljoprivrednog, šumskog niti drugog prirodnog zemljišta od posebne vrijednosti.

Objekat je montažno-demontažnog karaktera, pa je po isteku perioda korišćenja moguće njegovo uklanjanje i uređenje lokacije u skladu sa uslovima nadležnih organa. Zbog toga realizacija projekta neće dovesti do trajnog gubitka zemljišta niti do umanjenja njegove buduće upotrebne vrijednosti.

Karakter planiranog zahvata, njegov ograničen prostorni obuhvat i način korišćenja prostora ukazuju da će uticaj u pogledu gubitka zemljišta biti veoma malog intenziteta i isključivo lokalnog karaktera.

4.2.5. Gubitak zemljišta

Planirani objekat zauzima bruto građevinsku površinu od 82,56 m², što predstavlja približno 3,6 % ukupne površine katastarske parcele broj 1225 KO Zaton, površine 2.323,17 m².

Manipulativne površine zauzimaju 639,84 m², dok će najveći dio parcele, odnosno 1.600,77 m² (68,91 %), ostati pod zelenim površinama.

Lokacija je planskim dokumentima predviđena za postavljanje privremenog objekta uslužne djelatnosti, zbog čega realizacija projekta ne zahtijeva prenamjenu poljoprivrednog, šumskog niti drugog prirodnog zemljišta od posebne vrijednosti.

Objekat je montažno-demontažnog karaktera, pa je po isteku perioda korišćenja moguće njegovo uklanjanje i uređenje lokacije u skladu sa uslovima nadležnih organa. Zbog toga realizacija projekta neće dovesti do trajnog gubitka zemljišta niti do umanjenja njegove buduće upotrebne vrijednosti.

Karakter planiranog zahvata, njegov ograničen prostorni obuhvat i način korišćenja prostora ukazuju da će uticaj u pogledu gubitka zemljišta biti veoma malog intenziteta i isključivo lokalnog karaktera.

4.2.6. Priroda uticaja na biljne vrste i staništa

Predmetna lokacija nalazi se u području koje je već pod značajnim antropogenim uticajem i koje karakterišu stambeni, poslovni, saobraćajni i poljoprivredni sadržaji. Vegetaciju na lokaciji i u neposrednom okruženju čine travnate površine, ruderalna vegetacija, pojedinačni žbunovi i drvenaste vrste karakteristične za antropogeno izmijenjena područja, kao i uređene zelene površine.

Realizacija projekta neće zahtijevati uklanjanje šumskih sastojina niti vegetacije većeg obima. Građevinski radovi izvodit će se unutar definisanog obuhvata zahvata, bez širenja na okolne površine, zbog čega će uticaj na postojeću vegetaciju biti ograničen na neposrednu lokaciju.

Tokom izvođenja radova može doći do privremenog oštećenja pojedinih biljnih vrsta usljed kretanja građevinske mehanizacije, privremenog odlaganja građevinskog materijala ili mehaničkog uklanjanja ruderalne vegetacije. Ovi uticaji biće lokalnog karaktera i prestaće završetkom radova.

Tokom eksploatacije objekta ne očekuju se uticaji koji bi mogli izazvati propadanje vegetacije ili izmjenu biljnih zajednica. Pravilnim prikupljanjem i tretmanom tehnoloških otpadnih voda, izvođenjem vodonepropusnih površina i kontrolisanim upravljanjem otpadom spriječit će se mogućnost zagađenja okolnog zemljišta i vegetacije.

Priroda mogućih uticaja na biljne vrste i staništa ocjenjuje se kao lokalna, ograničena i bez trajnih posljedica.

4.2.7. Priroda uticaja na životinjske vrste i njihova staništa

Faunu predmetnog područja čine vrste prilagođene antropogeno izmijenjenim i ruralno-urbanim staništima. Lokacija ne predstavlja značajno hranidbeno, reproduktivno niti migraciono područje za zaštićene ili ugrožene vrste životinja.

Tokom izvođenja radova moguće je privremeno uznemiravanje sitnih životinja i ptica usljed prisustva ljudi, rada građevinske mehanizacije i povećanog nivoa buke. Ovakvi uticaji biće privremenog karaktera i ograničeni na period izvođenja radova.

Redovan rad samouslužne autoprevoznice neće predstavljati značajan izvor uznemiravanja životinjskih vrsta. Emisije buke biće lokalnog karaktera, a intenzitet saobraćaja ograničen kapacitetom objekta. Ne očekuje se narušavanje uslova za opstanak postojećih životinjskih vrsta niti promjena njihovog ponašanja u širem području.

Karakter planiranog zahvata ukazuje da uticaji na životinjske vrste neće biti značajni niti dugotrajnog karaktera.

4.2.8. Priroda uticaja na biodiverzitet

Na predmetnoj lokaciji nijesu evidentirana zaštićena prirodna dobra, područja ekološke mreže Natura 2000, niti staništa od posebnog značaja za očuvanje biodiverziteta. Takođe, nijesu registrovane rijetke, endemske ili ugrožene biljne i životinjske vrste čiji bi opstanak mogao biti ugrožen realizacijom projekta.

Planirani objekat neće izazvati fragmentaciju prirodnih staništa, prekid migracionih koridora niti značajnije smanjenje površina pod prirodnom vegetacijom. Veći dio parcele ostaće pod zelenim površinama, čime će se zadržati postojeći karakter prostora.

Primjenom projektovanih tehničkih rješenja i organizacionih mjera zaštite spriječiće se mogućnost zagađenja zemljišta i voda, čime će biti očuvani postojeći uslovi za funkcionisanje lokalnih ekosistema.

Priroda mogućih uticaja na biodiverzitet ocjenjuje se kao lokalna, ograničena i bez značajnih posljedica po prirodne vrijednosti šireg područja

4.2.9. Priroda uticaja buke i vibracija

Buka će tokom izvođenja radova nastajati povremeno usljed rada mehanizacije, alata i transportnih vozila. Tokom redovnog rada glavni izvori biće pumpe, kompresori, usisivači, servisni alati i kretanje vozila.

Priroda uticaja buke biće direktna, lokalna i povremena. Nivo buke biće najveći u neposrednoj blizini uređaja i smanjivaće se sa udaljenošću. Uticaj može biti izraženiji u periodima istovremenog rada više uređaja i u večernjem ili noćnom periodu.

Ne očekuje se da buka izazove trajne promjene u životnoj sredini, ali može dovesti do uznemiravanja zaposlenih, korisnika i lica u najbližem okruženju ukoliko oprema nije odgovarajuće izabrana, postavljena i održavana.

Vibracije će nastajati uglavnom radom rotacione opreme i biće ograničene na neposrednu blizinu izvora. Ne očekuje se njihov prenos na okolne objekte niti nastanak oštećenja tla, konstrukcija ili staništa.

4.2.10. Priroda uticaja otpada

Tokom izvođenja i rada nastajace građevinski, komunalni, ambalažni i posebni tokovi otpada, uključujući sadržaj taložnika i separatora, zauljene krpe, apsorberte, filtere i eventualna otpadna ulja i druge servisne materijale.

Pravilnim odvajanjem, skladištenjem i predajom ovlašćenim operaterima otpad neće predstavljati direktan izvor zagađenja.

Negativan uticaj mogao bi nastati u slučaju miješanja opasnog i neopasnog otpada, oštećenja posuda, curenja, prepunjavanja ili nekontrolisanog odlaganja. Takav uticaj bio bi lokalizovan na mjesto skladištenja, ali bi mogao posredno ugroziti zemljište, vode i zdravlje ljudi.

Priroda mogućeg uticaja otpada zavisi, dakle, prvenstveno od načina upravljanja. Uz pravilno postupanje, uticaj će biti mali i kontrolisan.

Priroda mogućih uticaja planiranog projekta je uglavnom lokalna, direktna, slabog intenziteta i kontrolisana tehničkim i organizacionim mjerama.

Emisije u vazduh biće povremene i niske koncentracije, bez stacionarnih izvora i bez očekivane promjene kvaliteta vazduha na širem području. Direktno ispuštanje u površinske vode nije predviđeno, dok se uticaj na podzemne vode može javiti samo u slučaju kvara ili akcidentnog curenja.

Uticaj na zemljište odnosiće se na zauzimanje male površine već urbanizovanog prostora i na mogućnost lokalne kontaminacije u slučaju udesa. Neće doći do gubitka poljoprivrednog, šumskog niti prirodnog zemljišta visoke vrijednosti.

Ne očekuje se gubitak ili značajno oštećenje biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa, niti smanjenje biodiverziteta. Eventualni uticaji na urbanu floru i faunu biće privremeni, lokalni i reverzibilni.

Na osnovu vrste djelatnosti, površine zahvata, postojećeg stanja lokacije i planiranih mjera zaštite, može se zaključiti da priroda mogućih uticaja ne ukazuje na nastanak značajnih, trajnih ili teško popravljivih promjena životne sredine, pod uslovom pravilnog izvođenja i redovnog održavanja objekta.

4.3. Prekogranična priroda uticaja

Mogućnost nastanka prekograničnih uticaja analizirana je u odnosu na karakter planiranog projekta, njegovu lokaciju, kapacitet, tehnološki proces, vrste mogućih emisija, način korišćenja prirodnih resursa i prostorni domet potencijalnih uticaja na pojedine segmente životne sredine.

Predmetni projekat odnosi se na izgradnju i rad privremenog montažno-demontažnog objekta – samouslužne autoperionice na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Planirana djelatnost predstavlja lokalni komunalno-uslužni sadržaj ograničenog kapaciteta koji je namijenjen pružanju usluga pranja motornih vozila i ne podrazumijeva industrijske procese niti aktivnosti koje bi mogle izazvati uticaje većeg prostornog dometa.

Tokom rada objekta neće postojati stacionarni izvori emisija u vazduh, procesi sagorijevanja goriva, ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u prirodne recipijente, eksploatacija prirodnih resursa većeg obima niti aktivnosti koje bi mogle izazvati promjene hidroloških, geoloških ili ekoloških uslova izvan područja neposrednog zahvata.

Emisije u vazduh biće ograničene na kratkotrajne emisije izduvnih gasova motornih vozila korisnika i minimalne količine aerosola nastalih tokom procesa pranja. Njihov intenzitet, trajanje i prostorni domet biće ograničeni na područje same lokacije i njenog neposrednog okruženja, zbog čega ne postoji mogućnost njihovog prenosa na teritoriju druge države.

Tehnološke otpadne vode prikupljaće se zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu prolaziće kroz taložnik i separator ulja i masti. Projektom nije predviđeno ispuštanje otpadnih voda u površinske vodotoke niti u međunarodne slivove, pa se ne očekuje mogućnost prekograničnog uticaja na površinske ili podzemne vode.

Buka koja nastaje radom visokopritisnih pumpi, usisivača i kretanjem vozila ograničena je na neposredno okruženje objekta. Isto se odnosi i na eventualne vibracije, neprijatne mirise i druge fizičke uticaje, čiji intenzitet i prostorni domet nijesu takvi da bi mogli imati prekogranični karakter.

Planirani projekat neće izazvati gubitak ili fragmentaciju prirodnih staništa od međunarodnog značaja, neće uticati na zaštićena područja koja se prostiru preko državnih granica niti na migracione koridore divljih vrsta čije bi očuvanje moglo imati prekogranični značaj. Takođe, neće doći do promjena koje bi mogle uticati na stanje biodiverziteta ili prirodnih resursa izvan teritorije Crne Gore.

Ni u slučaju akcidentnih situacija ne očekuje se nastanak posljedica koje bi mogle imati prekogranični karakter. Potencijalni akcidenti, kao što su manja izlivanja sredstava za pranje, tragova ulja i masti sa vozila ili sadržaja sistema za prikupljanje i predtretman tehnoloških otpadnih voda, bili bi ograničeni na prostor predmetne lokacije i mogli bi uticati isključivo na njeno neposredno okruženje. Predviđene tehničke i organizacione mjere zaštite dodatno smanjuju vjerovatnoću nastanka i širenja takvih događaja.

Karakter planiranog projekta, njegov ograničen kapacitet, lokalni značaj, način funkcionisanja i prostorni domet mogućih uticaja ukazuju da ne postoji mogućnost nastanka prekograničnih uticaja na životnu sredinu. Potencijalni uticaji ograničeni su na područje predmetne lokacije i njeno neposredno okruženje, zbog čega se za ovaj projekat ne očekuje primjena postupka prekogranične procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa odredbama Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu preko državnih granica (Espoo konvencija), Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu i drugih važećih propisa Crne Gore.

4.4. Jačina i složenost uticaja

Jačina i složenost mogućih uticaja planiranog projekta procijenjene su u odnosu na vrstu i kapacitet planirane djelatnosti, karakteristike lokacije, osjetljivost pojedinih elemenata životne sredine, intenzitet i trajanje mogućih emisija, kao i mogućnost međusobnog djelovanja različitih uticaja.

Planirani projekat predstavlja objekat relativno malog kapaciteta, namijenjen servisiranju i pranju motornih vozila, koji će se realizovati u okviru već urbanizovanog i infrastrukturno opremljenog prostora. Tehnološki proces ne podrazumijeva proizvodne aktivnosti, procese sagorijevanja, korišćenje velikih količina opasnih materija niti aktivnosti koje bi predstavljale značajan izvor emisija u životnu sredinu. Iz tog razloga očekuje se da će jačina mogućih uticaja biti mala do umjerena i prvenstveno ograničena na neposredno područje zahvata.

Tokom izvođenja radova najveći intenzitet uticaja odnosiće se na privremeno povećanje buke, pojavu prašine, emisije izduvnih gasova građevinske mehanizacije, nastanak građevinskog otpada i povremeno povećano prisustvo transportnih vozila. Ovi uticaji biće kratkotrajnog karaktera, ograničeni na period izvođenja radova i prestaće njihovim završetkom. Zbog malog obima planiranih građevinskih aktivnosti ne očekuje se njihovo značajno ispoljavanje izvan neposredne okoline lokacije.

Tokom redovnog rada objekta najizraženiji uticaji odnosiće se na nastanak tehnoloških otpadnih voda, emisiju buke, stvaranje otpada i povećano kretanje motornih vozila. Međutim, svi navedeni uticaji biće kontrolisani odgovarajućim tehničkim rješenjima, uključujući vodonepropusne radne površine, zatvoreni sistem odvodnje, taložnik i separator ulja i masti, organizovano upravljanje otpadom, redovno održavanje opreme i primjenu mjera zaštite životne sredine.

Jačina uticaja na vazduh ocjenjuje se kao mala, jer će emisije biti ograničene na izduvne gasove vozila koja koriste objekat i manje količine aerosola nastalih tokom procesa pranja. Ne postoje stacionarni izvori zagađenja, dimnjaci niti tehnološki procesi koji bi mogli izazvati povećane koncentracije zagađujućih materija u ambijentalnom vazduhu.

Uticaj na vode takođe se ocjenjuje kao mali, budući da nije predviđeno direktno ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u površinske ili podzemne vode. Sve otpadne vode prikupljaće se zatvorenim sistemom, prolaziti kroz uređaje za predtretman i tek nakon toga ispuštati u javnu kanalizacionu mrežu. Mogućnost značajnijeg uticaja postoji samo u slučaju

akcidentnog događaja ili ozbiljnog kvara sistema, pri čemu je vjerovatnoća takvog događaja mala uz redovno održavanje i kontrolu opreme.

Jačina uticaja na zemljište ocjenjuje se kao mala. Projekat će zauzeti ograničenu površinu već urbanizovanog prostora, bez prenamjene vrijednog poljoprivrednog ili prirodnog zemljišta. Potencijalna kontaminacija zemljišta moguća je jedino u slučaju izlivanja ulja, goriva ili drugih tečnosti, ali bi takav uticaj bio lokalnog karaktera i mogao bi se sanirati odgovarajućim intervencijama.

Uticaj na biljni i životinjski svijet ocjenjuje se kao zanemarljiv do mali. Lokacija ne predstavlja prirodno stanište od posebnog značaja niti područje rasprostranjenja rijetkih ili ugroženih vrsta. Ne očekuje se uništavanje staništa, fragmentacija prostora niti prekid ekoloških koridora. Eventualni uticaji tokom izvođenja radova odnosiće se na kratkotrajno uznemiravanje uobičajenih urbanih vrsta i neće izazvati trajne promjene biodiverziteta.

Jačina uticaja buke zavisiće od broja uređaja koji istovremeno rade, njihovih tehničkih karakteristika i radnog vremena objekta. Najizraženiji uticaj očekuje se u neposrednoj blizini visokopritisnih pumpi, kompresora i samouslužnih usisivača, dok će se sa udaljenošću nivo buke značajno smanjivati. Zbog urbanog karaktera lokacije i ograničenog kapaciteta objekta ne očekuje se značajno povećanje postojećeg nivoa buke u širem okruženju.

Uticaji na stanovništvo procjenjuju se kao mali. Najvećem stepenu izloženosti biće izloženi zaposleni i korisnici objekta, dok će uticaji na okolno stanovništvo biti ograničeni prvenstveno na povremenu buku i kratkotrajne emisije izduvnih gasova vozila. Primjenom propisanih tehničkih i organizacionih mjera očekuje se da će svi uticaji ostati ispod nivoa koji bi mogao izazvati značajnije posljedice po zdravlje ljudi ili kvalitet života u okolini.

Složenost mogućih uticaja ocjenjuje se kao mala. Projekat ne uključuje složene industrijske procese niti međusobno povezane tehnološke sisteme koji bi mogli izazvati lančane ili teško predvidive posljedice. Većina mogućih uticaja javlja se nezavisno, jasno je prepoznatljivog izvora i može se efikasno kontrolisati standardnim tehničkim i organizacionim mjerama.

Određena međusobna povezanost pojedinih uticaja ipak postoji. Na primjer, neadekvatno održavanje separatora može istovremeno uticati na kvalitet otpadnih voda, povećati mogućnost nastanka neprijatnih mirisa i dovesti do povećanog rizika od kontaminacije zemljišta u slučaju izlivanja. Slično tome, povećan broj korisnika može istovremeno izazvati veći nivo buke, veću potrošnju vode, povećanu količinu otpada i nešto intenzivniji saobraćaj na pristupnim površinama. Međutim, zbog ograničenog kapaciteta objekta i projektovanih tehničkih rješenja, ovakvi kumulativni efekti neće biti izraženi niti će dovesti do značajnijeg povećanja ukupnog opterećenja životne sredine.

Ni u slučaju akcidentnih situacija ne očekuju se uticaji velike jačine ili složenosti. Potencijalni akcidenti, poput manjeg izlivanja ulja ili goriva, kvara separatora, lokalnog požara ili oštećenja sistema za odvodnju, imali bi ograničen prostorni obuhvat i posljedice koje se mogu efikasno kontrolisati i sanirati primjenom predviđenih mjera zaštite i procedura za postupanje u vanrednim situacijama.

Na osnovu vrste projekta, njegovog kapaciteta, karakteristika lokacije i planiranih mjera zaštite može se zaključiti da će mogući uticaji biti pretežno male jačine i niske složenosti. Ne očekuju se uticaji koji bi mogli izazvati značajne ili teško otklonjive promjene u kvalitetu pojedinih segmenata životne sredine, niti međusobno povezani efekti koji bi doveli do značajnog povećanja ukupnog opterećenja prostora. Ukupan uticaj planiranog projekta može se ocijeniti kao mali, lokalnog karaktera i lako upravljiv primjenom predviđenih tehničkih i organizacionih mjera zaštite životne sredine.

4.5. Vjerovatnoća uticaja

Vjerovatnoća nastanka mogućih uticaja procijenjena je na osnovu karakteristika planiranog projekta, primijenjene tehnologije, iskustava sa objektima iste ili slične namjene, tehničkih rješenja predviđenih projektom i planiranih mjera zaštite životne sredine.

Planirani projekat predstavlja objekat relativno malog kapaciteta, sa jednostavnim tehnološkim procesom koji ne uključuje proizvodne aktivnosti, procese sagorijevanja, skladištenje velikih količina opasnih materija niti druge aktivnosti koje bi predstavljale značajan izvor zagađenja životne sredine. Zbog toga je vjerovatnoća nastanka značajnih negativnih uticaja mala, pod uslovom da se objekat izvede, koristi i održava u skladu sa tehničkom dokumentacijom i važećim propisima.

Tokom izvođenja radova sa velikom vjerovatnoćom može doći do privremenog povećanja nivoa buke, pojave prašine, emisije izduvnih gasova građevinske mehanizacije i nastanka građevinskog otpada. Ovi uticaji predstavljaju uobičajenu posljedicu izvođenja građevinskih radova, ali će zbog ograničenog obima zahvata biti lokalnog karaktera, kratkog trajanja i prestati po završetku radova.

Tokom redovnog rada izvjesno je da će nastajati tehnološke otpadne vode, komunalni i drugi tokovi otpada, kao i određeni nivo buke usljed rada visokopritisnih pumpi, kompresora, samouslužnih usisivača i kretanja motornih vozila. Ovi uticaji predstavljaju sastavni dio funkcionisanja auto-perionice, ali će njihov intenzitet ostati nizak zahvaljujući primjeni zatvorenog sistema za prikupljanje i predtretman otpadnih voda, organizovanom upravljanju otpadom, redovnom održavanju opreme i poštovanju propisanih mjera zaštite.

Vjerovatnoća nastanka značajnijeg zagađenja vazduha ocjenjuje se kao mala. Emisije će biti ograničene na izduvne gasove vozila koja koriste objekat i manje količine aerosola nastalih tokom procesa pranja. Zbog kratkog zadržavanja vozila, odsustva stacionarnih izvora emisija i urbanog karaktera lokacije ne očekuje se prekoračenje propisanih vrijednosti kvaliteta vazduha niti značajniji uticaj na okolno stanovništvo.

Vjerovatnoća negativnog uticaja na površinske i podzemne vode tokom redovnog rada takođe je mala. Projektom je predviđeno da se sve tehnološke otpadne vode prikupljaju zatvorenim sistemom, prolaze kroz taložnik i separator ulja i masti i nakon predtretmana ispuštaju u javnu kanalizacionu mrežu. Značajniji uticaj mogao bi nastati jedino u slučaju ozbiljnog kvara sistema, njegovog neodržavanja ili akcidentnog izlivanja većih količina ulja

ili drugih tečnosti. Takvi događaji smatraju se malo vjerovatnim, posebno imajući u vidu obavezu redovnog pregleda, održavanja i pražnjenja uređaja.

Vjerovatnoća kontaminacije zemljišta procjenjuje se kao mala. Potencijalni negativni uticaji mogu nastati usljed slučajnog prosipanja ulja, goriva ili hemijskih sredstava, curenja iz posuda za privremeno skladištenje otpada ili oštećenja sistema za odvodnju. Međutim, zbog vodonepropusnih radnih površina, zatvorenog sistema odvodnje i planiranih mjera za postupanje u slučaju izlivanja, vjerovatnoća trajnog zagađenja zemljišta je veoma mala.

Vjerovatnoća značajnog negativnog uticaja na biljni i životinjski svijet procjenjuje se kao zanemarljiva. Lokacija se nalazi u već urbanizovanom prostoru koji nema karakter prirodnog staništa niti predstavlja područje od posebnog značaja za očuvanje biodiverziteta. Tokom izvođenja radova može doći do privremenog uznemiravanja pojedinih urbanih vrsta, ali se ne očekuje uništavanje staništa, smanjenje brojnosti populacija niti narušavanje ekoloških funkcija šireg prostora.

Vjerovatnoća nastanka neprijatnih mirisa tokom redovnog rada je mala i prvenstveno zavisi od načina održavanja separatora ulja i masti, taložnika, slivnika i prostora za privremeno skladištenje otpada. Redovno čišćenje i pravovremeno pražnjenje ovih sistema praktično eliminišu mogućnost pojave intenzivnih i dugotrajnih mirisa.

Vjerovatnoća nastanka akcidentnih situacija, kao što su izlivanje ulja ili goriva, kvar separatora, požar na vozilu ili elektroinstalacijama i oštećenje sistema za odvodnju, procjenjuje se kao mala. Riječ je o događajima koji se ne mogu potpuno isključiti, ali se njihov nastanak može značajno smanjiti pravilnim održavanjem opreme, redovnim pregledima instalacija, stručnim rukovanjem hemijskim sredstvima, primjenom mjera zaštite od požara i obukom zaposlenih za postupanje u vanrednim situacijama. Čak i u slučaju njihovog nastanka očekuje se da će posljedice biti lokalnog karaktera i ograničene na prostor predmetne lokacije.

Na vjerovatnoću nastanka pojedinih uticaja mogu uticati i spoljašnji faktori, prije svega intenzivne padavine, ekstremno visoke temperature, prekidi u snabdijevanju električnom energijom ili vodom, kao i povećan broj korisnika u pojedinim periodima. Međutim, imajući u vidu karakter projekta i predviđena tehnička rješenja, ne očekuje se da će ovi faktori dovesti do značajnijeg povećanja rizika po životnu sredinu.

Može se zaključiti da je vjerovatnoća pojave uobičajenih operativnih uticaja, poput nastanka otpadnih voda, otpada, buke i kratkotrajnih emisija iz vozila, visoka, jer oni predstavljaju sastavni dio redovnog rada objekta. Istovremeno, vjerovatnoća da će ti uticaji izazvati značajne negativne posljedice po životnu sredinu procjenjuje se kao mala, zahvaljujući ograničenom kapacitetu objekta i primjeni odgovarajućih tehničkih i organizacionih mjera zaštite.

Vjerovatnoća nastanka akcidentnih događaja i značajnijih negativnih posljedica po zemljište, vode, vazduh, biodiverzitet i zdravlje ljudi ocjenjuje se kao niska, dok se vjerovatnoća nastanka prekograničnih ili dugoročnih negativnih uticaja smatra zanemarljivom.

Na osnovu karakteristika projekta, lokacije, tehnologije rada i planiranih mjera zaštite može se zaključiti da je vjerovatnoća nastanka značajnih negativnih uticaja na životnu sredinu mala, a da će se većina mogućih uticaja javljati kao očekivana posljedica redovnog funkcionisanja objekta, pri čemu će njihov intenzitet ostati u granicama koje se mogu efikasno kontrolisati i svesti na prihvatljiv nivo.

4.6. Očekivani nastanak, trajanje, učestalost i vjerovatnoća ponavljanja uticaja

Očekivani nastanak, trajanje, učestalost i vjerovatnoća ponavljanja mogućih uticaja procijenjeni su u odnosu na pojedine faze realizacije projekta, odnosno fazu izvođenja radova, fazu redovnog rada objekta i moguće akcidentne situacije. Pri tome je analizirano da li će se pojedini uticaji javljati jednokratno, povremeno ili kontinuirano, koliko će trajati i da li postoji mogućnost njihovog ponavljanja tokom eksploatacije objekta.

Tokom izvođenja radova očekuje se nastanak privremenih uticaja koji su karakteristični za građevinske aktivnosti. Oni se prvenstveno odnose na emisiju prašine, povećan nivo buke, emisije izduvnih gasova građevinske mehanizacije, nastanak građevinskog otpada i privremeno povećano prisustvo transportnih vozila. Ovi uticaji javljaju se isključivo tokom izvođenja radova, ograničenog su trajanja i potpuno prestaju po završetku izgradnje. Njihova učestalost zavisi od dinamike izvođenja radova i intenziteta angažovanja mehanizacije, ali se ne očekuje njihovo ponavljanje nakon završetka izgradnje objekta.

Tokom redovnog rada objekta pojedini uticaji javljaće se kontinuirano, jer predstavljaju sastavni dio planirane djelatnosti. To se prije svega odnosi na potrošnju vode i električne energije, nastanak tehnoloških otpadnih voda, stvaranje komunalnog i drugih tokova otpada, kao i emisiju buke i kratkotrajnih emisija izduvnih gasova motornih vozila koja koriste objekat. Ovi uticaji trajaće tokom čitavog perioda eksploatacije objekta, ali će njihov intenzitet zavisiti od broja korisnika, radnog vremena i obima pružanja usluga.

Nastanak tehnoloških otpadnih voda očekuje se svakodnevno tokom rada objekta. Njihova količina biće direktno uslovljena brojem opranih vozila i potrošnjom vode. Međutim, zahvaljujući zatvorenom sistemu prikupljanja i predtretmana prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu, ne očekuje se da će njihovo kontinuirano nastajanje dovesti do značajnog negativnog uticaja na životnu sredinu.

Komunalni i ostali tokovi otpada takođe će nastajati kontinuirano tokom rada objekta. Njihova učestalost zavisiće od broja korisnika i obima aktivnosti, dok će se opasni otpad, sadržaj separatora ulja i masti i drugi posebni tokovi otpada pojavljivati znatno rjeđe, uglavnom tokom održavanja opreme ili periodičnog pražnjenja sistema za predtretman otpadnih voda.

Emisije buke očekuju se tokom radnog vremena objekta i biće povremenog karaktera. Njihov intenzitet mijenjaće se u zavisnosti od broja uređaja koji rade istovremeno, korišćenja samouslužnih usisivača, rada visokopritisnih pumpi i broja vozila koja koriste objekat. Izvan radnog vremena ne očekuje se pojava ovih uticaja.

Emisije u vazduh takođe će imati povremen karakter i biće povezane isključivo sa dolaskom, manevrisanjem i odlaskom vozila. Ne očekuje se kontinuirano emitovanje zagađujućih materija, budući da objekat nema stacionarne izvore emisije niti tehnološke procese sagorijevanja.

Uticaji na zemljište, površinske i podzemne vode tokom redovnog rada ne očekuju se u uobičajenim uslovima eksploatacije. Oni bi mogli nastati samo u slučaju akcidentnih događaja, kao što su izlivanje ulja, goriva ili drugih hemijskih sredstava, kvar separatora ulja i masti ili oštećenje sistema za odvodnju. Takvi događaji imaju malu vjerovatnoću nastanka, kratkog su trajanja i, uz pravovremenu intervenciju, njihove posljedice mogu se u potpunosti ili najvećim dijelom otkloniti.

Uticaji na biljni i životinjski svijet očekuju se uglavnom tokom izvođenja radova, kada može doći do privremenog uznemiravanja pojedinih urbanih vrsta usljed prisustva ljudi, građevinske mehanizacije i povećanog nivoa buke. Po završetku radova ovi uticaji prestaju, dok se tokom redovnog rada ne očekuju promjene koje bi mogle dovesti do trajnog narušavanja postojećih staništa ili smanjenja brojnosti biljnih i životinjskih vrsta.

Promjene vizuelnih karakteristika prostora nastaju izgradnjom objekta i traju tokom njegovog korišćenja. Kako je riječ o privremenom montažno-demontažnom objektu, ove promjene nijesu trajnog karaktera i mogu se ukloniti nakon prestanka korišćenja objekta.

Mogućnost ponavljanja pojedinih uticaja razlikuje se u zavisnosti od njihove prirode. Operativni uticaji, kao što su potrošnja vode i energije, nastanak otpadnih voda, otpada, buke i emisija iz vozila, ponavljajuće se svakodnevno tokom rada objekta. Njihovo ponavljanje predstavlja očekivanu posljedicu obavljanja planirane djelatnosti i ne ukazuje na povećanje intenziteta uticaja, pod uslovom da se objekat koristi u skladu sa projektovanom namjenom i da se redovno održava.

Nasuprot tome, akcidentni događaji, uključujući izlivanje ulja ili goriva, kvar sistema za predtretman otpadnih voda, požar ili druga vanredna stanja, ne predstavljaju redovne pojave i ne očekuje se njihovo učestalo ponavljanje. Njihova vjerovatnoća ostaje mala uz primjenu preventivnih mjera, redovne kontrole opreme i odgovarajuću obuku zaposlenih.

Na osnovu karakteristika projekta može se zaključiti da su uticaji tokom izvođenja radova privremeni, kratkotrajni i jednokratni, dok su uticaji tokom redovnog rada kontinuirani ili povremeni, ali malog intenziteta i predvidivog karaktera. Većina uticaja prestaje odmah po prestanku aktivnosti koja ih izaziva, dok se trajni ili teško reverzibilni uticaji ne očekuju. Mogućnost ponavljanja značajnih negativnih uticaja procjenjuje se kao mala, pod uslovom da se objekat koristi i održava u skladu sa tehničkom dokumentacijom i propisanim mjerama zaštite životne sredine.

4.7. Kumulativni uticaj sa drugim postojećim i/ili odobrenim projektima

Kumulativni uticaji predstavljaju ukupno djelovanje planiranog projekta zajedno sa uticajima postojećih, odobrenih ili planiranih zahvata u neposrednom i širem okruženju.

Procjena je izvršena imajući u vidu postojeći način korišćenja prostora, karakter okolnih sadržaja, postojeću saobraćajnu infrastrukturu, komunalne sisteme i druge aktivnosti koje mogu predstavljati izvor opterećenja životne sredine.

Predmetni projekat nalazi se u urbanizovanom dijelu Glavnog grada Podgorice, uz Bulevar Josipa Broza Tita, u prostoru koji karakterišu poslovni, komercijalni, uslužni i infrastrukturni sadržaji. U neposrednom okruženju već postoje saobraćajne površine, poslovni objekti, komunalna infrastruktura i drugi sadržaji karakteristični za urbano područje. Samim tim, planirani objekat neće predstavljati novu vrstu zahvata u prostoru, već će se uklopiti u postojeću funkcionalnu cjelinu.

Najizraženiji postojeći izvor opterećenja životne sredine u okruženju predstavlja drumski saobraćaj na Bulevaru Josipa Broza Tita i okolnim saobraćajnicama. Saobraćaj je već sada dominantan izvor buke, vibracija i emisija izduvnih gasova u ovom dijelu grada. U odnosu na postojeće saobraćajno opterećenje, očekuje se da će broj vozila koja će koristiti autoput predstavljati veoma mali dodatni doprinos ukupnom intenzitetu saobraćaja. Zbog toga se ne očekuje značajno povećanje postojećeg nivoa buke niti koncentracija zagađujućih materija u vazduhu usljed kumulativnog djelovanja.

Kumulativni uticaj na kvalitet vazduha procijenjen je kao mali. Emisije planiranog objekta ograničene su na kratkotrajne emisije iz motornih vozila prilikom ulaska, manevrisanja i izlaska sa lokacije, dok objekat neće imati stacionarne izvore emisija niti tehnološke procese sagorijevanja. Imajući u vidu postojeći nivo saobraćajnih emisija u urbanom području, doprinos planiranog projekta ukupnom opterećenju vazduha smatra se zanemarljivim.

Kumulativni uticaj na vode takođe se ocjenjuje kao mali. Tehnološke otpadne vode neće se ispuštati u prirodni recipijent, već će se preko zatvorenog sistema odvodnje, nakon predtretmana u taložniku i separatoru ulja i masti, ispuštati u javnu kanalizacionu mrežu. Količina otpadnih voda koja će nastajati tokom rada objekta predstavlja mali dio ukupnog opterećenja postojećeg kanalizacionog sistema i ne očekuje se da će izazvati značajno povećanje opterećenja komunalne infrastrukture.

Uticaj na zemljište nema izražen kumulativni karakter. Zahvat zauzima malu površinu unutar već urbanizovanog prostora i ne dovodi do dodatne fragmentacije prirodnih površina niti do značajnog povećanja izgrađenosti područja. Mogućnost zajedničkog djelovanja sa drugim projektima može postojati jedino u slučaju istovremenih akcidentnih događaja, ali se takav scenario smatra malo vjerovatnim.

U pogledu biodiverziteta ne očekuje se kumulativni negativni uticaj. Lokacija se nalazi u prostoru koji je već pod dugotrajnim antropogenim uticajem, bez prirodnih staništa od posebnog značaja i bez zaštićenih područja u neposrednoj blizini. Planirani projekat neće doprinijeti fragmentaciji staništa niti će, zajedno sa drugim postojećim sadržajima, izazvati značajno smanjenje biodiverziteta.

Kumulativni uticaj buke procijenjen je kao ograničen. Postojeći nivo buke u ovom dijelu grada dominantno je uslovljen intenzivnim drumskim saobraćajem i radom postojećih

poslovnih sadržaja. Rad visokopritisnih pumpi, kompresora i samouslužnih usisivača predstavljaće dodatni izvor buke, ali zbog ograničenog kapaciteta objekta i kratkotrajnog rada pojedinih uređaja ne očekuje se značajno povećanje ukupnog nivoa buke u odnosu na postojeće stanje.

Kumulativni uticaj na upravljanje otpadom takođe se ocjenjuje kao mali. Količine komunalnog, ambalažnog i drugih tokova otpada koje će nastajati tokom rada objekta neće predstavljati značajno dodatno opterećenje postojećeg sistema upravljanja otpadom, pod uslovom da se otpad odvaja, privremeno skladišti i predaje ovlašćenim operaterima u skladu sa propisima.

Pri procjeni kumulativnih uticaja razmotrena je i mogućnost realizacije drugih planiranih ili odobrenih zahvata u neposrednom okruženju. Na osnovu raspoložive planske i tehničke dokumentacije nisu identifikovani projekti čija bi istovremena realizacija ili rad, zajedno sa predmetnim projektom, mogli izazvati značajno povećanje opterećenja pojedinih segmenata životne sredine ili prekoračenje propisanih standarda kvaliteta životne sredine.

Imajući u vidu karakter prostora, postojeće urbano i saobraćajno opterećenje, mali kapacitet planiranog objekta, ograničene emisije i primjenu predviđenih mjera zaštite, može se zaključiti da se ne očekuju značajni kumulativni negativni uticaji sa drugim postojećim ili odobrenim projektima. Doprinos predmetnog projekta ukupnom opterećenju životne sredine biće mali i neće dovesti do značajnog povećanja postojećih uticaja niti do prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti kvaliteta životne sredine.

4.8. Mogućnost efektivnog smanjivanja uticaja

Mogućnost efektivnog smanjivanja mogućih negativnih uticaja procijenjena je na osnovu planiranih tehničkih rješenja, organizacije rada, karakteristika tehnološkog procesa i mjera zaštite životne sredine koje će biti primijenjene tokom izvođenja radova i redovnog rada objekta.

Planirani projekat ne podrazumijeva složene industrijske procese niti aktivnosti koje proizvode velike količine emisija ili otpada. Većina mogućih uticaja nastaje u ograničenom prostoru i može se efikasno kontrolisati primjenom standardnih tehničkih, organizacionih i operativnih mjera. Zbog toga se očekuje da će svi značajniji uticaji biti svedeni na prihvatljiv nivo.

Tokom izvođenja radova moguće je uspješno smanjiti emisiju prašine redovnim kvašenjem radnih površina u sušnim periodima, održavanjem građevinske mehanizacije u ispravnom stanju, ograničavanjem brzine kretanja vozila unutar gradilišta i pravovremenim uklanjanjem građevinskog otpada. Emisije izduvnih gasova i nivo buke mogu se dodatno smanjiti korišćenjem tehnički ispravne mehanizacije, racionalnom organizacijom radova i izbjegavanjem nepotrebnog rada motora u praznom hodu.

Najznačajniji uticaji tokom redovnog rada odnose se na tehnološke otpadne vode. Njihovo efektivno smanjivanje obezbijeđeno je projektovanjem zatvorenog sistema prikupljanja i

odvodnje, izvođenjem vodonepropusnih radnih površina i ugradnjom taložnika i separatora ulja i masti. Ovakvim tehničkim rješenjem sprječava se direktno dospijevanje zagađujućih materija u zemljište, površinske i podzemne vode, dok se otpadne vode prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu dovode na odgovarajući nivo kvaliteta.

Mogućnost smanjenja uticaja na zemljište obezbijeđena je izvođenjem vodonepropusnih površina, pravilnim skladištenjem hemijskih sredstava, organizovanim prikupljanjem otpada i obezbjeđivanjem sredstava za brzo saniranje eventualnih izlivanja. U slučaju akcidentnog prosipanja ulja, goriva ili drugih tečnosti moguće je odmah primijeniti apsorpciona sredstva, ukloniti kontaminirani materijal i spriječiti dalje širenje zagađenja.

Uticaji na vazduh mogu se efikasno kontrolisati ograničavanjem rada motora vozila tokom pranja, redovnim održavanjem opreme, pravilnim doziranjem hemijskih sredstava i korišćenjem proizvoda koji ispunjavaju propisane zahtjeve u pogledu zaštite životne sredine. Zbog odsustva stacionarnih izvora emisija mogućnosti kontrole emisija ocjenjuju se kao veoma dobre.

Buka koja nastaje radom visokopritisnih pumpi, kompresora i samouslužnih usisivača može se uspješno smanjiti izborom opreme sa nižim nivoom zvučne snage, njenim redovnim održavanjem i pravilnim rasporedom uređaja unutar objekta. Dodatno smanjenje uticaja postiže se organizacijom radnog vremena i izbjegavanjem nepotrebnog istovremenog rada većeg broja uređaja.

Efektivno smanjivanje uticaja otpada obezbjeđuje se odvajanjem otpada prema vrstama na mjestu nastanka, privremenim skladištenjem u odgovarajućim posudama i redovnom predajom ovlašćenim operaterima. Posebna pažnja biće posvećena upravljanju sadržajem separatora ulja i masti, otpadnim uljima, zauljenim apsorbentima i drugim posebnim tokovima otpada kako bi se spriječila kontaminacija zemljišta i voda.

Uticaji na biljni i životinjski svijet mogu se svesti na minimum ograničavanjem radova na prostor planiranog zahvata, racionalnim korišćenjem zemljišta, održavanjem urednosti gradilišta i sprječavanjem nekontrolisanog rasipanja otpada i hemijskih sredstava. Budući da se projekat realizuje u već urbanizovanom području, mogućnosti očuvanja postojećih prirodnih vrijednosti ocjenjuju se kao veoma dobre.

Mogućnost smanjivanja rizika od akcidentnih situacija zasniva se na redovnom održavanju tehnološke opreme, periodičnoj kontroli separatora ulja i masti, pregledu instalacija, pravilnom skladištenju hemijskih sredstava, obezbjeđivanju odgovarajuće protivpožarne opreme i osposobljavanju zaposlenih za postupanje u vanrednim situacijama. Pravovremenim reagovanjem moguće je spriječiti širenje posljedica i svesti njihov uticaj na najmanju moguću mjeru.

Efikasnost svih planiranih mjera dodatno će biti obezbijeđena redovnim nadzorom nad radom objekta, periodičnim održavanjem opreme, kontrolom sistema za odvodnju i predtretman otpadnih voda, vođenjem propisanih evidencija o otpadu i dosljednom

primjenom zakonskih obaveza iz oblasti zaštite životne sredine i bezbjednosti i zdravlja na radu.

Imajući u vidu karakter projekta, njegov mali kapacitet, primijenjena tehnička rješenja i planirane organizacione mjere, može se zaključiti da postoji visok stepen mogućnosti efektivnog smanjivanja svih identifikovanih negativnih uticaja. Primjenom predviđenih mjera većina uticaja može se spriječiti ili svesti na nivo koji neće izazvati značajne promjene kvaliteta životne sredine niti ugroziti zdravlje ljudi ili prirodne vrijednosti prostora.

5. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

5.1. Mogući značajni uticaji koji su posljedica očekivanih zagađujućih materija, emisija i proizvodnje otpada

Tokom izvođenja radova i redovnog rada planiranog objekta može doći do nastanka određenih emisija i otpada koji predstavljaju potencijalne izvore opterećenja životne sredine. Vrsta i intenzitet ovih uticaja zavise od karakteristika tehnološkog procesa, broja korisnika objekta, količine korišćene vode i hemijskih sredstava, načina upravljanja otpadom, kao i od tehničke ispravnosti ugrađene opreme.

Tokom izvođenja radova očekuje se nastanak privremenih emisija prašine usljed pripreme terena, dopreme građevinskog materijala i kretanja građevinske mehanizacije. Istovremeno će nastajati izduvni gasovi motora građevinskih mašina i transportnih vozila, kao i povećan nivo buke karakterističan za građevinske aktivnosti. Ove emisije biće ograničene na period izvođenja radova, lokalnog karaktera i prestaju njihovim završetkom. Zbog ograničenog obima planiranih radova ne očekuje se značajno pogoršanje kvaliteta vazduha niti povećanje nivoa buke u širem okruženju.

Tokom redovnog rada objekta najznačajniji izvor mogućeg opterećenja predstavljaju tehnološke otpadne vode koje nastaju pranjem motornih vozila. Ove vode mogu sadržati suspendovane materije, čestice zemlje i pijeska, tragove mineralnih ulja i masti, ostatke goriva, deterdženata, voskova i drugih sredstava koja se koriste u procesu pranja. Ukoliko bi se ovakve vode nekontrolisano ispuštale u životnu sredinu, mogle bi izazvati zagađenje zemljišta, površinskih i podzemnih voda. Međutim, projektom je predviđeno da se sve tehnološke otpadne vode prikupljaju zatvorenim sistemom odvodnje i prije ispuštanja u javnu kanalizacionu mrežu prolaze kroz taložnik i separator ulja i masti, čime se njihovo zagađujuće opterećenje značajno smanjuje.

Emisije u vazduh tokom rada objekta biće ograničene prvenstveno na izduvne gasove motornih vozila prilikom ulaska, manevrisanja i izlaska sa lokacije. Budući da objekat nema stacionarne izvore sagorijevanja niti druge tehnološke procese koji proizvode emisije u vazduh, ne očekuje se značajno povećanje koncentracija zagađujućih materija u odnosu na postojeće stanje kvaliteta vazduha u predmetnom području. Povremeno može doći do stvaranja aerosola prilikom rada visokopritisnih uređaja za pranje, ali će njihov uticaj biti ograničen na neposredni prostor boksova za pranje.

Tokom rada objekta očekuje se i emisija buke koja nastaje radom visokopritisnih pumpi, kompresora, samouslužnih usisivača, servisne opreme i kretanjem motornih vozila. Ovi izvori predstavljaju uobičajene izvore buke za objekte ove namjene. Imajući u vidu ograničen kapacitet objekta, urbanizovan karakter lokacije i tehničke karakteristike planirane opreme, ne očekuje se da će buka izazvati značajno povećanje postojećeg nivoa opterećenja životne sredine.

Tokom redovnog rada nastajace različite vrste otpada. Pored komunalnog otpada koji nastaje uobičajenim korišćenjem objekta, očekuje se nastanak ambalažnog otpada od

hemijskih sredstava, sadržaja taložnika i separatora ulja i masti, zauzjenih apsorbentata, filtera, krpa i drugih materijala koji mogu biti kontaminirani uljima ili drugim opasnim supstancama. U zavisnosti od obima servisnih aktivnosti mogu nastajati i manje količine otpadnih ulja, filtera, rashladnih i drugih servisnih tečnosti.

Nepravilno upravljanje navedenim vrstama otpada moglo bi predstavljati izvor zagađenja zemljišta i voda, kao i povećati rizik od nastanka neprijatnih mirisa. Međutim, projektom je predviđeno odvojeno prikupljanje otpada prema njegovim vrstama, privremeno skladištenje u odgovarajućim posudama i redovna predaja ovlaštenim operaterima, čime se mogućnost negativnog uticaja svodi na minimum.

Ne očekuju se značajne emisije toplote, jonizujućeg ili nejonizujućeg zračenja, niti druge vrste emisija koje bi mogle predstavljati značajan izvor opterećenja životne sredine.

Mogućnost nastanka neprijatnih mirisa prvenstveno je povezana sa sadržajem taložnika i separatora ulja i masti, kao i sa nepravilnim skladištenjem otpada ili hemijskih sredstava. Redovnim održavanjem sistema za predtretman otpadnih voda, pravovremenim pražnjenjem separatora i pravilnim upravljanjem otpadom ne očekuje se pojava intenzivnih ili dugotrajnih neprijatnih mirisa.

Značajniji negativni uticaji na životnu sredinu mogli bi nastati jedino u slučaju akcidentnih situacija, kao što su veća izlivanja ulja ili goriva, kvar separatora ulja i masti, požar ili nepravilno rukovanje opasnim materijama. Međutim, vjerovatnoća nastanka takvih događaja je mala, a njihove posljedice mogu se ograničiti i sanirati primjenom predviđenih tehničkih i organizacionih mjera.

Na osnovu karakteristika projekta, količine očekivanih emisija, vrste zagađujućih materija i planiranog sistema upravljanja otpadom može se zaključiti da se tokom redovnog rada ne očekuju značajni negativni uticaji na kvalitet vazduha, voda, zemljišta, biodiverziteta niti na zdravlje ljudi. Emisije i nastali otpad biće lokalnog karaktera, kontrolisani odgovarajućim tehničkim rješenjima i upravljani u skladu sa važećim propisima, zbog čega se njihov ukupni uticaj na životnu sredinu može ocijeniti kao mali i prihvatljiv.

5.2. Mogući značajni uticaji koji su posljedica korišćenja prirodnih resursa

Planirani projekat podrazumijeva korišćenje prirodnih resursa u obimu koji je neophodan za funkcionisanje objekta za servisiranje i pranje motornih vozila. Korišćenje prirodnih resursa odnosi se prvenstveno na zemljište, tlo, vodu i električnu energiju, dok se biodiverzitet koristi isključivo posredno, kroz korišćenje prostora na kojem se projekat realizuje.

Najizraženije korišćenje prirodnih resursa odnosi se na zemljište. Projekat će biti realizovan na katastarskoj parceli broj 1225 KO Zaton, ukupne površine 2.323,17 m², pri čemu bruto građevinska površina planiranog objekta iznosi 82,56 m², dok manipulativne površine zauzimaju 639,84 m². Lokacija je planskim dokumentima predviđena za postavljanje privremenog objekta – samouslužne autoparionice, u okviru prostora koji je već opremljen

potrebnom komunalnom i saobraćajnom infrastrukturu. Realizacijom projekta neće doći do prenamjene šumskog niti poljoprivrednog zemljišta od posebne vrijednosti, kao ni do zauzimanja prirodnih staništa ili drugih vrijednih prirodnih površina. Najveći dio parcele, odnosno 1.600,77 m² (68,91 % ukupne površine), zadržaće karakter zelenih površina, čime će se očuvati prirodna propusnost prostora i postojeći ambijent. Ograničen prostorni obuhvat zahvata i montažno-demontažni karakter objekta ukazuju da korišćenje zemljišta neće izazvati značajne promjene u načinu korišćenja prostora niti trajni gubitak zemljišnog resursa.

Tokom izvođenja radova doći će do privremenog narušavanja površinskog sloja tla na dijelu lokacije na kojem se izvode građevinski radovi. Ove promjene biće ograničene isključivo na prostor zahvata i neće izazvati degradaciju tla izvan granica parcele. Nakon završetka radova tlo će biti uređeno u skladu sa projektnim rješenjem, dok će sve površine koje nijesu obuhvaćene objektom ostati u postojećoj funkciji. Tokom redovnog rada objekta ne očekuje se dalje korišćenje tla niti promjene njegovih fizičkih, hemijskih ili bioloških osobina, osim u slučaju akcidentnog izlivanja ulja ili drugih hemijskih materija, čija je vjerovatnoća mala i koje se mogu uspješno spriječiti izvođenjem vodonepropusnih površina i zatvorenog sistema odvodnje.

Voda predstavlja osnovni prirodni resurs koji će se koristiti tokom eksploatacije objekta. Koristiće se za proces pranja vozila, održavanje higijene objekta i sanitarne potrebe zaposlenih. Potrošnja vode biće obezbijedena iz javnog vodovodnog sistema i neće zahtijevati zahvatanje vode iz prirodnih vodotokova ili podzemnih izvorišta. Imajući u vidu ograničen kapacitet objekta, ne očekuje se da će potrošnja vode predstavljati značajno opterećenje postojećeg sistema vodosnabdijevanja niti da će uticati na raspoloživost vodnih resursa. Dodatno, racionalnim korišćenjem vode, redovnim održavanjem instalacija i sprječavanjem gubitaka moguće je ostvariti visok stepen efikasnosti u korišćenju ovog resursa.

Uticaj na biodiverzitet procjenjuje se kao zanemarljiv. Lokacija projekta nalazi se u urbanizovanom području koje je već pod dugotrajnim antropogenim uticajem i ne predstavlja prirodno stanište od posebnog značaja. Realizacijom projekta neće doći do uklanjanja prirodnih biljnih zajednica, uništavanja staništa, prekidanja migracionih koridora niti ugrožavanja zaštićenih biljnih ili životinjskih vrsta. Eventualni uticaji tokom izvođenja radova odnosiće se na kratkotrajno uznemiravanje pojedinih urbanih vrsta usljed prisustva ljudi i građevinske mehanizacije, ali će takvi uticaji biti lokalni, privremeni i potpuno reverzibilni.

Pored navedenih prirodnih resursa, tokom rada objekta koristiće se električna energija za rad visokopritisnih pumpi, kompresora, samouslužnih usisivača, rasvjete i druge prateće opreme. Potrošnja energije neće zahtijevati izgradnju novih energetske kapaciteta niti će predstavljati značajno opterećenje elektroenergetskog sistema. Primjenom energetske efikasne opreme i racionalnim upravljanjem potrošnjom moguće je dodatno smanjiti korišćenje energetske resursa i povećati ukupnu energetske efikasnost objekta.

Može se zaključiti da korišćenje prirodnih resursa tokom realizacije i eksploatacije projekta neće izazvati njihovo značajno iscrpljivanje niti trajno narušavanje njihovih prirodnih funkcija. Zahvat se realizuje na već urbanizovanom prostoru, bez zauzimanja vrijednih prirodnih površina i bez korišćenja prirodnih resursa u obimu koji bi mogao dovesti do značajnih negativnih posljedica po životnu sredinu. Uz racionalno korišćenje vode i energije, zaštitu tla od mogućeg zagađenja i očuvanje postojećih prirodnih vrijednosti prostora, uticaji koji proizlaze iz korišćenja prirodnih resursa mogu se ocijeniti kao **mali i prihvatljivi**.

6. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA

Mjere zaštite životne sredine definisane su na osnovu rezultata izvršene procjene mogućih uticaja planiranog projekta, karakteristika predmetne lokacije, planirane tehnologije rada, prirodnih osobina prostora, važećih zakonskih propisa i principa preventivne zaštite životne sredine.

Njihov osnovni cilj je sprječavanje nastanka negativnih uticaja gdje je to moguće, odnosno njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru primjenom odgovarajućih tehničkih, tehnoloških, organizacionih i operativnih mjera tokom pripreme, izgradnje, eksploatacije i održavanja planiranog objekta auto-perionice.

Planirani objekat projektovan je primjenom savremenih tehničkih rješenja koja omogućavaju racionalno korišćenje prirodnih resursa, kontrolisano upravljanje tehnološkim i sanitarnim otpadnim vodama, pravilno upravljanje svim vrstama otpada, efikasno korišćenje energije i visok nivo zaštite zemljišta, površinskih i podzemnih voda.

Prilikom definisanja mjera zaštite uzete su u obzir karakteristike postojećeg stanja životne sredine, urbanističke karakteristike predmetnog područja, postojeća komunalna infrastruktura, procijenjeni intenzitet rada objekta, kao i mogući kumulativni uticaji sa drugim postojećim sadržajima u neposrednom okruženju.

Mjere zaštite predstavljaju sastavni dio sistema upravljanja životnom sredinom tokom cijelog životnog vijeka objekta i obuhvataju aktivnosti koje se sprovode prije početka radova, tokom izvođenja radova, tokom redovne eksploatacije objekta, kao i u slučaju akcidentnih situacija ili prestanka rada objekta.

Njihova dosljedna primjena obezbijediće da svi identifikovani uticaji ostanu u granicama propisanim nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima zaštite životne sredine i principima održivog razvoja.

Mjere zaštite razvrstane su prema pojedinim komponentama životne sredine i fazama realizacije projekta kako bi se omogućila njihova efikasna primjena, praćenje i kontrola tokom cijelog perioda izgradnje i eksploatacije planiranog objekta

6.1. Mjere propisane zakonima, drugim propisima, normativima i standardima

Mjere zaštite životne sredine definisane ovom dokumentacijom zasnovane su na odredbama važećih zakona Crne Gore iz oblasti zaštite životne sredine, upravljanja vodama, upravljanja otpadom, zaštite od buke, zaštite vazduha, zaštite na radu, zaštite od požara, kao i na odgovarajućim podzakonskim aktima, tehničkim propisima, standardima i uslovima nadležnih organa i javnih preduzeća.

Njihova primjena predstavlja obavezu investitora, izvođača radova i budućeg korisnika objekta tokom svih faza realizacije projekta, odnosno tokom pripreme, izgradnje, eksploatacije i eventualnog prestanka korišćenja objekta.

U cilju sprječavanja ili svođenja na najmanju moguću mjeru negativnih uticaja na životnu sredinu neophodno je sprovesti sljedeće mjere:

Mjera zaštite	Rok sprovođenja	Odgovorno lice
Izvođenje svih radova u skladu sa odobrenom projektnom dokumentacijom i važećim propisima	Prije početka i tokom izvođenja radova	Investitor i izvođač
Pribavljanje svih potrebnih saglasnosti i odobrenja nadležnih organa i komunalnih preduzeća	Prije početka izvođenja radova	Investitor
Organizovanje gradilišta u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine, zaštiti na radu i zaštiti od požara	Prije početka radova	Izvođač
Obezbijediti sprovođenje svih mjera zaštite propisanih ovim Elaboratom	Tokom cijelog perioda izvođenja radova	Investitor i izvođač
Primjena mjera zaštite od prašine, buke i vibracija	Kontinuirano tokom izgradnje	Izvođač
Spriječiti nekontrolisano ispuštanje otpadnih voda u zemljište i vodotoke	Kontinuirano	Izvođač i korisnik
Ugraditi taložnik i separator ulja i masti prije puštanja objekta u rad	Prije početka eksploatacije	Investitor
Obavljati redovno održavanje separatora, taložnika i sistema odvodnje	Kontinuirano tokom eksploatacije	Korisnik objekta
Voditi evidenciju o nastanku, skladištenju i predaji otpada ovlašćenim operaterima	Kontinuirano	Korisnik objekta
Predavati opasni otpad isključivo licima koja posjeduju dozvolu za upravljanje opasnim otpadom	Po nastanku otpada	Korisnik objekta
Koristiti isključivo sredstva za pranje koja ispunjavaju zahtjeve u pogledu biorazgradivosti i zaštite voda	Kontinuirano	Korisnik objekta
Redovno kontrolisati ispravnost elektroinstalacija, vodovodne mreže i opreme	Najmanje jednom godišnje ili prema uputstvu proizvođača	Korisnik objekta

Mjera zaštite	Rok sprovođenja	Odgovorno lice
Obučiti zaposlene za postupanje u slučaju akcidentnih situacija	Prije početka rada i periodično	Korisnik objekta
Primjenjivati mjere zaštite na radu i zaštite od požara	Kontinuirano	Korisnik objekta

Opšte mjere zaštite

Opšte mjere zaštite predstavljaju skup preventivnih, organizacionih i tehničkih aktivnosti koje se primjenjuju tokom pripreme, izgradnje i eksploatacije planiranog objekta, sa ciljem očuvanja kvaliteta svih komponenti životne sredine, racionalnog korišćenja prirodnih resursa i usklađenosti rada objekta sa važećim propisima iz oblasti zaštite životne sredine.

Sve aktivnosti na realizaciji i korišćenju planiranog objekta sprovodiće se u skladu sa važećom planskom dokumentacijom, izdatim urbanističko-tehničkim uslovima, tehničkom dokumentacijom, uslovima nadležnih organa, kao i zakonskim i podzakonskim propisima kojima se uređuju oblasti zaštite životne sredine, upravljanja vodama, upravljanja otpadom, zaštite od buke, zaštite vazduha i zaštite i zdravlja na radu.

Tokom izgradnje i eksploatacije objekta neophodno je obezbijediti poštovanje propisanih graničnih vrijednosti emisija u vazduh, vode i zemljište, kao i dozvoljenih nivoa buke i drugih parametara od značaja za zaštitu životne sredine. Posebna pažnja posvetiće se racionalnom korišćenju prirodnih resursa, prije svega vode i električne energije, primjenom savremene opreme visokog stepena energetske efikasnosti i odgovarajućih organizacionih mjera kojima se smanjuje nepotrebna potrošnja resursa.

Svi uređaji, instalacije i sistemi koji imaju funkciju zaštite životne sredine, naročito sistem za prikupljanje i tretman tehnoloških otpadnih voda, taložnik, separator ulja i masti, kanalizaciona mreža i prateća oprema, redovno će se kontrolisati, servisirati i održavati u skladu sa uputstvima proizvođača i važećim tehničkim standardima, kako bi se obezbijedilo njihovo pouzdano i kontinuirano funkcionisanje.

Tokom rada objekta obezbijediće se selektivno sakupljanje, privremeno skladištenje i dalje upravljanje svim vrstama otpada u skladu sa njihovim karakteristikama i važećim propisima o upravljanju otpadom. Posebna pažnja biće posvećena pravilnom postupanju sa opasnim otpadom koji može nastati prilikom održavanja separatora ulja i masti, kao i prilikom korišćenja hemijskih sredstava za pranje vozila.

Radne, manipulativne i saobraćajne površine održavaće se urednim i čistim, uz redovno uklanjanje eventualnih prosutih materija, otpada i drugih zagađujućih supstanci, čime će se spriječiti njihovo dospijevanje u zemljište, površinske i podzemne vode. Istovremeno će se preduzimati sve potrebne preventivne mjere radi sprječavanja nekontrolisanog rasipanja otpada, prosipanja hemijskih

sredstava i nastanka drugih akcidentnih situacija koje bi mogle imati negativan uticaj na životnu sredinu.

Dosljednom primjenom navedenih opštih mjera zaštite obezbijediće se visok nivo zaštite životne sredine, očuvanje prirodnih resursa i usklađenost rada planiranog objekta sa principima održivog razvoja, najboljim raspoloživim praksama i važećim nacionalnim propisima iz oblasti zaštite životne sredine.

Administrativne mjere zaštite

Pored tehničkih i organizacionih mjera zaštite, neophodno je uspostaviti odgovarajući sistem administrativnih mjera kojima će se obezbijediti dosljedna primjena svih zahtjeva iz oblasti zaštite životne sredine tokom izgradnje i eksploatacije planiranog objekta auto-perionice.

Investitor je dužan da prije početka izvođenja radova odredi odgovorno lice koje će pratiti sprovođenje mjera zaštite životne sredine definisanih ovim Elaboratom, važećim zakonskim propisima i projektnom dokumentacijom. Tokom izvođenja radova potrebno je obezbijediti stručni nadzor nad realizacijom projekta, kako bi se osiguralo da se sve aktivnosti izvode u skladu sa odobrenom tehničkom dokumentacijom i propisanim uslovima zaštite životne sredine.

Obaveze izvođača radova u pogledu sprovođenja mjera zaštite životne sredine treba jasno definisati ugovornom dokumentacijom, čime će se obezbijediti odgovornost svih učesnika u realizaciji projekta za dosljednu primjenu propisanih mjera tokom izvođenja radova.

Tokom eksploatacije objekta korisnik je dužan da vodi urednu i ažurnu evidenciju o radu sistema za zaštitu životne sredine, uključujući podatke o nastanku i upravljanju svim vrstama otpada, pražnjenju i održavanju taložnika i separatora ulja i masti, servisiranju tehnološke opreme, pregledima instalacija, kao i predaji otpada ovlašćenim operaterima. Sva prateća dokumentacija, uključujući servisne zapisnike, izvještaje o održavanju, potvrde o preuzimanju otpada i drugu relevantnu evidenciju, mora se uredno čuvati i biti dostupna nadležnim organima tokom vršenja inspekcijskog nadzora.

Korisnik objekta je obavezan da omogući nesmetano sprovođenje inspekcijskog nadzora od strane nadležnih organa, da postupa po izdatim nalogima i mjerama, kao i da u propisanim rokovima otkloni eventualno utvrđene nepravilnosti.

Posebna pažnja mora se posvetiti kontinuiranom informisanju i stručnom osposobljavanju zaposlenih u oblasti zaštite životne sredine, zaštite i zdravlja na radu, zaštite od požara i postupanja u slučaju akcidentnih situacija. Obuke je potrebno sprovoditi prije početka rada zaposlenih, kao i periodično tokom eksploatacije objekta, radi održavanja potrebnog nivoa znanja i spremnosti za reagovanje u vanrednim okolnostima.

Primjenom navedenih administrativnih mjera uspostavlja se efikasan sistem upravljanja životnom sredinom kojim se obezbjeđuje kontinuirana kontrola rada objekta, poštovanje zakonskih obaveza, pravovremeno otklanjanje uočenih nedostataka i trajno unapređenje mjera zaštite životne sredine tokom cijelog životnog vijeka planiranog objekta.

Sve navedene mjere sprovodiće se u skladu sa:

- ❖ Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu;
- ❖ Zakonom o zaštiti životne sredine;
- ❖ Zakonom o upravljanju otpadom;
- ❖ Zakonom o vodama;
- ❖ Zakonom o zaštiti vazduha;
- ❖ Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini;
- ❖ Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu;
- ❖ Zakonom o zaštiti i spašavanju;
- ❖ Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata;
- ❖ Pravilnikom o kvalitetu i sanitarnim uslovima za ispuštanje otpadnih voda;
- ❖ Pravilnikom o klasifikaciji otpada i Katalogu otpada;
- ❖ odgovarajućim crnogorskim i međunarodnim standardima (MEST, EN i ISO) koji se odnose na projektovanje, izvođenje, zaštitu od požara, električne instalacije, upravljanje otpadom i zaštitu životne sredine.

Dosljednom primjenom navedenih tehničkih, organizacionih i administrativnih mjera, kao i poštovanjem važećih zakonskih propisa, standarda i normi, obezbijediće se da izgradnja i eksploatacija planirane auto-perionice ne prouzrokuju značajne negativne uticaje na životnu sredinu, zdravlje ljudi niti kvalitet života u neposrednom i širem okruženju. Istovremeno će biti obezbijedena usklađenost rada objekta sa principima održivog razvoja, prevencije zagađenja i odgovornog upravljanja prirodnim resursima.

6.2. Mjere u slučaju udesa ili velikih nesreća

Iako planirani objekat ne predstavlja postrojenje sa povećanim rizikom od velikih hemijskih ili tehnoloških udesa, tokom rada nije moguće u potpunosti isključiti mogućnost nastanka vanrednih događaja koji mogu izazvati privremene negativne uticaje na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Potencijalne akcidentne situacije mogu biti posljedica izlivanja ulja, goriva ili drugih hemijskih sredstava, kvara sistema za odvodnju i separatora ulja i masti, požara na vozilu ili elektroinstalacijama, kvara elektroenergetske opreme, kao i djelovanja ekstremnih vremenskih prilika.

U slučaju izlivanja ulja, goriva ili drugih opasnih materija potrebno je odmah zaustaviti izvor zagađenja, spriječiti širenje izlivena materije prema slivnicima i sistemu odvodnje, primijeniti odgovarajuća apsorpciona sredstva i ukloniti kontaminirani materijal. Sav sakupljeni materijal potrebno je privremeno skladištiti u odgovarajućoj ambalaži i predati ovlašćenom operateru za upravljanje otpadom.

U slučaju kvara separatora ulja i masti ili sistema za odvodnju potrebno je odmah obustaviti rad dijela objekta koji proizvodi tehnološke otpadne vode, otkloniti kvar u najkraćem mogućem roku i nastaviti rad tek nakon provjere ispravnosti sistema.

U slučaju požara potrebno je odmah prekinuti rad objekta, isključiti napajanje električnom energijom ukoliko je to moguće bez ugrožavanja bezbjednosti zaposlenih, primijeniti

raspoloživa sredstva za početno gašenje požara i obavijestiti nadležnu službu zaštite i spašavanja. Istovremeno je potrebno izvršiti evakuaciju zaposlenih i korisnika sa ugroženog područja i onemogućiti pristup neovlašćenim licima.

U slučaju oštećenja elektroinstalacija ili druge tehničke opreme potrebno je odmah isključiti neispravnu opremu iz rada, obezbijediti mjesto događaja i izvršiti popravku isključivo od strane stručnog i ovlašćenog lica.

U slučaju obilnih padavina ili drugih ekstremnih meteoroloških pojava potrebno je kontrolisati funkcionalnost sistema za odvodnju, spriječiti zadržavanje vode na manipulativnim površinama i, ukoliko postoji opasnost od plavljenja ili ugrožavanja bezbjednosti zaposlenih i korisnika, privremeno obustaviti rad objekta do normalizacije uslova.

Nosilac projekta dužan je da obezbijedi odgovarajuću protivpožarnu opremu, sredstva za sanaciju izlivanja opasnih materija, komplet prve pomoći i jasno definisane procedure postupanja u slučaju akcidenta. Zaposleni moraju biti upoznati sa načinom postupanja u vanrednim situacijama, lokacijom opreme za hitne intervencije i obavezom hitnog obavješćavanja nadležnih službi kada postoji opasnost po životnu sredinu ili zdravlje ljudi.

Primjenom navedenih mjera moguće je spriječiti širenje posljedica akcidentnih događaja i svesti njihov uticaj na najmanju moguću mjeru.

6.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine

Zaštita životne sredine zasniva se na primjeni preventivnih tehničkih rješenja kojima se sprječava nastanak zagađenja ili se njegovi eventualni uticaji svode na najmanju moguću mjeru. Planirana tehnička rješenja obuhvataju zaštitu zemljišta, voda, vazduha i upravljanje otpadom, uz primjenu principa racionalnog korišćenja prirodnih resursa i održivog upravljanja otpadom.

Osnovnu mjeru zaštite voda predstavlja zatvoreni sistem prikupljanja tehnoloških otpadnih voda sa svih radnih površina na kojima se obavlja pranje vozila. Sve tehnološke otpadne vode odvođiće se preko vodonepropusnog sistema odvodnje do taložnika i separatora ulja i masti, gdje će se izvršiti izdvajanje suspendovanih materija, pijeska, mulja, mineralnih ulja i drugih lakih naftnih derivata. Tek nakon izvršenog predtretmana otpadne vode ispušćaće se u javnu kanalizacionu mrežu, u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

Za zaštitu zemljišta predviđene su vodonepropusne radne i manipulativne površine koje sprječavaju infiltraciju tehnoloških voda i eventualno prosutih hemijskih materija u tlo i podzemne vode. Sve površine na kojima postoji mogućnost kontakta sa uljima, gorivom ili drugim zagađujućim materijama biće izvedene od materijala otpornih na hemijsko djelovanje i sa odgovarajućim padovima prema sistemu odvodnje.

Upravljanje otpadom zasnivaće se na principu odvojenog sakupljanja otpada prema njegovim svojstvima i načinu daljeg postupanja. Komunalni i ambalažni otpad privremeno

će se skladištiti u odgovarajućim posudama do preuzimanja od strane nadležnog komunalnog preduzeća. Posebni tokovi otpada, uključujući sadržaj taložnika i separatora ulja i masti, zauljene apsorbente, filtere, zauljene krpe, ambalažu od hemijskih sredstava i druge vrste otpada koje mogu sadržati opasne materije, skladišće se odvojeno u odgovarajućim, označenim i vodonepropusnim posudama i predavati isključivo ovlaštenim operaterima za upravljanje otpadom.

Reciklaža će se sprovoditi u skladu sa mogućnostima koje proizlaze iz karaktera nastalog otpada. Papir, karton, plastika, metal i druga reciklabilna ambalaža odvajace se na mjestu nastanka i predavati ovlaštenim sakupljačima ili operaterima za reciklažu. Na taj način smanjiće se količina otpada koja se upućuje na konačno zbrinjavanje i doprinijeti efikasnijem korišćenju sekundarnih sirovina.

Otpad koji nije moguće reciklirati ili ponovo koristiti predavaće se ovlaštenim operaterima radi daljeg tretmana ili konačnog zbrinjavanja u skladu sa važećim propisima. Za opasni otpad primjenjivaće se posebni postupci privremenog skladištenja, transporta i konačnog tretmana, čime će se spriječiti mogućnost zagađenja zemljišta, voda i vazduha.

Radi smanjenja potrošnje prirodnih resursa predviđeno je racionalno korišćenje vode i električne energije kroz redovno održavanje instalacija, blagovremeno otklanjanje kvarova i korišćenje tehnički efikasne opreme. Preventivno održavanje visokopritisnih pumpi, kompresora, separatora ulja i masti, sistema odvodnje i ostale tehnološke opreme predstavlja jednu od osnovnih tehničkih mjera zaštite životne sredine, jer se na taj način sprječava nastanak curenja, povećanih emisija i drugih neželjenih pojava.

U slučaju akcidentnog izlivanja ulja, goriva ili drugih hemijskih materija primjenjivaće se planirane mjere sanacije koje obuhvataju zaustavljanje izvora zagađenja, upotrebu apsorpcionih sredstava, uklanjanje kontaminiranog materijala i njegovo zbrinjavanje preko ovlaštenog operatera. Nakon uklanjanja uzroka akcidenta izvršiće se pregled zahvaćene površine i, po potrebi, dodatna sanacija kako bi se spriječilo dalje širenje zagađenja.

S obzirom na to da je predmet zahvata privremeni objekat montažno-demontažnog karaktera, nakon prestanka njegovog korišćenja izvršiće se uklanjanje objekta, tehnološke opreme i pratećih instalacija, uklanjanje eventualnog građevinskog otpada i uređenje lokacije. Ukoliko se tokom uklanjanja utvrdi postojanje kontaminiranog zemljišta ili drugih posljedica rada objekta, izvršiće se odgovarajuća sanacija prostora u skladu sa važećim propisima. Posebne mjere rekultivacije nijesu planirane, jer se zahvat realizuje u već urbanizovanom području koje nema karakter prirodnog ili poljoprivrednog zemljišta.

Primjenom navedenih tehničkih rješenja obezbijediće se efikasno upravljanje otpadom, zaštita zemljišta i voda, racionalno korišćenje prirodnih resursa i mogućnost sanacije eventualnih akcidentnih situacija, čime će se svi mogući negativni uticaji planiranog projekta svesti na najmanju moguću mjeru i održati u granicama propisanim važećim zakonodavstvom.

6.4. Druge mjere za sprečavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu

Pored mjera propisanih važećim zakonima, tehničkih rješenja zaštite životne sredine i mjera za postupanje u slučaju akcidentnih situacija, nosilac projekta će primjenjivati i dodatne organizacione i preventivne mjere kojima će se obezbijediti visok nivo zaštite životne sredine tokom cijelog životnog vijeka objekta.

Rad objekta organizovaće se na način kojim će se racionalno koristiti prirodni resursi, naročito voda i električna energija. Redovnim pregledom instalacija i blagovremenim otklanjanjem kvarova sprječavaće se nepotrebni gubici vode i energije, čime će se povećati efikasnost rada objekta i smanjiti opterećenje prirodnih resursa.

Sva tehnološka oprema održavaće se u skladu sa uputstvima proizvođača i planom preventivnog održavanja. Redovni pregledi i servisiranje visokopritisnih pumpi, kompresora, usisivača, separatora ulja i masti, sistema za odvodnju i elektroinstalacija omogućiće pravovremeno otkrivanje i otklanjanje kvarova, čime će se smanjiti mogućnost nastanka akcidentnih situacija i povećanih emisija.

Zaposleni će biti upoznati sa načinom pravilnog rukovanja opremom, hemijskim sredstvima i otpadom, kao i sa procedurama postupanja u slučaju izlivanja opasnih materija, požara ili drugih vanrednih događaja. Posebna pažnja biće posvećena primjeni mjera bezbjednosti i zdravlja na radu i pravilnoj upotrebi lične zaštitne opreme.

Na lokaciji će se održavati visok nivo komunalnog reda i higijene. Otpad će se redovno uklanjati, radne i manipulativne površine održavati čistim, a svi sistemi za odvodnju redovno pregledati i čistiti kako bi se spriječilo zadržavanje mulja, pojava neprijatnih mirisa i mogućnost začepljenja.

Prilikom nabavke opreme i potrošnog materijala prednost će imati proizvodi koji imaju manju potrošnju energije i vode, niži nivo emisije buke i manji uticaj na životnu sredinu. Kada god je to moguće koristiće se deterdženti i druga sredstva za pranje koja su biorazgradiva i imaju manji sadržaj štetnih materija.

Nosilac projekta će redovno pratiti stanje sistema zaštite životne sredine, evidentirati eventualne incidente, analizirati njihove uzroke i, po potrebi, preduzimati dodatne korektivne mjere radi sprečavanja njihovog ponavljanja. Ukoliko se tokom rada utvrdi da pojedine mjere nijesu dovoljne za postizanje propisanog nivoa zaštite, primijeniće se dodatna tehnička ili organizaciona rješenja u skladu sa zahtjevima nadležnih organa i rezultatima praćenja stanja životne sredine.

Po prestanku korišćenja objekta izvršiće se uklanjanje privremenog objekta, opreme i instalacija koje više nijesu u funkciji, uklanjanje svih vrsta otpada nastalih tokom demontaže i uređenje lokacije u skladu sa njenom planiranom namjenom. Ukoliko se utvrde eventualna oštećenja ili kontaminacija zemljišta, izvršiće se odgovarajuća sanacija kako bi se prostor vratio u stanje koje neće predstavljati rizik za životnu sredinu.

Primjenom navedenih organizacionih i preventivnih mjera dodatno će se smanjiti mogućnost nastanka negativnih uticaja na životnu sredinu i obezbijediti da planirani objekat funkcioniše u skladu sa principima održivog razvoja, prevencije zagađenja i racionalnog korišćenja prirodnih resursa.

7. IZVORI PODATAKA

Zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu urađen je u skladu sa Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije koja se sprovodi uzzahhtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl. list CG”, br. 19/19).

7.1. Zakoni i podzakonski propisi

Prilikom izrade zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu navedenog objekta, korišćena jesledeća:

- Zakon o izgradnji objekata ("Službenom listu CG", br. 19/25, 092/25 i 160/25)
- Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG” br. 52/16 i 73/19, 84/24)
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG” br. 75/18, 84/24 i 70/26)
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG”, br. 54/16, 18/19, 84/24)
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG” br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24 i 92/25).
- Zakon o vodama („Sl. list CG” br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17, 80/17, 84/18, 84/24)
- Zakon o zaštiti vazduha („Sl. list CG” br. 25/10, 43/15, 73/19, 84/24)
- Zakon o zaštiti buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 28/11, 01/14, 2/18)
- Zakon o upravljanju otpadom („Sl. list CG” br. 34/24 i 092/24)
- Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. list CG” br. 055/16, 074/16, 002/18, 066/19, 140/22, 084/24)
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG” br. 013/07, 005/08, 086/09 od 25.12.2009, 032/11, 054/16, 146/21, 003/23, 082/25)
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG” br. 051/26)
- Zakonom o prevozu opasnih materija („Sl. list CG” br. 33/14, 013/18, 084/24, 089/25)
- Pravilnik o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG” br. 19/19)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list CG”, br. 60/11 i 94/21).
- Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 21/11 i 32/16).
- Pravilnikom o načinu izrade i sadržaju inventara emisija zagađujućih materija u vazduh („Sl. list RCG” br. 73/18)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora („Sl. list CG”, br. 10/11, 129/21, 101/25)
- Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 25/12).
- Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija („Sl. list CG” br. 3/12)

- Pravilniku o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG”, br. 18/97).
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda („Sl. list CG”, 25/19/)
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda („Sl. list CG”, 52/19)

7.2. Planska i projektna dokumentacija

- Idejno rješenje objekta za servisiranje i pranje motornih vozila.
- Urbanističko-tehnički uslovi za postavljanje privremenog objekta.
- Katastarsko-topografska podloga predmetne lokacije.
- Tehnička dokumentacija dostavljena od strane investitora.
- Ostala dokumentacija koja čini sastavni dio zahtjeva investitora.

7.3. Prostorni i kartografski izvori

- Uprava za nekretnine Crne Gore – katastarski plan i podaci o katastarskoj parceli.
- Geoportal Uprave za nekretnine Crne Gore.

7.4. Zvanične baze podataka i registri

- Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.
- Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.
- Uprava za vode Crne Gore.
- Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore.
- MONSTAT – Uprava za statistiku Crne Gore.
- Uprava za nekretnine Crne Gore.
- Glavni grad Podgorica.

7.5. Stručna literatura i tehnička dokumentacija

Prilikom izrade dokumentacije korišćena je stručna literatura iz oblasti procjene uticaja na životnu sredinu, upravljanja otpadom, zaštite voda, zaštite vazduha, zaštite od buke, upravljanja rizicima i zaštite prirode, kao i odgovarajući tehnički priručnici i dokumentacija proizvođača tehnološke opreme planirane za ugradnju u predmetni objekat.

7.6. Standardi

Prilikom izrade dokumentacije primijenjeni su odgovarajući crnogorski i međunarodni standardi (MEST, EN i ISO), u dijelu koji se odnosi na projektovanje, izvođenje, zaštitu životne sredine, upravljanje otpadom, zaštitu voda, zaštitu od požara i bezbjednost i zdravlje na radu.

7.7. Terenski obilazak

Za potrebe izrade dokumentacije izvršen je obilazak predmetne lokacije, u okviru kojeg su sagledane postojeće stanje prostora, način korišćenja zemljišta, karakter okolnih sadržaja, postojeća infrastruktura i drugi elementi značajni za procjenu mogućih uticaja planiranog projekta na životnu sredinu.

PRILOZI

Prilog 1. Nacrt urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije za postavljanje/građenje privremenog objekta – montažni objekat za servisiranje i pranje vozila, broj 14-332/25-483 od 21.10.2025. godine, izdat od strane Sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje

Prilog 2. Grafički prilozi

Crna Gora
Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za stambeno
komunalne poslove i saobraćaj
Br.14-332/25-483
Bijelo Polje 25.10.2025.godine

Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj opštine Bijelo Polje na osnovu člana 116 a u vezi sa članom 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 082/20, 086/22, 004/23, 019/25 i 091/25), Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme („Sl. list Crne Gore“ 043/18, 076/18, 076/19,009/24), Pravilnika o obrascu za izdavanje urbanističko tehničkih uslova („Sl.list Crne Gore“ 70/17, Odluke o usvajanju Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje („Sl.list CG“- Opštinski propisi br.050/25), postupajući po zahtjevu Božović Nikole iz Bijelog Polja, br. od 14-332/25-483 od 21.10.2025.godine, izdaje:

NACRT -URBANISTIČKO – TEHNIČKE USLOVE
za izradu tehničke dokumentacije za postavljanje / građenje privremenog objekta
Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila

1. Lokacija
U okviru Zone: II, IV i V

Katastarska parcela br.1225 KO Zaton
Zona IV: preostali prostor generalne urbanističke razrade PUP-a opštine Bijelo Polje.

Lokacija 58 zona IV, prikazana u Programu privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje.

2. Postojeće stanje na katastarskoj parceli

U listu nepokretnosti broj 23 od 30.10.2025. godine, na kat. parceli 1225 KO Zaton, vlasništvo Božović Vujadin Nikola, upisana je njiva 3. klase
U podacima o teretima upisana je: hipoteka u korist Hipotekarne banka, po Ugovoru o hipoteci
Ov.br. 2975/08.

3. Pravila parcelacije

Privremeni objekti se ne mogu postavljati, odnosno graditi ako svojim postavljanjem odnosno građenjem narušavaju komunalne funkcije, ugrožavaju infrastrukturu i zelene površine, narušavaju integritet kulturnog dobra sa zaštićenom okolinom ugrožavaju životnu sredinu, osim ako su u funkciji primarnog ugostiteljskog objekta (član 115 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata)

Privremeni objekti se postavljaju odnosno grade u skladu sa Programom privremenih objekata, (član 116 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata).

4. Pravila regulacije:

58	Montažno demontažni privremeni objekat	1225 KO Zaton	Montažni objekat za servisiranje i pranje vozila	Maksimalna 150m ²	Konstrukcija od čeličnih profila, limeni krovni pokrivač, zidna ispunjena sendvič paneli. Sve vode sa radnih i manipulativnih površina prikupiti i tretirati na separatoru masti i ulja, a potom zbrinjavati u skladu sa
----	--	---------------	--	------------------------------	--

Način pričvršćivanja za tlo:

Montažno demontažni privremeni objekat za servisiranje ili pranje vozila-samostalna periona vozila.

Materijali: Nosive konstrukcija -čelični profili;

-Krovna konstrukcija je čelična, krovni pokrivač od lima;

-Zidna ispunjena su montažni sendvič paneli;

-Ako je objekat formiran u vidu nadstrešnice, konstrukciju krova nosi čelični, konstruktivni skelet montiran na armirano-betonske temelje, dok se ostatak konstrukcije poda izvodi prema tehničkoj dokumentaciji.

Instalacije:

Priključuje se na vodovodne instalacije; priključuje se na kanalizacioni sistem ili na na vodonepropusnu septičku jamu odnosno septičku jamu sa bioprečišćivačem;

-Tehnološke vode i vode sa radnih površina se prikupljaju i tretiraju na separatoru masti i ulja

-Priključenje na elektroinstalacije

Dimenzija objekta: Bruto površina montažnog objekta zavisi od potrebe za efikasnim odvijanjem predviđene djelatnosti, što podrazumijeva dovoljan prostor za smještanje vozila, kao i nesmetanu komunikaciju osoblja koje pruža usluge pranja i čišćenja.

U konkretnom 15x6,40 m².

Tehnička dokumentacija:

Revidovani glavni projekat

Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa Uredbom o projektima za koje se vrši procjena uticaja zahvata na životnu sredinu (SL.list RCG br. 20/07, Sl.CG br.47/13 i 53/14) .

5. Potreba izrade geoloških podloga, potreba vršenja geoloških istraživanja, preporuke za smanjenje uticaja i zaštitu od zemljotresa

Pri izradi tehničke dokumentacije poštovati Zakon o geološkim istraživanjima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 028/93, 027/94, 042/94, 026/07, Službeni list Crne Gore", br. 073/10, 028/11) kojim se utvrđuju osnovni geološki uslovi za projektovanje investicionih objekata i za potrebe proračuna koristiti podatke Hidrometeorološkog zavoda o klimatskim i hidrološkim karakteristikama u zoni predmetne lokacije. Privremene objekte projektovati u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima za projektovanje ove vrste objekata.

6. Preporuke za smanjenje uticaja i zaštitu od zemljotresa, kao i druge uslove za zaštitu od elementarnih nepogoda i tehničko tehnoloških i drugih nesreća

Proračun raditi na VII (sedmi) stepen seizmičkog inteziteta po MCS skali, III klimatske zone.

"Zaštitu od zemljotresa sprovoditi primjenom građevinskih i tehničkih mjera u skladu sa uslovima aseizmičke gradnje: primjenjivati adekvatne mjere za obezbjeđenje stabilnosti terena (padine) i susjednih objekata; pri izradi tehničke dokumentacije obavezna je izrada geometrijskog elaborata u skladu sa propisima." (Program)

"Mjere zaštite od požara i eksplozija sprovoditi: poštovanjem propisanih udaljenja između objekata različitih namjena (dalekovod, žičara, bazna stanica); izgradnjom saobraćajnica propisane širine tako da omogućе prolaz vatrogasnim vozilima do objekta, manevrisanje vatrogasnih vozila, kao i nesmetani saobraćajni tok; izgradnjom hidrantske mreže sa pravilnim rasporedom nadzemnih hidranata; prilikom izrade investicione tehničke dokumentacije obavezno izraditi projekte ili elaborate zaštite od požara i eksplozija (ako se radi o objektima u kojima se definišu zone opasnosti od požara i eksplozija)." (Program)

U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, 005/08, 086/09, 032/11, 054/16, 146/21, 003/23 i 082/25) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda ("Službeni list CG" broj 006/93).

U skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list RCG", br.034/14, 044/18) pri izradi tehničke dokumentacije predvidjeti propisane mjere zaštite na radu u skladu sa tehnološkim projektnim zadatkom.

7. Uslovi za arhitektonsko oblikovanje

Svi privremeni objekti moraju svoj izgled uskladiti prema smjernicama propisanim Programom u skladu sa odredbama Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Službeni list Crne Gore", br. 043/18, 076/18, 076/19,009/24).

8. Uslovi za pejzažno oblikovanje lokacije

Prilikom postavljanja odnosno građenja privremenog objekta nije dozvoljeno sjeći drveće i ostalo vrijedno rastlinje, već je položaj, oblik i veličinu objekta neophodno prilagoditi uslovima konkretne lokacije kako bi se sačuvalo zatečeno vrijedno rastlinje (Program).

9. Uslovi i mjere za zaštitu životne sredine

Privremeni objekti se ne mogu postavljati odnosno graditi ako svojim postavljanjem odnosno građenjem ugrožavaju životnu sredinu. (Član 115 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata).

"U okviru raspoloživih mehanizama za zaštitu životne sredine koji se koriste prilikom sprovođenja Programa, odnosno izgradnje objekata, kao obavezne, treba da se sprovedu mjere iz važećih zakonskih propisa, prvenstveno Zakona o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br.52/16, 073/19 i 084/24), Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br.75/18), Zakona o zaštiti prirode ("Službeni list Crne Gore", br.54/16, 018/19 i 084/24) Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br.28/11, 001/14 i 002/18), Zakona

o vodama ("Službeni list CG", br.27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 002/17, 080/17, 084/18, 084/24), Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni list CG", br.073/19, 084/24), Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", 084/11, 039/16 i 092/24), Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list CG", br.33/14, 013/18, 084/24, 089/25) i Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", br.20/07, "Službeni list CG", br.47/13, 53/14, 037/18), Zakon o komunalnim djelatnostima (Službeni list Crne gore br. 055/16, 74/16, 002/18, 066/19, 140/22, 084/24) i Pravilnik o valitetu i sanitarnim tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipient i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda (član 5). (Program).

10. Uslovi i mjere zaštite nepokretnih objekata upisanih u registar kulturnih dobara Crne Gore i njihove zaštićene okoline

Privremeni objekti se ne mogu postavljati odnosno graditi ako svojim postavljanjem odnosno građenjem narušavaju integritet kulturnih dobara sa zaštićenom okolinom (Član 115 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata).

"Prilikom izrade urbanističkih uslova za privremene objekte koji se nalaze u okviru navedene zaštićene okoline kulturnog dobra i predložene zaštićene okoline dobra sa potencijalnim kulturnim vrijednostima potrebno je pribaviti i uslove nadležnog organa i postupati u skladu sa njima." (Program)

"Na lokalitetima predviđenim za izgradnju, pema raspoloživim podacima, nema arheoloških nalazišta. Programom je predviđeno da, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na nalazište ili nalaze za koje se može pretpostaviti da mogu imati arheološko značenje, prema članu 87 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br.49/10, 40/11, 44/17, 018/19, 084/24, 092/25) pravno ili fizičko lice koje neposredno izvodi radove, dužno je da prekine radove, obezbijedi nalazište, odnosno nalaze od eventualnog oštećenja, uništenja i od neovlašćenog pristupa drugih lica, sačuva otkrivenje predmete na mjestu nalaza u stanju u kojem su nađeni do dolaska ovlaštenih lica, odmah prijavi nalazište, odnosno nalaz Upravi za zaštitu kulturnih dobara, organu uprave nadležnom za poslove policije i saopšti sve relevantne podatke u vezi sa mjestom i položajem nalaza u vrijeme otkrivanja." (Program)

10. Uslovi za priključenje objekata na infrastrukturu i posebni tehnički uslovi

Posebne/tehničke uslove ovaj organ, po službenoj dužnosti ribavlja za investitora.

Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu

Pri izradi tehničke dokumentacije poštovati tehničke preporuke EPCG, dostupne na sajtu i to:

- Tehničke preporuke za priključenje potrošača na niskonaponsku mrežu TP – 2 (dopunsko izdanje)
 - Tehnička preporuka – Tipizacija mjernih mjesta
 - Uputstvo i tehnički uslovi TP – 1b – Distributivna transformatorska stanica DTS – EPCG 10/04 kV
- Elektro instalacije u privremenom objektu i izvan njega, projektovati u skladu sa važećim propisima i standardima, a priključenoj objekta na infrastrukturne sisteme projektovati prema uslovima dobijenim od nadležnog javnog preduzeća.
- Prilikom izrade projektne dokumentacije poštovati uslove propisane od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost iz Podgorice, uslove propisane Zakonom o elektronskim komunikacijama i sljedeće Pravilnike:
1. Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata ("Službeni list Crne Gore" broj 33/14), kojim se propisuju način i uslovi određivanja

širine zaštitnih zona elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i radio koridora u čijoj zoni nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata;

2. Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima ("Službeni list Crne Gore" broj 041/15), kojim se propisuju tehnički i drugi uslovi za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u poslovnim i stambenim objektima;

3. Pravilnik o uslovima za planiranje izgradnju, održavanje i korišćenje pojedinih vrsta elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, koji propisuju uslovi za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje pojedinih vrsta elektronskih komunikacijskih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u Crnoj Gori;

4. Pravilnik o načinu i uslovima pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Službeni list Crne Gore" broj 107/25), kojim se propisuju uslovi i način zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i mjere za povećanje raspoloživosti slobodnih kapaciteta u toj infrastrukturi.

11. Saobraćajni uslovi

Pristup objektu obezbijediti u skladu sa Saobraćajno tehničkim uslovima koji su sastavni dio UTU a koji su izdati od strane Uprave za saobraćaj br. 04-12933/2

12. Uslovi za nesmetano kretanje invalidnih lica

Tehničkom dokumentacijom omogućiti/obezbijediti nesmetani pristup, kretanje, boravak i rad lica smanjene pokretljivosti u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom ("Sl. list CG, br. 041/25).

13. Uslovi za racionalno korišćenje energije

Shodno Pravilniku o sadržaju elaborate energetske efikasnosti zgrada ("Službeni list CG, br. 47/13) preporuka je da se projektovanjem i postavljanjem privremenih objekata postigne smanjenje potrošnje energije – pravilnom orijentacijom objekta, korišćenjem savremenih termoizolacionih materijala, unapređenjem rasvjete i slično.

14. Vremenski period na koji se izdaju predmetni UTU

Maksimalni vremenski period za postavljanje / građenje predmetnih privremenih objekata je određen vremenskim važenjem Programa privremenih objekata.

"Vrijeme za koje se donosi Program privremenih objekata je 5 (pet) godina" (Program), odnosno u vremenskom period od 9.10.2025.god. do 09.10.2030.godine.

15. Pravila za uklanjanje privremenih objekata

Privremene objekte za koje su izdati UTU korisnici su dužni da uklone sa javnih i privatnih površina, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka odobrenog perioda korišćenja, zajedno sa podlogom ili drugim elementima koji su postavljeni uz objekat, i površinu dovesti u prvobitno stanje.

16. Uslovi za odvoženje čvrstog otpada

Način i mjesto odlaganja čvrstog otpada regulisati sa DOO Komunalno „Lim“ Bijelo Polje u skladu sa važećim propisima.

Sastavni dio urbanističko – tehničkih uslova su tekstualni i grafički dio Programa privremenih objekata za područje Opštine Bijelo Polje (Odluka o usvajanju Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", br. 050/25) dostupan na sajtu Opštine Bijelo Polje www.bijelopolje.me

1. Dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu:

1.1 List nepokretnosti

Investitor može postaviti odnosno graditi privremeni objekat na osnovu prijave i dokumentacije propisane čl. 117 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 082/20, 086/22, 004/23, 019/25 i 091/25), koju je dužan da podnese nadležnom inspeksijskom organu, u roku od 15 dana prije početka postavljanja odnosno građenja privremenog objekta.

Napomena:

Urbanističko tehnički uslovi su informacija iz Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje (Odluka o usvajanju Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje za ("Sl. list Crne Gore-opštinski propisi", br. 050/25 dostupan na sajtu Opštine Bijelo Polje www.bijelopolje.co.me.

Prilog:

1. Saobraćajno tehnički uslovi, izdati od strane Uprave za saobraćaj br. 04-12933/2
 2. Uslovi i skica DOO Vodovod »Bistrica« Bijelo polje br. 03-332/25-1726/2
 3. Zahtjev ovog organa upućen CEDIS -Region 6 br. 14-332/25-482 od 30.10.2025.god.
 4. Kopija Plana i LN br. 23
 5. Grafički prikaz iz PPO za područje opštine Bijelo Polje
- Tabelarni prikaz lokacije iz PPO

Dostavljeno:

Nikola Božović, Zaton-Bijelo Polje

-Sekretarijatu za inspeksijske poslove, ul. Nedeljka merdovića br. 10 Bijelo Polje

-u spise

Sekretar,
Duško Ružić

Crna Gora
Uprava za saobraćaj

Broj: 04-12933/2
Podgorica, 11.11.2025. godine

Crna Gora Uprava za saobraćaj Uprava za stambeno-komunalne poslove				
Adresa: IV Proleterske br. 19, 81000 Podgorica, Crna Gora tel: +382 20 655 052 +382 20 655 359				
Prijeto	18.11.2025			
Odgovornost	14.11.2025	14.11.2025		

OPŠTINA BIJELO POLJE

Sekretarijat za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj

Predmet: Saobraćajno-tehnički uslovi za izradu projektno dokumentacije

Objekat: postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje ili pranje auta

Uprava za saobraćaj, rješavajući po zahtjevu Sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj opštine Bijelo Polje br. 14-332/25-483/3 od 30.10.2025. godine, a za potrebe Božović Nikola, zavedenog u Upravi za saobraćaj br. 04-12933/1 od 06.11.2025. godine, a radi propisivanja saobraćajno-tehničkih uslova za postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje ili pranje auta na kat. parceli br. 1225 KO Zaton, na lokaciji 58 Zona IV iz Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje, a shodno članu 143 stav 2 Zakona o uređenju prostora („Sl. list“ br. 19/25) a u vezi sa članom 74 Zakona o planiranju prostora i i gradnji objekata („Sl. list“ br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 04/23) i člana 17 i 79 Zakona o putovima („Sl. list“ CG“ br. 82/20 i 140/22) izdaje sljedeće:

Saobraćajno-tehničke uslove

Opšti saobraćajno-tehnički uslovi

Predmetna lokacija (kat.parcela br. 1225 KO Zaton) na kojoj se planira postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje i pranje vozila, je uz magistralni put M-5.

Regulaciona linija (linija koja dijeli javnu površinu od površina drugih namjena) i to je granica katastarskih parosla i putne parcele.

Gravevinska linija (gradevinska linija predstavlja liniju na, ispod i iznad površine zemlje do koje može da se planira najstureniji dio objekta) i definisati je na ne manje od 15m od regulacione linije prema magistralnom putu M-5.

Posobni saobraćajno-tehnički uslovi

Posobni saobraćajno-tehnički uslovi definišu se na osnovu parametara i ranga državnog puta, potrebama prilaznog puta (priključka na državni put), očekivanom opterećenju na prilaznom putu, situacije i konfiguracije terena itd.

- Na priključcima prilaznih puteva sa državnim putem neophodno je obezbijediti odgovarajuću preglednost za učesnike u saobraćaju.
- Računska brzina za proračun priključka na državni put je dozvoljena brzina na državnom putu.
- Mjerodavno vozilo za proračun definiše se na osnovu potrebe prilaznog puta (neophodna djelatnost planiranog objekta) i u zavisnosti od djelatnosti definiše se mjerodavno vozilo (putničko, teretno ili teško teretno vozilo).
- Horizontalna i vertikalna signalizacija mora biti upodobljena sa kategorijom puta na koji se vrši priključenje.
- Odvod atmosferske vode sa platoa, prilaznog puta i planiranih objekata predviđati tako da atmosferske vode ne dotiču državni put.
- Voditi računa da se ne ugroze postojeći putni objekti i oprema.
- Parking prostor obezbijediti unutar katastarske parcele.
- Projektnu dokumentaciju – Glavni projekat - faza saobraćaj – uradenu u skladu sa gore propisanim uslovima, važećim propisima i standardima sa izvještajem o izvršenoj tehničkoj kontroli (izvještaj o reviziji) dostaviti Upravi za saobraćaj za izdavanje saobraćajne saglasnosti.

Obraditi:

Radojica Poljskić, diplom. grad.

mr. Aleksandar Janković, diplom. saobraćaj

Dostavljeno:

Naslouu x2

-U spise predmeta

-Arhivi

Crna Gora
Uprava za saobraćaj

Broj 04-12933/2
Podgorica, 11.11.2025. godine

Adresa: IV Proleterska br. 19,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 655 052
fax: +382 20 655 359

OPŠTINA BIJELO POLJE

Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj

Predmet: Saobraćajno-tehnički uslovi za izradu projektno dokumentacije

Objekat: postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje ili pranje auta

Uprava za saobraćaj, rješavajući po zahtjevu Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i saobraćaj opštine Bijelo Polje br.14-332/25-483/3 od 30.10.2025.godine, a za potrebe Božović Nikola, zavedenog u Upravi za saobraćaj br. 04-12933/1 od 05.11.2025. godine, a radi propisivanja saobraćajno-tehničkih uslova za postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje ili pranje auta na kat. parceli br. 1225 KO Zaton, na lokaciji 58 Zona IV iz Programa privremenih objekata za područje opštine Bijelo Polje, a shodno članu 143 stav 2 Zakona o uređenju prostora („Sl. list“ br.19/25) a u vezi sa članom 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list“ br.64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 88/22 i 04/23) i člana 17 i 79 Zakona o putevima (Sl. list OG“ br. 82/20 i 140/22) izdaje sljedeće:

Saobraćajno tehničke uslove

Opšti saobraćajno- tehnički uslovi

Predmetna lokacija (kat.parcela br. 1225 KO Zaton) na kojoj se planira postavljanje/građenje privremenog objekta-montažni objekat za servisiranje i pranje vozila, je uz magistralni put M-5.

Regulaciona linija (linija koja dijeli javnu površinu od površina drugih namjena) i to je granica katastarskih parcela i putne parcele.

Gradska linija (gradska linija predstavlja liniju na, ispod i iznad površine zemlje do koje može da se planira najstureniji dio objekta) i definisati je na ne manje od 15m od regulacione linije prema magistralnom putu M-5.

Posebni saobraćajno – tehnički uslovi

Posebno saobraćajno-tehnički uslovi definišu se na osnovu parametara i ranga državnog puta, potrebama prilaznog puta (priključka na državni put), očekivanom opterećenju na prilaznom putu, situacije i konfiguracije terena itd.

- Na priključcima prilaznih puteva sa državnim putem neophodno je obezbijediti odgovarajuću preglednost za učesnike u saobraćaju.
- Računata brzina za proračun priključka na državni put je dozvoljena brzina na državnom putu.
- Mjerodavno vozilo za proračun definiše se na osnovu potrebe prilaznog puta (neophodna djelatnost planiranog objekta) i u zavisnosti od djelatnosti definiše se mjerodavno vozilo (putničko, teretno ili teško teretno vozilo).
- Horizontalna i vertikalna signalizacija mora biti upodobljena sa kategorijom puta na koji se vrši priključenje.
- Odvod atmosferske vode sa platoa, prilaznog puta i planiranih objekata predviđjeti tako da atmosferske vode ne dotiču državni put.
- Voditi računa da se ne ugroze postojeći putni objekti i oprema.
- Parking prostor obezbijediti unutar katastarske parcele.
- Projektnu dokumentaciju – Glavni projekat - faza saobraćaj – urađenu u skladu sa gore propisanim uslovima, voždskim propisima i standardima sa izvršenom tehničkom kontrolom (izvršitelj o rezultatij dostavlja Upravi za saobraćaj za izdavanje saobraćajne saglasnosti.

Obradili:

Radica Poleksić, dipl.ing.građ.

Aleksandar Janović
mr. Aleksandar Janović, dipl.ing.saobraćaja

Dostavljeno:

-Naslou x2

-U spise predmeta

-Arhivi

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-919-9746/2025

Datum: 27.10.2025.

KO: ZATON

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu SEKRETARIJAT ZA STAMB.KOM.POSL. I SAOBRAĆAJ BR.14-332/25-483, , za potrebe izdaje se

LIST NEPOKRETNOSTI 23 - IZVOD

Podaci o parcelama								
Broj Podbroj	Broj zgrade	Plan Stica	Datum upisa	Poses ili slica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Izn. klasa	Površina m ²	Priloga
1223		9 14	24/10/2017	LUŽNICA	Njiva 3. klase NASLJEDJE		2319	23.19
							2319	23.19

Podaci o vlasniku ili nosiocu			
Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i sjedište		Osnov prava
1108934280035	BOŠČIČIĆ VIJADIN NIKOLA ZATON BB Bijelo Polje		Osnov prava
			Ostali prava
			1/1

Podaci o teretima i ograničenjima						
Broj Podbroj	Broj zgrade	PD	Redni broj	Način korišćenja	Datum upisa Vrijeme upisa	Opis prava
1223			1	Njiva 3. klase	17/07/2008 000	Služba 2) Vlasnik hipotekarnog tereta u iznosu od 10.000,00 € rukom odobio je 17.2003 god. po Ugovoru o hipoteci Ovr.br. 28/3508 i zabranu Bošćević Vujadina ovdaj snaga bez sigurnosti pravnika

Naplatu takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl. list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Matičnik: o
Stjepo i d
 Matko Rajko, dipl. pravnik

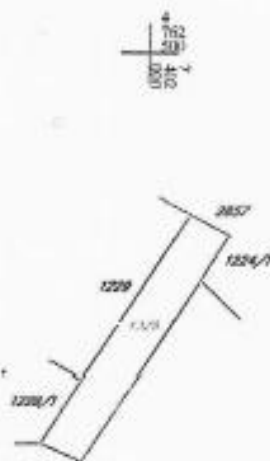
NA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA: BIJELO POLJE
Broj: 109-VI/25-2/30-DJ
Datum: 27.10.2023.

Katastarska opština: ZATON
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 9
Parcela: 1225

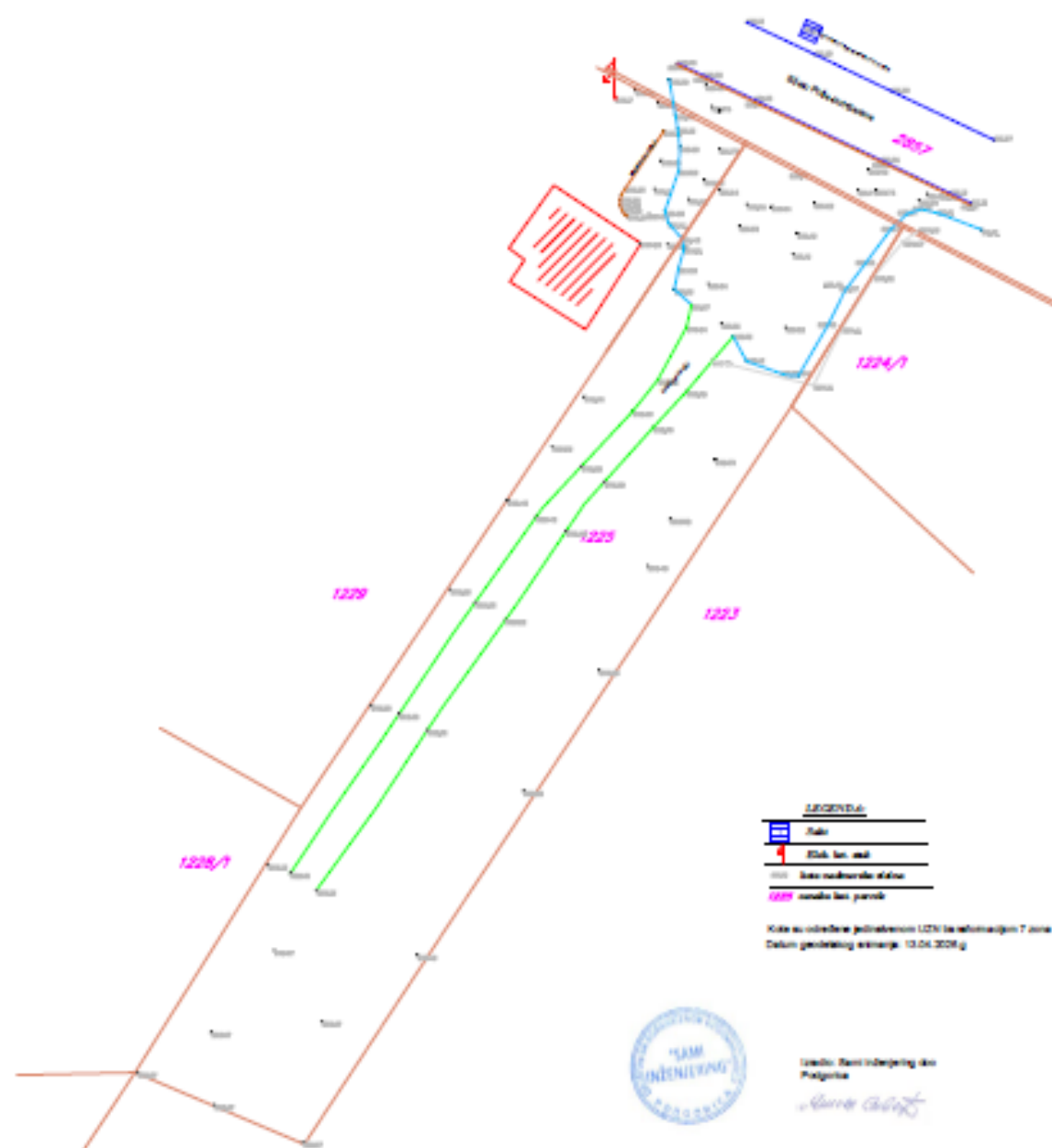
KOPIJA PLANA

Skalija 1: 2500

Općinska
Službeni list

Geodetska situacija kp. 1225 KO Zaton

OŠTARIJE SAMULŠIŠNA AUTOPERIONICA		
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	SADRŽAJ OŠTARIJE	OPREMANJE OŠTARIJE
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA

OŠTARIJE SAMULŠIŠNA AUTOPERIONICA		
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	SADRŽAJ OŠTARIJE	OPREMANJE OŠTARIJE
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA

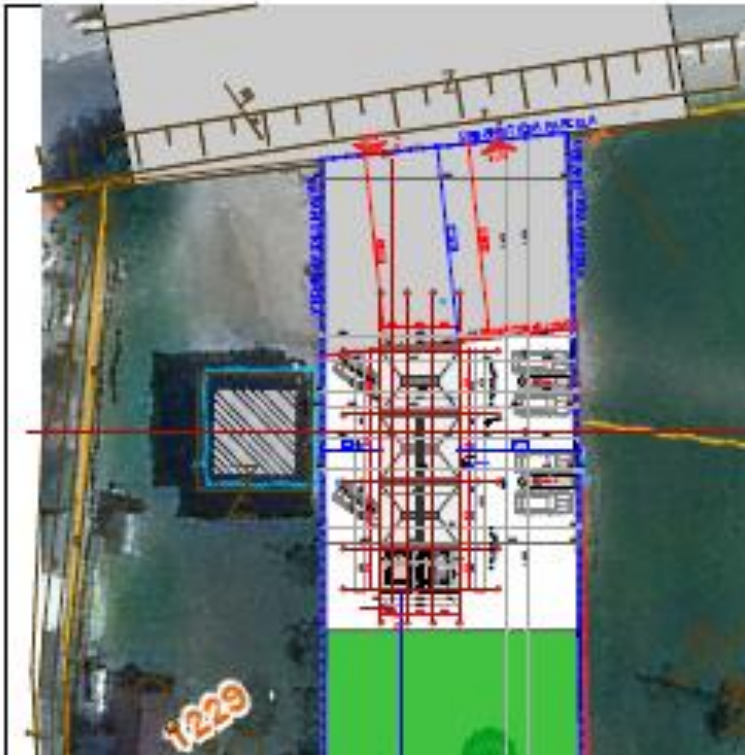
POSREDOVANJE PASAŽERIMA		
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	SADRŽAJ OŠTARIJE	OPREMANJE OŠTARIJE
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA

POSREDOVANJE PASAŽERIMA		
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	SADRŽAJ OŠTARIJE	OPREMANJE OŠTARIJE
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA
POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA	POSREDOVANJE PASAŽERIMA

Legenda površina prizemlje			
Br.	Prostorište	Površina	Obim
Auto perionica			
01	Boks 1	28,25	21,42
02	Boks 2	28,25	21,42
03	Koristišer	10,00	14,00
04	Otvoreni Boks 1	28,25	21,42

PROJEKTANT:	INVESTITOR:
"CRTA" d.o.o. Podgorica	Nikola Božović
Objekat:	Lokacija:
OBJEKAT SAMULŠIŠNA AUTOPERIONICA	Lokacija: 58.30 na IV, Katastarska parcela br.1225 KO Zaton, Opština Bijelo Polje.
Autor projekta:	Valja tehničke dokumentacije:
Mladen Kovačević dipl.ing.arh	Ideljno rješenje
Voditelj projekta:	Dr. tehničke dokumentacije:
Mladen Kovačević dipl.ing.arh	Arhitektura
Odgovorni projektant:	RAZMISRA:
Mladen Kovačević dipl.ing.arh	R 1 : 500
Saradnik/ci:	Prilog:
Matija Žejak bsc.polytech.	Šira širacija
Datum izrade i M.P.	Br. priloga
	1
	Br. stranice

April 2026.

KETERANGAN		
1. Garis Merah	2. Garis Biru	3. Garis Hijau
4. Garis Kuning	5. Garis Hitam	6. Garis Putih
7. Garis Merah	8. Garis Biru	9. Garis Hijau
10. Garis Kuning	11. Garis Hitam	12. Garis Putih

KETERANGAN		
1. Garis Merah	2. Garis Biru	3. Garis Hijau
4. Garis Kuning	5. Garis Hitam	6. Garis Putih
7. Garis Merah	8. Garis Biru	9. Garis Hijau
10. Garis Kuning	11. Garis Hitam	12. Garis Putih

KETERANGAN	
1. Garis Merah	2. Garis Biru
3. Garis Hijau	4. Garis Kuning
5. Garis Hitam	6. Garis Putih
7. Garis Merah	8. Garis Biru
9. Garis Hijau	10. Garis Kuning
11. Garis Hitam	12. Garis Putih

